

DEMOKRACIJA

Ultra brez patentov

Družba Ultra iz Zagorja naj bi bila visokotehnološko podjetje. Pri preverjanju smo ugotovili, da podjetje nima registriranega nobenega patenta, katerega lastniki bi bila bodisi Ultra, bodisi Miloš Urbanija in Bogdan Pavček, solastnika družbe.

Vključitev v svetovno velesilo

POLITIKA
Grehi
Zdenke
Cerar

SLOVENIJA
Vladni
ministri
za katedrom

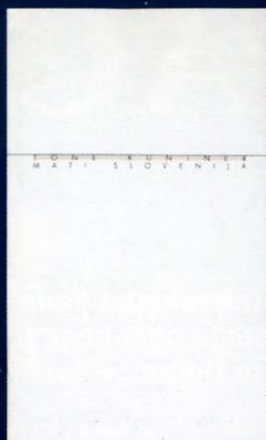

INTERVJU
Dr. Stane Granda
Plemstvo je vedelo,
kje živijo Slovenci

IZ ARHIVOV SLOVENSKE POLITIČNE POLICIJE

Komunistične tajne službe od njihovega nastanka do leta 1950, vključno z imeni njihovih vodilnih članov. 519 strani, 5.000 SIT

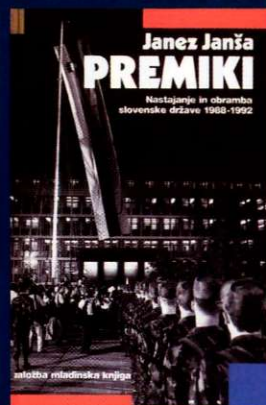
TONE KUNTNER MATI SLOVENIJA

Pesmi pesnika slovenske pomladi, tradicije, vrednot. 72 strani, 2.200 SIT

MILAN ZVER DEMOKRACIJA

Avtor je razdelil koncepte demokracije v politični misli na Slovenskem v prvi polovici 20. stoletja. 254 strani, 4.400 SIT

JANEZ JANŠA PREMIKI

Knjiga, ki je bila prodana že v več kot 61.000 izvodih. Nastajanje in obramba slovenske države 1988–1992. 363 strani, cena 2.200 SIT

JANEZ JANŠA OKOPI

Politični razvoj slovenske države do leta 1994. Prodana je bila že v več kot 17.000 izvodih. 309 strani, 2.200 SIT

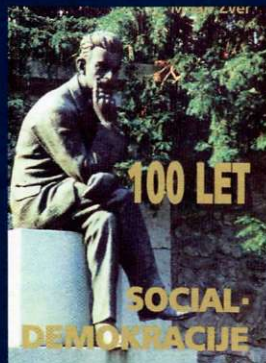
SILVIN IN MAIDI EILETZ ZGODOVINA NEKE KOLABORACIJE

Boljševiki so v prvi svetovni vojni kolaborirali z vojnim sovražnikom Nemčijo. 368 strani, 6.727 SIT

MILAN ZAJC, FRANCE KOZINA, FRANCE DEJAK UŠLI SO SMRTI

Poročila treh rešencev iz množičnega grobišča v Kočevskem rogu leta 1945. 244 strani, 3.906,00 SIT

MILAN ZVER STO LET SOCIALDEMOKRACIJE

Prikaz klasičnega obdobja slovenske socialdemokracije in njene vnovične oživitve konec prejšnjega stoletja. 125 strani, 2.200 SIT

VASJA KLAVORA PREDEL 1809

Avtor je šel po sledovih vojaških spopadov Napoleona in Francozov v Avstriji na Slovenskem leta 1809. 330 strani, 6.727 SIT

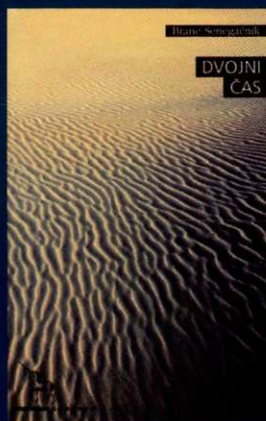
ANDREJ RAHTEN POZABLJENI SLOVENSKI PREMIER

Dr. Janku Brejca je po razpadu Avstro-Ogrske postal prvi slovenski premier. 344 strani, 4.232 SIT

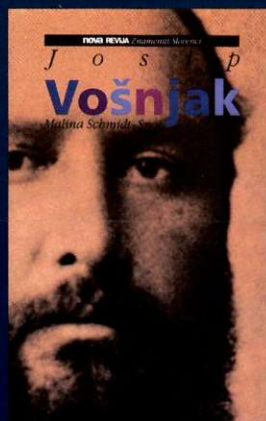
CZESLAW MILOSZ PREVZEM OBLASTI

Avtor slika travmatično dogajanje med II. svetovno vojno, čas, ko je bil Poljski vsiljen komunistični sistem. 236 strani, 7.760 SIT

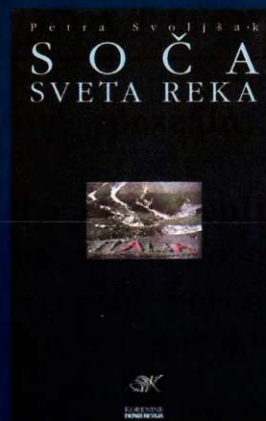
BRANE SENEGAČNIK DVOJNI ČAS

Ekspresivna, komunikativna poezija, ki se odlikuje z bogastvom sugestivne metaforike, upesnjuje dvojno naravo resničnosti. 107 strani, 4.980 SIT

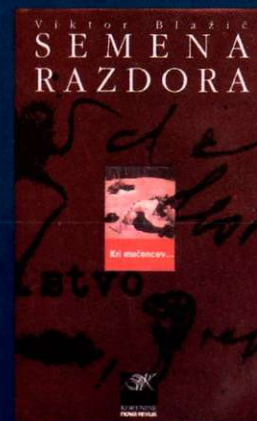
MALINA SCHMIDT-SNOJ JOSIP VOŠNJAK

Zdravnik, politik in književnik, predvsem pa rodoljub, ki je bil za svoj narod po potrebi tudi ognjevit taborski govornik. 292 strani, 11.400 SIT

PETRA SVOLJŠAK SOČA, SVETA REKA

Monografija slovenskega Posočja, ki na podlagi obseznega arhivskega gradiva raziskuje razmere med italijansko okupacijo. 428 strani, 10.980 SIT

VIKTOR BLAŽIČ SEMENA RAZDORA

Komunistična partija je nevihtno vojno ozračje izkoristila za obračun z drugače mislečimi in v ta okvir sodijo tudi politični umori. 196 strani, 6.770 SIT

Združeni v Evropi

V soboto, prvega maja, bo Slovenija postala polnopravna članica Evropske unije oziroma Evropske zveze. Nedvomno je to velika prelomnica za slovenski narod in našo mlado državo. V teh dneh potekajo številne prireditve, ki bodo vrh dosegle konec tedna. Napovedani so tudi številni slavnostni govori. No, pri tem se je znova zapletlo, česar smo sicer vajeni iz prvih let po slovenski osamosvojitvi, ko so vladajoči iz vrst tranzicijske levice poskušali vsako leto znova zmanjšati pomen proslavljanja dneva državnosti, na kar se je opozicija vedno z nezadovoljstvom odzvala. Najodmevnejšemu protestu smo bili priče leta 1993, ko so nekateri najvidnejši osamosvojitelji zaradi omalovaževanja slovenske osamosvojitve najvišja državna odlikovanja v vrečki z napisom Bata vrnili takratnemu predsedniku države Milanu Kučanu. Za prireditve državnega pomena ob vstopu v združeno Evropo so si vladajoči prvotno zamislili slavnostne govornike samo iz vrst vladajoče elite. Kot da stranke in ljudje, ki so danes v opoziciji, ne bi nič pripomogli k temu pomembnemu dosežku. Seveda je zadeva prav nasprotna. Med vladajočimi so bili številni, ki so se težko sprijaznili tako s slovensko osamosvojitvijo kot vstopom v Nato in celo vključitvijo v Evropsko unijo. V opoziciji so namreč danes stranke, ki so naslednice Demokratične opozicije Slovenije – DEMOS, ki je leta 1990 (pred štirinajstimi leti) z zmago na prvih demokratičnih volitvah po drugi svetovni vojni v takratni jugoslovanski republiki prevzela oblast in kljub številnim polenom iz vrst danes vladajočih (takrat opozicijskih strank) Slovenijo popeljala v samostojnost z vizijo, da Slovenija čim prej postane tudi članica Severnoatlantskega zaveznitva in Evropske unije. Danes pa želijo vse zasluge za vključitev Slovenije v različne organizacije pripisati samo sebi. Ali bodo protesti opozicije zaradi tega zalegli, bomo še videli.

Nedvomno se bo položaj Slovenije s sobotno vključitvijo v Evropsko unijo precej spremenil. Po-

stali bomo enakopravni člani zveze držav, ki si želi, da bi v svetu veljala kot nastajajoča svetovna velesila. To ji v nekaterih primerih uspeva, v drugih pa ne. Sloveniji bo članstvo v združeni Evropi prineslo veliko pozitivnega pa tudi precej negativnih učinkov.

Z vstopom Slovenije v združeno Evropo in odpravljanjem meja smo Slovenci naredili nov korak k Zedinjeni Sloveniji, o čemer smo se v tej številki (in tudi nekaterih prejšnjih) pogovarjali z našimi sogovorci. V letu pomladi narodov 1848 je Matija Majar-Ziljski napisal program Zedinjene Slovenije, Slovenci pa so množično podpisovali peticijo za Združeno Slovenijo. Skoraj sto šestdeset let kasneje smo temu cilju precej bližje, pa čeprav bodo Slovenci še naprej živeli zunaj meja slovenske države – v Italiji, Avstriji, na Madžarskem, Hrvaškem in drugje po svetu. Naš tokratni sogovorec zgodovinar dr. Stane Granda zato meni, da bi bilo dobro, če bi imeli vsi Slovenci skupni parlament, ki bi Slovence zastopal navzven. Nedvomno bi bilo smiselno o njegovem predlogu dobro premisliti. Na Hrvaškem imajo to rešeno tako, da imajo nekaj mest v saboru rezerviranih za Hrvate, ki živijo v Bosni in Hercegovini ter v diaspori. Nekaj podobnega imajo tudi Italijani. Če bi slovenska politika zmogla dovolj nacionalnega čuta in samozavedanja, bi lahko s spremembo ustave rešila tudi to vprašanje. Tako kot volita italijanska in madžarska narodnostna skupnost svoja manjšinska predstavnika v slovenski parlament, bi tudi koroški Slovenci, porabski Slovenci, Slovenci v Italiji in na Hrvaškem ter v svetu volili svoje predstavnike v slovenski državni zbor. S tem bi se število poslancev povečalo za nekaj predstavnikov ljudstva (recimo šest), kar ne bi veliko povečalo stroškov delovanja državnega zbora. Vsekakor bi bila to drobtinica v primerjavi z vsemi krajami, finančnimi malverzacijami in nepravilnostmi, ki se dogajajo pri nas v letih tranzicije; nanje opozarjajo predlagatelji izredne seje, na kateri bi razpravljali o odgovornosti državnih institucij in nosilcev javnih funkcij v povezavi s poslovanjem javnih podjetij v večinski državni lasti. S povečanjem števila predstavnikov ljudstva bi bili zastopani vsi Slovenci, tako tisti v Sloveniji kot oni, ki živijo zunaj njenih meja. S tem bi veliko pripomogli k povezovanju celotnega slovenskega narodnega telesa in k enotnejšemu kulturnemu prostoru, nedvomno pa bi imelo to tudi pozitivne ekonomske učinke.

Postajamo enakopraven del združene Evrope. Kot narod in kot posamezniki moramo to znati izkoristiti, saj je veliko odvisno od nas samih. Dobrodošli torej v klubu razvitih!

Metod Berlec

Nedvomno se bo položaj Slovenije s sobotno vključitvijo v Evropsko unijo precej spremenil. Postali bomo enakopravni člani zveze držav, ki si želi, da bi v svetu veljala kot nastajajoča svetovna velesila. To ji v nekaterih primerih uspeva, v drugih pa ne.

9 Kriza slovenske demokracije

Slovenija je po ustavi demokratična republika, oblast v nji ima ljudstvo, po svojem bistvu je demokracija.

11 V kleščah ideologov

12 Pred vrati Evrope

Le še nekaj dni nas loči od članstva v Evropski uniji. Razpoloženje je na višku, ob tem pa se kar nekako pozablja, kakšna je bila pot, ki jo je bilo treba prehoditi, da smo danes pred vrati Evropske unije. Le še odpreti jih moramo in vstopiti. To se bo zgodilo v soboto, 1. maja 2004.

16 Grehi Zdenke Cerar

Z nedavno izvolitvijo za pravosodno ministrico se je generalna državna tožilka s tožilstva preselila na ministrstvo za pravosodje. Za seboj je pustila urad, ki je v zadnjih letih postal sinonim za afere, klientelizem in korupcijo.

18 Ultra nima patentov

22 Odiranje davkoplačevalcev

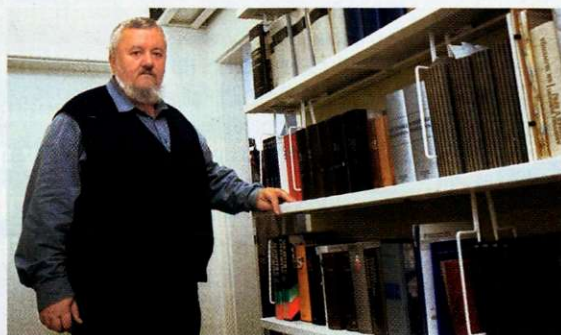
24 Ministri za katedrom

31 Napake v Iraku

Stabilizacija in demokratizacija Iraka bosta očitno veliko težji problem, kot so predvidevali načrtovalci v Beli hiši in Pentagonu. Sadam Husein je v ameriskem ujetništvu, že celo leto je minilo od padca njegovega režima in vendar se varnostne razmere v Iraku celo poslabšujejo. Letošnji april je bil najtežji čas po uradni razglasitvi konca vojne.

34 Plemstvo je vedelo, kje živijo Slovenci

Pogovor z dr. Stanetom Grando

Če so Dalmatinovo Biblijo financirali kranjski, štajerski in koroški deženi stanovi v enem jeziku, pomeni, da je bilo takratnemu, nam "tujemu in sovražnemu plemstvu" jasno, da gre na tem območju za en narod. Tega niso financirali slovenski protestantje, kar se pri nas že dolgo ve, vendar se zamlčuje. Plemstvo je moralo biti pri nas kruto, grdo, ki kmetom reže vratove in podobno.

44 Forum 21 in dekleta iz Jerseyja

56 Nogomet tudi na Jesenicah

Gorenjski navijači so se zbrali na tekmi med Jesenicami in Mariborom. Toda tokrat ni šlo za hokej, temveč za nogomet.

Demokracija, p.p. 4315, SI - 1001 Ljubljana, obzorja@siol.net; telefon: 01-434-54-48 (uredništvo), 01-434-54-63 (tajništvo); faks: 01-434-54-62

Glavni in odgovorni urednik: Metod Berlec; tehnični urednik: Bojan Jovan; novinarji: Vida Kocjan, Denis Vengust, Mihaela Praprotnik, Monika Maljevič, Barbara Kavtčičnik, Gašper Blažič, Aleš Kocjan, Gjyle Vishaj, Ivo Žajdela, Mitja Volčanšek; kolumnisti: dr. Janez Juhant, dr. Janez Jerovšek, dr. Matej Makarovič, dr. Janko Kos, mag. Andrej Aplenc, dr. Peter Starič, dr. Ljubo Sirc, mag. Klemen Jaklič, Esad Babačić; stalni zunanji sodelavci: Esad Babačić, Igor Gošte, Miran Mihelič, Peter Colnar, Lovro Kastelic; Vera Ban (p.p. 1716); lektoriranje: Joža Gruden; skeniranje: Matej Šoper; prelom: Tone Tehovnik, Matej Šoper; realizacija: Nova orbita, d.o.o.; fotografija: Dane Kostrič (urednik), Reuters; tisk: Florjančič tisk, d.o.o., Maribor; datum natisa: dan pred izidom; izhaja vsak četrtek; cena 550 tolarjev; izdaja: Nova obzorja, d.o.o.; direktor: Božo Predalič; naklada: 11.000 izvodov; TRR: 24200-9004125033, Krekova banka d. d. Maribor, poština plačana pri pošti 1102.

Nenaročenih člankov in fotografij ne plačujemo in ne vračamo.

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 89/98) sodi tednik *Demokracija* med proizvode, za katere se obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8,5 %.

Naročniški oddelek: obzorja.narocnine@siol.net; Naročniki prejmejo položnico s prvo revijo v mesecu. Objave sprejemamo pisno do 15. v mesecu z veljavnostjo prvega v naslednjem mesecu. Letna naročnina za tujino znaša 230 evrov oziroma 240 ameriških dolarjev.

Naročniki investirali milijardo

Foto: Dane Kostić

Pogovarjali smo se z Mirkom Zamernikom, predsednikom preiskovalne komisije za primer Petek, ki pravi, da je treba izjave samorazkrite priče, ki je dejala, da sta njeno pričanje zrežirala policija in tožilstvo, jemati s pridržkom.

V Mladini smo lahko prebrali samorazkritje ene od anonimnih prič v primeru Petek. Predvidevam, da kot predsednik preiskovalne komisije tekoče spremljate vse zadeve, povezane s primerom Petek, pa me zanima, ali ste bili presenečeni nad izpovedjo te anonimne priče, ki pravi, da sta vse skupaj zrežirala policija in tožilstvo?

Žal me po vseh podatkih, ki jih imam v primeru Petek, ne more nič več presenetiti. Vseeno pa je treba izjave te priče jemati s pridržkom. Kot sem že dejal, sta policija in tožilstvo naredila kar nekaj napak, ("komunikacijski" zaplet, kvalifikacija poškodbe v Slovenj Gradcu), da bi storila kaj takega, pa preprosto ne verjamem. V ozadju je ogromno denarja in groženj. Ti dogodki samo potrjujejo sume, da gre v tem primeru tudi za vpletenost politike. Če že ne aktivno, pa vsaj pasivno.

V eni od vaših izjav o tem dogodku sem zasledila, da vam je prišlo na uho, da nekateri odvetniki obtoženih napada na novinarja Petka hodijo okoli medijskih hiš, pri Mladini pa jim je očitno uspelo doseči svoje. Ali lahko poveste kaj več o tem?

V medijih ste že lahko zasledili podatek, da so naročniki napada pripravljene "investirati" v projekt milijardo tolarjev. Ob zadnjih prepričljivih izjavah dr. Antona Dvorska s fakultete za policijske vede, da je v ozadju podzemlje, torej organiziran kriminal, se sprašujem, zakaj je nekdanja gene-

ralna državna tožilka trmasto vztrajala pri trditvi, da ni tako. Že dejstvo, da so v tem primeru morali uporabiti ukrepe anonimnih prič, potrjuje mnenje komisije, da je v ozadju organizirana kriminalna združba. Ob zadnjih dogodkih pa je to jasno tudi vsakemu laiku, kaj šele vrhunskim tožilcem. Vprašanje, ali je bila Cerarjeva nagrajena z ministrskim stolčkom, ker je preprečila prenos zadeve na posebno skupino tožilcev, odpira še mnoga druga vprašanja. Ali ta nagrada izvira iz foruma ali iz Ropovega kabineta? T. i. samorazkrita priča ni edina anonimna priča, ki bremeni obtožence.

Kot je znano, se je ena izmed prič obrnila osebno na vas oziroma preiskovalno komisijo, ki jo vodite. Kaj se danes dogaja s to pričo, je še aktualna in verodostojna?

Upam, da razumete, da na to vprašanje ne morem odgovoriti. Še posebej ne po zadnjih dogodkih.

Mogoče za konec še to, kakšni so načrti preiskovalne komisije v prihodnje?

Ker so pred nami volitve, se bojim, da bomo naleteli na očitke, da gre za volilno kampanjo. Sedaj smo namreč v fazi, ko se lahko temeljito lotimo preiskovanja političnega ozadja. (Kdo je npr. omogočil naročnikom, da lahko za "projekt" Petek namenijo kar milijardo tolarjev?) Sam se pred temi očitki ne bom ustavil in sem se pripravljen močno angažirati za razjasnitev primera tudi po volitvah, če bo treba. Skrajni čas je, da v ta kalni ribnik, poln mastnih krapov, spustimo ščuko ...

Mihaela Praprotnik

Nov pravni precedens?
(Stran 8)

Študent teologije
in pevec
(Stran 10)

LDS in SDS izstopata
(Stran 15)

Nedotakljiva zemljišča
(Stran 26)

Epiloga afere
Zbiljski gaj še ni
(Stran 27)

Raste v nebo
(Stran 28)

Ekološki računalniki
(Stran 30)

V znamenju knjige
(Stran 38)

Priznanje v Argentino
(Stran 40)

"Rdeča roka"
(Stran 42)

Ogrožena Zemlja
(Stran 46)

Skrivnostni jezdec
(Stran 48)

Kralj Perić!
(Stran 55)

Vonj po vrtnicah
(Stran 60)

Liga narodov
(Stran 62)

Kaj je interes države?
(Stran 65)

Jasni partijski cilji
(Stran 66)

Eni v Evropo, eni na Balkan

Znameniti napis Naš Tito, ki ga je v zadnjih letih počasi zaraslo grmovje, znova stoji v vsem svojem sijaju. Kaj natančno nam želijo z očiščenjem spomenika povedati novogoriški komunisti z županom Mirkom Brulcem na čelu, ni jasno, je pa pohvalno, da so tik pred vstopom v Evropo zbrali pogum in pokazali svoje prave barve. Zdaj samo še čakamo, da se bo občina Nova Gorica uradno odcepila in pridružila kakšni balkanski navezi, ki še vedno slavi nekdanjega diktatorja.

Odhod

Končno je odšel. Spakiral je "kufre" in odletel v Rim. Menda že drugič. Prvič je to naredil že davnega leta 1981 in se nato po šestnajstih letih vrnil v Slovenijo. Pa še po tistem, ko je prišel v Slovenijo, so si nekateri odkrito želeli, da bi odšel tja, od koder je prišel. Želja se jim je izpolnila pred kratkim, ko je ta skrivnostni mož daroval poslovilno mašo in nato dva dni kasneje zapustil Slovenijo. Kljub pričakovanemu veselju pa je med tovariši zavlada žalost. Le koga bomo sedaj karali, so se obupano spraševali in nostalgčno obujali spomine na to, kako so nekdanjega ljubljanskega nadškofa in na novo imenovanega prefekta kongregacije za ustanove posvečenega življenja ter družbe apostolskega življenja vlekli za ušesa. Enkrat zaradi nemških ovčarjev, ki naj bi jih bilo v naših šolah odločno preveč (čeprav je spodaj podpisani v šolah doslej opazil le varnostnike brez psov), da o "starih fajfah" raje ne govorimo, kajti slovenski šolarji imajo pač raje cigarete. Drugič zaradi nekakšnih smetnjakov, ki naj bi bili namenjeni za shranjevanje človeških trupel, in to ne katerihkoli, ampak trupel staršev slovenskih nejevernih Tomažev, ki pa jih kar ni in ni mogoče najti, saj po novem vsi ti pripadajo bodisi protestantom bodisi novodobnim sektam. Ne pozabimo še na splav, ki naj bi bil za tovariše temeljna, trajna in neodtujljiva pravica vsake ženske. S tem se seveda strinja tudi spodaj podpisani, seveda zaradi svojih izkušenj z ženskami, ki se po Piranskem zalivu raje prevažajo s splavom kot s policijskim čolnom, ki se kar naprej kvari.

Vse to je sedaj postalo zgodovina. Sedaj lahko tovarišija samo upa, da bo za naslednika imenovan človek, ki bo nadaljeval politiko, kakršno je zastavil "El Commandante", kakor je dosedanjega nadškofa poimenoval eden izmed tovarišev, čeprav naglas govorijo prav nasprotno, da mora biti novi nadškof umirjen in dialoški. Toda kaj potem sploh se ostane našim ostrim novinarskim peresom in seveda sociologom religije? V jok in na drevo. Ah, to pa spet ne. Morda pa to, da bo za novinarje nastopilo sedem suhih let. Saj poznate sanje egiptovskega Jožefa, ko je prislo sedem suhih krav in so pozrle sedem debelih. Našim sociologom religije v tolažbo ostaja dejstvo, da jim ne bo treba sredi avgusta ob prazniku Marijinega vnebovzeta pretrgati zasluženega dopusta. Saj je res nerodno, da bi morali z dopusta prav takrat, ko je najprijetneje viseti v mreži med dvema drevesoma, z možgani na off in z nemškimi ovčarjem, pardon, čivavo na straži. Dodatna oteževalna okoliščina je tudi pasja vročina, zaradi katere marsikdo še hitreje ustrelji kakšnega kozla kot sicer. No, pa smo že pri lovu ...

In kaj ostane tovarišiji? Morda to, da čaka na ime novega nadškofa. Ko bo to znano, bo Forum 21 lahko razglasil žalovanje zaradi odhoda njegovega predhodnika ... **Gasper Blažič**

diktafon

"Nočnih sej je v zadnjem času v Sloveniji več kot nekoč v Beogradu."

(Janez Janša ima dokaz, da se Slovenija vrača na pota stare Jugoslavije ne samo glede gospodarstva in zadolževanja, ampak tudi glede sej zakonodajnega organa.)

"Nekateri politiki sprejemajo svoje odločitve po posvetu z vedeževalko."

(Dušan Kumer, tajnik ZL, razkriva, da se čedalje več politikov obrača na alternativne svetovalce.)

"V tej državi je vse preveč prehitro izrečenih besed in tudi kakšno pismo se prehitro napiše."

(Poslanec LDS Tone Anderlič je zbezan, ker gre življenje tako hitro naprej.)

"Ko sem se pogovarjal z državno tožilko Zdenko Cerar, je bila topla in materinska."

(Za pretepenega novinarja Mira Petka je bil pogovor s sedaj že nekdanjo generalno državno tožilko pravi blagoslov.)

"Pevca mora danes imeti ob sebi vsaj ducat dobrih punc, zaželena je vrhunška koreografija, manjkati pa ne sme niti hollywoodski videospot in po možnosti kakšen škandal."

(Pevca Vili Resnik razkriva recept za uspeh sodobnega pevca.)

"Z zanimanjem čakamo na rezultat in medtem brusimo peresa."

(Kolumnist dr. Vlado Mihelj je 24 ur na dan na preži.)

"Slovenci imamo z življenjem v večnacionalnih skupnostih bogate izkušnje, saj bo Bruselj po Dunaju in Beogradu naša tretja 'zvezna' prestolnica."

(Dr. Miha Kovač se ob vstopu v Evropsko zvezo zanaša na slovenske bogate izkušnje.)

"Morda je edina rešitev za Irak, da ZDA dobijo novega predsednika."

(John Kerry, predsedniški kandidat demokratov, ponuja svojo različico rešitve iraške krize.)

"Upam, da sem res neodvisen."

(Dr. France Bučar očitno ni prepričan o svoji politični nagnjenosti.)

"Nikakor pa se ne morem lotiti debelega Polmeta Bibiča, ki me je v svoji knjigi grdo oklal."

(Direktor Cankarjevega doma Mitja Rotovnik priznava, da se boji soočiti s kritikami na svoj račun.)

"Do konflikta interesov nikakor ne more priti, ker, kot vidite, on odgovarja na pravna vprašanja v skladu s stroko in v skladu s tistim področjem, na katerem dela. Moje delo pa je od tega popolnoma ločeno in se ukvarjam z drugimi zadevami."

(Novopečena pravosodna ministrica Zdenka Cerar o tem, da njen sin Miro Cerar dela po pravih strokah, ona pa očitno po političnih pravih.)

Novo društvo upokojencev

V Klubu seniork in seniorjev Slovenske demokratske stranke (SDS) so se odločili, da bodo ustanovili Neodvisno društvo upokojencev, ki ga podpirajo tudi upokojenci iz vrst Nove Slovenije in upokojenci nekaterih drugih političnih strank in nestranskih vrst. Za to potezo so se odločili, ker vodstvo sedanjega društva upokojencev podpira za upokojence škodljive odločitve vlade. Kot je na predstavitvi društva pojasnil predsednik Kluba seniork in seniorjev SDS Ivan Bizjak, sedanje vodstvo društva upokojencev s figo v žepu mirno opazuje in celo podpira odločitve vlade, ki siromašijo upokojenske vrste. Tako ni bilo nikjer zaslediti, da bi aktualno društvo nastopilo proti zniževanju pokojnin ali da bi izrazilo vsaj malo odločnejši protest zaradi izplačila t. i. draginjskega dodatka, ki je bil izplačan v enkratnem znesku in se je vrtel okoli 1.000 tolarjev. Nasprotno pa, kot pravi Bizjak, društvo upokojencev še naprej mirno vabi svoje članstvo na razne izlete in koncerte pevskih zborov, namesto da bi prisluhnilo članom in njihovim težavam in da bi se odločno zavzemalo za uveljavljanje in spoštovanje pravic upokojencev.

Predsednik Kluba seniork in seniorjev SDS Ivan Bizjak (v sredini)

Bizjak je med drugim pojasnil, da upokojenci ne morejo zaupati Demokratični stranki upokojencev Slovenije, saj gre za nadgradnjo društva upokojencev. Stranka tako ne zastopa interesov upokojencev in je politično pristranska. Ustanovitelji novega Neodvisnega društva upokojencev sedanji zvezi društev upokojencev v sodelovanju z DeSUS očitajo, da je sokriva za nastali položaj, saj so bili upokojenci večkrat prikrajšani in premalo zavarovani. Zato se bodo zavzemali, da bo v prihodnje drugače. Novo društvo se bo trudilo, da bo upokojencem dejansko pomagalo k večji socialni varnosti, ne le njih, temveč tudi tiste generacije, ki je sedaj brez dela, brez stanovanja in brez sredstev, da bi plačevala dodatno pokojninsko zavarovanje. **M. P.**

modrosti tedna

“Pri vodenju države je treba vedno spoštovati občutke ljudi, kakršnikoli že so. /.../ Vladajoča garnitura pa tega vedno ne počne, gre mimo tega in iz politike dela tehniko, kar ni dobro. Torej za padec javne podpore (vladajoči LDS, op. ur.) niso krivi izbrisani, temveč izguba senzibilnosti do tega, kar ljudje v resnici čutijo.”

(Politolog dr. Igor Lukšič)

“Vlade LDS že osem let ignorirajo dejstvo, da v državi potekajo postopki po protiučinskih zakonih, da se iz dneva v dan kršijo človekove pravice. Smo mar kdaj slišali premiera Ropa, ki bi javno nastopil in zahteval od koalicijske večine v parlamentu, da po hitrem postopku popravi sporne člene zakonov tako, da ti odslej ne bodo v neskladju z ustavo?”

(Sociolog dr. Bernard Nežmah)

Nova stranka mladih

Uresničujejo se govornice, da Černjakova Stranka mladih Slovenije (SMS) razpada. Minuli teden so to potrdili t. i. predstavniki alternative SMS in iniciativni odbor za ustanovitev nove stranke. Da bo prišlo do ustanovitve nove SMS, je bilo mogoče slišati že pred časom, njeni ustanovitelji, med katerimi so Franci Kek, Vito Rožej in Peter Golob, pa so minuli teden javno napovedali, da bo ustanovitveni kongres stranke v soboto, 8. maja, v Novem mestu. Ob tem so pozvali vse lokalne odbore, ki niso zadovoljni s sedanjim delovanjem v SMS, da se jim pridružijo. Odzivi naj bi bili nad pričakovanji, saj naj bi se jim pridružila več kot polovica lokalnih odborov. Ali bo dejansko tako, bo jasno v kratkem, ko se bodo sešli posamezni lokalni odbori in ko bodo njihovi člani sprejeli končno odločitev. To pa sta sprejela že dva vidnejša člana znotraj SMS, in sicer poslanec Igor Štemberger in podpredsednik stranke Tadej Slapnik. Oba sta napovedala odhod iz SMS

Franci Kek je za 8. maj napovedal ustanovitev nove stranke mladih.

in vključitev v novo stranko. Čeprav je ustanovitev nove stranke tik pred vrati, pa še nima izdelanega programa. Če smo odkriti, je vse, kar so pobudniki ustanovitve vedeli povedati o stranki, to, da bo le-ta delovala bolj demokratično, kot deluje sedanja SMS. Imena za stranko še nimajo, v igri pa naj bi bila tri: Aktivna Slovenija, Lista mlade Slovenije in Mlada demokracija Slovenije. Na napoved o ustanovitvi nove stranke se je odzval predsednik SMS Dominik S. Černjak in dejal, da noben lokalni odbor s svojo infrastrukturo, financami in celotnim članstvom ne bo šel v novo stranko, ampak bodo odbori ob morebitnemu odhodu predsednikov ali drugih posameznikov izvolili novo vodstvo in delovali naprej. **M. P.**

LDS popuščajo živci

Skupina 25 opozicijskih poslancev je pretekli teden v državni zbor vložila zahtevo za sklic izredne seje. Po dosedanem predlogu bi na njej glavno pozornost namenili preiskavi suma korupcije nosilcev javnih funkcij v poslovanju nekaterih javnih podjetij, ki so v večinski državni lasti. V 12-stranskem gradivu, ki so ga k zahtevi za sklic izredne seje priložili opozicijski poslanci, je kot glavni razlog za sklic seje naveden sum o korupcijskem ravnanju v poslovanju Ericssona, izdelovalca na področju mobilne telefonije, ki naj bi bil v letih 1997—1999 podjetju Mobitel posredno nakazal več kot 500 milijonov švicarskih frankov. Ob tem so podani še sumi o nepravilnostih pri poslovanju podjetja Telekom Slovenije, ki naj bi tudi nedovoljeno financiralo volilno kampanjo LDS. Nezakonito ravnanje nosilcev javnih funkcij pri podeljevanju državnih pomoči očitajo podjetju Ultra, kjer je zaposlen predsednik sveta LDS Gregor Golobič, o čemer pišemo tudi v

V LDS so se burno odzvali na zahtevo po sklicu izredne seje.

našem tedniku. Vladna LDS se je na predlog opozicije odzvala z nenavadno živčnostjo in aroganco. Tako je izvršni direktor LDS Bogdan Biščak pretekli četrtek zahtevo za sklic izredne seje poimenoval fantazijskih spis, v katerem Janez Janša ponuja isto postano juho, ki naj bi bila njegov edini politični program v zadnjih desetih letih; Gregor Golobič pa je v svojem znanim slogu dejal, da je kriv, in sicer zato, ker je v zadnjem mesecu dni pomagal, da je slovenska javnost ugotovila, “da Janša nima alternativnega programa, da nima alternativne ekipe in da zna samo hujskati”. Če sodimo po nenavadno živčnem odzivu vladne stranke, potem bi znala biti zadeva še zelo vroča. **A. K.**

Nov pravni precedens?

Po referendumu o t. i. tehničnem zakonu o izbrisanih, katerega vsebino so državljani in državljanke z dobrimi 90 odstotki glasov zavrnili, so se poleg razprave o vprašanju izbrisanih. Ne bom se spuščala v to, zakaj je tako, saj je jasno, da se je morala vladajoča koalicija potegniti v ozadje, ker je sramotno izgubila na referendumu. Ne samo da ji ni uspelo prepričati državljanov in državljanov, naj ne gredo na volišča oziroma naj se ne udeležijo referenduma o t. i. tehničnem zakonu o izbrisanih, nasprotno, ljudje so svojo pravico odločanja na referendumu izkoristili in glasovali proti odločitvi, ki jo je vladajoča koalicija zagovarjala. Dvojni poraz torej za vladajoče.

Po kratkem zatišju je zadeva postala znova aktualna. Za to je poskrbelo ustavno sodišče, ki je izdalo odločbo v zvezi s predlogom za razpis predhodnega zakonodajnega referenduma o sistemskem zakonu o izbrisanih. Naj spomnimo, da je pobudo za razpis referenduma vložila koalicija Slovenija in da so se že takoj po vložitvi začeli prvi zapleti. Tako strokovni službi državnega zbora kot

Od poslancev bi pričakovali, da sprejmejo odločitev, ki bo izražala voljo ljudstva.

poslancem iz vrst vladnih strank ni bilo vseh referendumsko vprašanje. Slednjega so pobudniki referenduma spremenili, a nasprotnikom referenduma tudi sprememba ni bila vseh oziroma jim sploh ni bilo vseh, da bi do referenduma prišlo, zato so uporabili še znano metodo – po pomoč so se obrnili na ustavno sodišče in vložili pobudo za presojo ustavnosti referendumskega vprašanja.

Ustavno sodišče je v zvezi s tem presodilo, da je referendumsko vprašanje o sistemskem zakonu v nas-

protju z ustavo. Takšna odločitev ustavnega sodišča pomeni za stranke vladajoče koalicije končanje "sramotjenja Slovenije" in omogoča rešitev vprašanja izbrisanih (tako na odločitev ustavnega sodišča gledata predstavnika LDS in ZL Bogdan Biščak in Miran Potrč). Nekoliko drugačnega mnenja so v opozicijskih strankah SDS, NSI

in SNS, ki zagovarjajo razpis referenduma o sistemskem zakonu. Če sodimo po izjavah predstavnikov omenjenih strank, Janše, Bajuka in Jelinciča, je zadnja odločba ustavnega sodišča pokazala politično zagnanost ustavnega sodišča, govor je o nekakšni "koaliciji med Ropom, Todorovičem in Ribičičem", ki ne popušta.

In kakšne so lahko posledice odločbe ustavnega sodišča? Državni zbor lahko nadaljuje s tretjo obravnavo sistemskega zakona in glede na to, da ima vladajoča koalicija v državnem zboru večino (tudi zdaj, ko je iz koalicije izstopila SLS), lahko pričakujemo, da bo sistemski zakon sprejet. Prav gotovo bo poskušala opozicija sprejetje zakona prepričati (obstaja

možnost še ene referendumsko pobe za razpis zakonodajnega referenduma) in doseči vnovična poganjanja o celoviti ureditvi vprašanja izbrisanih z ustavnim zakonom, katerega prejetje zagovarja že od tedaj, ko so se začeli pojavljati prvi zapleti.

Kot kaže, rešitev vprašanja izbrisanih ne bo več v rokah ljudstva, ampak v rokah politike. In če je že bila državljanom odvzeta možnost odločanja na referendumu, bi vsaj od poslancev pričakovali, da sprejmejo odločitev, ki bo izražala voljo ljudstva.

Mihaela Praprotnik

Neobdavčeni tajkuni

Poslanci vladajoče koalicije so izglasovali nov zakon o dohodnini, državni svet pa je nato vložil veto nanj in s tem pritrnil delu opozicije, da nekatera določila zakona niso takšna, kot bi morala biti. Hkrati so poslanci po hitrem postopku potrdili še nov zakon o davčnem postopku. Ker gre v tem primeru za pomem-

dobnikov, davek pa bo plačal šele tisti zavezanec, ki bo pridobil pretežni delež po 1. januarju 2005 in ga bo odsvojil pred koncem leta 2010. Vsi nakupi kapitala, opravljeni do 31. decembra 2004, bodo obdavčeni le pri odsvojitvi prej kot v 3 letih, potem pa ne več. To pomeni, da nihče izmed tranzicijskih kapitalistov ne bo

Po novem dohodninskem zakonu nobeden od tranzicijskih kapitalistov ne bo obdavčen.

ben sistemski zakon in ga je vladajoča stran spreminjala na hitro in v veliki naglici, so poslanci koalicije Slovenija v znak protesta sejo državnega zbora zapustili in pri odločanju niso sodelovali. Skrb zbujujoče je, da je zakon pomagala sprejeti tudi SLS. Sicer pa zakonske določbe obeh zakonov še zdaleč niso takšne, da bi bili državljani z njimi zadovoljni. Največ pripomb pri dohodninskem zakonu se nanaša na davčne olajšave in na to, da bodo po novem bistveno bolj kot prej obremenjeni kmetje. Poleg tega se zmanjšuje posebna 3-odstotna olajšava na 2 odstotka. To je pomembno, saj je večina 3-odstotno olajšavo uveljavila že s plačevanjem prostovoljnega zdravstvenega zava-

obdavčen. Vse to kaže na odnos vlade do tranzicijskih tajkunov – podpiranje njihovega bogatenja. Zakon o dohodnini tako ni davčna reforma, ampak je le zakonita podlaga, da bodo posamezniki še naprej uživali svoje bogastvo, ki so ga v načrtno nepreglednem sistemu pridobili na račun državne lastnine, ne da bi prispevali v državno blagajno. Novi dohodninski zakon uzakonja neenakomerno razporejeno davčno breme prebivalstva, kar je absurdno dejanje. Če se ustavimo še nekoliko pri zakonu o davčnem postopku, ugotovimo, da je tudi ta daleč od meril socialne in pravične države in ne odpravlja nekaterih ključnih težav. Ko se davčni zavezanec pritoži na odmero davka, pritožba po veljavni zakonodaji ne zadrži plačila davka. Prav tako v zakonu pogrešamo rešitve, s katerimi bi zagotovili večjo odgovornost davčne službe, njenih inšpektorjev in referentov. Poleg tega ostaja še vrsta nejasnosti glede samega delovanja davčne uprave. Davčna uprava in državni pravobranilec bosta imela še naprej možnost, da davčnim dolžnikom odpisujeta davke po lastni presoji. Podatki o dolžnikih, ki v zakonskem roku ne plačajo dokončno ugotovljenih davčnih obveznosti, bodo še vedno tajni. Zakonodaja po meri oblasti!

Vida Kocjan

Dr. Janko Kos

Kriza slovenske demokracije

O krizi demokracije govorijo odpori zoper reforme, ki naj bi jo izboljšale in približale ljudstvu. Namesto večinskega volilnega sistema, ki je najbolj demokratičen, je bil uzakonjen proporcionalni, ki daje strankarskim vrhovom premoč nad volivci, namesto "imperativnega" mandata, ki poslance zavezuje volivnemu telesu, vztrajajo pri "svobodnem" mandatu, ki jih od ljudstva oddaljuje. Namesto da bi se stranke očistile in prenovile, se ustanavljajo posebne zunajparlamentarne združbe, novi "centri moči", kakršnih moderna demokracija ne prenese. Zahteva se omejitve, morda celo odprava referendumov. Vladavino ljudstva naj bi nadomestila vladavina napol javnih elit.

Korenine krize segajo morda v samo ustavo. Ta je v mnogih stvareh dvoumna. Položaj predsednika republike naj bi bil samo reprezentativen, kot terja parlamentarni sistem, vendar mu ustava daje nekaj vlog iz predsedniškega sistema. Ustava ne zagotavlja dejanske delitve oblasti na zakonodajno, izvršilno in sodno, delitev ostaja brez varovalk. Ustavno sodišče se lahko vtika v zakonodajo, izvršilna oblast v sodstvo. V ustavi se poudarjajo človekove pravice in "temeljne svoboščine", toda te ostajajo nejasne. Nikjer niti besede o razliki med človekovimi in državljanskimi pravicami. Zato lahko odrekajo upravičenost referendumom, češ da z njimi o človekovih pravicah ni mogoče odločati. Ne vedo ali nočejo vedeti, kdaj gre za človekove pravice, ki izhajajo iz "naravnega" prava, in kdaj za državljanske, ki izhajajo iz države, zato o njih lahko odločajo tudi državljani.

Za krizo slovenske demokracije niso kriva samo nejasna ustavna določila. V ozadju se skriva politična,

ideološka, socialna kriza, ki pesti Slovenijo. Njeno vidno znamenje je kriza strank. Te niso edina podlaga slovenske demokracije, toda zgrajena je na predstavniskem načelu, zato pada v krizo takrat, ko so v krizi stranke. Vsem očitna kriza mnogih slovenskih strank ima ideološke vzroke, ki so splošno evropski. Tu je kriza evropskega liberalizma, opazna v strankah, ki se razglašajo za liberalne, pa tudi v teh, ki se imenujejo drugače. Na Slovenskem je takšna stranka LDS, ki vključuje vse obe različici modernega liberalizma, levo in desno. Levi liberalizem se v Nemčiji, Italiji, še posebej v Franciji zapleta v tvegan spopad z nasprotniki tradicionalnega laicizma, toda ne več samo s Cerkvijo, glavni sovražnik bodo islamisti. Poteguje se za neomejeno svobodo, za priseljence, za multikulturalnost in multietničnost, za vsesplošno libertinstvo; ker gre čez meje naravnega in mogočega, ga čaka pretres, morda zlom, ki bo logična posledica njegove notranje protislovnosti. Politika levega liberalizma na Slovenskem je podobna evropski, čaka ga podobna usoda. V nasprotju z levim liberalizmom, pa vendar v skladu z njim, se desni poteguje za "pravice" trga, kapitala in svobodne konkurence. Ujet je v enake pasti kot druge po Evropi. Pogoj za nje-

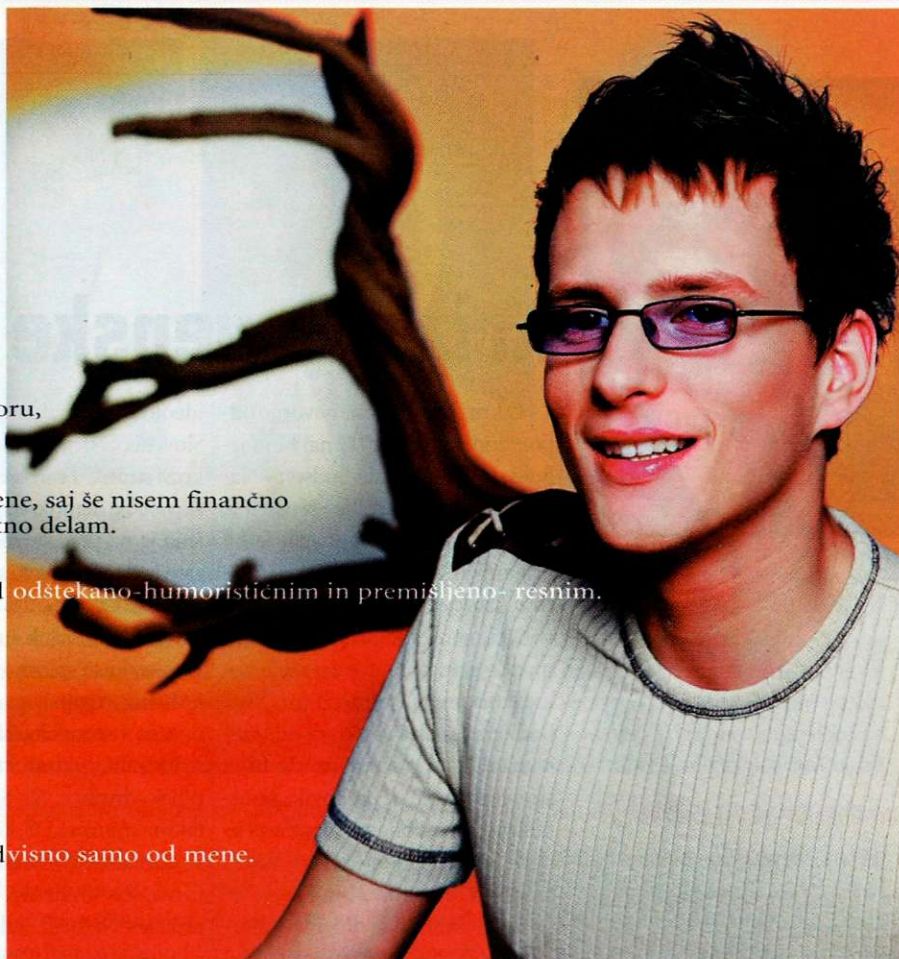
Po Evropi doživlja krizo ne samo liberalizem, ampak tudi socialna demokracija. Po koncu komunizma prihaja čas, ko bo razpadla tudi njegova nekdanja socialdemokratska nasprotnica. Rešuje se s tem, da sprejema ideje levega in desnega liberalizma, to pa je pot v ideološki razkroj, naj se imenuje "tretja pot" ali kako drugače. Kadar je na oblasti, mora omejevati socialno državo, s tem sama sebe postavlja na laž. Na Slovenskem sta po letu 1990 obstajali dve socialdemokratski stranki, "združena lista" kot nova stranka starih komunistov in SDS kot navezava na izvirno slovensko izročilo, segajoče nazaj k Cankarju. Toda Cankar se je nazadnje odmaknil od socialne demokracije, od njene anacionalne, politično in kulturno mlačne ideologije. In tudi SDS se je nazadnje – ne samo iz zunanjih razlogov – preimenovala iz socialdemokratske stranke v demokratsko, s tem se je odločila za moderno demokracijo in v tej ni kaj prida prostora za preživele ideje reformističnega socializma. Končno je tu še tradicija Slovenske ljudske stranke. SLS je samo po imenu njena oživitve, ne pa njena naslednica. Nekdanjo stranko so vodili duhovniki-politiki, podlaga je imela v idejah "katoliškega gibanja", zlasti v Ušeničnikovih. Sedanja SLS tega nima, ideološko je bližja

Za krizo slovenske demokracije niso kriva samo nejasna ustavna določila. V ozadju se skriva politična, ideološka, socialna kriza, ki pesti Slovenijo. Njeno vidno znamenje je kriza strank.

gov prodor je "socialni mir", ta pa je prav tako iluzoren, kot je bil "razredni boj" komunistov. Prva rahla sapica v podobi stavk in socialnih nemirov ga bo postavila na prepih. Sicer pa njegova glavna slovenska moč ni več v LDS, seli se v Forum 21. Iz samozavesti ali ogroženosti?

desnemu liberalizmu, olepšanemu z gesli o "krščanskih" vrednotah. Cerkev se po 2. vatikanskem koncilu noče več opirati na posebne krščanske stranke, nezaupljiva je do teh, ki so katoliške samo v besedah, ne v dejanjih. In tudi to je eden od razlogov za krizo slovenske demokracije.

Slovenija je po ustavi demokratična republika, oblast v nji ima ljudstvo, po svojem bistvu je demokracija. In ta je po petnajstih letih, odkar obstaja, v krizi. O tem govorijo mnoga znamenja. Ugled državnega zbora in poslancev pada, vladajoče stranke se izgubljajo v notranjih prepirih in zunanjih obračunih, opozicije nočejo niti slišati, sodstvo se obnaša politično pristransko, ustavno sodišče izgublja svojo legitimnost, nastopi in izjave predsednika republike zbujajo začudenje, mediji so vse manj resnicoljubni, gospodarstvo pa bogato afer, sramotnih dobičkov in sramotno nizkih dohodkov za nižje zaposlene.

Ime in priimek?

Peter Januš.

Kje ste prišli na svet?

Na svet sem prišel v porodnišnici v Mariboru, 20 minut za svojo sestro dvojčico.

S čim se preživljate?

Preživljam se s starši oz. oni preživljajo mene, saj še nisem finančno samostojen, seveda pa kdaj tudi priložnostno delam.

Kako bi označili svoj značaj?

Moj značaj, hm? Raznolik! Mešanica med odštekano-humorističnim in premišljeno-resnim.

Ste bogati?

Duhovno da, finančno pa ne!

Verjamate v Boga?

Vsekakor in se tega tudi ne sramujem.

Vaš stan je?

Samski!

Otroci?

Jih še ni, upam pa, da bodo kdaj. To ni odvisno samo od mene.

Imate kaj nepremičnin?

Živim sicer v hiši, vendar ni moja.

Kdaj ste prvič stopili na oder?

Ko mi je bilo pet let.

Kaj vam pomeni študij teologije?

Študij teologije mi pomeni dopolnitev in mi hkrati daje neko širino. Z njim premagujem ozkost.

Dan, ki ga ne boste pozabili?

Dan, ko sem zmagal na Idolu in zapel skupaj z Otom Pestnerjem.

Najljubše dnevno opravilo?

Rad pomivam posodo, vendar samo za več kot 50 ljudi!

Skriti kotiček?

Moja soba!

Hobi?

Glasba, kolesarjenje, dolgi sprehodi, potovanja.

Recept za premagovanje žalosti?

Druženje s prijatelji, ki te potolažijo!

Najljubša jed?

Piščančji ali puranji file v smetanovi omaki s krompirjem!

Pijača?

Bacardi breezer.

Sanjske počitnice?

Sem jih že doživel v Barceloni, boljšega za zdaj še ni bilo!

Knjiga vašega življenja?

Gospodar prstanov.

Pesnik, ki ga ne morete pozabiti?

France Prešeren.

Film, ki vas je spravil v solze?

Šesti čut.

Vaš življenjski uspeh?

Do sedaj končana srednja šola in zmaga na Idolu 2003.

Koga ali česa ne bi vzeli na samotni otok?

Denarja, televizije, skrbi in ženske, ki ni zadovoljna sama s sabo.

Pevec in študent teologije

PETER JANUŠ

V kleščah ideologov

Z bližajočim se vstopom Slovenije v Evropsko unijo in čedalje bližjimi volitvami v evropski parlament postaja čedalje bolj jasno, kdo se bo potegoval za mesto evropskega poslanca. Sestava liste za evropski parlament že nekaj časa buri duhove v ZL, kjer je kazalo, da Borut Pahor ne bo prevzel vloge nosilca liste, čeprav so nekateri od njega pričakovali prav to. Očitno pa so dogodki zadnjih tednov znotraj ZL Pahorja vendarle prisilili k razmisleku o morebitni kandidaturi za evropskega poslanca. Tako bo že kmalu znano, ali bo nosilec liste za evropski parlament Borut Pahor ali Aurelio Juri, drugi kandidati ZL za evropske poslance pa so bolj ali manj znani.

Pahorjeva vprašljiva usmeritev

O tem, kakšne težave ima Borut Pahor s svojimi strankarskimi tovariši, smo v tedniku Demokracija že poročali. Znano je, da se je Pahor zavzel za vključitev Slovenije v Nato kljub nasprotovanju nekaterih vidnejših članov ZL, zlasti Aurelia Jurija, in seveda strankarskega podmladka Mladega foruma. Polom je doživel tudi s poskusom pravne deklaracije pred nekaj leti. Med poskuse zmanjševanja njegove avtoritete spada tudi pismo Mladega foruma o tem, naj se Pahor odloči med vodenjem državnega zbora in vodenjem stranke, saj naj bi bil na račun vodenja državnega zbora zanemarjal delo v ZL. Očitno pa je, da tovariše najbolj moti, da je Pahor eden najbolj priljubljenih politikov v Sloveniji in je celo neposredni nasledovalec Milana Kučana, medtem ko ZL ni pridobila priljubljenosti in se ne more odlepiti od "tradicionalnega" tretjega mesta. Vse to pa je marsikoga spodbudilo k razmišljanju, ali se sploh splača imeti zmernega levsredinskega voditelja, če le-ta ne nagovarja sredinskih volivcev na parlamentarnih volitvah, in ali ne bi bilo bolje, da bi na vrh stranke prišel bolj populistično usmerjen človek, ki bi mobiliziral ljudske množice.

Nesmiselnost Pahorjevega odhoda

O morebitni Pahorjevi kandidaturi je v intervjuju za tednik Mag govoril tudi dr. Igor Lukšič, profesor politologije na FDV in nekdanji funkcionar v ZL. Lukšič je med drugim dejal, da za stranko ne bi bilo dobro, če bi Pahorja poslala v evropski parlament in ga tako še pred državnozborskimi volitvami izolirala od slovenske politike. Po njegovo je tudi napačno pričakovati, da bi stranka na volitvah v evropski parlament dobila večje število glasov zaradi posameznikov, ki bodo kandidirali. "Treba je gledati na strankarsko listo kot celoto, saj se bodo volivci odločali o strankah, zato je zongliranje z imeni brezpredmetno," meni dr. Lukšič. "Tisti, ki mislijo, da je mogoče Pahorja zamenjati pred volitvami in hkrati združeno listo pripeljati do večjega števila glasov, so milo rečeno romantiki."

Med dvema ognjema

Postavlja se torej vprašanje, kaj je vzpodbudilo Pahorja, da je začel razmišljati o kandidaturi za evropskega poslanca. Znano je sicer, da je po volitvah leta 2000 nameraval prevzeti vodenje zunanjega ministrstva, kar ne bi bilo nenavadno glede na njegovo zanimanje za zunanjo politiko. Vendar se to ni zgodilo. Očitno pa je, da je Pahor verjetno že utrujen od poskusov nekaterih članov ZL, da bi stranka postala radikalnejša. V izjavi za Mag je Pahor pojasnil, da bo ostal v Sloveniji, če se bo stranka odločila "za zmerno sredinsko usmeritev, za politiko sodelovanja in ne ideoloških preprirov". "Če pa bo prevladala radikalna struja, želim svojo politično pot nadaljevati v Bruslju." Pahorjevo sporočilo je torej jasno – o njegovi usodi bo torej odločala stranka sama, kar pa ne bo lahko, saj je podobno kot LDS tudi ZL razcepljena na več struj, pri čemer se zdi, da ostaja Borut Pahor s svojimi somišljeniki v manjšini znotraj lastne stranke, saj z ene strani nanj pritiska staro dogmatično jedro, ki se je oblikovalo še v času prejšnjega režima (izstopa zlasti vodja poslanske skupine ZL Miran Potrč), z druge strani pa novolevičarska struja, ki jo zastopa Mladi forum.

Nenaklonjenost Forumu 21

Pri vsem tem pa se postavlja tudi vprašanje odnosa med ZL in Kučanovim Forumom 21. Znano je, da sta bila na pripravljani sestanki Forumu 21 povabljeni tako Borut Pahor kot Anton Rop – oba sta se vabilu odzvala. Seveda to še ne pomeni, da si je Pahor s tem pridobil Kučanovo naklonjenost – glede na kritike s strani vidnega člana Forumu 21 dr. Nika Toša na Pahorjev račun bi veljalo prej nasprotno. Morebitni Pahorjev odhod v evropski parlament bi lahko kar močno ponagajal najmočnejši vladni stranki, saj bi bilo treba v tem primeru izvoliti novega predsednika državnega zbora, če pa bi se Pahorju ob morebitni večji podpori listi ZL pridružila še sedanja ministrica za kulturo Andreja Rihter, bi bila potrebna celo rekonstrukcija vlade. Zato je veliko vprašanje, koliko bo ZL pripravljena tvegati pred volitvami, če bi Pahorja s kandidaturo postavila na stranski tir, saj bi s tem javnosti nedvomno sporočila, da je evropski parlament samo smetišče za "odslužene" politike, ki so doma nezaželeni ali pa se niso mogli uveljaviti.

Foto: Dane Kostac

Bo Združena lista socialnih demokratov pripravljena tvegati in poslati Boruta Pahorja v evropski parlament?

Veliko vprašanje je, koliko bo združena lista pripravljena tvegati pred volitvami, če bi Pahorja s kandidaturo postavila na stranski tir, saj bi s tem javnosti nedvomno sporočila, da je evropski parlament samo smetišče za "odslužene" politike, ki so doma nezaželeni ali pa se niso mogli uveljaviti.

Gašper Blažič

Le še nekaj dni nas loči od članstva v Evropski uniji. Razporejenost je na višku, ob tem pa se kar nekako pozablja, kakšna je bila pot, ki jo je bilo treba prehoditi, da smo danes tik pred vrati Evropske unije. Le še odpreti jih moramo in vstopiti. To se bo zgodilo v soboto, 1. maja 2004.

Slovenska pot do članstva v Evropski uniji se je dejansko začela z dnem razglasitve samostojnosti Slovenije leta 1991, saj si je takratna vlada zadala, da bo njena prednostna naloga vključitev v Evrop-

Pred vrati Evrope

sko unijo. Še preden je uradna slovenska politika začela z navezovanjem konkretnih stikov, je bilo treba počakati, da so nas države Evropske unije sploh priznale. Treba je priznati, da s tem niso odlašale, saj je priznanje s strani EU prišlo že leta 1992. Po njemu pa tudi slovenska stran ni odlašala in je takoj zaprosila za sklenitev sporazuma o pridružitvi.

Italija ovirala sklenitev sporazuma o pridružitvi

Sprva slovenska stran ni pričakovala, da bo na poti sklenitve

evropskega sporazuma o pridružitvi naletela na toliko težav. Prva ovira, na katero je Slovenija naletela, je bilo t. i. vprašanje vračanja premoženja optantom – Italijanom, ki so po drugi svetovni vojni zapustili slovensko ozemlje. Spor je sprožila sosednja Italija, ki je zahtevala od Slovenije, da premoženje vrne, kar je preprečevalo Sloveniji sklenitev evropskega sporazuma. Bili smo priče dolgim usklajevanjem in nepopuščanju italijanske strani, na koncu pa smo le prišli do rešitve, po kateri se je Slovenija zavezala k odpiranju ne-

premičninskega trga za članice Evropske unije. Kot zanimivost naj omenimo, da je bila Slovenija edina od sedanjih novih članic EU, ki je svoj nepremičninski trg za članice odprla, še preden je vstopila v EU (to je bilo 1. februarja 2003).

Šele ko je bil spor z Italijo glede optantov rešen, je bila pot za sklenitev pridružitvenega sporazuma odprta in leta 1996 je bil sporazum podpisan (državni zbor ga je ratificiral leto kasneje), takoj za tem pa je Slovenija vložila prošnjo za članstvo. Zaradi neljubih zapletov z italijanskimi zahtevami

smo bili zadnji, ki smo vložili prošnjo, kljub temu pa nam je uspelo, da smo bili k pogajanju o članstvu povabljeni v prvi skupini.

Zapleti z Avstrijo

Povabilom k pristopnim pogajanjem so sledila pogajanja, z njimi vred pa so na dan prišli novi problemi in zapleti. Zdaj s sosednjo Avstrijo. Sprva je se je zapletlo okoli lipicancev, kajti Slovenija in Avstrija se nista mogli dogovoriti, katera ima pravico do vodenja rodovniških knjig. Reševanje tedaj precej vročega vprašanja se

Jabolko spora med državama Slovenijo in Avstrijo so bili dolgo časa konji lipicanci oziroma vprašanje, katera od držav ima pravico voditi rodovniške knjige.

Slovenija je morala popustiti pritiskom Bruslja in prostocarinske prodajalne zapreti že leta 2001, še preden so bila končana pristopna pogajanja z Evropsko unijo.

Osnovni podatki o Evropski uniji

Velika družina evropskih držav

Prvega maja 2004 se bo 15. članicam EU – Avstriji, Belgiji, Danski, Finski, Franciji, Grčiji, Irski, Italiji, Luksemburgu, Nemčiji, Nizozemski, Portugalski, Španiji, Švedski in Veliki Britaniji – pridružilo deset novih članic – Ciper, Češka, Estonija, Latvija, Litva, Madžarska, Malta, Poljska, Slovaška in Slovenija. Po veliki širitvi bo imela EU kar 454 milijonov prebivalcev, 3,9 milijona km² površine in 20 uradnih jezikov. Bruto domači proizvod na prebivalca bo znašal 21.941 evrov. EU bo še naprej prepoznavna po evropski zastavi – 12 rumenih zvezd, razporejenih v krog na modri podlagi, ki predstavljajo popolnost, po himni Oda radosti, ki je sklepni del Beethovnovne 9. simfonije, po skupni valuti evru in po dnevu Evrope 9. maja, ko EU praznuje svoj rojstni dan.

ti. Še kakšno oviro na poti bi lahko omenili. Recimo večkratni poskusi odpiranja vprašanja avnojskih sklepov, ki so postali vroča tema ne le slovenske zunanje politike, temveč tudi tema številka ena na domačem političnem prizorišču. Ovire so se pojavljale in odpravljale, pristopna pogajanja so tekla svojo pot. Nekatera področja so tekla gladko in brez odmevnih zapletov, druga nekoliko manj gladko in na žalost tudi v škodo pristopnic. Eno takšnih pogajalskih poglavij je poglavje o prostem pretoku oseb. Države EU so zase zahtevale prehodno obdobje, kar po-

meni možnost, da lahko sedanje države članice največ do sedem let zaprejo nacionalne trge pred delovno silo iz novih članic. Takšna zahteva je bila s strani EU tudi uveljavljena, države novinke pa so jo sprejele s precejšnjim nezadovoljstvom. Slovenija se je "tolažila" s samoprepičevanjem, da za nas takšen ukrep ne bi bil potreben, saj ne ogrozimo evropskega trga. In ne glede na upanje, da države članice EU ne bodo uporabile prehodnih obdobji oziroma bodo odprle svoj trg dela za delavce iz pristopnic, so si zadnji hip vse premislile. Nemčija in Avstrija bosta zaposlovanje za delavce iz novih članic popolnoma omejili, Italija namerava uvesti kvote, Nizozemska bo trg omejila le za nekatere sektorje, Grčija naj bi uvedla prehodno obdobje, Portugalska pa je, kar zadeva Slovenijo, pripravljena skleniti dvostranski sporazum o zaposlovanju. Samo Irska in Velika Britanija bosta trg dela popolnoma odprli.

Slovenija se lahko pohvali s tem, da je bila edina med državami kandidatki, ki je izpolnila časovni načrt EU in do konca leta 2002 končala pogajanja v vseh poglavjih pravnega reda (z izjemo tistih, »)

je preneslo na raven dvostranskih usklajevanj, kar pa ni pomenilo, da je konec ovir za Slovenijo.

Bruselj je bil precej nezadovoljen zaradi nepripravljenosti Slovenije pri zapiranju prostotrgovinskih prodajal na kopenski meji z EU. Naj spomnimo, da je Bruselj zatrjeval, da se je Slovenija v pridružitvenem sporazumu zavezala, da bo prostocarijske prodajalne zaprla v letu 1998, slovenska stran pa je zatrjevala drugače in bila pripravljena na zaprtje v letu 2003. Ob koncu je morala popustiti slovenska stran. Prostocarijske prodajalne na meji z državami EU je Slovenija zaprla leta 2001.

Problemom s prostocarijskimi prodajalnami se je pridružil tudi problem edine slovenske jedrske elektrarne v Krškem, na račun katere je bila Slovenija deležna precej kritik predvsem zaradi varnos-

ti. Še kakšno oviro na poti bi lahko omenili. Recimo večkratni poskusi odpiranja vprašanja avnojskih sklepov, ki so postali vroča te-

ma ne le slovenske zunanje politike, temveč tudi tema številka ena na domačem političnem prizorišču.

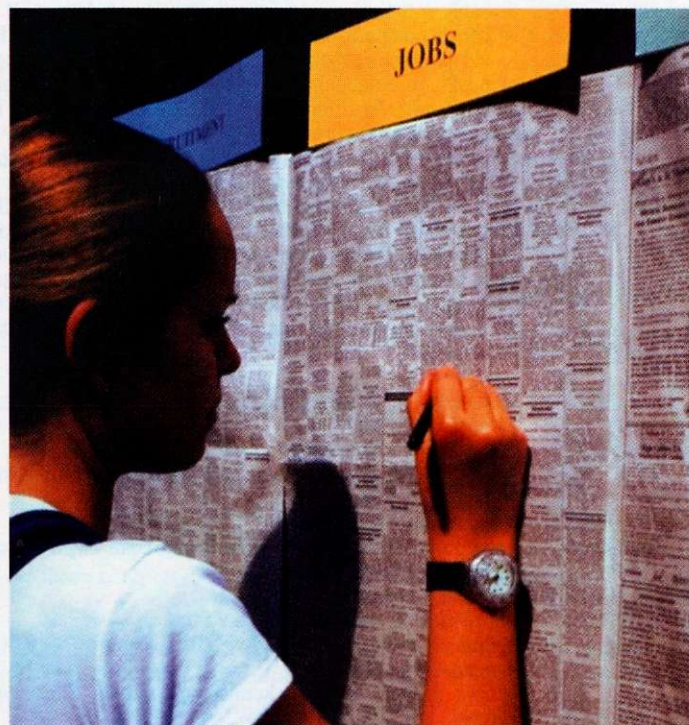
Ovire so se pojavljale in odpravljale, pristopna pogajanja so tekla svojo pot. Nekatera področja so tekla gladko in brez odmevnih zapletov, druga nekoliko manj gladko in na žalost tudi v škodo pristopnic. Eno takšnih pogajalskih poglavij je poglavje o prostem pretoku oseb. Države EU so zase zahtevale prehodno obdobje, kar po-

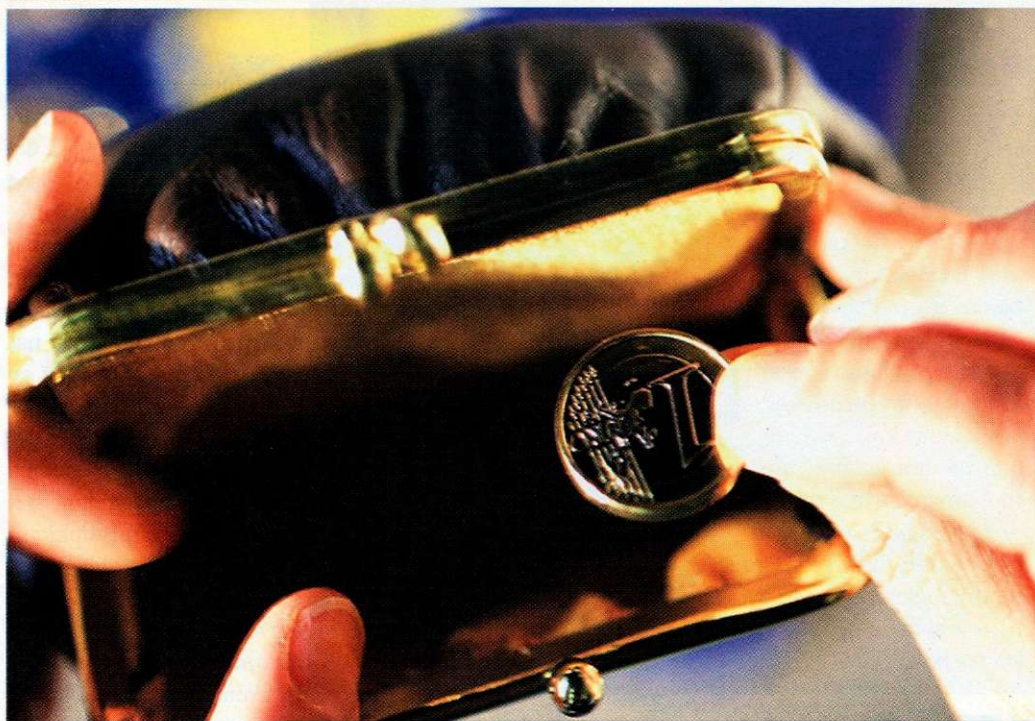
S prvim majem se bodo meje med Slovenijo in državami Evropske unije odprle.

Republika Slovenija je bila edina od sedanjih novih članic Evropske unije, ki je svoj nepremičninski trg odprla, še preden je vstopila v evropsko družino narodov.

Države EU bodo očitno izkoristile pravico, da lahko do največ sedem let zaprejo nacionalne trge pred delovno silo in tako omejijo zaposlovanje iz držav novink.

Nove države članice, med njimi Slovenija, bodo morale uvesti evro, vendar se to ne bo zgodilo hkrati z vstopom v EU.

» ki niso vezana na finančna vprašanja, in sicer na področju kmetijstva, regionalne politike in proračuna). V štirih letih se je Slovenija z EU pogajala o 31 sklopih. Lahko

rečemo, da je bil končni izkupiček za Slovenijo dober – na nekaterih točkah bi se lahko naredilo še kaj več, na nekaterih pa smo presegli zeleno. Eno izmed vprašanj, kako

je bila Slovenija uspešna pri pogajanjih z EU, je vprašanje, povezano s financami oziroma z denarjem. Neizogibna posledica širitve EU je, da bo z vstopom desetih no-

vih članic v prvih nekaj letih evropski proračun bolj obremenjen, po nekaterih izračunih za več kot 40 milijard evrov. Novinke so se tako dalj časa ukvarjale z vprašanjem, kako se bo na njihovem nacionalnem proračunu to poznalo. Sloveniji in tudi drugim novim članicam je bilo zagotovljeno, da bodo v prvih letih članstva iz proračuna vsekaror prejele več denarja, kot ga bodo vanj vplačale, v konkretnih številkah to pomeni, naj bi Slovenija v prvih treh letih članstva iz proračuna EU prejela okoli 250 milijonov evrov več, kot bo vanj vplačala. Na zgubi, kot kaže, ne bomo.

Slovinci si želimo v EU

Čeprav se je Slovenija na poti v EU srečevala z večjimi in manjšimi težavami, je bilo v vseh teh letih zaslediti podporo vključitvi s strani državljanek in državljanov. Ankete javnega mnenja so kazale nad 50-odstotno podporo in ta se je potrdila tudi na referendumu o vstopu Slovenije v EU 26. marca 2002. Delež udeležencev na referendumu, ki so glasovali za vključitev v EU, se je vrtel okoli 90 odstotkov, kar je nedvomno pokazalo na prepričljivo voljo Slovencev, da se priključijo veliki evropski družini.

Referendumu so sledile še nekatere formalnosti. Treba je bilo podpisati pristopno pogodbo, kar se je zgodilo 16. aprila 2003. Letošnjega februarja jo je ratificiral tudi državni zbor RS in s tem opravil še zadnji korak, ki ga je morala Slovenija narediti za vstop v EU 1. maja 2004.

Praznovanja po Sloveniji

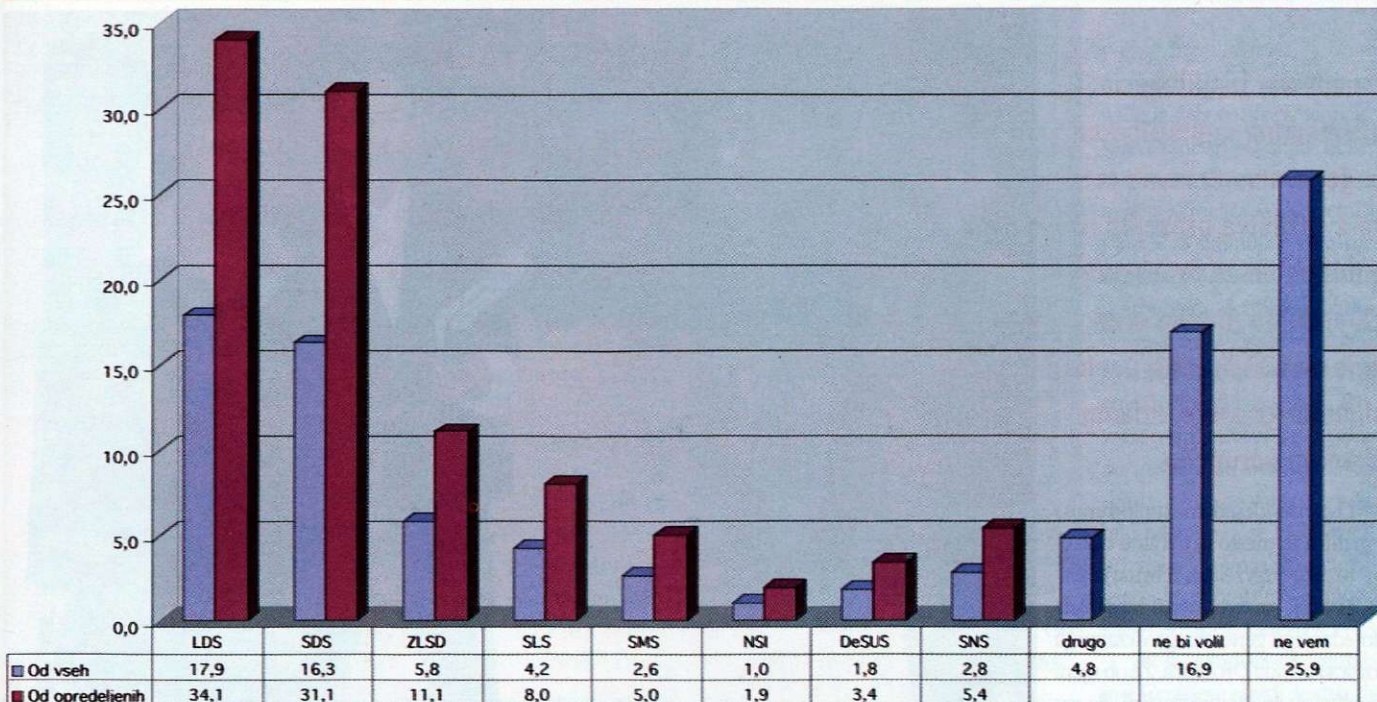
Kot se spodobi za takšen dan, kot je vstop Slovenije v EU, bodo po vsej Sloveniji potekale slavnostne prireditve. Tako bo v Novi Gorici, Bovcu, Gornji Radgoni, Ljubljani, na Hodošu, na tromeji med Italijo, Avstrijo in Slovenijo ter Avstrijo, Madžarsko in Slovenijo. Praznovali bomo v krogu prijateljev, znancev in družine. Zakaj tudi ne bi, saj nam je uspelo priti do cilja, ki smo si ga postavili davnega 25. junija 1991.

Mihaela Praprotnik

Mejniki približevanja združeni Evropi

Slovenija na poti v EU

- 25. 6. 1991 – razglasitev samostojnosti
- 15. 1. 1992 – Slovenijo kot samostojno državo priznajo vse države EU
- 1. 9. 1993 – veljati začne sporazum o sodelovanju med Slovenijo in EU
- 9. 12. 1993 – Slovenija prosi za začetek pogajanj o sklenitvi evropskega sporazuma
- 9. 12. 1993 – evropski vrh v Københavnu, kjer evropski svet določi pogoje za članstvo
- 6. 12. 1995 – evropski vrh v Madridu, kjer EU in Slovenija skleneta t. i. španski kompromis, ki tujcem omogoča nakup nepremičnin ob pogoju vzajemnosti
- 10. 6. 1996 – Slovenija in EU podpiseta evropski sporazum in Slovenija uradno zaprosi za članstvo v EU
- 1. 1. 1997 – veljati začne začasni sporazum o trgovini med Slovenijo in EU
- 16. 7. 1997 – evropska komisija predstavi mnenje o državah kandidatkah za vstop v EU
- 13. 12. 1997 – luksemburški vrh, na katerem je bila Slovenija uvrščena v prvi krog pogajanj
- 31. 3. 1998 – medvladna pogajalska konferenca, uradni začetki pogajanj med EU in državami prvega kroga
- 5. 11. 1998 – letno poročilo evropske komisije o napredku Slovenije za leto 1998
- 1. 2. 1999 – evropski sporazum med Slovenijo in Evropsko unijo začne veljati
- 18. 10. 1999 – letno poročilo evropske komisije o napredku Slovenije za leto 1999
- 10. 12. 1999 – helsinški vrh
- 19. 6. 2000 – evropski vrh v Feiri
- 8. 11. 2000 – letno poročilo evropske komisije o napredku Slovenije za leto 2000
- 7. 12. 2000 – evropski vrh v Nici
- 16. 6. 2001 – evropski vrh v Göteborgu
- 13. 11. 2001 – letno poročilo evropske komisije o napredku Slovenije za leto 2001
- 14. 12. 2001 – evropski vrh v Bruslju
- 12. 6. 2002 – evropski vrh v Seville
- 9. 10. 2002 – letno poročilo evropske komisije o napredku Slovenije za leto 2002
- 12. 12. 2002 – evropski vrh v Københavnu
- 13. 12. 2002 – končana pogajanja za vstop v EU
- 23. 3. 2003 – referendum o vstopu Slovenije v EU
- 16. 4. 2003 – podpis pristopne pogodbe
- 19. 6. 2003 – evropski vrh v Solunu
- 5. 11. 2003 – končno poročilo evropske komisije o napredku Slovenije za leto 2003
- 12. 12. 2003 – evropski vrh v Bruslju
- 28. 1. 2004 – državni zbor ratificiral pristopno pogodbo
- 1. 5. 2004 – vstop Slovenije v EU

LDS in SDS izstopata

Tokratna raziskava javnega mnenja, ki jo je izvedlo podjetje Orbis, je pokazala, da je SDS še vedno tesno za petami LDS. Na evropskih volitvah najbolje kaže Kacinu, Pahorju, Peterletu in Brejcu, večina vprašanih pa nasprotuje nadaljnemu izdajanju odločb t. i. izbrisanim.

Prvo vprašanje, ki so ga anketarji sredi aprila postavili 497 anketiranim, je bilo: Katero stranko bi volili, če bi bile naslednje nedeljo volitve v državni zbor?

Odgovori vprašanih so pokazali, da je Slovenska demokratska stranka še vedno tesno za petami Liberalni demokraciji Slovenije, saj razlika med njima znaša manj, kot znaša standardna napaka pri izvedbi ankete. Tako bi LDS, če gledamo odgovore samo opredeljenih volilcev, volilo 34,1 odstotka volilcev, SDS pa za dobre 3 odstoke manj (31 odstotkov). Na tretjem mestu je ZL, ki bi jo volilo 11,1 odstotka volilcev, na četrtem je (najverjetneje zaradi zadnjih dogajanj v vladi) SLS, ki bi jo volilo 8 odstotkov volilcev. Na petem mestu je s 5,4 SNS, na šestem s 5 odstotki SMS, na zadnjih dveh mestih pa sta DeSUS (s

3,4 odstotka) in NSi (z 1,9 odstotka). Kot vidimo, je v primerjavi z zadnjimi državnoborskimi volitvami največ pridobila SDS, ki je svojo priljubljenost v tem času skoraj podvojila, največ pa je izgubila NSi, ki je z 8,66 odstotka, kolikor je dobila na volitvah, padla na 1,9 odstotka in skupaj z DeSUS sploh ne bi prišla v parlament. Seveda pa je mo-

goče, da je to za NSi le trenutni trend, saj so ji vse prejšnje ankete kazale bistveno boljši položaj, poleg tega pa so volivci NSi zadržani pri javnomnenjskih anketah.

Pahor in Kacin v ospredju

Drugo vprašanje, ki so ga postavili anketiranim, je bilo: Kateri kandidata za evropskega poslanca bi volili, če bi bile volitve v evropski parlament naslednje nedeljo? Po podatkih (če vzamemo samo opredeljene volilce) bi za Jelka Kacina (LDS) glasovalo 26 odstotkov volilcev, Miho Brejca (SDS) bi podprlo 15,6 od-

stotka glasov pa bi dobila Alenka Paulin (SNS). Glede na to bi torej po dva sedeža v evropskem parlamentu dobili LDS in ZL, po enega pa SDS, SLS in NSi.

Zanimivo je, da predvsem Pahor in Peterle (v manjši meri tudi But) bistveno presegeta odkvirje svoje stranke, kar se dogaja predvsem na račun "kraje" glasov drugim strankam. Tako kar četrtino Pahorjevih glasov predstavljajo volilci LDS, tretjino glasov Lojzeta Peterleta pa volilci SDS.

Čisto na koncu so anketiranim postavili še vprašanje, ali glede na izid referendumu odobravate

Nekaj osnovnih podatkov

Javnomnenjska anketa

Anketa je bila izvedena med 13. in 16. aprilom 2004. Poklicali so 820 naključno izbranih telefonskih naročnikov, od katerih jih je bilo v anketi pripravljeno sodelovati 497. Na vprašanja je odgovarjalo 39 odstotkov moških in 61 odstotkov žensk, njihova skupna povprečna starost pa je znašala 51 let.

stotka volilcev, Boruta Pahorja (ZL) bi volilo 25,1 odstotka volilcev, 16,8 odstotka volilcev bi svoj glas dalo Lojzetu Peterletu (NSi), 3,5 odstoka bi jih glasovalo za Saša Pečeta (SNS), 3,8 od-

vajo nadaljevanje izdajanja odločb t. i. izbrisanim. Po dobljenih izidih 51 odstotkov volilcev tega ne odobrava, 26 odstotkov jih odobrava, 23 odstotkov pa o tem vprašanju nima mnenja.

Aleš Kocjan

Ali glede na izid referendumu odobravate nadaljevanje izdajanja odločb t. i. izbrisanim?

Z nedavno izvolitvijo za pravosodno ministrico se je generalna državna tožilka s tožilstva preselila na ministrstvo za pravosodje. Za seboj je pustila urad, ki je v zadnjih letih postal sinonim za afere, klientelizem in korupcijo.

Dvainšestdesetletna diplomirana pravnica je mesto generalne državne tožilke prevzela 4. februarja leta 1999, ko je na tem mestu zamenjala dotedanega generalnega državnega tožilca Antona Drobniča. Že ob njeni izvolitvi so mnogi ugotavljali, da gre za levi politični opciji naklonjeno dotedanjo vrhovno državno tožilko, katere naloga bo poskrbeti, da bodo zadeve, ki niso všeč levi politični opciji, obležale v predalih. Slednje se je v na-

Fotografije: Dana Kostrič

Grehi Zdenke Cerar

slednjih letih izkazalo za resnično, saj so v predalih tožilstva zastale in obležale nekatere največje afere.

Primer Orion

Eden bolj razvpitih primerov, pri katerih državno tožilstvo ni odigralo vloge, ki bi jo moralo, je podjetje Orion, ki je, kot je znano, svojim nič hudega slutečim strankam dajalo "ugodna" posojila, za katera se je pozneje izkazalo, da so bila čista prevara. Nekatere posojilne pogodbe so bile namreč podpisane brez tistega, ki je najel posojilo (torej ponarejene), ljudje so podpisovali pogodbe, v katerih so svoje premoženje vnorej prodali Orionu, obresti so bile višje, kot so bile dogovorjene, itd. Čeprav so se o zadevi že razpisali mediji, o njej pa so razpravljali tudi poslanci v državnem zboru, sta generalno državno tožilstvo in kriminalistična policija s preiskavo v podjetju čakali nerazumljivo dolgo. Po pritiskih javnosti so jo izvedli šele pred kratkim in pri tem seveda ugotovili, da je bila

večina sporne dokumentacije že odnesena v tujino. Generalna državna tožilka in predstavniki policije so v javnosti pojasnjevali, da lahko preiskavo izvedejo šele takrat, ko zberejo zadostno število dokazov, vendar pa je ostalo v javnosti mnenje, da sta se tako tožilstvo kot policija osmešila. V osumljenem podjetju so tako rekoč pred njihovimi očmi pospravili celotno dokumentacijo.

Primer Ranc

Čeprav je Cerarjeva v svojih javnih nastopih in vsakem koraku poudarjala, da so okrožni državni tožilci pri svojem delu samostojni in da jim nihče ne more ukazovati, kako naj ravnajo v posameznih primerih, je primer novinarja RTVS Tomaža Ranca pokazal prav nasprotno. Kot je znano, je Ranc leta 1999 poročal o aferi Vič - Holmec, zaradi katere se je moral posloviti tedanji notranji minister Mirko Bandelj. Ker je nekoga na notranjem ministr-

stvu očitno zelo močno zanimalo, od kod Rancu informacije za njegovo poročanje, si je kriminalist Drag Kos pridobil izpiske klicev Rančevega mobilnega telefona. Ker je to storil prej, kot je za to dobil ustrezno sodno odredbo, se je vrhovna državna tožilka Barbara Brezigar odločila, da bo zoper njega na sodišče vložila ka-

zensko ovadbo, vendar ji je Cerarjeva to prepovedala. Po vztrajanju Brezigarjeve se je nato ovadba le znašla na sodišču, vendar pa je zaradi slabo vodene postopka s strani tožilstva zadeva na sodišču padla. Ranc se je odločil, da bo pravico na sodišču poiskal sam, zato je zoper državo vložil civilno tožbo in jo že dvakrat dobil. Zadeva sicer še ni pravnomočna, vendar je Okrajno sodišče v Ljubljani že dvakrat ugotovilo, da je država (oziroma Kos, ki se je po zaslugi Cerarjeve spretno skrila za državo) kršila človekove pravice, in Rancu prisodilo odškodnino v višini 700.000 tolarjev.

Zdenka Cerar: za "zasluge" pri nepreganjaju kriminala jo je LDS nagradila s funkcijo pravosodne ministric.

Primer Fišer

Eden večjih očitkov, ki prav tako letijo na delo Cerarjeve v času, ko je vodila generalno državno tožilstvo, je, da v tožilskih vrstah nikoli ni znala ali pa ni hotela narediti reda. Slednje najboljše dokazujejo številni primeri tožilcev, ki so zlorabili ali "onečistili" svoj položaj, vendar za to nikoli niso bili primerno kaznovani. Eden

bolj znanih je primer razvpitega državnega tožilca Gorazda Fišerja. Kot je znano, je Fišer v času, ko je vodil Okrožno državno tožilstvo v Ljubljani, kot vodjo urada tega tožilstva zaposlil svojo zunajzakonsko partnerico Marino Maršič, čeprav za mesto, ki ga je zasedala, ni imela ustrežne izobrazbe. Čeprav je Maršičeva skoraj dve leti na račun višjega delovnega mesta, kot bi ji po izobrazbi pripadalo, prejela okoli dva milijona preveč plače, je Cerarjeva sklenila, da ji tega denarja ni treba vrniti, ker je – takšno je bilo pojasnilo – svojo plačo oddelala. Še bolj radodarna kot do Maršičeve je bila Cerarjeva do Fišerja, saj ga vse do danes zaradi zlorabe položaja in očitnega klientelizma ni doletela nobena preiskava, kaj šele pregon ali disciplinski postopek. Cerarjeva ga je sicer takoj, ko je zadeva prišla v javnost, razrešila z mesta vodje okrožnega tožilca, vendar ga je čez pol leta spet imenovala na isto funkcijo. Dokončno ga je razrešila, šele ko so na to opozorili nekateri mediji.

Pijani in zakockani tožilci

Fišer pa seveda še zdaleč ni edini državni tožilec, ki mu Cerarjeva ni znala ali pa ni hotela stopiti na prste. Najnovejši je primer nekdanjega vodje gospodarskega oddelka na Okrožnem državnem tožilstvu v Ljubljani Mirana Železnika. Kot so pisali nekateri mediji, so na tožilstvu v Železnikovem predalu odkrili okoli 165 zadev, ki jih tožilec (slišati je, naj bi bil zaradi iger na srečo precej zadolžen) ni reševal. Namesto da bi Cerarjeva zoper njega sprožila kazenski pregon ali pa vsaj disciplinski postopek, ga je za nevestno delo celo nagradila s premestitvijo v elitno (vsaj včasih je bila) skupino državnih tožilcev za posebne zadeve. Podobna "kazen" je doletela voditeljico skupine državnih tožilcev za posebne zadeve Jožico Boljte Brus, ki je po nedavni prometni nesreči odklonila opravljanje alkoktesta. Cerarjeva zoper njo ni predlagala disciplinskega postopka, ampak jo je le razrešila z mesta vodje skupine državnih tožilcev za posebne zadeve. Enako velja za okrožno državno to-

žilko iz Ljubljane Barbaro Brečelj, ki se je septembra 2000 na poti iz Poljanske doline v Ljubljano v Škofji Loki zaletela v neki avtomobil. Namesto da bi tožilka počakala na policiste, je pobegnila, nato pa zadevo prijavila pri zavarovalnici, češ naj bi se bil vanjo zaletel neznani avtomobil. Povsem po naključju jo je odkril policist, ki je njeno zadevo obravnaval, saj si je zapomnil avtomobil in nesrečo prejšnjega dne. Cerarjeva zoper Brečeljevo prav tako ni sprožila disciplinskega postopka, ampak je raje počakala, da se je ta upokojila.

Upokojitev brez kakršnih koli sankcij v službi je dočkal tudi vodja Okrožnega državnega tožilstva na Ptujju Marjan Glavar. Glavarju so januarja 2001 ljubljanski kriminalisti potrkali na vrata stanovanja, ker naj bi bil razvpitemu tihotapcu ljudi čez mejo Josipu Lončariću priskrbel lažne vpise. Kljub temu zoper Glavarja ni bil sprožen noben disciplinski postopek, zadeva zoper njega na sodišču

Generalno državno tožilstvo je pod vodstvom Zdenke Cerar v zadnjih letih postalo sinonim za afere, korupcijo in klientelizem.

pa se ne premakne nikamor, saj Glavar spretno izigrava sodni postopek.

Kakršno vodstvo, takšni podrejeni

Ob vseh teh primerih se seveda postavlja vprašanje, kako lahko denimo neki tožilec ne obravnava 165 primerov, ne da bi ga že prej odkrili, ali kako lahko nekdo zlorabi svoj položaj, pa ni za to kaznovan. Odgovor na to vprašanje bi verjetno lahko našli pri Cerarjevi, ki ne samo da očitno

ni poskrbela za učinkovit notranji nadzor dela tožilcev, temveč je nekatere zadeve "pozabila" obravnavati tudi sama. Gre seveda za primer Dimitrija Kovačiča, vodje svetniške skupine SDS v ljubljanskem mestnem svetu, ki je že kakšno leto prej, preden je izbuhnila afer SIB, Zdenko Cerar obvestil, da gre pri prodaji banke SIB za korupcijo, vendar slednja ni ukrepala. Kot je dejala potem, ko je Kovačič o tem obvestil javnost, omenjeno gradivo ali ovadba na tožilstvo sploh ni bilo poslano. Da je mogoče bilo poslano, a se je kje izgubilo, je priznala, šele ko je Kovačič novinarjem pokazal pošteno potrdilo, ki je dokazovalo, da je zadevo res poslal.

Ali se je zadeva res izgubila ali pa jo je Cerarjeva zaradi dejstva, da so bili v afero vpleteni nekateri najvidnejši člani LDS in ZL, preprosto pospravila v predal, seveda ne bomo nikoli izvedeli, vsekakor pa je to, če ne drugega, zgovoren dokaz, da je na generalnem državnem tožilstvu v zadnjih letih vladala anarhija, ki je očitno nihče ni znal ali ni hotel ustaviti. Komu to najbolj ustreza, pa seveda vemo.

Aleš Kocjan

Gorazd Fišer je najboljši dokaz, da Cerarjeva ni znala narediti reda v lastnih vrstah in ni ukrepala proti nekaterim levici naklonjenim tožilcem.

Barbari Brezigar je Zdenka Cerar leta 1999 prepovedala vložitev ovadbe zoper Draga Kosa, ki je nezakonito (zadeva še ni pravomočna) pridobil izpiske klicev z mobilnega telefona novinarja Tomaža Ranca. Kje je torej tako opevana samostojnost državnih tožilcev, ki jo je vedno poudarjala Cerarjeva?

O aferi SIB je bila Cerarjeva obveščena že kakšno leto prej, kot so o aferi začeli pisati mediji, vendar ni ukrepala. Mogoče zato ne, ker so bili vanjo vpleteni nekateri najvidnejši člani LDS in ZL?

S preiskavo v primeru razvpite afere Orion so na tožilstvu čakali tako dolgo, da so imeli vodilni v podjetju dovolj časa, da so sporno dokumentacijo poskrili.

Ultra nima patentov

2. del

Po besedah vodstva naj bi bila družba Ultra, d. o. o., iz Zagorja visokotehnološko podjetje.

Ko smo to preverjali pri strokovnjakih, pri čemer nas je tudi zanimalo, ali ima proizvode registrirane pri Uradu RS za intelektualno lastnino, smo ugotovili, da pri t. i. patentnem uradu ni registriranega nobenega patenta, katerega lastnik bi bila bodisi Ultra, d. o. o., bodisi Miloš Urbanija in Bogdan Pavček, solastnika družbe.

Elektroinženirji so nam na podlagi zagotovil vodstva Ulte, zapišanega v petkovem sporočilu za javnost, pojasnili, da Ultra po lastnih navedbah deluje s t. i. tehnič-

nimi plagijati in ne patenti, ki bi jih strokovnjaki razvijali več let.

Brez patentov

Pretekli teden smo objavili podatek, da je družba Ultra, d. o. o. iz Zagorja, ki jo vodi Miloš Urbanija, nekdanji član ZSMS in zdajšnji član LDS, hitro rastoče podjetje in da večino prihodka doseže pri poslovanju s podjetji, ki so v državni lasti. Po Urbanijevih besedah, ki jih je izrekel v enem redkih (ali celo edinem) intervjuju za časnik Delo oktobra 2003, naj bi šlo za visokotehnološko podjetje. Pri enem glavnih projektov – sledenju vozil, kjer gre za strojno in programsko rešitev na ključ za vsa podjetja, ki želijo v vsakem trenutku vedeti, kje so njihova vozila, je ekipa 35 ljudi delala tri leta. Ko smo se pogovarjali z elektroinženirji, so nas opozorili na to, da bi bilo običajno, da bi Ultra, če so Urbanijeve trditve točne, svoje

triletno raziskovalno delo prijavila na Uradu RS za intelektualno lastnino. Ko smo pri Eriku Vrenku, direktorju urada, poizvedovali, koliko patentov ima pri uradu registriranih Ultra in ali so registrirani kakšni patenti izumiteljev Miloša Urbanije ali

Bogdana Pavčka (oba sta solastnika Ulte, posebno Pavček naj bi bil nosilec nekaterih Ultrinih rešitev, op. av.), smo prejeli odgovor: "Nič, ravno tako tudi ni nobenega patenta izumiteljev Miloša Urbanije in Bogdana Pavčka." Iz odgovora je torej

S Pošte Slovenije smo prejeli odgovor, da so ponudnika za sledenje 740 poštnih avtomobilov že izbrali. Ker je bil po ponovljenem razpisu le en ponudnik, so z Ulto očitno že sklenili 3-letno pogodbo v vrednosti 302 milijona tolarjev.

razvidno, da v tem primeru ne gre za visokotehnološko podjetje.

Sledenje ali vohunjenje?

Prav pri programu sledenja avtomobilov so nas strokovnjaki opozorili, da ima to lahko dvojni pomen. Na eni strani koristi, na drugi pa je prav ta sistem zelo dobrodošel za sistem vohunjenja. Če danes v bazah mobilnih operaterjev v vsakem trenutku vedo, kje je naročnik mobilne telefonske številke, bo odslej naprej nekdo lahko vedel, kje je posamezni avtomobil. Korak od koristnosti do zlorabe je torej zelo majhen. Samo delovanje Ultras niti ne bi bilo sporno, če bi tudi na tem trgu veljala pravila konkurence. V Sloveniji je kar nekaj podjetij (12 iste velikosti), ki se ukvarjajo s podobnimi stvarmi. Ljubljanski ITS pa je celo bistveno večji. Vendar vsa ta podjetja nimajo dostopa do naročil podjetij v državni lasti in se celo umikajo iz javnih razpisov. Eden izmed direktorjev in lastnikov družbe nam je dejal, da se z Ultra ne bo spuščal v posle, saj je boj že vnaprej izgubljen.

Ultrino delovanje s podjetji v državni lasti

Ko smo na državna podjetja naslovili vprašanje, kolikšen je obseg poslov z Ultra in na podlagi katerih javnih razpisov so sklenili pogodbe, od družbe Mobitel, s katero Ultra tudi po besedah Miloša Urbanije največ dela, čeprav tega za medije noče komentirati, nismo prejeli. Iz družbe Telekom pa nam je Borisl Zihert, vodja službe za stike z javnostjo, dejal: "S podjetjem Ultra iz Zagorja sodelujemo na enem projektu. Kot sem vam pred dnevi že odgovarjal (v primeru avtorskih pogodb s posamezniki, op. av.), so pogodbe, pogodbenne vrednosti in vsebine poslovna skrivnost, česar se v Telekomu Slovenije dosledno držimo, zato vam na drugo vprašanje (spraševali smo ga o vrednosti in vsebini pogodb, op. av.) ne morem odgovoriti. Telekom Slovenije ni zavezanec po zakonu o javnih naročilih. Vse nabavne postopke izvajamo dosledno v skladu z internim aktom – Pravilnikom o načinu naročanja blaga, gradenj in sto-

Gregor Golobčič se lani poleti ni zaposlil v neznanem (in uspešnem) gospodarskem podjetju, kot je zatrjeval, ampak je odšel v podjetje, katerega vezi se močno prepletajo s podjetji v državni lasti.

Miloš Urbanija, solastnik Ultras in številnih drugih podjetij, na naša vprašanja ni pripravljen odgovarjati, v javnost pa je poslal "grozeče" sporočilo, v katerem nam in drugim sporoča, da bo Ultra svoje pravice po potrebi iskala tudi na sodišču.

Nekdanja ministrica za gospodarstvo Tea Petrin je dopuščala anomalije pri deljenju državnega denarja in bila nagrajena z lagodnim veleposlaniškim mestom na Nizozemskem.

ritev, v katerem so natančno določeni postopki in načini oddaje naročila oziroma naročanja, izbora in sprejemanja odločitev." Obrnili smo se tudi na Pošto Slovenije, ki je v zadnjih dveh mesecih kar dvakrat objavila razpis za izbiro ponudnika za sledenje 740 poštних avtomobilov. Prvi razpis, na katerega sta se poleg Ultras prijavi še dve gospodarski družbi (ITS Intertrade Sistemi in Rapal, obe iz Ljubljane), so na Pošti Slovenije razveljavili. Objavili so novega, nanj pa se je prijavila le Ultra. V ITS in Rapalu izjav, zakaj se nista prijavila na ponovljeni razpis, neposredno po objavi novice niso dajali. Ko smo sami iskali odgovore v delniški družbi ITS Intertrade Sistemi, ki je visokotehnološko podjetje in ima milijardo tolarjev premoženja, letno ustva-

ri več kot 4,5 milijarde tolarjev prihodkov, od 140 zaposlenih pa jih ima polovica visokošolsko izobrazbo, odgovorov nismo prejeli. Poslovni dnevnik Finance je aprila letos objavil, "da druga podjetja menijo, da se jim prijava na razpis ne splača". Objavili so še podatek, da bo "Pošta v prihodnjih treh letih plačala 302 milijona tolarjev najemnine". Zapisali so še, da so tudi na Pošti priznali, da so pričakovali več ponudb. Aleš Špetič, direktor družbe ITS Intertrade, je za časnik Finance dejal: "Ocenili smo, da se nam zaradi spremenjenih pogojev in časa razpisa ne splača prijaviti." Uroš Petrič, direktor družbe Rapal, je za isti časnik dejal: "Glede na razmere smo presodili, da s tržnim pristopom ne bomo imeli realnih možnosti za uspeh." Nihče iz-

med tekmecev pa ni želel komentirati govoric, da je bil ponovljeni javni razpis pisan na kožo Ultras, so še zapisali novinarji Financ. Ko smo na Pošti Slovenije preverjali, ali so že pregledali dokumentacijo in izbrali ponudnika (čeprav je bila to le Ultra), želeli pa smo videti tudi besedilo razpisa, so nam odgovorili naslednje: "Za najem sistema za sledenje je Pošta Slovenije že izbrala ponudnika na podlagi javnega razpisa. Besedilo tega javnega razpisa je objavljeno v Uradnem listu RS, št. 18/04, z dne 27. 2. 2004, Ob-4895/04." Poleg tega so nam pojasnili, da imajo z Ultra sklenjeno pogodbo o plačevanju in označevanju plačane poštne (iz oktobra 1998) in da gre za standardno pogodbo o plačevanju in označevanju plačane poštne. S tem so nam odgovorili na vprašanje, ali imajo z Ultra iz Zagorja sklenjeno še kakšno drugo pogodbo. Iz vsega tega sledi, da so na Pošti Slovenije pohiteli in dokumentacijo o sledenju avtomobilov zelo hitro pregledali in očitno tudi že sklenili ustrezno pogodbo z Ultra. Ko smo sli v uredništvu naprej po sledi informacij o sodelovanju Ultras s podjetji, ki so v državni lasti, smo ugotovili, naj bi to podjetje sodelovalo tudi z nekaterimi termoelektrarnami, ki so v državni lasti. Naši viri so nam zagotovili, naj bi bili v Ultri pogoje za razpise pripravili kar sami, nato naj bi elektrarne objavile razpis, nanj naj bi se nato prijavila Ultra in uspela. Ali to drži ali ne, nismo »

Iz Urada za intelektualno lastnino so nam na vprašanje, koliko patentov ima pri uradu registriranih podjetje Ultra in ali so morda registrirani kakšni patenti izumiteljev Miloša Urbanije ali Bogdana Pavčka (oba sta solastnika Ultras, posebno Pavček naj bi bil nosilec nekaterih Ultrinih rešitev, op. av.), smo prejeli odgovor: "Nič, ravno tako tudi ni nobenega patenta izumiteljev Miloša Urbanije in Bogdana Pavčka." Iz odgovora je torej razvidno, da v tem primeru ne gre za visokotehnološko podjetje.

» mogli ugotoviti, saj nam v vodstvih termoeletrarn do zaključka redakcije niso odgovorili, prav tako so se zavili v molk v vodstvu Ultra iz Zagorja.

Poleg nepovratnega denarja še nezakonito posojilo

Že pretekli teden smo objavili podatek, da je Ultra v preteklih štirih letih prejela najmanj 106 milijonov tolarjev nepovratnih državnih pomoči. Ugotovili smo, da so bili podatki iz vladnega odgovora na poslansko vprašanje Andreja Bajuka o tem nepopolni in celo napačni. Poleg tega smo zapisali, da je Ultra v tem obdobju prejela 150 milijonov tolarjev posojila, leta 1999 ji ga je odobrila Slovenska razvojna družba (SRD, prej Sklad RS za razvoj ali t. i. Korzetov sklad). Posojilo je bilo nezakonito, saj je bila Ultra v zasebni lasti in ni sodila med podjetja, ki bi sodila pod SRD. Tudi drugače je bila SRD v teh letih zelo povezana z Zasavjem. Ko smo preverjali poročila računskega sodišča o njenem revidiranju, smo ugotovili, da je SRD v letu 1999 prodala svoj celotni 47,1-odstotni delež v družbi Oria Computers, d. o. o., Zagorje, za 24,2 milijona tolarjev, čeprav je bil ocenjen na 59,4 milijona tolarjev, in pri tem ustvarila izgubo v višini 35,1 milijona tolarjev. SRD je vodil nadzorni svet (imenovan je bil julija 1997) v sestavi: Boris Šuštar, predsednik, Zdenka Kovač, Peter Rigl, Rudi Bric, Peter Lampič,

Boris Ziherl iz službe za stike z javnostjo pri Pošti Slovenije je na naša vprašanja o sodelovanju z Ultra zapisal: "S podjetjem Ultra iz Zagorja sodelujemo na enem projektu. Kot sem vam pred dnevi že odgovarjal, so pogodbe, pogodbene vrednosti in vsebine poslovna skrivnost, česar se v Telekomu Slovenije dosledno držimo, zato vam na drugo vprašanje ne morem odgovoriti. Telekom Slovenije ni zavezanec po zakonu o javnih naročilih. Vse nabavne postopke izvajamo dosledno v skladu z internim aktom – Pravilnikom o načinu naročanja blaga, gradenj in storitev, v katerem so natančno določeni postopki in načini oddaje naročila oziroma naročanja, izbora in sprejemanja odločitev."

Milan Zajc in Edvard Ravnikar. Decembra 1999 so bili imenovani novi člani NS: Mirko Bandelj, Hilda Dolenc, Marija Ribič, Boštjan Šoba in Iztok Vaukan. Predsednik uprave je bil do 23. 12. 1999 Bogdan Topič, naprej pa Marjan Rekar. SRD je imela tudi projektni svet kot koordinativno delovno telo vlade, ki je usklajevalo program prestrukturiranja podjetij. V letu 1998 so ga sestavljali Metod Dragonja, Anton Rop, Lojze Marinček, Marjan Senjur in Mitja Gaspari. SRD je za poslovanje podjetij, ki so prenesla svoje premoženje nanjo, najemala posojila pri državnih bankah NKB Maribor, Novi Kreditni banki Nova Gorica in NLB pa tudi pri Skladu za regionalni razvoj in ohranjanje poseljenosti slovenskega podeželja. Po sklepu vlade z dne 13. 6. 1996 in na podlagi sklepov upravnega in kreditnega odbora je tudi v letu 1999 podjetjem, ki so bila prenesena nanjo z namenom prestrukturiranja in privatizacije, dajala dolgoročno in kratkoročno posojila ter poroštva. Za svoje poslovanje je vsako leto dobila pozitivno mnenje računskega sodišča, pri čemer to posojila Ultri ne v tem letu ne v katerem drugem nikjer navedlo. Dodajmo, da je SRD "svojim" podjetjem – to je podjetjem v težavah, kar Ultra nikakor ni bila, dajala posojila po nizkih obrestih, tudi po TOM + 3 ali TOM + 6, kar je bistveno manj od bančnih obrestih. Ali je Ultra denar vrnila in kdaj, nis-

mo izvedeli, saj je SRD danes že likvidirana, v Ultri pa na naša vprašanja niso pripravljene odgovarjati.

Ultra ne odgovarja, pošilja le "grozeča" sporočila za javnost

Ker smo želeli nekatere stvari piskati tudi v vodstvu Ultra, smo nanj naslovili kar nekaj vprašanj. Odgovorov kljub večkratnim prošnjam in urgencam (tudi na naslov Miloša Urbanije) nismo prejeli. Vodstvo Ultra pa se je v petek dopoldne oglasilo s sporočilom za javnost. V njem naj bi odgovorili na zahtevo parlamentarne opozicije, ki je v četrtek popoldne na predsednika DZ Boruta Pahorja naslovila zahtevo za izredno sejo, na kateri bi bila glavna pozornost namenjena preiskavi suma korupcije nosilcev javnih funkcij v povezavi s poslovanjem javnih podjetij v večinski državni lasti. Kar devet od skupno dvanajst strani omenjene zahteve je namenjeno potrjevanju suma korupcije v podjetjih v večinski državni lasti. Ob tem so podani še sumi o nepravilnostih pri poslovanju podjetja Telekom Slovenije, ki naj bi tudi nedovoljeno financiralo volilno kampanjo LDS. Nezakonito ravnanje nosilcev javnih funkcij pri podeljevanju državnih pomoči očitajo tudi podjetju Ultra, kjer je zaposlen predsednik sveta LDS Gregor Golobič. Pahor mora izredno sejo skladno s poslovnikom DZ sklicati najkasneje v 15 dneh po vložitvi zahteve. Ultra je v sporočilu za javnost

zapisala, da bo svoje interese varovala na sodišču. Menijo, da gre za "neargumentiran poskus politične diskretacije, kakor smo jo zasledili v zahtevi skupine poslancev za sklic izredne seje državnega zbora; v podjetju Ultra odločno zavračamo zlomerna podtikanja". Zapisali so še, da je "Ultra od svoje ustanovitve v letu 1989 gospodarska družba, ki razvija, oblikuje, izvaja in trzi sisteme industrijske elektronike in podatkovnih storitev". "V letu 2004 zaposluje 110 strokovnjakov na treh lokacijah v Sloveniji, t. j. v Ljubljani, Zagorju in Mariboru. V sodelovanju s slovenskima Univerzama v Ljubljani in Mariboru ter Institutom Jožef Stefan smo ustvarili izdelke, storitve in prepoznavne blagovne znamke, ki predvsem na strokovnih področjih pomenijo inovativnost, kreativnost in poslovno odličnost ter se sedaj uveljavljajo tudi na mednarodnih trgih. V sklopu prodora na mednarodni trg smo naše tehnološke dosežke tudi globalno patentno zaščitili. Vse to pa smo dosegli z lastnim razvojem."

Ultrini proizvodi plagiat

Pismu na rob dodajmo, da je bila Ultra ustanovljena 5. januarja 1990 (vir: podatki Agencije za javnoplacilni promet – AJPES), njena dejavnost pa je bila "proizvodnja elektronskih naprav". Pri preverjanju poslovanja družbe Ultra na I-bonu, finančni bazi podatkov, smo ugotovili, da je imela Ultra vse do leta 1996 registri-

FM 102.1
99.5 stereo RDS
Radio VIVA
M.Sobota tel: 02/537-1949

Slave Klavora 1
9000 Murska Sobota
Slovenija
tel.: 02/537 1949
fax.: 02/537 1948
GSM: 041/34 66 46
GSM: 031/34 51 51
<http://www.radio-viva.com>
e-mail: viva@radio-viva.com

Slovenska razvojna družba, ki je nastala iz Sklada RS za razvoj, je leta 1999 prodala celotni 47,1-odstotni delež v družbi Orija Computers, d. o. o., Zagorje za 24,2 milijona tolarjev, čeprav je bil ocenjen na 59,4 milijona tolarjev, in tako izgubila 35,1 milijona tolarjev, nato je Ultri, ki sploh ni sodila v podjetja, katerim bi SRD lahko pomagala, posodila 150 milijonov tolarjev. SRD si je denar sposojala pri državnih bankah in skla dih, posojilni pogoji, po katerih je podjetjem plasirala denar, pa so bili več kot ugodni.

rano drugo glavno dejavnost, in sicer "prostorsko načrtovanje, projektiranje in tehnično svetovanje (K/74.2), poddejavnost pa je bila "projektiranje, inženiring in tehnično svetovanje (K/74.200)". V letu 1996 je prišlo do spremembe dejavnosti; družba se je registrirala za opravljanje dejavnosti: "proizvodnja merilnih, kontrolnih, preizkuševalnih, navigacijskih in drugih instrumentov in naprav, razen opreme za industrijsko procesno krmiljenje (DI/33.2), poddejavnost pa je: proizvodnja merilnih, kontrolnih, preizkuševalnih, navigacijskih in drugih instrumentov in naprav, razen opreme za industrijsko procesno krmiljenje (DI/33.200). Spomnimo še, da je Erik Vrenko, direktor Urada RS za intelektualno lastnino, na naše vprašanje o prijavljenih patentnih odgovoril, da Ultra nima registriranega nobenega patenta. S tem padejo v vodo trditve, da so v Ultri "tehnološke dosežke tudi globalno patentno zaščitili". Ne vemo sicer, kaj po njihovi pomeni "globalna zaščita", vendar smo se pozanimali pri strokovnjakih elektrostroke in ugotovili, da zavarovanja nekega proizvoda mimo slovenskega patentnega urada ne more biti. S prijavljenim patentom pri slovenskem uradu je proizvod zavarovan po vsem svetu, tako da ni razloga, da bi patent v Ultri zavarovali v kateri koli drugi državi. Vemo pa, da pomeni izraz "inovativnost" v strokovnem smislu

"aplikacijo patenta nekega tujega ali lastnega razvoja" (aplikacija lastnega razvoja je v stroki izredno redka). Izraz "aplikacija" pa v strokovnem smislu pomeni plagiat (to je razvojno razširjeno ali zoženo znanje, ki je vgrajeno v nekem novem izdelku in ni treba, da nosilec patenta dovoli uporabo le-tega) in je približna kopija nekega tujega ali lastnega patenta (Ultra svojih patentov nima, op. av.). Vsebina izraza "kreativnost in poslovna odličnost" je v tehničnem smislu ustrezna izrazu "aplikacija tujega patenta". Poslovna odličnost v tehničnem smislu pomeni tudi sposobnost lastnih inženirjev, da dohajajo svetovni razvoj, da poznajo patente, da jih uporabljajo delno v svojih proizvodih, ki so tehnično zahtevni, tržno zanimivi, finančno donosni in tehnično kakovostni. Povedano s preprostimi besedami – pri uporabi izrazov, kot so inovativnost, kreativnost in poslovna odličnost, gre za uporabo plagiata, ki ga neka gospodarska družba lahko uporablja, vendar v moralnem smislu to pomeni krajo dela patenta, ki je na področju tehnike skorajda ni mogoče dokazati. Toliko v pojasnilo o visoko donečih besedah "visokotehnološko razvojnega podjetja".

Naslednjič: Podjetje GIP Beton MTO, TEVE Varnost Elektronika, Avtomatizacija, Bajer, Orija Computers, Studio Moderna, Kosmodisk, Pusch, Rudnik v zapiranju in drugi ter povežava politikov z zasavskimi rojaki

Vida Kocjan

Poslovanje družbe Ultra, d. o. o., iz Zagorja od leta 1994 dalje

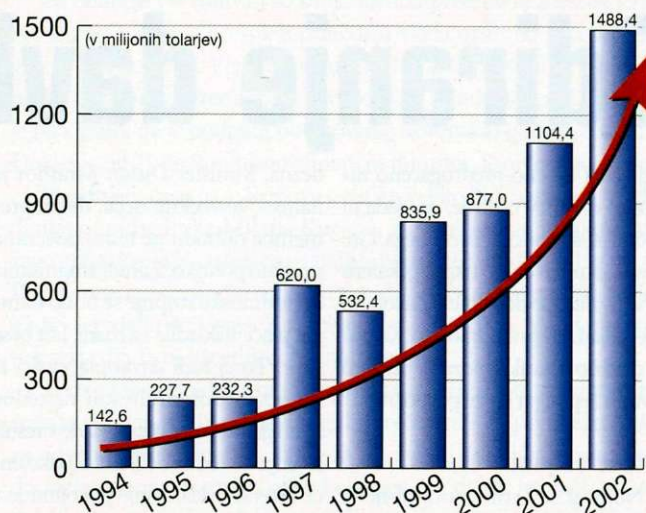
Leto	Celotni prihodek	Štev. zaposlenih	Dobiček	Dodana vrednost
1994	142,6	12	7,5	30,8
1995	227,7	17	17,7	50,3
1996	232,3	21	16,1	89,5
1997	620,0	27	33,9	165,8
1998	532,4	32	77,2	216,5
1999	835,9	52	103,5	287,9
2000	877,0	62	34,8	371,3
2001	1.104,4	80	22,9	507,7
2002	1.488,4	105	61,9	ni pod.

(v milijonih tolarjev)

Opomba: Podatki za leta od 1994 do 2001 so vzeti iz finančne baze podatkov I-bon, podatki za leto 2002 pa iz uvoda k pogovoru z Milošem Urbanijo, ki je bil objavljen v časniku Delo oktobra 2003.

- Družba je bila ustanovljena 5. 1. 1990.
 - Ustanovitelji družbe: Bajer, d. o. o., Zagorje (družba je v lasti Miloša Urbanije), Bogdan Pavlič, Marko Urbanija, Miha Urbanija, Miloš Urbanija
 - Zakoniti zastopnik družbe: Miloš Urbanija
- Vir podatkov: I-Bon in Ajpes

Rast celotnega prihodka družbe Ultra, d. o. o., Zagorje

Podatki o poslovanju Ultra kažejo, da se je to dejansko začelo vzpenjati po letu 1998. Še leta 1998 so imeli manjši celotni prihodek kot leta 1997. Leta 1999 so ga povečali za več kot 50 odstotkov, izrazito rast pa so dosegli v letu 2001. Po tem letu se prihodek Ultra strmo povečuje, podatki za leto 2003 pa še niso znani.

EVJ
ELEKTROPROM

EVJ
ELEKTROPROM d.o.o.
Loke 22
1412 KISOVEC
tel.: 03 56 57 150
fax: 03 56 71 488

www.elektroprom.si

- ♦ projektiranje strojnih in elektro instalacij in geodetske storitve
- ♦ bar sedmica
- ♦ lokalna televizija ETV
- ♦ trgovina EVJ Center
- ♦ elektroinstalacije
- ♦ centralne kurjave, vodovod, plinske instalacije
- ♦ kabelsko komunikacijski sistemi
- ♦ grafitne ščetke
- ♦ tiskana vezja
- ♦ delovni stroji in nizke gradnje

Spremenjen zakon o dohodnini bo koristil le redkim posameznikom, škodil pa mnogim. Predvolilne obljube o davčni razbremenitvi bodo ostale res samo obljube.

Glasovalni buldožer vladajoče koalicije je z veliko hitrostjo skozi parlamentarni postopek potisnil nov zakon o dohodnini. Sprejet je bil minuli teden. Vlada je že ob snovanju zakona obljubljala veliko. Glavne obljube so bile vsesplošna davčna razbremenitev dela in s tem posledično večja konkurenčnost gospodarstva in države ter enakopravnejša in poštena porazdelitev davčnih bremen. Spre-

Odiranje davkoplačevalcev

hod skozi močno predrugačeno zakonsko ureditev razkrije, da vlada ni izpolnila ničesar od navedenega. Gre torej le za predvolilno ukano, s katero se bo hvalila vse do volitev. Zakon bo začel veljati šele prihodnje leto. Ko bodo davkoplačevalci spoznali prevaro v svojih žepih, pa bo že prepozno.

Prazne obljube

Najprej se lotimo obljubljene vsesplošne razbremenitve dela, od katere je ostalo le malo. Vlada in prvenstveno finančni minister Mramor sta obljubljala razbremenitev dela za vse dohodninske razrede. Dejansko pa bo davčna obremenitev pri večini davkoplačevalcev, ki so v sredini ali na vrhu dohodninske lestvice, le za ščepec manjša ali nespremenjena. Kot bomo videli kasneje, bo pri marsikom celo višja kot doslej. Kolikor toliko se bo znižanje davčne obremenitve poznalo le v najnižjih davčnih razredih, vendar bo tudi tukaj zaradi mnogih dodatnih obdavčitev marsikateri davkoplačevalec v resnici na slabšem kot doslej. Vendar je tudi pri tistih davkoplačevalcih, ki se jim bo davčna obremenitev vendarle znižala, ta v večini primerov le navi-

dezna. Minister Dušan Mramor je namreč že večkrat dejal, da je sprememba dohodnine tesno povezana s plačno politiko. Zaradi zmanjšanja dohodninske stopnje se bodo namreč plače uskladile za manj, kot bi se sicer. Torej tudi davkoplačevalci iz najnižjih dohodninskih razredov kljub glasnim obljubam vlade v resnici ne bodo nič na boljšem. Upokojenci, katerih usklajevanje pokojnin je v veliki meri odvisno od rasti mase plač, pa bodo celo izrazito na slabšem.

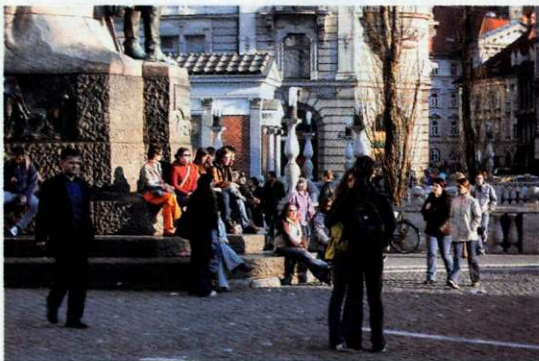
Razvojni samomor

Toda srednje- in dolgoročno je verjetno najhuje to, da je razbremenitev v srednjih in višjih dohodninskih razredih resnično le kozmetična. V Sloveniji še vedno prevladuje soci-

alistična miselnost, zaradi katere podpiramo panoge in dejavnosti, ki so tako ali tako obsojene na propad, močno pa nam primanjkuje novih tehnologij in izvirnih podjetniških podvigov, ki lahko edine ustvarijo najkakovostnejša delovna mesta. Novi dohodninski zakon samo še utrjuje to dolgoročno pogubno usmeritev.

Pri najbolje plačanih davčnih zavezancih Slovenija še vedno ostaja neslavna rekorderka po višini obremenitve njihovih plač z davki in prispevki. Vse dajatve in prispevki lahko poberejo tudi več kot 60 odstotkov celotne plače. To pomeni, da so najbolje plačani zaposleni za delodajalce velik strošek, četudi ti prejmejo le tretjino denarja, ki jim ga nameni delodajalec. Po drugi strani je to slabo za mo-

tivacijo zaposlenih. Verjetno se sicer marsikom zdi pravično, da so visoke plače visoko obdavčene. Toda takšno razmišljanje je izrazito kratkovidno. Zaradi neverjetne obremenitve najvišjih plač ni pričakovati, da bi v Sloveniji množično nastajala kakovostna delovna mesta. Še posebej jih ne moremo pričakovati pri tujih vlagateljih, saj bodo ti raje vlagali v države, kjer lahko z manj denarja dobijo bolj nad plačami navdušene zaposlene. Vlada pa raje spodbuja konkurenčnost v panogah, ki plačujejo najslabše, ker so na robu preživetja. Kljub določeni razbremenitvi bo večina teh panog izginila. Toda problem je, da takrat ne bo dovolj bolje plačanih delovnih mest, ki bi jih lahko nadomestila (ta problem je navzoč že sedaj).

Vlada je grdo potegnila študente in dijake in tudi njihove starše.

Obdavčen bo tudi dodatek za pomoč invalidov.

Dodatne obremenitve davkoplačevalcev

Omenili smo že, da se bodo dohodninske obveznosti kljub obljubam o splošni razbremenitvi pri marsikaterem zavezancu celo povečale. Razlog je v klesčenju olajšav, še bolj pa v širitvi dohodninsko obremenjenih dohodkov. Ena od sprememb, ki bo prizadela mnoge državljane, je obdavčitev obresti, še posebej ko se bo izteklo prehodno obdobje in bo stopnja obdavčitve dosegla predvideno raven. Mnogo bolj bodo obremenjeni avtorski honorarji in bodo v večini primerov skoraj izenačeni s plačami. Povečala se bo davčna obremenitev kmetov. Obdavčen bo tudi dodatek za pomoč in postrežbo invalidov, ki ga izplačujejo invalidske organizacije. Pri tem se bo olajšava v višini treh odstotkov dohodninske osnove, ki smo jo doslej uveljavljali na podlagi raznih računov, znižala za tretjino.

Vlada ogoljufala študente in dijake

Vlada je grdo ogoljufala tudi dijake in študente, ki si služijo denar z delom prek študentskih servisov. Po sedanjih zakonodaji so bili dohodki, doseženi prek študentskega servisa, neobdavčeni do višine 40 odstotkov povprečne plače. Poleg tega so študentje in dijaki lahko uveljavljali še splošno olajšavo v višini 11 odstotkov povprečne plače, tako da je bil študentski dohodek neobdavčen do višine 51 odstotkov povprečne plače. Denar, zaslužen prek študentskih servisov, tudi ni vplival na davčne obremenitve staršev, saj se ni upošteval kot lastni prihodek vzdrževanih družinskih članov in zaradi tega ni zmanjševal olajšave za vzdrževane družinske člane.

V novem zakonu pa je vlada neobdavčeni del teh dohodkov znižala na le približno 20 odstotkov povprečne plače. Splošna olajšava po novem znaša 17 odstotkov. Zato je na prvi pogled kazalo (tako so si to tolmačili tudi predstavniki študentov, ki so sicer nasprotovali vsakršnemu znižanju olajšave), da bo posledaj neobdavčen dohodek študentov oziroma dijakov do 37 odstotkov povprečne plače. Toda vlada je v zakon nastavila past. Zakon namreč določa, da oseba, za katero je nekdo drug uveljavljaj olajšavo za vzdrževanega družinskega člana, ne more sama uveljavljati splošne olajšave v višini 17 odstotkov povprečne plače. To dejansko pomeni, da bo posledaj pri študentih in dijakih neobdavčen le dohodek do 20 odstotkov povprečne plače, vse drugo pa bo obdavčeno. Davek bo plačal ali študent, ki ne bo mogel uveljavljati splošne olajšave, ali pa njegovi starši, ki ne bodo mogli več uveljavljati olajšave za njegovo vzdrževanje. Ta hinavska poteza vlade bo vsekakor zelo poslabšala položaj mnogih študentov, predvsem socialno šibkejših, ki so se nujno prisiljeni preživljati z delom prek študentskih servisov. Vsekakor gre za ukrep, ki zagotovo ne bo pripomogel k uresničitvi enega izmed pomembnih ciljev Slovenije – doseči čim večji delež visoko izobraženega prebivalstva.

Dejansko bodo z novim dohodninskim zakonom na boljšem le redki. Prizadeti bodo skoraj vsi, ki imajo le nekoliko več prihrankov, kmetovalci, upokojeanci, invalidi, ustvarjalci avtorskih del, študentje in dijaki ter njihovi starši. Kdo potemtakem sploh še ostane v vladni pravljici o splošni davčni razbremenitvi?

Denis Vengust

Glasovalni buldožer koalicije je potrdil manipulacijski zakon o dohodnini.

Na borznem trgu se že kar nekaj časa vrstijo ugibanja, kateri prevzem bo naslednji. Najprej so se v drugi polovici lanskega leta ta ugibanja začela pojavljati pri borznih profesionalcih, vendar so zdaj ti pri teh idejah že nekoliko obupali. Še vedno pa v skorajšnji prevzem katerega izmed največjih (borznih) podjetij verjame velik del majhnih in še posebej novopečenih vlagateljev. To je tudi ena od utemeljitev, s katerimi mnogi izmed njih argumentirajo, zakaj kljub visokim vrednostim še vedno vlagajo v slovenske delnice.

Ali bo res kmalu prišlo do kakšnega večjega prevzema, bo pokazala bližnja prihodnost. Osebnostno močno dvomim, da se bi kaj takega zgodilo pred državnoborskiimi volitvami, saj si vladajoča oblast zagotovo ne bo drznila volilcev razjeziti s prodajo paradnih konj tujcem. Brez soglasja politike pa v Sloveniji praktično ni mogoče izpeljati nobenega večjega posla.

Za obdobje po volitvah so moji občutki precej bolj mešani. Prvo vprašanje je, kakšna bo sploh prihodnja vlada oziroma kdo bo imel glavno besedo v njej. Vendar tudi usmeritev same LDS ni povsem jasna. Za nekdanjega premierja in predsednika stranke Janeza Drnovška je bilo jasno, da je podpiral povezovanje slovenskih podjetij s tujimi. Dokler je bil Tone Rop njegov finančni minister, je ravnal podobno.

V zadnjem času pa je Ropova politika veliko bližje usmeritvi nekdanjega predsednika Milana Kučana, za katerega pa je znano, da zagovarja domače lastništvo v najpomembnejših podjetjih. Ali se Rop s to usmeritvijo "strinja" le zaradi predvolilnega obdobja ali pa bo tej ideji ostal zvest dlje časa, bomo še videli. Vendar se mi nekako zdi, da bi utegnili obveljati slednje.

Toda zadeva vendarle ni tako preprosta. Država bo potrebovala čedalje več denarja in od nekod ga bo treba vzeti. Še posebej to velja za odškodninsko družbo, ki mora poravnati še veliko obveznosti do razlaščenecv in vojnih oškodovancev. Ta denar bo najlaže pridobiti prav s prodajo deležev (tudi) v največjih in najuglednejših slovenskih podjetjih. Pričakovati je sicer, da se bo veliko teh poslov (tako kot v zadnjem času na primer Droga in Kolinska) odvil v krogu domačih podjetij, toda zaradi doseganja boljše kupnine ali preprosto zaradi močnega tujega lobiranja ne bi bilo presenetljivo, če bo kakšno veliko podjetje prodano tudi tujcem.

A do takrat bo verjetno minilo še več kot pol leta, kar na borzi nikakor ni zanemarljivo. Ob morebitnem prevzemu katerega od slovenskih podjetij bo tujec moral plačati prevzemno premijo (pribitek nad borzno ceno). Vendar je vprašanje, iz katere cene bo izhajal ta pribitek, saj se lahko v pol leta na borzi spremeni marsikaj. Tečaji lahko prav zaradi neuresničenih pričakovanih skorajšnjih prevzemov vmes tudi padejo. Seveda pa se lahko zgodi tudi obratno, saj navdušenje nad borzo kar noče in noče pojenjati.

Denis.Vengust@email.si

Želite postati naročnik tednika

DEMOKRACIJA

Pokličite nas na telefon 01/434-54-63

Slovenska zakonodaja dovoljuje, da univerzitetni učitelji, ki zasedajo katerega od ministrskih stolčkov, poleg te funkcije opravljajo tudi pedagoško, raziskovalno, umetniško in publicistično honorarno delo.

Fotografije: Dane Kostrič

Ministri za katedrom

Večina ministrov to pravico tudi izkoristi. Največkrat izrabijo pravico do predavanja na fakultetah, ki jim prinese kar zajeten dodatni vir zaslužka. Samo ministrsko plačo so tako v preteklem letu prejeli le ministrica za kulturo Andreja Rihter, minister za okolje in prostor Janez Kopač, minister za pravosodje Ivo Bizjak, kmetijski minister Franci But in prometni minister Jakob Presečnik. Preostalih deset ministrov pa se očitno čuti tako zmogljivih, da si naložijo še delo visokošolskih učiteljev. Sicer pa – kdo bi se branil velikih honorarjev za malo ur opravljenega dela? Pojdimo po vrsti.

Dve tretjini ministrov tudi predavateljev

Na fakulteti za družbene vede (FDV) so v petinskem delovnem razmerju zaposleni trije ministri, in sicer notranji minister Rado Bohinc, obrambni minister Anton Grizold in minister za informacijsko družbo Pavel Gantar. Na ekonomski fakulteti (EF) sta redno zaposlena dosedanja gospodarska ministrica Tea Petrin in novi gospodarski minister Matej La-

hovnik. Prav tako sta na ekonomski fakulteti za 20-odstotni delovni čas zaposlena minister za delo Vlado Dimovski in finančni minister Dušan Mramor. Šolski minister Slavko Gaber je zaposlen na pedagoški fakulteti (PF), zunanji minister Dimitrij Rupel pa je, potem ko je zapustil predavateljske vrste na fakulteti za družbene vede, začel predavati na koprski fakulteti za humanistične študije. K skupini ministrov predavateljev moramo prišteti še ministra za zdravje Dušana

Kebrala, ki predava na medicinski fakulteti, s profesuro pa sta povezana tudi novi kmetijski minister Milan Pogačnik in prometni minister Marko Pavliha; prvi je dekan veterinarske fakultete (VF), na kateri tudi predava, drugi pa je redni profesor na fakulteti za pomorstvo in promet (FPP).

Novi ministri se predavanjem ne bodo odrekli

Glede na to, da bodo predvsem novi ministri Lahovnik, Pogačnik in

Pavliha morali ob prevzemu ministrskega položaja močno zavihati rokave, smo želeli izvedeti, ali nameravajo za čas ministirovanja opustiti opravljanje dela na fakultetah.

Lahovnik je očitno prepričan, da bo sposoben voditi tako ministrstvo kot še naprej opravljati pedagoško dejavnost, saj nam je na vprašanje odgovoril, da ne bo opustil dela na fakulteti. Tudi Pogačnik bo še naprej predaval, saj dela na VF ne more popolnoma opustiti, ker ni drugega habilitiranega predavatelja za predmet sodno in upravno veterinarstvo. Pripomnil je tudi, da se mu to ne zdi sporno, ker "je trajanje mandata samo 6 mesecev in so vmes letne počitnice". Pavliha nam odgovora na vprašanje ni želel podati, ker se mu zdi, kot je dejal, še prezgodaj odgovarjati na takšna vprašanja.

Študentje zelo nezadovoljni

Povsem jasno je, da ministrom, če se želijo dodobra posvetiti ministrskemu resorju, ki ga vodijo, ostaja bore malo časa za dodatno delo. S strani študentov je slišati kritike,

Jože Mencinger, rektor Univerze v Ljubljani, meni, da so ministri preobremenjeni, zato bi bilo prav, da bi delovno mesto na univerzi v času ministirovanja zamrzili.

Minister Rado Bohinc je nosilec treh predmetov na FDV, poučuje pa le enega v prvem semestru.

Med ministri, ki so v lanskem letu prejeli visok avtorski honorar, je minister za delo Vlado Dimovski. Dobil ga je v višini 1,7 milijona tolarjev bruto.

Plača, ki jo prejema obrambni minister Anton Grizold za predavanja na FDV, znaša 3,2 milijona bruto na leto.

da so ministri predavatelji prezaposleni in zato svojega predavateljskega dela ne opravljajo dovolj vestno.

Poskušali smo stopiti v stik s predsednikom študentskega sveta na FDV Bojanom Kurešem, ki je v preteklosti že javno kritiziral delo ministrov predavateljev, vendar tokrat ni bil več pripravljen govoriti o tem, ker se mu zdi, da je "takšna politična gonja šla predalec". Kakor koli že, od predstavnika študentskega sveta bi pričakovali, da bo povedal, kaj študente moti, kje so ovire, ki jih je treba odpraviti, ne pa da se zavije v molk, ki študentom prav gotovo ne bo koristil.

Kljub temu nam je iz nekaterih drugih virov uspelo izvedeti, da držijo informacije o nezadovoljstvu študentov z odnosom, ki ga imajo do predavanj nekateri profesorji. Znana je pritožba zoper nevestnega predavatelja ministra Rada Bohinca. Slednji na FDV predava delovno in socialno pravo, in sicer samo v prvem semestru po 4 ure na teden. Druga predmeta – delničarsko pravo in gospodarsko pravo –, katerih nosilec je, pa izvajajo gostujoči predavatelji, drugi profesorji ali asistenti. To pomeni, da študentje sploh ne vidijo, kaj šele poslušajo predavatelja, ki je nosilec predmeta, oziroma predavatelja, pri katerem morajo opraviti izpit. Predsednik študentskega sveta je pred časom na POP TV dejal, da so se nad Bohinčevim (ne)delom pritožili, ker je trpel pedagoški proces na fakulteti. Ob vsem tem se študentom zdi sporno to, da namesto predavatelja študentom predavajo njegovi asistenti, ki velikokrat sploh niso habilitirani. Študentje FDV, ki študirajo obramboslovje, prav tako niso preveč navdušeni nad obrambnim ministrom Anto-

nom Grizoldom, ki na FDV predava že od leta 1983 in je leta 1999 dobil nazivredni profesor. Grizold je nosilec treh predmetov, čeprav sam predava samo enega. Bolj pa je študentom pogodu minister za informacijsko tehnologijo Pavle Gantar, saj naj bi se strogo držal urnika predavanj in vseh drugih obveznosti, ki jih ima na FDV.

Prezaposleni ministri

Želeli smo izvedeti, kakšno je mnenje študentov EF o ministrih predavateljih. Predsednik študentskega sveta EF Žiga Slaviček je sprva obljubil sodelovanje, kasneje pa je to odklonil. Odzval pa se je rektor Univerze v Ljubljani Jože Mencinger. Na vprašanje, kaj meni o tem, da ministri hkrati opravljajo tudi delo predavateljev, je odgovoril, da so ministri že sicer prezaposleni in da bi bilo prav, da delovno mesto v času ministrovanja zamrznejo. Ker pa jih tega ne stori prav veliko oziroma zamrznejo le izvajanje enega ali dveh predmetov, ostaja vprašanje, kako dobro opravljajo druge obveznosti. Mencinger je dejal, da so na univerzi pred letom dobili pritožbe o delu ministrov pred-

vateljev, a je šlo večinoma za anonimke in govornice, zato se ni odzval s sankcijami, pač pa je "vsakemu od ministrov, ki je imel dopolnilno zaposlitev na univerzi, napisal osebno pismo in ga prosil za odgovor na vprašanje, ali lahko dobro opravlja obveznosti na univerzi". "Večina jih je na pismo odgovorila, da dobro delajo, nekateri pa za odgovor, kot kaže, niso imeli časa," je še dejal Mencinger.

Velik zaslužek za nekaj ur dela

Pri ministrih, ki predavajo na fakultetah, je zelo zanimiva tudi višina sredstev, ki jih prejema. Pri tem je treba pojasniti, da precej ministrov na fakultetah ne le predava, ampak opravljajo še honorarna dela, za katera dobijo avtorski honorar (avtorsko delo, opravljeno na podiplomskem študiju ali v založniški dejavnosti).

Minister za notranje zadeve Rado Bohinc tako prejme za delo na fakulteti 113.332 mesečne plače neto. Po podatkih, ki so se v javnosti že pojavili, pa naj bi poleg tega za honorarno delo na podiplomskem študiju zaslužil že 1,4 milijona bruto na leto. Precej visoke so številke ob-

rambnega ministra Grizolda. Kot smo izvedeli, je minister Grizold leta 2003 iz naslova petinskega delovnega razmerja s FDV prejel bruto 3,212.000 tolarjev, poleg tega pa je dobil še bruto 670.000 honorarja. Minister za delo Dimovski je v letu 2003 prejemal 110.000 tolarjev netoplače na mesec, za delo na podiplomskem študiju pa naj bi bil prejel še 1,7 milijona tolarjev bruto. Ministrica za gospodarstvo Tea Petrin je zaslužila 160.000 tolarjev na mesec, poleg tega pa ji je EF nakazala še 700.000 tolarjev honorarja. Minister za informacijsko družbo Pavle Gantar je za svoje delo docenta lani dobil 1,2 milijona tolarjev bruto in še dodatnih 300.000 honorarja bruto.

Šolski minister Slavko Gaber nam na postavljena vprašanja ni odgovoril, izvedeli pa smo, da je s PF v petinskem delovnem razmerju. Po tem lahko sklepamo, da prejema petino plače rednega profesorja na PF. Kolikor je znano, pomeni petinski osebni dohodek mesečno razpon od 1,96 do 2,45 količnika. Vrednost količnika pa je približno 53.000 tolarjev bruto (odvisno od akademskega naziva). Po podatkih, ki krožijo v javnosti, pa naj bi dobil še 224.000 tolarjev letno različnih honorarjev.

Po naših podatkih sta tako samo zunanji minister Dimitrij Rupel in minister za zdravje Dušan Keber ostala brez dodatnih avtorskih honorarjev. Rupel je tako na mesec s poučevanjem zaslužil 80.000 tolarjev neto, Keber pa z delom na medicinski fakulteti 135.000 tisoč tolarjev neto. Za finančnega ministra Dušana Mrmorarja nam ni uspelo izvedeti višine avtorskih honorarjev, kot predavatelj na EF pa zasluži 100.000 tolarjev brutoplače na mesec.

Petra Kodra

Matej Lahovnik (spodaj desno) je tudi na poslansko vprašanje odgovoril, da se vsaj v letošnjem študijskem letu ne namerava odpovedati predavanjem na EF.

Zapleti v zvezi z ureditvijo dovoznih cest na območju Rakove jelše so nadaljnji dokaz samovolje in arogance prejšnjih in sedanjih ljubljanskih mestnih oblasti na čelu z obema županjama, prejšnjo Viko Potočnik in zdajšnjo Danico Simšič.

V Demokraciji smo že pisali o reviziji poslovanja mestne občine Ljubljana (MOL) za leto 2002, v kateri so revizorji iz revizorske hiše Deloitte & Touche našli skoraj neverjetno količino sumljivih in nelogičnih odločitev, zaradi katerih so bili davkoplačevalci močno oškodovani. Revizorji so v svojem poročilu izrazili precejšnje dvome

Nedotakljiva zemljišča

tako glede točnosti proračuna za leto 2003 kot tistega za tekoče leto.

Dvojna merila?

Ena od takih, na prvi pogled nerazumljivih potez je tudi nakup zemljišč na Rakovi jelši. Gre za to, da so Terezi Breskvar, eni od lastnikov zemljišč, priznali ceno dobrih 10.000 SIT/m (za 16.803 m² skupne površine), enajstim drugim lastnikom parcel na isti lokaciji pa so na MOL sočasno ponudili pogodbo za 1.000 SIT/m² oz. kar desetkrat manj. Kako je to mogoče?

Breskvarjeva naj ne bi imela nobenih privilegijev, ampak je dobila od MOL ponudbo, ki ustreza dejanski vrednosti gradbenega zemljišča na tisti lokaciji, kot je ugotovil strokovni cenilec. Nepošteno pa je to, da so drugim lastnikom ponudili smešno nizko odkupno ceno. Tako nam je zatrdil Marjan Zlobko in nam je tudi razložil, za kaj v resnici gre pri celotni zgodbi o nakupu zemljišč s strani MOL. Občina se je odločila za nakup zemljišč zaradi projekta dovoza in dostopa na levo stran Curnovca, kjer je vrsta

gradenj, ki so le delno legalizirane. Po občinskem načrtu naj bi dostop sedaj uredili po desnem bregu potoka Curnovec in cesto nato prek dveh novih mostov (poleg obstoječega) speljali nazaj na levi breg.

Kdo noče ceste?

Začetek zgodbe sega v leto 1989. Tega leta je bil namreč sprejet zazidalni načrt, v katerem pa ni bilo nikakršnih sledi o omenjenih mostovih. Ta sta se v načrtu znašla leta 2000. Konflikt, iz katerega izvira sedanje stanje, ko so lastni-

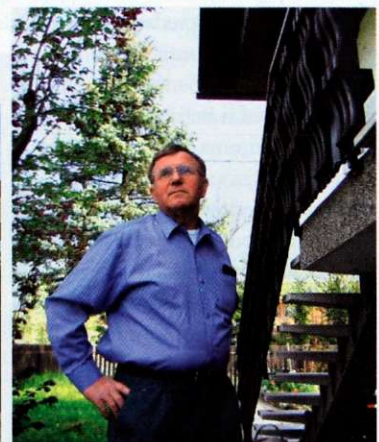
kom zemljišč na desnem bregu zagrozili s prisilno razlastitvijo, izvira iz razprav ob sprejemanju zazidalnega načrta. Avtomehanik Janez Parkelj je preprečil ureditev dovoza prek svoje parcele na levem bregu, krajani z levega brega pa so tudi sicer uporabljali cesto na nasprotnem bregu. Slednjo so kljub obljubam s strani občine na lastne stroške uredili lastniki zemljišč na desnem bregu, med katere sodi tudi Zlobko.

Hiša in delavnica avtomehanika Janeza Parklja, ki ima, kot vse kaže, vplivne prijatelje v ljubljanski občinski upravi.

Graditev dovoza po levem bregu Curnovca za mestne oblasti nikakor ne pride v poštev.

Marjan Zlobko je skušal z MOL doseči, da bi se o težavah vsaj pogovorili. Zdaj je odločen: "Takih barabij ne bom gledal!"

Vika Potočnik in Danica Simšič sta ignorirali na desetine krajanov, ki jim občina grozi z razlastitvijo.

Ko je po naključju izvedel za spremembo načrta, ki vključuje dva nova mostova, o katerih med razpravo ni bilo nikoli govora, se je Zlobko obrnil na odgovorne v krajevni skupnosti, naj mu pojasnijo, kdo je mostova zarisal. Namesto pojasnila pa je dobil, tako zatrjuje, le nonšalantna zagotovila v slogu: ne razburjajte se, saj iz mostov tako ali tako ne bo nič.

Občinska gluha ušesa

Namesto da bi razlastili oz. odkupili zemljišče enega samega lastnika na levem bregu, to je Janeza Parklja, se je občina odločila cesto speljati ob desnem bregu in s tem oškodovati več deset tamkajšnjih lastnikov, ki bi bili s tem ob večji del svojih vrtov. Krajanje desnega brega Curnovca načelno ne nasprotujejo odkupu zemljišč za cesto, ampak le graditvi mostov. "Moti nas, da se nobeden na občini ni bil pripravljen pogovoriti z nami," zaskrbljeno ugotavlja Zlobko. "Ko smo zaprosili za sestanek s tedanjo županjo Viko Potočnik, je sreča-

nje uradno odklonila zaradi bolezni, nato smo jo lahko še isti večer videli, kako je slovesno sprejemala olimpijce, ki so se vrnili iz Sidneyja." Sedanji županji Danici Simšič pa se niti ni zdelo vredno odgovoriti na prošnjo krajanov za pogovor.

Zlobko je tudi zavrnil razlaganje, da cesta na levem bregu ni nikjer vrisana. Parkelj naj bi imel svojo delavnico in parcelo kar na občinski zemlji, v "javnem interesu" – zaradi potrebe po dovozu – pa je razlastitev krajanov na desnem bregu, čeprav bi morali uporabljati ista merila za levi breg. Zaradi enega od prihodnjih mostov naj bi celo podrli novejšo hišo, ki stoji na desnem bregu.

Zlobko nam je ob tem povedal tudi za zanimiv in zgovoren pripetljaj, ko so ga v zvezi z ureditvijo dovoza povabili na MOL, nato pa je v sprejemnici čakal več kot eno uro. V tem času je mimo njega prišel in bil nemudoma sprejet Janez Parkelj. Ko so oškodovani lastniki skušali najti pravico na ustavnem sodišču, so ostali razočarani. Čeprav so predstavniki MOL priznali poznejši vris dveh mostov, je sodišče to početje odobrilo. Očitno ima omenjeni avtomehanič močno ozadje v občinski upravi. Navsezadnje MOL po Zlobkovem mnenju zaradi tega spora troši občinski denar za plačevanje odvetnika in za vlaganje tožb proti krajanom, čeprav bi se dalo spor zgladiti s pogovorom in brez odvečnih stroškov. Glede na to, da so bile stavbe na levem bregu zgrajene pred tistimi na desnem, bi bilo smiselnejše graditi cesto pri prvih. Ob tem je tudi nelogično, da so lastnikom na levem bregu Curnovca dodelili gradbena dovoljenja, čeprav hkrati niso zagotovili ustreznega dovoza.

Marjan Zlobko je do sedaj poskusil razumno reševati zaplete, ki jih je nerazumno povzročila MOL, a kot kaže, je v svojih prizadevanjih naletel na gluha ušesa. Zadeva zdaj navidezno miruje, a razlastitev visi nad njim in nad drugimi lastniki kot Damoklejev meč. Nikakor pa se ne namerava odpovedati svojim pravicam in zemlji, v katero je podobno kot njegovim sosedjem vložil veliko truda in denarja.

Mitja Volčanšek

Epiloga še ni

Razpita afera Zbiljski gaj, v kateri so bili oškodovani kupci stanovanj in ki naj bi jo premier Anton Rop s svojim junaškim posegom rešil v korist oškodovancev, očitno še ni končana.

Na nerešene težave so nas opozorili kupci, saj ne morejo prenašati lažnega vtisa, ki ga je dala vlada, da je po njenem posegu zdaj vse v najlepšem redu. Odbor kupcev Zbiljski gaj je predsednika vlade že 19. marca pisno seznanil z dejstvom, da tudi po stečaju investitorja Mebles IMS, d. o. o., problemi večine izmed 78 kupcev ostajajo. Vključevanje politike je namreč prineslo pozitivne učinke pri reševanju problematike samo 27 kupcem, preostalih 51 pa mora pridno in tiho čakati, kdaj se jih bosta Rop oz. liberalna demokracija s svojimi posegi usmilila.

Prizadeti kupci ugotavljajo, da je Abanka Vipa ob pomoči stečajnega senata glavni partner za reševanje odprtih problemov (predvsem gre za izbrisne pobotnice) kupcev. Odbor kupcev je od Andreja Rezarja dobil tudi informacijo, da je investitor Mebles pred časom dobil od Abanke posojilo v višini 6 milijonov evrov, prejel pa je le 5 milijonov. Preostali milijon je prejela Banka Vipa, ki se je kasneje združila v sedanjo Abanko Vipa. Pri tem se je moral Mebles zavezati, da bo vrnil celotno posojilo, se pravi šest milijonov evrov.

Upravičeno se torej postavlja vprašanje, ali ni projekt Zbiljski gaj vpropadel prav zaradi manjkajočega milijona in ali niso potemtakem milijona in ali niso potemtakem kupci in poslovni partnerji, ki so sodelovali pri realizaciji Zbiljskega gaja, žrtve tega nerazumnega posojil-

nega posla. Je Abanka Vipa, upoštevajoč omenjeni milijon evrov, ki ga ni vključila v svoj izračun terjatev, do slednjih sploh upravičena?

Abanka Vipa je sicer zagotovila, da so tudi stanovanjski objekti v lasti Meblesa predvideni za dokončanje, ni pa še pokazala nobenih pobud za reševanje problematike 34 kupcev, ki so posel opravili prek Meblesa. Slednji je zdaj nemočen oz. "graditeljsko opravilno nesposoben", zato naj bi samostojno rešil probleme svojih kupcev takoj, ko bo od Abanke Vipa prejel izbrisne pobotnice za obravnavane nepremičnine. Prav pogodba o prodaji dela stečajnega dolžnika namreč zavezuje Abanko Vipa k izdaji pobotnic Meblesu. Torej je banka tista, ki zavlačuje reševanje in zadržuje izdajo izbrisnih pobotnic tudi individualnim kupcem (teh je 17). Razlog za zadrževanje dokumentov pa kupci vidijo v neurejenih evidencah banke.

V končni fazi je država oz. vlada s tožbo proti Abanki Vipa naredila kupcem medvedjo uslugo. Če banka izgubi tožbo in bo prisiljena vrniti sredstva v stečajno maso, bo sredstva v celoti izterjala od kupcev, katerih izbrisne pobotnice ima.

V takih okoliščinah kupci ne vidijo izhoda iz situacije, za nastanek katere niso niti najmanj krivi. Zato od države pričakujejo primerno pomoč in pojasnila v zvezi s sumljivimi transakcijami Abanke Vipa.

Mitja Volčanšek

Nemci vrnilo umetnine

Mesto Dresden je dedičem berlinske judovske družine Steinthal vrnilo zbirko umetniških del, ki so jo hranile oblasti nekdanje Vzhodne Nemčije. Zbirka 36 slik in 28 risb flam-

zejev v mestu. Zbirko so našli ob pregledovanju inventarjev muzejev v Dresdnu v sklopu vračanja judovske lastnine, ki so jo zaplenili nacisti.

Odrska olimpijada

Letošnje srečanje gledališč z nemško govorečega območja, ki bo potekalo v Berlinu od 1. do 17. maja, bo zrcalilo teater politične in nove nepreglednosti. Festival bo potekal pod geslom Zadnja črpalka pred puščavo. Po oceni Georga Dieza, enega od članov žirije, je preteklo gledališko leto bistveno zaznamovalo spraševanje po tem, kaj je sploh še političnega v današnjem času, ko

skih mojstrov ter Picassa, Maneta in Pissarroja je pripadala Fanny in Maxu Steinthal, judovskemu bankirju, enemu od ustanoviteljev Berliner Banke 1873. Državljanstvo dedičev niti njihova imena niso znani. Max Steinthal, ki je umrl kmalu po tistem, ko so ga iz Nemčije izgnale nacistične oblasti, je svoje umetnine izročil nekemu arijskemu sorodniku, da jih nacisti ne bi zaplenili. Novi lastnik je skrjal dve tretjini zbirke in potem v 50. letih zbežal na Zahod. Umetnine so nato hranili v depojih dveh mu-

politika čedalje bolj postaja teater. Do 17. maja si bo na odrski olimpijadi mogoče ogledati deset najbolj omembe vrednih predstav prejšnje sezone. Sedemčlanska žirija je predstave izbirala med skoraj 300 uprizoritvami v nemščini, postavljenih v Nemčiji, Avstriji in Švici. V času festivala bodo podelili tri nagrade.

Raste v nebo

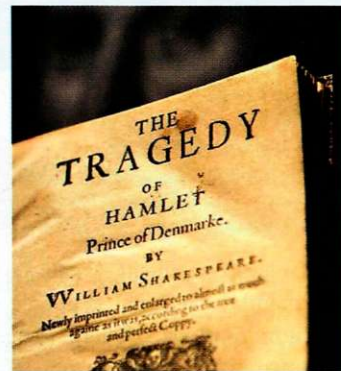
Ukrajinec Leonid Stadnik si želi, da bi končno nehal rasti, saj je dosegel kar 2,53 metra. 32-letnik naj bi bil že 17 centimetrov višji od Tunizijca Raduana Šarbiba, ki je v Guinnessovi knjigi rekordov vpisan kot najvišji živeči človek. Stadnik se tudi bliža najvišjemu človeku vseh časov, Američanu Robertu Wadlowu, ki je bil visok 2,72 metra, nad čemer mladi mož ni niti najmanj navdušen. Zaradi svoje nenavadne višine ima velike težave z oblačili, obutvijo pa tudi s potovanji, zato ne zapušča svoje vasi Podoljantsk, ki leži 210 kilometrov zahodno od Kijeva. Nenormalna rast Leonida Stadnika se je začela po operaciji na možganih, ko je bil star 14 let. Od tedaj je njegovo življenje vsak dan bolj zapleteno, med drugim je moral opustiti delo veterinarja, saj za svoja stopala, velika 43 centimetrov, ni dobil ustreznih čevljev, zaradi česar je dobil ozeblino.

simbolično plačo v višini enega ameriškega dolarja na leto. Crist je leta 1926 doktoriral iz kemije na Univerzi Columbia, leta 1946 pa je bil direktor Manhattan Projecta, skrivnega programa za razvoj atomske bombe.

Neuspela dražba

Redke kopije Shakespearovega Hamleta na avkciji v New Yorku niso prodali. Izdaja, natisnjena leta 1611, še za časa avtorjevega življenja, naj bi po pričakovanjih dosegla ceno do dveh milijonov dolarjev. Gre za najzgodnejšo razpoložljivo različico, ki je bila v lasti zasebnega zbiralca, naprodaj pa je bila kot del dediščine Mary,

vikontese Eccles, ki je zbirala knjige 17. in 18. stoletja. Njena obsežna zbirka Samuela Johnsona je sedaj v knjižnici Houghton na harvardski univerzi. Svetovni rekord tako za Shakespeara kot za knjigo iz 17. stoletja je bil postavljen leta 2001, ko so prodali prvo izdajo Hamleta za 3,4 milijona dolarjev. Dražbena hiša Christie's je našla kupce za 98 odstotkov knjig in rokopisov lady Eccles, med njimi je bilo deset drugih Shakespearovih del.

Bushevi dohodki

Bela hiša je objavila podatke o dohodkih in davčni napovedi predsednika in podpredsednika ZDA, Georga Busha in Dicka Cheneyja. Bush je davčno napoved vložil skupaj s soprogo Lauro, s katero sta lani zaslužila skupaj 822.126 dolarjev in od tega plačala 28 odstotkov ali 227.490 dolarjev davkov. V letu 2002 sta George in Laura Bush zaslužila 856.056 dolarjev in plačala 31 odstotkov ali 268.719 dolarjev davkov. Precej bogatejša sta Dick Cheney in soproga Lynne, ki sta lani zaslužila 1,3 milijona dolarjev, plačala pa 253.067 dolarjev davka, kar znaša le 20 odstotkov dohodka. Leta 2002 sta zaslužila 1,2 milijona dolarjev in plačala 29 odstotkov ali 341.114 dolarjev davka. Podatke o davkih je objavil tudi demokratični predsedniški kandidat John Kerry, ki svojo davčno napoved vlaga brez soproge Tereze Heinz, naslednice koncerna Heinz, ki ima premoženje okoli 500 milijonov dolarjev. Kerry je lani zaslužil 395.338 dolarjev in od tega plačal 23 odstotkov oziroma 90.757 dolarjev davka.

Izpregel pri 104. letu

Najstarejši zaposleni človek na svetu, 104-letni Američan Ray Crist, je dal odpoved z delovnega mesta. Crist je sicer upokojeni znanstvenik, ki je od leta 1970 predaval na kolidžu Messiah v Harrisburgu v ameriški zvezni državi Pennsylvaniji. Čeprav je nehal delati, ne namerava počivati, temveč želi nadaljevati svoje raziskave. V svoji najnovejši raziskavi poskuša odkriti, kako rastline absorbirajo strupene kovine in pri tem čistijo zemljo. Crist je po znanstveni karieri in desetletnem poučevanju na Univerzi v Dickinsonu pri 70 letih začel predavati na kolidžu Messiah, kjer je 34 let prejemal

Požar v muzeju

V politehničnem muzeju v središču Moskve je izbruhnil požar.

Gasilci so potrebovali eno uro, da so pogasili ogenj v dveh nadstropjih muzeja, v katerem je na eni največjih tehničnih razstav predstavljenih približno 160.000 eksponatov. Iz zgradbe, ki je bila zgrajena med letoma 1874 in 1907 in leži poleg sedeža ruske obveščevalne službe FSB, so morali evakuirati 1.300 obiskovalcev. Vzroki za požar še niso znani.

Najstarejši nakit

V južnoafriški votlini Blombos, ki leži nad Indijskim oceanom, so arheologi našli 75.000 let star nakit iz školjk, sestavlja pa ga okoli 40 školjkic v velikosti graha. Luknjice in poškodbe naj bi bile znak, da so jih nosili kot ogrlice in zapestnice, nekatere pa naj bi bile prišite na odeje. Ostanke nakita so 30.000 let starejši od nakita, najdenega na evropskih in drugih afriških najdiščih. Najdba znanstvenike navaja na misel, da so ljudje razmišljali abstraktno mnogo

prej, kot so menili doslej. Poleg nakita so našli še 77.000 let staro okrašeno orodje, narejeno iz kosti. Moderni človek naj bi bil afriško celino naseljeval že pred 160.000 leti, številne raziskave pa se ukvarjajo z vprašanjem, kdaj so ljudje začeli govoriti. Nekateri raziskovalci trdijo, da se je sposobnost uporabe simbola pojavila šele v pozni dobi človekovega razvoja, v času preseljevanja proti Bližnjemu vzhodu in Evropi. Najstarejši fosilni dokaz homo sapiensa je star okoli 130.000 let, teže pa je najti in dokazati naravo človekovega vedenja. Novo odkritje potrjuje trditev, da se je tovrstna kultu-

ra v nekaterih afriških skupnostih razvila že sredi kamene dobe. Arheologi so prejšnji mesec v Tanzaniji našli tudi ogrlice, stare najmanj 40.000 let.

Najbogatejši Rus

Roman Abramovič, ruski naftni mogotec in lastnik londonskega nogometnega kluba Chelsea, se je v Veliko Britanijo preselil lani in je najbogatejši človek v tej državi. Abramovičevo premoženje je vredno 7,5 milijarde funtov, pridobil pa si ga je z delnicami v naftnih in farmacevtskih

družbah. S tem je na drugo mesto potisnil westminstrskega vojvodo, katerega premoženje je vredno pet milijard funtov. Tretje mesto na lestvici najbogatejših prebivalcev Velike Britanije zaseda na Švedskem rojeni Hans Rausing, lastnik podjetja TetraPak, s premoženjem v vrednosti 4,95 milijarde funtov, njemu pa sledi britanski trgovec Philip Green s 3,61 milijarde funtov. Skupno premoženje tisočih najbogatejših prebivalcev Velike Britanije se je s 155,86 milijarde funtov lani povzpelo za rekordnih 30 odstotkov, na 202,42 milijarde.

Bodo ukrotili tornado?

Ameriški raziskovalci upajo, da bodo lahko že kmalu vsaj leto dni vnaprej predvideli pomembnejše

Kitajska ob bok četverici

Kitajska je s kozmodroma Xichang v južni pokrajini Sečuan v vesolje uspešno izstrelila dva nova raziskovalna satelita in s tem postala četrta država, ki je to storila. Pred njo so Rusija, ZDA in Velika Britanija. Eden od njiju je 25-kilogramski mikrosatelit, ki ga znanstveniki opisujejo kot tehnološki preboj. Raziskovalna satelita je v vesolje ponesla nosilna raketa Dolgi pohod 2 C. Dvanajst minut po vzletu je nosilna raketa najprej uspešno odvrгла 204-kilogramski satelit za opazovanje Zemlje, 30 sekund kasneje pa še manjši satelit, ki ga bodo uporabljali za visokotehnološke poskuse.

faze v vremenskem pojavu, imenovanem El niño. Zanj je značilno gibanje ogromnega vala tople vode z zahoda proti vzhodu, in sicer na obeh straneh Tihega oceana. To gibanje pa povzroča medsebojno delovanje oceana in ozračja. Odgovor na El niño pa je nasproten pojav, pri katerem se topli vodni tok na površini morja giblje z vzhoda na zahod, imenuje pa se La niña. Celotni cikel, znan kot ENSO (El niño Southern Oscillation), traja 18 mesecev, prizadene predvsem tropska in ekvatorialna območja, ima pa lahko tudi širše klimatske posledice. Ta vremenski pojav se pojavlja vsakih enajst do trinajst let. Najhujše posledice je povzročil v letih 1997 in 1998, ko je na vzhodni obali ameriške celine povzročil močne padavine. Prizadel je predvsem Peru, Ekvador, Čile in Kalifornijo, dolgotrajna suša in veliki požari pa so prizadeli Indonezijo in Papuo-Novo Gvinejo.

Orožje v vrednosti skoraj šest milijonov evrov so odkrili v zabojnikih na ladji, zasidrani v kalabrijskem pristanišču Gioia Tauro, ki je plula

Puške za ZDA

Italijanska policija je na ladji, namenjeni v ZDA, zasegla približno 7.500 pušk kalašnikov in drugega strelnega orožja.

pod turško zastavo. Sicer so orožje odkrili že pred desetimi dnevi, vendar policija najdbe ni želela razkriti javnosti, dokler ni zbrala podrobnejših informacij. Ladja je pripotovala iz romunskega pristanišča Constanca in je bila namenjena v New York. Italijanski mediji so sicer poročali, da je iz dokumentov, povezanih s tovorom, razvidno, da je orožje namenjeno nekemu podjetju v ameriški zvezni državi Georgii.

Proti vojni

V Iraku so ameriški vojaki začeli dezertirati. Dva vojaka sta se obrnila na kanadske oblasti, da bi jima odobrile politični azil, ker se želita izogniti služenju v nekdanji državi Sadama Huseina, ki jo je okupirala vojska koalicije. Prvi od njiju, osemnajstletnik iz Teksasa, je vojaško suktnjo oblekel pri sedemnajstih, ker si je želel omogočiti šolanje, vendar je kmalu začel dvomiti o upravičenosti vojne v Iraku. Vojakom so namreč svetovali, naj manj mislijo. Zdaj živi pri družini kvekerjev v Ontariu in pripravlja dokumente za kanadske oblasti. Postal je borec za mir in se udeležuje protivojnih demonstracij. Drugi je pobegnil skupaj z ženo in majhnim sinom. Toda njuni odvetniki menijo, da imata le malo možnosti za pridobitev azila, vsaj glede na prejšnje primere. Lani je za politični azil v Kanadi zaprosilo rekordno število ameriških vojakov, v večini primerov so bili to kadilci marihuane in muslimani. Prosilcev je bilo kar 317, vendar ni bila odobrena niti ena prošnja.

Proti globalizaciji

Potem ko se je razvedelo, da se na nogometnem svetovnem prvenstvu 2006 na nemških stadionih nemško pivo ne bo prodajalo, se je na Bavarskem začelo nekakšno revolucionarno vrenje. Mednarodna nogometna zveza bo namreč uvedla "cenzuro piva". Pitje ameriškega piva na prvenstvu 2006, ki bo potekalo na novem stadionu Allianz, je zanje izguba narodnega dostojanstva. Do neprijetne situacije je prišlo zato, ker je ameriški pivovarski koncern Anheuser – Bush sklenil pogodbo z Mednarodno nogometno zvezo in bo imel glede nanjo izključno pravico do reklame in prodaje vseh svojih vrst piva po stadionih na prvenstvu. Njegovo geslo je čisto globalistično: En svet – eno pivo. Vrhunski šport je velik posel, s tem bi se Bavarci morali sprijazniti, toda ne kaže najbolje. Že tako so se morali sprijazniti z dejstvom, da nogometašev ne bodo prevažali z nemškimi, pač pa z južnokorejskimi avtomobili.

Ekološki računalniki

Ste se naveličali svojega računalnika? Švedsko podjetje vam ponuja "ekološko čisto" alternativo: serijo lesenih monitorjev, tipkovnic in mišk, ki bodo hkrati poživile notranjost vaše pisarne in zmanjšale škodljivost računalniškega sevanja. Plastična ohišja računalnikov so namreč škodljiva za okolje, ker so mnogih pri izdelavi uporabili kemično sredstvo, ki se, če pride v atmosfero, nabira v organizmu in lahko povzroča rakasta obolenja. Lani je švedsko podjetje dalo v prodajo prvo serijo lesenih računalnikov, prodali so jih nekaj tisoč. Cena takih računalnikov je za 40 odstotkov višja od cene običajnih. Kaj malo je verjetno, da bodo leseni računalniki postali standard, saj so prej le modna muha. Škodljive snovi namreč vsebujejo tudi drugi deli računalnika, ki jih ni mogoče zamenjati z lesenimi. Sicer pa bodo kmalu začeli veljati predpisi, ki prepovedujejo uporabo škodljivih kemičnih sredstev za izdelavo računalnikov. Še vedno velja, da je svoje stare računalnike bolje komu podariti ali pa odpeljati na odlagališče.

Pozabiti svoj jezik

Obisk koncentracijskega taborišča iz druge svetovne vojne v bližini Gdanska na Poljskem je tako pretresel nekega Berlinčana, da se noče več vrniti v Nemčijo pa tudi ne govoriti nemško. Sodelavci nemškega konzularnega predstavništva v Gdanku za zdaj še ne govorijo o podrobnostih, dejstvo pa so potrdili in dejali, da si intenzivno prizadevajo, da bi nastalo težavo rešili. Na Poljskem je dogodek odmeval kot senzacija. Po podatkih, ki jih je objavila poljska Gazeta Wyborcza, je štiriindvajsetletni Nemec prišel na izlet na Poljsko za tri dni s skupino dvanajstih turistov. Neposredno pred vrnitvijo, potem ko so obiskali omenjeno koncentracijsko taborišče, se je mladenič uprl vrnitvi v domovino. Vodja izleta je pustil njegovo prtljago v penzionu, češ da se lastnik ponjo vrne kasneje. Toda ko je lastnik prtljage dejal, da namerava narediti samomor, so ga aretirali, da bi ga obvarovali. Policistom je razložil vzroke za svoje vedenje.

Ugodnosti za nove naročnike revije Demokracija:

- prvi mesec boste revijo prejeli brezplačno
- brezplačno prejmete majico Demokracija
- sodelujete v žrebanju za eno od knjig naše založbe

Naročnina na revijo Demokracija je lahko tudi darilo.

Naročilnica

Akcija - novi naročniki - prvi mesec **brezplačno!**

Plačilo s položnico • Uredništvo revije Demokracija • p.p. 4315, 1001 Ljubljana

DEMOKRACIJA

ime in priimek: _____

datum rojstva: _____

ulica: _____

kraj, poštna št.: _____

pošiljati začnete dne: _____

datum: _____

podpis naročnika: _____

S to naročilnico se zavežujem,
da bom naročnik Demokracije najmanj eno leto!

cena: 550 SIT

Davčni zavezanec: da ne

Če želite 8-odstotni popust pri naročnini, vas prosimo, da označite status, ki ga imate: upokojenec invalid brezposeln študent ali dijak

Posledice zadnjih
oboroženih spopadov
v Iraku

Fotografije: Reuters

Napake v Iraku

Stabilizacija in demokratizacija Iraka bosta očitno veliko težji problem, kot so predvidevali načrtovalci v Beli hiši in Pentagonu. Sadam Husein je v ameriškem ujetništvu, že celo leto je minilo od padca njegovega režima in vendar se varnostne razmere v Iraku celo poslabšujejo. Letošnji april je bil najtežji čas po uradni razglasitvi konca vojne.

Samo v tem mesecu je bilo ubitih več kot sto ameriških vojakov, najmanj pet njihovih najetih civilnih sodelavcev, skoraj 600 iraških upornikov in civilistov. Samo v nizu samomorilskih terorističnih napadov v Basri, kjer je bilo doslej razmeroma mirno, je umrlo 50 civilistov, od tega dvajset otrok. Na desetine tujcev je bilo ugrabljenih, mnogo jih je še v ujetništvu. Mesta, kot sta Nadžaf in Faludža, obvladujejo uporniške milice. Irak, ki naj bi ga junija letos zasedbene sile s prenosom oblasti formalno vrnile Iračanom, tako ne bo v najboljšem stanju. Še vedno bo v materialnem in moralnem smislu razrušen in poln notranjih konfliktov. Kaj je torej slo narobe?

Razcepljena družba

Do neke mere bi lahko morda Irak primerjali z nekdanjo Jugoslavijo. Obe državi je prisilno vzdrževal totalitaren režim, ki je s silo zatrl vsako drugačnost. Iraška družba je globoko razdeljena tako v etničnem smislu med Arabce, Kurde in vrsto drugih manjšin kot v verskem smislu, pri čemer je najpomembnejša delitev

med večinske šiitske in manjšinske sunit-ske muslimane. Slednji so bili v času Huseinovega režima privilegirani in se zdaj počutijo prikrajšane. Tem velikim delitvam pa je treba dodati še vrsto drugih "manjših" klanovskih in interesnih konfliktov, ki se pod Sadamom niso mogli normalno izražati, zdaj pa so nenadno prišli na dan, žal pogosto v nasilni obliki. Ne nazadnje gre za družbo, ki drugačnega – torej demokratičnega – urejanja sporov doslej niti ni poznala.

Američani in njihovi zavezniki so se teh problemov gotovo zavedali, vse pa kaže, da so jih podcenjevali. Kakršne koli vrednote ali interesi so že vodili Američane pri odločitvi za poseg v Iraku, si tega, kar se dogaja,

gotovo niso želeli. Če je šlo za vojno proti terorizmu, je zdaj Irak postal pravo gnezdo najbolj brezobzernih islamskih teroristov vseh vrst, katerih žrtve so tako iraški kot tuji civilisti.

Ne gre po načrtu

Če je šlo za ameriške gospodarske interese s pohlepom po nafti, kot so govorili nekateri nasprotniki vojne, je danes jasno, da je Irak za ameriške davkoplačevalce le ogromen strošek: vreča brez dna, ki bi jo še tako ugodna trgovina z nafto v prihodnjih letih težko kdaj pokrila. Samo ameriški vojaški stroški znašajo 4.7 milijarde dolarjev na mesec, Pentagon pa tudi priznava, da so samo do konca poletja predvideli najmanj štiri milijarde dolarjev premalo. Korporacije, ki bodo imele v tem trenutku koristi, so predvsem tiste, ki pomagajo pri preskrbi ameriške vojske in varovanju, na primer podjetje Blackwater Security Consulting. Za "običajne" gospodarske posle je Irak danes preveč nevaren. Nemški Siemens AG je tako iz Iraka evakuiral svoje osebe, ameriški General Elec- >>

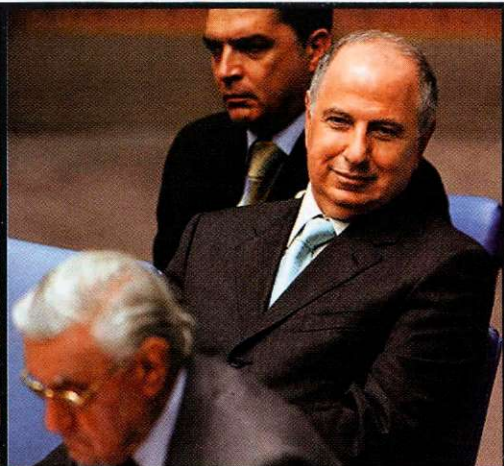
• Tuji državljani po izpustitvi iz ujetništva: ugrabitve so postale značilen način boja nekaterih iraških uporniških skupin.

• **Sadam Husein, nekdanji diktator, je v času svojega vladanja zatrl vse zametke iraške civilne družbe.**

• **Posledice terorističnega napada v Basri: teroristi ne izbirajo sredstev in žrtev.**

• **Ahmed Čalabi: Američani so se oprli na voditelje iz iraške emigracije, ki pa jim doma manjka prave avtoritete.**

» trics pa je del svojih poslov zamrznil. Če je bil glavni cilj sprememba Iraka v demokratično družbo, ki bi temeljila na etničnem in verskem sožitju in strpnosti, se tudi to danes zdi oddaljen ideal, morda celo naiven in utopičen. V Iraku danes manjka civilna družba kot prostor demokratičnega dialoga, saj je Husein zatrl tudi njene najskromnejše zametke. Tisti del civilne družbe, ki se je razvil v emigraciji (značilen primer je Ahmed Čalabi) in na katerega se večinoma poskušajo opirati zasedbene oblasti, med prebivalstvom nima zadostne podpore, ker je bil od iraške realnosti dolgo preveč oddaljen. Večina Irčanov tako molči, kot so se navadili pod Huseinom, manjšina pa svoje interese raje uveljavlja z orožjem kot z dialogom.

Bi lahko bile stvari drugačne? Če izvzamemo tiste, ki so amerškemu posegu že od začetka nasprotovali (in s tem hkrati zagovarjali ohranitev Huseina na oblasti), danes kritiki očitajo amerškemu oblastem več pomembnih političnih in vojskih napak. Seveda

so po bitki vsi lahko generali, toda nekatere pripombe so se pojavljale že prej, vendar so bile zavestno prezrte.

Problem Rumsfeldove doktrine

Pomemben del kritik leti na tako imenovano Rumsfeldovo doktrino vojskovanja, ki številčnost vojakov nadomešča z vrhunsko tehnologijo. Vojske so danes dejansko številčno manjše. ZDA imajo tako danes kar za 35 odstotkov manj vojakov, kot so jih imele v času prve zalivske vojne po Huseinovem vdoru v Kuvajt, in še ti, ki jih imajo, so razporejeni po mnogih delih sveta. Toda pretirano zanašanje na lastne visokotehnološke sile je po nekaterih ocenah vodilo v ameriško ignoriranje zaveznikov v okviru Nata in zanemarjanje iskanja soglasja v okviru ZDA maščevalo v trenutku, ko se je tisti del operacije, ki je uradno označen kot "vojna", končal. Maloštevilni vojniki z visoko tehnologijo so bili idealni, ko je bilo treba vojaško po-

raziti Huseinov režim, odpovedali pa so, ko je bilo treba v zasedeni državi poskrbeti za red in mir.

Nekdanji načelnik štaba ameriške vojske Eric Shinseki je predvideval, da bi bilo za kaj takega potrebnih več stotisoč vojakov, za kar pa bi ZDA potrebovale ne samo več lastnih ljudi, ampak tudi podporo Nata (in ne samo dela njegovih članic) in Združenih narodov. Slednji bi zasedbenim oblastem zagotavljali tudi večjo legitimnost, ki seveda ne bi preprečila terorističnih napadov, lahko pa bi vplivala na stališča iraške molčeče večine. Ta je bila sicer navdušena nad padcem Huseinovega režima, hkrati pa je danes prepričana, da se razmere v državi zdaj ne izboljšujejo več, ampak slabšajo.

Padec nekdanjega režima je ustvaril praznino, ki je zasedbenim silam ni uspelo pravočasno zapolniti. V nedavni anketi je 77 odstotkov Irčanov na vprašanje, kaj si mislijo o zasedbenih silah v Iraku, odgovorilo, da se z njimi sploh še niso srečali. Zato so tu-

di napačne trditve, da so Američani "izgubili nadzor" nad mesti, kot sta Nadžaf ali Faludža. Nadzora niso izgubili, ker ga niti nikoli niso imeli in ga niti niso poskušali zares vzpostaviti. Njihova navzočnost je omejena na glavna središča, kot je na primer ogromen kompleks nekdanjih Huseinovih palač v Bagdadu, in strateško pomembne točke, sicer pa jih je premalo, da bi dejansko "pokrivali" Irak.

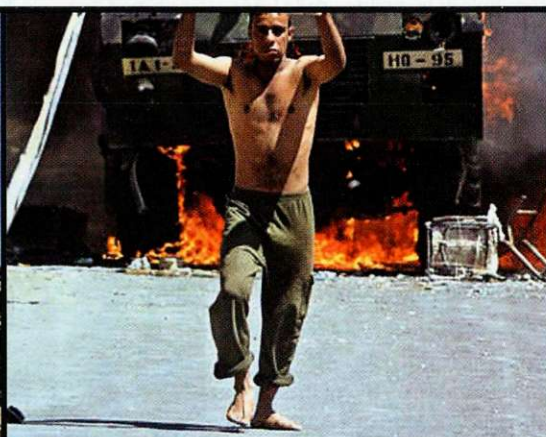
Iraški vakuum

Prav ta vakuum je uspelo zapolniti raznim oboroženim skupinam, ki zdaj grozijo tako zasedbenim silam kot samim Irčanom. Med njimi najdemo privržence nekdanjega Huseinovega režima, sunite, ki se po izgubi nekdanjih privilegijev počutijo prikrajšane, razne tuje islamske fundamentaliste, vključno z Al Kaido, šiitske skupine, ki se bojujejo proti Američanom in hkrati med seboj za prevlado, vključno z zloglasnimi skupinami, kot je Hezbolah, ali pa kar običajne kriminalce. Bolj in bolj skrajne islamistične skupine krepijo svoj vpliv na različne načine: od oborožene grožnje do prevzemanja solidarno-dobrodelnih funkcij, kar prebivalstvo v državi s šestdesetodstotno brezposelnostjo vsekakor sprejema z odprtimi rokami.

Deloma po zgledu denacifikacije, ki so jo po letu 1945 izvajali v Nemčiji, so se Američani lotili tudi debaasizacije, torej odstranjevanja pripadnikov nekdanje vladajoče stranke Baas z vodilnih polo-

• **Ameriški vojaki v Iraku: učinkoviti pri obračunu s Huseinovim režimom, vendar nesposobni vzpostaviti red in mir v državi.**

• **Šiitsko sveto mesto Nadžaf: zasedbene sile morajo biti zelo previdne, če se boji prenesejo v bližino muslimanskih svetih krajev.**

zajev. Toda nekateri komentatorji menijo, da so bili pri tem nekoliko prehitri in preveč radikalni, ker so ustvarjali kadrovske praznine hitreje, kot so jo lahko zapolnjevali, hkrati pa so se še dodatno zamerili prej privilegirani sunitiski manjšini in jo s tem dodatno mobilizirali za vključevanje v uporniške skupine. Sicer manj načelno, zato pa toliko bolj praktično bi bilo nekatere stare voditelje, ki si v prejšnjem režimu niso umazali rok, obdržati na položajih. Toliko pragmatizma so zahodni zavezniški pokazali tudi ob demokratizaciji Nemčije in Japonske.

Podobno amerškemu civilnemu upravitelju Paulu Bremerju očitajo, da je bila popolna razpustitev (ne pa reforma) nekdanje iraške vojske huda napaka, ki je še pripomogla k splošnemu oblastnemu vakuumu in nezadovoljstvu. Na hitro oblikovane nove iraške vojske in policijske sile se za zdaj niso izkazale tako, kot so pričakovale zasedbene oblasti. V konfliktih, kjer so bili na nasprotni strani njihovi uporniški iraški rojaki, jih je svojo nalogo opravila le kakšna polovica. Po eni od ocen se jih približno 40 odstotkov preprosto ni hotelo bojevati proti svojim rojakom, 10 odstotkov pa jih je ob prvem konfliktu celo prestopilo na uporniško stran.

Varnost kot vir drugih problemov

Iz varnostnih problemov v Iraku izhaja cel niz drugih težav. Normalen dialog o vzpostavljanju nove demo-

kratične oblasti, ki bi uživala podporo različnih etničnih in verskih skupin, ne more steči, dokler traja nasilje. Dejstvo, da Američanom in njihovim zaveznikom ne uspeva zagotavljati zadovoljive ravni varnosti, povečuje nezaupanje do zasedbenih sil med prebivalstvom. Hkrati se zavezniški vojaki sami počutijo čedalje bolj ogrožene zaradi številnih žrtev v lastnih vrstah, zato so nezaupljivejši do iraškega prebivalstva, prepogosto re-

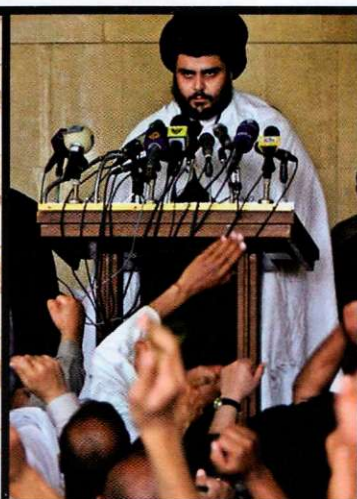
membnega odpadnika, kot je Sadr, ampak ker so izredno občutljivi, kadar gre za njihove verske simbole.

Proti verskim avtoritetam se je najlaže bojevati, če imaš na svoji strani višjo versko avtoriteto. Prav to pa naj bi bil vrhovni šiitski verski voditelj v Iraku veliki ajatola Ali Sistani. Sistani zavrača sodelovanje z amerškim upraviteljem Bremerjem, komunicira pa z začasnimi iraškimi vladnim svetom, ki so ga postavili Ame-

vzpostavljanju miru v Iraku. Dejavniki, ki ga začenjajo ZDA šele v zadnjem času bolj upoštevati, je tudi sednji Iran, ki ima prav tako pomemben vpliv na iraške šiite: od zmernih ajatol, kot sta Sistani in Abdul Aziz al-Hakim, ki je član iraškega vladnega sveta, do skrajnežev, kakršen je Moktada Sadr. Ker je tudi Iran sam notranje razcepljen na islamske fundamentaliste in zmernejše politike, so tudi njegovi vplivi različni. Za zdaj pa se

• Paulu Bremerju, civilnemu upravitelju v Iraku, ni uspelo zapolniti praznine, ki jo je povzročila razpustitev institucij prejšnjega režima.

• Moktada Sadr: skrajni šiitski verski voditelj nabira simpatije med prebivalstvom s svojimi protiameriškimi stališči.

• Veliki ajatola Ali Sistani, vrhovni šiitski verski voditelj, lahko s svojo avtoriteto pomeni ključ do miru med iraško šiitsko večino.

agirajo živčno in nepremišljeno in zato seveda prepogosto uporabljajo orožje. Posledica je čedalje več žrtev tragičnih "nesporazumov", s tem pa tudi še večje nezaupanje med lokalnim prebivalstvom – tudi med tistimi, ki so Američane prej navdušeno sprejeli.

Poleg tega so ameriške oblasti doslej premalo upoštevale vlogo nekaterih verskih voditeljev, čeprav se zdi, da poskušajo to napako zdaj vsaj deloma popraviti. Lokalni šiitski verski voditelj Moktada Sadr je začel s svojimi oboroženimi enotami povzročati zasedbenim silam resne težave. V primerjavi z močjo zasedbenih sil je moč njegovih upornikov sicer izjemno skromna, zato ga v tehničnem smislu ne bi bilo težko vojaško poraziti. Toda takšen vojaški obračun bi lahko za šiite pomenil skrunitev njihovega svetega kraja Nadzafa, kar bi lahko šiitsko večino obrnilo proti Američanom – ne zato, ker bi podpirali sicer razmeroma nepo-

ričani, in je pripravljen sodelovati z Združenimi narodi. Čeprav je mladost preživel v Iranu in še danes govori arabsko s perzijskim naglasom, ni zagovornik teokratskega režima po Homeinijevem zgledu, ampak velja za zmernega, morda celo nekoliko zahodno usmerjenega verskega voditelja. Pomembno vlogo je odigral že v vojni, ko je šiitom ukazal, naj ne branijo Huseinovega režima in naj se ne upirajo zavezniki silam. Njegova avtoriteta, ki jo zavezniki doslej niso znali ustrezno izkoristiti, bi lahko bila odločilna pri

zdi, da so iranske in ameriške oblasti vseeno začele iskati skupni jezik, saj jih kljub različnosti zdaj povezuje skupni cilj: stabilizacija Iraka. Vsaj za pragmatični del iranskih oblasti je to ugodno: normalizacija razmer bi pomenila izvedbo postenih volitev, kar bi bilo najugodnejše prav za šiite, ki v državi predstavljajo večino. Oblast bi tako po mirni poti od tujcev – Američanov in njihovih zaveznikov – prešla na Iračane. To pa je udobnejša pot od vojskovanja. Škoda je samo, da se tega v Iraku ne zavedajo dovolj ...

Gjyle Vishaj

RUMENE STRANI
SLOVENIJA TEL

www.rumenestrani.com

im
INTER
MARKETING

intervju

Fotografiji: Dane Kostrić

Rojen je bil leta 1948 v Novem mestu. Študiral je zgodovino in sociologijo v Ljubljani. Do 1979 je bil zaposlen na sedanjem Inštitutu za novejšo zgodovino kot asistent za agrarno zgodovino, zatem na ZRC SAZU, kjer se ukvarja z narodno, gospodarsko in socialno zgodovino Slovencev od konca 18. stoletja dalje. Je znanstveni svetnik in izredni profesor, v tem semestru tudi gostujoči profesor na univerzi v Gradcu.

Naj za začetek omeniva datum, ki je v teh dneh aktualen; kaj vam kot zgodovinarju pomeni 27. april, ob njem še pomislite na dan Osvobodilne fronte?

Predolgo časa sem že na svetu, da me ne bi ta datum spomnil na dan Osvobodilne fronte. Če trezno pomislim, pa je dejstvo, da 27. april pravzaprav kot zgodovinski datum ne pomeni nič, saj je bila tako imenovana Protiimperialistična fronta ustanovljena 26. aprila. Zgodovinsko je ta datum prazen. In ker je sedaj namesto tega ta dan razglašen kot dan upora proti okupatorju, se mi zdi, da je treba praznik napolniti z novo vsebino. Upor proti okupatorju je svetla stvar, še zlasti če imamo v mislih, kar vemo od naših prednikov, ali če imamo v mislih knjigo Jere Vodušek-Starič Dosje Mačkovšek. Tudi iz nje vidimo, da je bil upor proti okupatorju, ki nas je obsodil na narodno smrt, pri nas vsesplošen. Polastila pa se ga je partija, ga zožila in speljala ter preusmerila v revolucijo in iz nje izhajajočo državljansko vojno.

bi uravnotežil. Za to se uporabljajo vsa sredstva, vsi cilji, zlasti na področju šolstva. Na tem področju potekajo zelo težki "boji", na kar kažejo tudi zgodovinska maturitetna vprašanja, ki zelo očitno poudarjajo samo eno opcijo. Stvari pa kljub temu gredo počasi in vztrajno naprej, saj se pojavlja vrsta mladih zgodovinarjev različnih političnih prepričanj, ki so zelo pošteni in so najprej zgodovinarji, šele nato kaj drugega.

Začela sva z datumom. Kako pa gledate na iskanje novega datuma oziroma praznika, ki naj bi zaznamoval boj primorskega človeka za svobodo, kot nekakšno protiutež prazniku, ki so ga nedavno uvedli v Italiji?

Žal mi je, da moramo po tolikem času iskati protiutež. To bi morali že davno storiti! Fašizem je dejansko povzročil Slovincem toliko gorja, da je to dolgoročno tragično. Moram reči, da sem zelo žalosten, da mlajše generacije skoraj nič ne vedo o trpljenju Primorcev pod fašizmom. Mnogi niso slišali ne za Narodni dom v Trstu, ne Bazovico, ne Lojzeta Bratuža, ne Rab. Se pa seveda tukaj spet dogaja politika. Nekateri poskušajo s tem praznikom, z uporom Primorcev proti fašizmu, oprati revolucijo, poveljne poboje in podobno, zato predlagajo nesprijemljive datume oziroma take, ki so vezani "na boj proti okupatorju in socialistično izgradnjo". Dr. Milica Kacin Wohinz predlaga datum, ki bi bil povezan s Prvim tržaškim procesom. Čeprav se mi zdijo njeni argumenti tehtni, ne nazadnje je ona strokovnjakinja za ta vprašanja, ne jaz, se mi zdi vseeno primernejši dan 13. 7. 1920, datum požiga Narodnega doma v Trstu. Dr. Kacinova meni, da je bilo to lokalno fašistično divjanje proti Slovincem, za procesom pa je stala italijanska država. Meni gre za to, da obtožimo fašizem, ne pa

razmišljanja nekaterih iz drugih delov Slovenije, zakaj ne bi dali s kakšnim državnim praznikom poudarek še Štajerski, Dolenjski, Gorenjski in tako dalje?

Vsi smo Slovenci in vse je naše in vse je Slovenija. Če vemo, da je po prvi svetovni vojni velik del slovenskega narodnostnega ozemlja padel pod Italijo, da smo izgubili Trst, "pljuča slovenstva", če se zavedamo, kaj vse se je dogajalo pod fašizmom, nima to z regionalizmom nobene zveze. To je bila vsenarodna katastrofa. Prekmurje ima nedvomno pravico zahtevati spomin na priključitev, toda preveč praznikov škodi njihovemu pomenu. To bi se dalo kako drugače urediti, da bi imeli na primer praznik združene Slovenije ali kaj podobnega in bi se takrat še posebno spomnili tudi Koroške. Te stvari je treba urediti po pameti in pred volitvami so te stvari vedno predmet manipulacij. Naj še dodam, da priključitve Prekmurja iz ideoloških razlogov nikoli nismo praznovali, ker tisti, ki imajo zasluge za priključitev te pokrajine Sloveniji, v prejšnjem režimu niso bili cenjeni. Podobno je bilo z generalom Maistrom. V Mariboru so bile velike težave, da so mu postavili spomenik. Danes pa dediči tistih, ki so bili najbolj proti njemu, vpijejo: "Živel Maister!" Nismo še vsi brez spomina. Te stvari je treba uravnotežiti in dati enako priznanje vsem, ki so nekaj naredili za našo Slovenijo. Tudi borci za slovensko osamosvojitve so potisnjeni na družbeni rob in Zveza veteranov vojne za Slovenijo postaja dekla Zveze združenj borcev NOB.

Pred nami je 1. maj, praznik dela. Vi izhajate iz kmečko-delavske družine zato imate zelo razvit čut za ti dve področji. Še zlasti ste kritični do položaja, v katerem se je znašel slovenski delavec.

To, kar se dogaja s slovenskimi delavci, je

Plemstvo se je zavedalo, kje živijo Slovenci

Pogovor z dr. Stanetom Grando

Se vam zdi, da se je po štirinajstih letih demokracije pogled na obdobje druge svetovne vojne uravnotežil oziroma približal resnici? Se v slovenskih šolah danes poučuje objektivna zgodovina, če imamo v mislih ta zgodovinski čas?

Uravnotežil se še zdaleč ni. Nasprotno, priče smo prav krčevitim prizadevanjem, da se ne

Italijanov kot celote. Res je bilo veliko Italijanov na strani fašizma, vendar ne vsi in trajno bodo naši sosedje. Zato bi bilo bolje, da bi bil praznik na obletnico požiga Narodnega doma v Trstu.

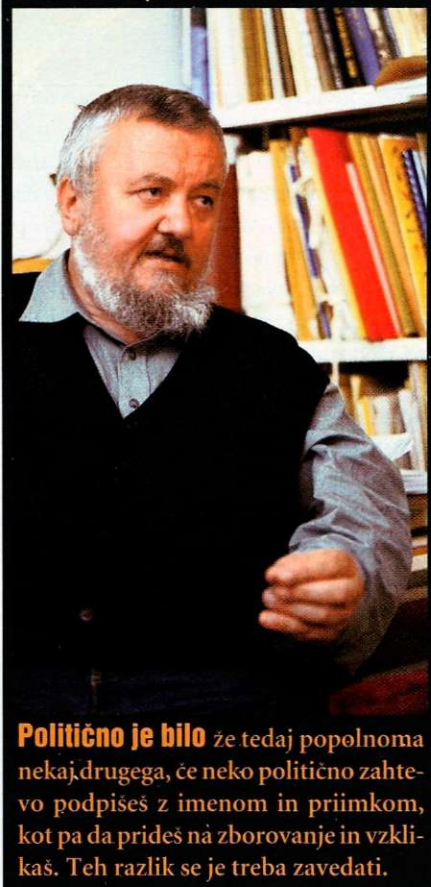
Pri tem se poraja vprašanje, ali je smiselno uvajati državne praznike, ki so precej lokalno obarvani in na drugi strani povzročajo

oprostite izrazu, prava svinjarija. Družinsko sem povezan na eni strani s kmetstvom, na drugi pa z Labodom, kjer so bili nekateri moji predniki delavci od samega začetka tovarne. In to, kar se dogaja s temi delavkami, je tragedija in takih delavskih tragedij je v Sloveniji preveč. Vzemimo samo to, kar se dogaja na Colu, na splošno v čevljarstvu, tekstilu in »

» še marsikje. Tragično se mi zdi to, da nimamo nobene stranke, ki bi sistematično skrbela za delavce. Moja največja zamera je v tem oziru pravzaprav naperjena proti tistim, ki se imajo za nosilce tradicij krščanskega socializma, kajti ti bi morali prvi skrbeti za to iz svojega notranjega prepričanja, ne iz politične računice. Še zlasti zato, ker je bila Slovenija neka posebnost še v času stare Avstrije. V nemških deželah so bili socialisti delavci, predelavci in mojstri pa so bili krščanski socialisti. V slovenskih deželah je bilo obratno. Pri nas so bili navadni delavci krščanski socialisti, medtem ko so bili mojstri in predelavci socialisti in kasneje komunisti. Podobno kot danes, ko so pri nas direktorji nekdanji komunisti, levica. Kje je še kaj takega na svetu, da se nosilci "turbokapitalizma", najodurnejše oblike liberalnega kapitalizma, razglašajo za levičarje? Ne razumem, da te tradicije, ki je pri Slovencih še vedno živa, nobeden ne ohranja. Nobeden se ne zavzema za delavske pravice. In če pogledamo to, kar se sedaj dogaja v Zrečah, ko bi morali pravi krščanski demokrati delavce podpreti, je tja šel kandidat za predsednika združene liste. On je šel tja in jih podprl, čeprav imajo v stranki veliko več poslušaja za direktorje in interese velekapitala. Tu je veliko prazno politično polje, ki ga "pomladne" stranke puščajo ob strani. Ne poznajo lastnih korenin!

Kaj pa sindikati?

Sindikati so poglavje zase. Na eni strani imamo stare sindikate, ki so še vedno podaljšana roka partije, medtem ko so novi sindikati ostali bolj pri poskusih, v praksi pa jih skoraj ni. Sindikalno gibanje je dokaj specifično. Običajno ima povezavo s strankami, vendar mora biti sposobno upreti se tudi lastni stranki. Sindikalno gibanje je v Evropi v krizi. Na podlagi velikonočnih delavskih demonstracij v Nemčiji in Avstriji imam kljub vsemu vtis, da se stvari spreminjajo na bolje. Tudi v Sloveniji bo treba sindikalno vprašanje napolniti z novimi vsebinami, ga uskladiti z demokracijo. Socialno vprašanje je staro toliko kot človeštvo. Ne verjamem v nobeno družbo, kjer bi bili vsi enaki, to je utopija in take družbe, v kateri bi bili vsi enaki, nikoli ni bilo in ne bo. Ni se še zgodilo, da bi nekdo kar tako pomagal tistim, ki jim v življenju ni uspelo. Obstajati mora socialna politična sila oziroma neko politično nasilje, ki sili vladajoče kroge, tiste torej, ki imajo, da pomagajo delavstvu. Delavstvo mora biti taka sila, da potem bogati, vladajoči krogi, iz altruističnega egoizma, iz strahu pred delavci, iz strahu za lastno bogastvo popravljajo njihov položaj.

Politično je bilo že tedaj popolnoma nekaj drugega, če neko politično zahtevo podpišeš z imenom in priimkom, kot pa da prideš na zborovanje in vzklikaš. Teh razlik se je treba zavedati.

Kaj pa položaj kmetov? Čez nekaj dni bo Slovenija v Evropski uniji. Je slovenski kmet pripravljen na evropsko konkurenco?

Decembra sem bil na nekem posvetovanju v Avstriji. Tam sem slišal zelo črno napoved za avstrijsko kmetijstvo. V petih letih naj bi propadle vse kmetije, ki imajo manj kot 40 hektarjev zemlje. Mi tako velikih kmetijskoraj nimamo. Se pravi, da mora priti pri nas do drugačnega razvoja. Pri nas je še vedno veliko biokmetijstva in morali bi ustvariti možnosti, da bi naši kmetje, tudi majhni, lažje prodajali svoje pridelke. Nekateri procesi

To, kar se dogaja s slovenskimi delavci, je, oprostite izrazu, prava svinjarija.

bodo naravni, kar bo pripeljalo k propadu dela kmetij, drugim, ki bi želeli kmetovati, pa bi bilo treba zagotoviti ustrezne pogoje za nadaljnje kmetovanje. V Sloveniji je bilo na kmetijskem področju narejenega veliko dobrega, žal pa tudi veliko napak. Interesi malih kmetov so bili premalo upoštevani. V Avstriji imajo kmetje veliko boljše pogoje za prodajo pridelkov, nimajo toliko težav s sanitarnimi in veterinarskimi ukrepi. Pri nas so se preveč na slepo in nekritično prevzemale evropske norme, ki so prilagojene kmetijskim velebrotom, premalo smo izhajali iz slovenskih potreb. To se kaže na primer pri malih sirarnicah, malih mesnih obratih, kmečkem turizmu in podobno, kar šele sedaj rešujejo. Ta vprašanja so zelo pomembna za naše podeželje in na to so premalo

pazili, kar pa si lahko razložimo predvsem s tem, da je bilo na strani slovenskih pogajalcev preveč ljudi iz mestnega okolja, zlasti birokratov, ki ne poznajo potreb slovenskega kmeta. Kmetijstvo je treba "živeti", ne pa da ga poznamo samo iz knjig in fakultete. V kmetijstvu je preveč "strokovnjakov", premalo pa eruditov, ljudi, ki mislijo s svojo glavo, ki izhajajo iz dejstev. Pri nas želimo vedno naučeno, pogosto tuje znanje vpeljati v prakso, namesto da bi praksa ustvarjala našim razmeram ustrezno teorijo. Je pa nedvomno kmetijstvo najtežje sodobno gospodarsko vprašanje in veliko lažje je soliti pamet, kot pa ga reševati. Nikomur, ki se mora s tem ukvarjati, ne zavidam.

Pojdiva še na vaše strokovno področje. Ste avtor knjige Prva odločitev Slovencev za Slovenijo. V predgovoru knjige piše, da je peticija za Zedinjeno Slovenijo dokaz, da je tudi politično slovenstvo že ob svojih javnih začetkih uživalo kar najširšo ljudsko podporo in da ni bilo nikoli izmislija ozkega kroga slovenskih izobražencev.

Moram odkrito reči, da sem vam zelo hvaležen za to vprašanje, ker je pri vrsti kolegov prišlo zaradi tega do precejšnjega odpora. Naj zveni še tako neskromno, vendar je dejstvo, da sem bil prvi, ki sem naredil premik na tem področju. Po dvajset-, skoraj tridesetletnem iskanju sem odkril peticije za Združeno Slovenijo, pri čemer je treba vedeti, da se že leta 1850 ni več vedelo, kje so. Ne samo da jih ni nihče poznal, nihče si ni predstavljal, kakšen obseg je podpisovanje dejansko imelo, kako je potekalo, zato so v literaturi o tem avtoritete napisale marsikaj, kar ne ustreza resnici. Še danes velik del zgodovinarskih kolegov, s katerimi sem večinoma tudi prijatelj, meni, da sem skrajni nacionalist in da nastopam z

dejstvi, ki niso resnična, in podobno. Precej grde reči doživljam. Grde pa postanejo seveda takrat, ko se to izkorišča za osebno in strokovno diskreditacijo. Pravijo, da se je množično slovensko narodnostno gibanje začelo šele s tabori konec šestdesetih let devetnajstega stoletja. Na tabor so ljudje prišli v velikih množicah. Prišli so na ljudsko veselico, vzklicali in peli pa konec. Ne zmanjšujem pomena taborov, toda na njih udeleženci niso bili politično individualno "preverjeni". Pri peticijah je bilo drugače. Peticije so zajemale praktično celotno slovensko narodnostno ozemlje. In ljudje so s podpisom posamično privolili v združeno Slovenijo, pa kar koli so si pod tem predstavljali. Politično je bilo že tedaj popolnoma nekaj drugega, če neko politično zahtevo podpišeš z ime-

nom in priimkom, kot pa da prideš na zborovanje in vzklikaš. Teh razlik se je treba zavedati. Po letu 1848, ko se je ta peticija podpisovala, se je začel čas političnih preganjanj; neki idrijski kmet je zaradi svoje politične aktivnosti naredil celo samomor. Mnogi so bili pod hudim pritiskom oblasti, izgubili so službe in podobno. Zato so tudi številni revolucionarji postali oportunisti. Pri taborih tega ni bilo. Vsako novo spoznanje se težko takoj uveljavi, kar velja tudi za odkritje in pomen peticij. Izvirniki so še vedno na Dunaju, so pa zato peticije in podpisi prekopirani in objavljeni v moji knjigi Prva odločitev Slovencev za Slovenijo, kar si lahko vsak sam prebere. Nekako velja, da je za vsako novo spoznanje potrebnih več let, najmanj deset do petnajst let pa, da pride tudi v šolske učbenike. V mojem primeru pa je seveda prišlo še do vrste političnih, strokovnih in osebnih diskvalifikacij, javnega smešenja. Vrsta kolegov je še vedno jugoslovansko orientirana, vezana na prejšnji režim ali pa na nekdanje strokovne avtoritete in potem menijo, da je vse, kar je novega v zvezi s slovensko preteklostjo Slovincem v prid, slovenski nacionalizem.

Ali je to povezano s tem, da med slovenski-mi zgodovinarji obstajajo razhajanja, kdaj smo se Slovenci izoblikovali kot narod?

Delno da, delno ne. Sam sodim v tisto skupino, ki meni, da lahko o Slovencih brez vsake zadržane govorimo podobno kot Nemci o Nemcih in Italijani o Italijanih tam od leta 1000 ali še nekaj desetletij prej dalje. Ne vem, zakaj bi vsi drugi že obstajali, Slovenci pa ne. Tu je vprašanje terminologije. Nedavno sem se o teh stvareh pogovarjal s starostjo avstrijskih slovenistov profesorjem Stanislavom Hafnerjem, ki je star 87 let in živi v Gradcu. Je zadnji študent Trubeckoja. Opozoril je, da je treba tudi zgodovinske dokumente prevajati smiselno. Se pravi, Slavia Veneta mi vedno prevajamo kot Beneška Slovenija, čeprav je to dobesedno Beneška Slavija. Stvari je treba prevajati tako, kot so jih ljudje razumeli, smiselno, ne pa da jih prevajamo dobesedno. Sedanje razpravljanje, kdaj smo Slovenci postali narod, je pravzaprav uvoženo iz Avstrije, na neki način vsiljeno od nekaterih avstrijskih zgodovinarjev, tudi slovenskega rodu. Avstrijci imajo velike težave s svojo lastno identiteto. Nekako do leta 1930 niso vedeli, kaj pravzaprav so: ali so Avstrijci ali Nemci. Nekaj let so bili Avstrijci, po priključitvi Nemčiji so bili Nemci in šele v šestdesetih letih prejšnjega stoletja se v Avstriji spet intenzivneje vzpostavlja avstrijska identiteta. Glede identitete smo mi pred Avstriji in nekatere to moti, nočejo ali ne zmorejo teh stvari razumeti oziroma imajo probleme z lastnim prepričanjem. Nedavno sem znova bral knjigo pokojnega mon-

signorja Grivca o Cirilu in Metodu. Mirne duše tudi za deveto stoletje uporablja Slovenijo. Če imas v nekem viru omenjene Nemce, Italijane, Čeha, Hrvate, Moravane in ne vem koga, za naš prostor pa Slovane, Venden ali Winde, je jasno, da gre za Slovence. Če imajo vsi imena okoli nas, samo mi naj ga ne bi imeli, je to res nenavadno.

Kaj pa Karniolci?

Carniola se je razvila kasneje kot Karantanija in o njej skoraj nič ne vemo. Tu se princip menja. To je teritorialno poimenovanje, ne jezikovno oziroma etnično. Imamo Bavarce, Tirolce, Salzburžane, Gornje Avstrijce in podobno, pa vemo, kaj so. Ne moremo mešati nacionalnega principa s teritorialnim. Če so Dalmatinovo Biblijo

Organiziran medijski linč, ki ga je doživel v času svojega skofovanja, bo nedvomno dobil epilog v slovenski zgodovini.

financirali kranjski, štajerski in koroški deženi stanovni v enem jeziku, pomeni, da je bilo takratnemu nam "tujemu in sovražnemu plemstvu" jasno, da gre na tem območju za en narod. To niso financirali slovenski protestantje, kar se pri nas že dolgo ve, vendar se zamolčuje. Plemstvo je moralo biti pri nas kruto, grdo, ki kmetom reže vratove in podobno. Dejansko je to financiralo plemstvo in s tem dokazalo, da se jasno zaveda, kje živijo Slovenci. Če pa bi privolili v to, da Slovenci na Kranjskem nimamo zveze z nekdanjo Karantanijo, da smo konstrukt ali izmislija 18. ali 19. stoletja, se lahko vprašamo, kdaj so pa potem Slovenci prišli na Koroško. Ali so padli z Marsa? Tu je veliko nesmislov. Je pa seveda ves prepir lahko tudi posledica različnih teorij in terminologij. Podobno kot pri trditvi, da smo Slovenci šele z osamosvojitvijo postali nacija, čeprav so nas tako imenovali že v avstrijskem parlamentu leta 1848. Lahko rečemo, da smo Slovenci "politični" narod iz 19. stoletja, smo pa bili narod kot jezikovna skupnost že tisočletje poprej.

Veliko ste se ukvarjali z letom 1848 in Zedinjeno Slovenijo. Ali pomeni za vas vključitev Slovenije v Evropsko unijo tudi uresničitev programa Zedinjene Slovenije? Je to abstrakten pojem?

Ne, ne. Vsaka stvar je živa toliko časa, dokler ni dosežena. Človek nikoli ne doseže vseh ciljev v življenju. Če pa hočeš nekaj doseči, moraš imeti vedno visoke cilje. In narod mora imeti vizijo. Naša vključitev v združeno Evropo je korak k združenju Sloveniji, ni pa isto. Moramo se zavedati, da je po razpadu Avstro-Ogrske prišlo do velikih sprememb za Slovence zlasti na Primorskem, v Trstu in na Koroškem. Slovenski prostor je treba definirati, čeprav je na drugi strani res, da se bo,

če se bo Slovenija dobro gospodarsko razvijala, kar nenadoma pojavilo tudi več Slovencev. Vsak je namreč rad pripadnik bogatega, uspešnega in finega naroda. Beračev nihče ne mara. Slovenci smo veliko svojih pripadnikov izgubili, ker smo bili prerovni, s skromno visoko kulturo, ker smo bili brez svoje države, živeli v komunizmu ... Po letu 1991 se je marsikdo opredelil za Slovence ali pa se je vsaj spomnil na slovenske prednike, česar prej ni hotel slišati. Nisem pesimist glede slovenstva. Moramo pa se zavedati, da bi morala združena Slovenija vse Slovence povezati v en parlament. Nerodno je, da bodo koroški Slovenci še vedno volili v avstrijski parlament, Slovenci iz Slovenije pa v slovenskega, primorski v italijanskega, ogrski v madžarskega. Vsi Slovenci

bi morali imeti skupen parlament, ki bi zastopal Slovence navzven. Na območju, kjer bi vanj volili, bi morala biti (tudi) slovenščina uradni jezik. Potem bi lahko govorili o Združenju Sloveniji.

Še za konec. Nadškof Rode je po novem v Vatikanu. Kako ocenjujete njegovo skofovanje, ki je bilo medijsko zelo odmevno?

Organiziran medijski linč, ki ga je doživel v času svojega skofovanja, bo nedvomno dobil epilog v slovenski zgodovini in nekateri bodo prav zaradi tega v njej slabo zapisani. To, kar je doživel v Ljubljani, je najboljša podoba politične in siceršnje kulture "politične kontinuitete, borcev proti nestrpnosti in ksenofobiji". Nekateri so pri njem hoteli uveljaviti "Kanzelparagraf". Spoznal sem ga v Rimu, še preden je postal nadškof. Navdušila me je njegova izjemna pripadnost slovenstvu in njegovi kulturi ter izjemna izobrazba. Ker sem se kot študent družil največ s Primorci, mi tudi njegov romanski temperament ni tuj. Seveda pa tega Kranjci ne prenesejo. Rad imam jasnost v stališčih in odkrito besedo. Tisti, ki mislijo, da so se ga z odhodom v Rim "rešili", se motijo. Vatikanske roke zlasti v mednarodni politiki sežejo silno daleč. K sreči mu slovenstvo in pripadnost Katoliški cerkvi predstavljata isto.

Kaj pričakujete v prihodnosti od Cerkve na Slovenskem in Rodetovega naslednika?

Če bo njegov naslednik škof prof. dr. Stres, kar mnogi upajo, bi si upal kaj napovedati. Ker pa ne vem, kdo bo, sem prisiljen ostati tiho. Sicer pa so ne glede na posebno hierarhično ureditev cerkve ta najprej verniki. Še tako izjemen in popoln škof ne more ob slabih ničesar narediti. Po vsem tem, kar so slovenski verniki prestali po letu 1941, nisem pesimist.

Metod Berlec

Največje knjižno
dogajanje
pri nas – Slovenski
dnevi knjige

Pretekli teden so v več slovenskih mestih potekali Slovenski dnevi knjige. Vsa-koletni dogodek je povsem na mestu in prinaša jasno sporočilo o pomenu in vrednosti literature. Slovenci smo dokazali, da si vendarle znamo vzeti čas za knjigo.

Pretekli teden smo posvetili knjigam – našim prijateljicam, ki (poleg vsega) skrbijo za ohranitev slovenske pisane besede. Potekale so številne prireditve, ki so tako ali drugače zazna-

V znamenju knjige

movale praznik knjig, ki ga Slovenci praznujemo kar več dni. Središče dogajanja je bilo tudi letos v parku Zvezda, kjer se je na stojnicah predstavilo približno 40 založb, program pa je potekal po preverjeni in ustaljeni shemi: dopoldanski del je pripadal otrokom, popoldan in večer pa dijakom in odrasli publiki. Kot vsako leto, so pri Društvu slovenskih pisateljev v sodelovanju z drugimi kulturnimi ustanovami pripravili lepo število akcij, kot

so podarimo pravljice, pravljice iz mavrice, pravljčni natečaj, literarno-novinarski natečaj in literarno srečanje študijskih krožkov Beremo z Manco Košir. Namen omenjenih akcij je jasen: vzpodbujanje bralne kulture, ki naj se začne že pri najmlajših. Knjige je bilo mogoče kupiti po znižanih cenah, na več točkah pa je bilo organizirano tudi podarjanje knjig. Kot je že večkrat poudaril idejni vodja knjižnih dni Evald Flisar, je podarja-

nje in branje knjig nadvse plemenito dejanje. Praznovanje je vključevalo še literarna branja, koncerte, kvize, okrogle mize in seveda znižane cene knjig, sklenilo pa se je 23. aprila, na dan, ki ga je organizacija UNESCO določila za svetovni dan knjige.

S knjigo nas je več

“Vzemimo si čas in poiščimo vsak svojo knjigo, ki se nam bo vstela v srce. Čas knjige teče drugače kot naš vsakdanjik, čas knjige je namreč čas srca,” je k obisku 9. slovenskih dni knjige ob odprtju v ljubljanskem parku Zvezda povabila ministrica za kulturo Andreja Rihter. Ob glasbenem nastopu Klarise Jovanovič in Žarka Živkoviča ter pesmih Ci-

mila Zlobca so imeli slavnostne govore še podžupan mestne občine Ljubljana Slavko Slak, predsednik Združenja založnikov in knjigotržcev Slovenije Mitja Zupancič, predsednik Društva slovenskih pisateljev Vlado Žabot in vodja Slovenskih dni knjige Evald Flisar. S krajšim nagovorom je veliko slovensko prireditev, ki časti knjigo, odprl predsednik republike Janez Drnovšek. Vsi govorniki in govorka so prepričani, da mora slovenski narod skozi domačo literaturo še naprej krepiti lastno identiteto, zagate, ki spremljajo knjižno panogo, pa se, kot kaže, uspešno rešujejo.

Flisar je prepričan, da Slovenski dnevi knjige ponujajo priložnost, da se vsaj v tem času pozabijo nekatere

RADIO OGNJIŠČE

OD 1. MAJA NA SATELITU

DOBER DAN, EVROPA!

Vstop Slovenije v EU z Radiem Ognjišče.

1. maja med 10. in 16. uro v Arboretumu radijski studio med tulipani.

Od 1. maja Radio Ognjišče na satelitu HOT BIRD 3

13° vzhodno. Slišni bomo po vsej Evropi, severni Afriki in Bližnjem vzhodu.

Frekvenca: 12303 MHz,

polarizacija: vertikalna

SR: 27500, FEC: 3/4,

A-pid: 255

24 ur na dan.

<http://radio.ognjisce.si>

GOOD VIBRATIONS

107.8 MHz

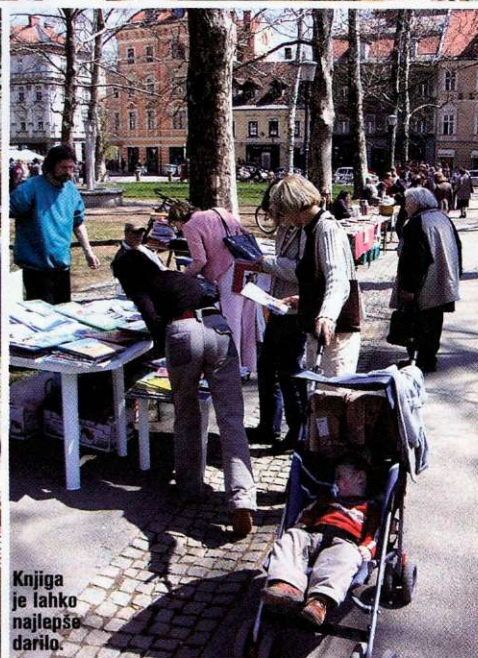
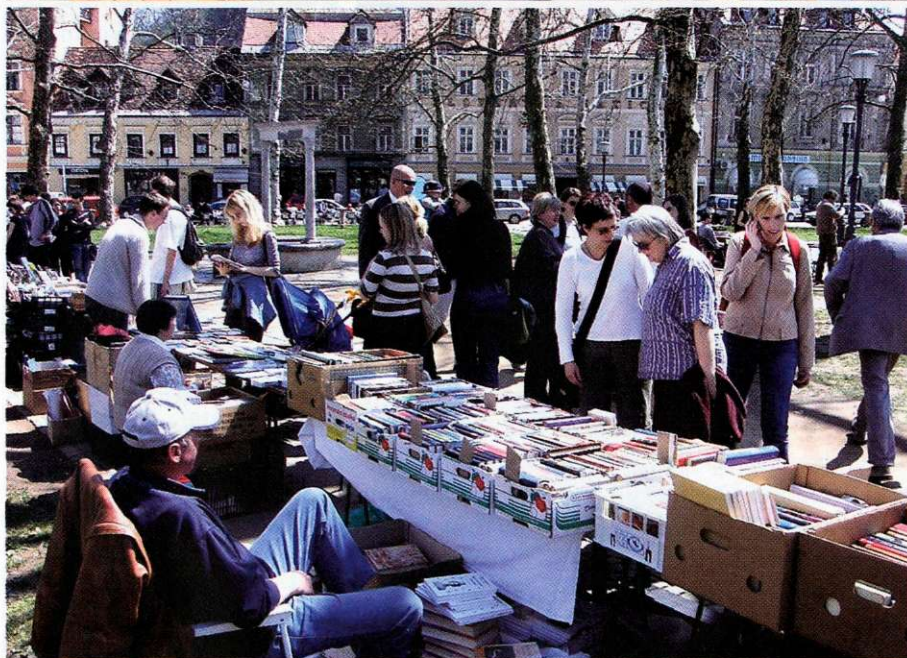
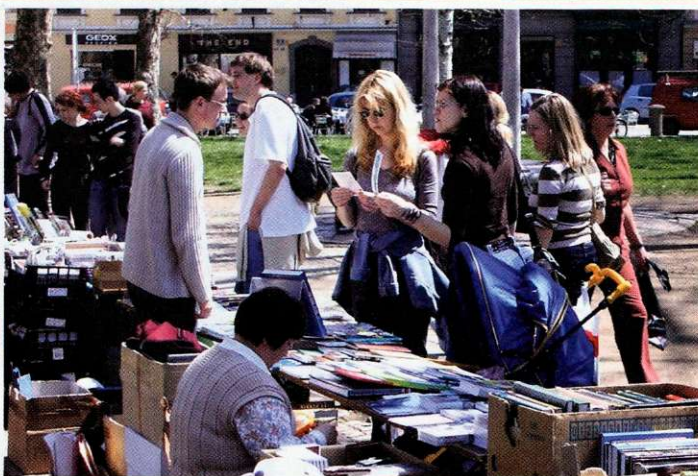
www.radiovelenje.com

RADIO VELENJE

Naš čas. d.o.o. Kidričeva 2a, Velenje
tel. 03/ 897 50 03, fax: 03/ 5869 263

S knjigo vstopamo v svet pismenosti.

Knjiga je lahko najlepše darilo.

zamere. Prepričan je, da vsaj nekaterih ljudi tržni kapitalizem še ni povozil; ti tudi ohranjajo romantičen pogled na svet. Po Flisarjevih optimističnih napovedih bo knjiga krojila duhovno prihodnost vsaj še 2000 let.

Slovenska knjiga

Statistika je vzpodbudna: od leta 1998 dalje vsako leto izide prek 4.000 knjižnih naslovov, v letu 2002 je izšlo 4053 knjižnih naslovov, med njimi pa je bilo kar 3.362 naslovov izdanih prvič. Po skoraj desetletju stagnacije založniške panoge v letu 2003 tako prvič beležimo dvig njene rentabilnosti in likvidnosti. Po besedah kulturne ministrice lahko slovensko založništvo samozavestno vstopi na evropski trg, res pa je, da je poteza tudi na bralcih: "Slovenska knjiga ima namreč veliko povedati o včeraj, danes in jutri, le čas si je treba vzeti za to, da ji prisluhnemo."

Predsednik Združenja založnikov

in knjigotržcev Slovenije Mitja Zupancič je ob odprtju knjižnih dnevov opozoril na literarni krogotok; slovenski založniki in knjigotržci bodo ustvarjali naprej, da pa bo na knjižnih policah čim več vrhunskih avtorjev in avtoric in da bo njihova literatura dostopnejša, morajo pomembno vlogo odigrati tudi bralke in bralci.

Predsednik Društva slovenskih pisateljev Vlado Žabot je opozoril, da imajo Slovenci in Slovenke poseben odnos do knjige, o čemer priča podatek, da imajo slovenske knjižnice 20 milijonov izposoj letno, pozdravlja pa tudi idejo države, ki bo vsakemu slovenskemu novorojenčku podarila knjigo. Prav tako upa, da bodo starši otrokom brali kakovostne knjige, "ki so luč in ne le tržno blago". Žabot dodaja, da se bodo "razmere in politike menjavale, toda knjiga bo med Slovenci in Slovenkami vedno ostala tiha in čvrsta zaveza do-

ma in v tujini, zato mora biti vedno dostopna dobrina, saj nas je z njo več".

Poslanica

Slovenske dneve knjige so spremljale nepogrešljive besede v poslanici, ki jo je ob svetovnem dnevu knjige 23. aprila podpisalo Društvo slovenskih pisateljev oziroma literat Evald Flisar. Podarimo knjigo! se je gasil naslov poslanice. Flisar je med drugim zapisal, da so slovenski pisatelji edini na svetu, ki praznujejo svetovni dan knjige polnih pet dni, njihova "pritegnjenost" pa je, kot pravi, še hujša, saj so prepričani, da opravljajo dobro delo: da širijo med ljudmi ljubezen do virov plemenitosti in lepote – do tistega, kar v krutem veku "držnih sprememb" čedalje bolj velja za nekaj postranskega, nepomembnega. "Ko je UNESCO razglasil 23. april za svetovni dan knjige, zanesljivo ni izhajal iz tako naivnih predpostavk, kot jih kar

naprej slišimo v naših logih: da je knjiga temeljna civilizacijska pridobitev; da je vedno bila (in bo) izkaznica narodove zrelosti in razgledanosti. Ne, svetovni dan knjige ima en sam namen: da se enkrat na leto spomnimo, kako nam knjige niso potrebne, kako je branje dobrega romana nezaslužena kazen in kako so stanovanja neprimerno bolj zračna brez potiskane šare, ki nam, vsaj nekaterim, kazi police," v poslanici pravi Flisar in pred tem sprašuje, zakaj bi izdelovali in prodajali, kaj šele podarjali tako nepridobitne stvari, kot so filozofija, zgodovina, poezija, zgodbe, duhovno bogastvo. "Ne dajmo se zavajati vsem tem pisunom in pesnikunom pa učiteljem in prfoksom pa lastnim otrokom, ki bi kar požirali knjige, pa založnikom, ki nas futrajo z vso to črnilasto kramarijo! Ne bodimo sužnji knjig, uprimo se jim! - ali ni to pravo sporočilo svetovnega dneva knjige?"

Barbara Kavtičnik

Lučka Kralj Jerman je dolga leta vodila znani bariloški otroški pevski zbor *Niños y jóvenes cantores de Bariloche*. Javni sklad RS za kulturne dejavnosti ji je za njeno dolgoletno in uspešno delo na področju ljubiteljskih kulturnih dejavnosti podelil Gallusovo listino. To priznanje za življenjsko delo so ji nedavno podelili v sklepnem delu zborovske revije v Zagorju.

Lučka Kralj Jerman

los de Bariloche ustanovila otroški pevski zbor, ki se je ob neutrudnem delu razvil v priznani zbor *Niños y jóvenes cantores de Bariloche*. Leta 1982 je zbor vodila na evropski turneji, leta 1984 pa je iz zdravstvenih razlogov pustila vodenje zbora. Izgorevala je v delu za slovensko skupnost – tako kot njen oče. Deset let zatem je z nekdanjimi pevci ustanovila mešani cerkveni zbor in z otroki iz slovenskih družin otroški zbor *Bariloški vrabčki*, s katerim je leta 2001 gostovala v Sloveniji.

V službi slovenstva

Zbor *Niños y jóvenes cantores de Bariloche* so sestavljali otroci

Priznanje v Argentino

Ustanoviteljica in prva dirigentka zbora *Niños y jóvenes cantores de Bariloche* Lučka Kralj Jerman se je rodila v Gorici kot eden od štirih otrok dr. Janka Kralja, enega največjih predvojnih goriskih narodnjakov in vodilnega katoliškega publicista in politika. Komunistična Vos ga je hotela ubi-

ti, zato se je pred grožnjami umaknil v Rim, kjer je konec leta 1944 nenadoma umrl. Njegova žena se je leta 1948 s štirimi otroki izselila v daljno Argentino. Zgodba, ki je vredna romana ali vsaj natančne zgodovinske obravnave.

Lučka Kralj je po odhodu v Argentino nadaljevala v gorški

glasbeni šoli začete glasbene študije: petje pri altistki Franji Golob, glasbeno pa se je izpopolnjevala pri prof. Juanu Shultisu in Erwinu Leuchterju. Svoje kulturno delo je posvetila zborovodstvu – zborovskemu petju in glasbeni vzgoji bariloških otrok in mladine. Leta 1965 je v mestu San Car-

slovenskih izseljencev iz Bariloče in drugi pevci različnega rodu, pri izvedbah za mešani zbor pa so se zboru na mnogih božičnih koncertih pridružili tudi solisti iz Buenos Airesa, med njimi slovenski rojak baritonist Marko Fink, basist Janez Vasle in tenorist Janez Rode, za instrumentalno spremljavo pa je poskrbel komorni orkester *Camerata Bariloche*.

Od leta 1975 je zbor pod vodstvom Lučke Kralj Jerman prirejal poletne glasbene tabore za poglobljen študij zahtevnejših skladb pa tudi za vsestransko razvijanje glasbenega talenta pevcov. Zbor je nastopal po Argentini, leta 1982 pa je v sklopu evropske turneje nastopil v Švici, Italiji in Nemčiji, kjer je bil deležen številnih pohval glasbenih strokovnjakov svetovnega slovesa. Zbor je izdal pet plošč.

Lučka Kralj se je v Argentini poročila s Francetom Jermanom, znanim smučarjem. Imela sta pet otrok. Lučkin brat Tomaž se je kot alpinist smrtno ponesrečil na ledeniku Tronador, sin Marko pa se je v začetku 90. let z družino preselil v Slovenijo in je znan vitražist.

Ivo Žajdela

Na kratko

Dvojna zgoščenka Opus

Mohorjeva družba iz Celja je v sodelovanju z Izseljenskim društvom Slovenija v svetu nedavno izdala dvojno zgoščenko *Opus* s posnetki koncertnih nastopov zbora dirigentke Lučke Kralj Jerman. Na prvi zgoščenki *Patagonski glasovi v Evropi* so zbrani arhivski posnetki, ki so nastali med evropsko turnejo zbora februarja 1982. Program obsega pesmi širom sveta, od srednjeveških do skladb sodobnih avtorjev. Na drugi zgoščenki so zbrane zborovske izvedbe božičnih skladb, posnete v živo na znamenitih božičnih koncertih zbora v bariloški stolnici; dela Haydna, Vivaldija, Brittna ter evropske in južnoameriške ljudske božične pesmi.

Zgoščenki *Opus* s svojim zavirljivim obsegom in razponom kažeta na izjemno visoko raven zborovskega dela dirigentke Lučke Kralj Jerman, ki je izročilo slovenskega zborovskega petja s strokovnim pristopom, trdim delom, darom, voljo, vztrajnostjo in zaupa-

dirigentka

Lučka Kralj Jerman

Opus

zbor »Niños y jóvenes cantores de Bariloche«

njem tako uspešno prenesla v argentinsko okolje. Pod njenim vodstvom se je otroški in mladinski zbor iz Bariloče uveljavil tako na lokalni (Bariloče) kot na državni ravni (Argentina), s svojo evropsko turnejo pa je dosegel tudi svetovni sloves.

Palimpsesti

Založba Modrijan

Umetnostna zgodovinarica **Nataša Golob**, strokovnjakinja za srednjeveške rokopise, v poučni knjigi *Palimpsesti ali igra za dva in zbor* pripoveduje zgodbo o starodavnih zapisih in sodobni računalniški tehnologiji, ki omogoča branje takih zapisov. Glavnima junakoma Juliji in Petru babica podari

igro *Palimpsesti*, ki ju z metom kocke prestavlja v različna zgodovinska obdobja, v Rim, Atene, Aachen, Bologno, Pariz, kjer se srečata z različnimi tehnikami reproduciranja pisane besede. Z igro in zgodbo je avtorica ustvarila razburljivo pripoved za mlade. Zgodbo je ilustriral Jakob Klemencič.

Geografski vestnik

Zveza geografskih društev

V prvi številki *Geografskega vestnika* (2003) so objavljeni štirje prispevki: *Vpliv reliefa na oblikovanje nekaterih mikroklimatskih tipov v Sloveniji* (Matej Ogrin), *Vrednotenje ustreznosti mreže vodomernih postaj na površinskih vodotokih v Sloveniji* (Peter Frantar), *Obmestje: aktualni problem in bodoče perspektive* (v angleščini; Walter Zsilincsar), *Vmesna Evropa - naša realnost: kritika obstoječih paradigem* (Filip Tunjic).

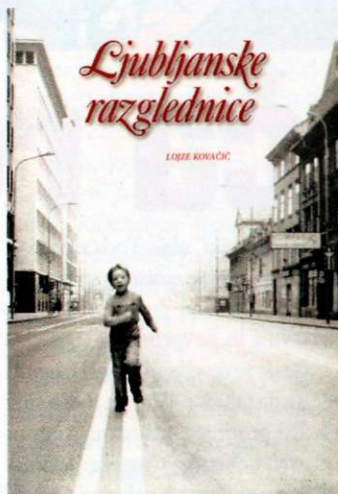
Štirje prispevki so objavljeni tudi v drugi številki: *Gozdno raste in morfometrične značilnosti površja v Sloveniji* (Mauro Hrvatini, Drago Perko), *Pomen in perspektive kmetijstva znotraj ljubljanskega avtocestnega obroča* (Drago Kladnik), *Kmetijstvo v Sloveniji z*

vidika obremenjevanja okolja (Irena Rejec Brancelj), *Prikaz Slovenije v osnovnošolskih učbenikih geografije Evrope na območju nekdanje Jugoslavije* (Jurij Senegačnik).

Ljubljanske razglednice

Založba Gyrus

Lojze Kovačič je ciklus devetih črtic s skupnim naslovom *Ljubljanske razglednice* leta 1953 objavjal v reviji *Beseda*. Kovačičev generacijski sovrstnik Janko Kos se je prav ob tej literaturi lotil kritične analize estetskih in idejnih predpostavk socialističnega realizma. Na to se je ostro odzval Boris Ziherl, v 50. letih glavni kulturni ideolog, čemur je sledila dolgotrajna ideološka polemika med partijskimi zdanovci in njihovimi kritiki. *Ljubljanske razglednice* tako veljajo za prelomni-

co s socialističnim realizmom in začetek uveljavljanja nove generacije pisateljev, ki niso pristajali na zapovedano (propagandno) literaturo.

Drava je svoja frava

Založba Drava, Celovec

Reka Drava je mogočen in pomemben vodotok. Izvira v Italiji, teče skozi avstrijsko Koroško, Slovenijo in vzdolž madžarske meje skozi Hrvaško, kjer se v Osijeku izliva v Donavo. Tri avtorice v monografiji obravnavajo predvsem predel reke Drave, ki teče skozi koroško dolino Rož (porečje Drave, stara Drava, izkoriščanje Drave in njenih pritokov, stara Drava kot idila, poplave, ukro-

Die Drau ist eine eigene Frau

Drava je svoja frava

titev Drave, graditev elektrarn, nova Drava, Drava kot meja, mostovi, brodomi in prevozi, karavanska in rožanska železnica, dravsko splavarjenje). Z vidika humane geografije in kulturne zgodovine je osvetljeno medsebojno vplivanje reke in ljudi skozi stoletja. Prikazujejo ambivalentni portret reke, ki je hkrati življenjska žila in nevarnost ter povezava in meja. Nemske prispevke v knjigi s številnimi dokumentarnimi posnetki imajo obširne slovenske povzetke, slovenski pa nemske.

Osnove elektrotehnike 1

Tehniška založba Slovenije

Elektrotehnika je mlada veda, ni dve stoletji obetavnega razvoja nima za seboj. Čeprav se širi v neslutene razsežnosti, so njena temeljna znanja že dalj časa dokaj ustaljena. Znanja o elektriki niso dokončna. Za njihov razvoj je bistvenega pomena pravzaprav raven poznavanja še vedno skrivnostne notranje snovi. Tako kot sta bili v razvoju elektrotehnike prelomnici odkritji elektrona in polprevodniških lastnosti snovi, bo, kot kaže, odkritje superprevodnosti snovi omogočilo prelomnico k še hitrejšemu razvoju elektrotehnike. Obseg in hitrost razvoja znanj elektrotehnike sta danes že ogromna. Knjiga *Osnove elektrotehnike 1*, napisal jo je **Zdravko Žalar**, je naravnana v spoznavanje in obvladovanje temeljnih praktičnih znanj elektrotehnike. Hkrati so ta znanja lahko dobro izhodišče za začetek spoznavanja tudi zahtevnejših ravni elektrotehnike.

Operacija Avstrija

Založba Lipa, Koper

V knjigi *Zavezniške misije na Koroškem in Štajerskem 1944—45. Operacija Avstrija* se je Božidar

Gorjan-Bogo lotil doslej neobdelane teme iz časa druge svetovne vojne na Slovenskem. V začetku leta 1942 so Britanci izdelali načrt, imenovan misija *Clowder*, za pošiljanje svojih tajnih agentov v Avstrijo, da bi tam zanetili upor proti Nemcem. Izurili so diverzantske skupine, ki bi jih preko slovenskih partizanov pošiljali v Avstrijo. Načrt ni mogel uspjeti, saj ni upošteval, da v Avstriji ni bilo pogojev za organiziranje takšnega upora. Avtor se je v grobem sicer dotaknil razhajanj med komunističnimi partizani in zavezniškimi agenti, zamolčal pa je na primer krivdo za umor glavnega agenta, na kar se je že odzval zgodovinar Marjan Linassi v *Ampaku*.

Vrt na hitro

Založba Mladinska knjiga

V današnjem svetu, ko se vse dogaja tako na hitro, veliko ljudi nima časa čakati več let, da se vrt razbota. Zdaj so najhitreje rastoče rastline prvič izbrane in zbrane v posebni knjigi *Vrt na hitro* avtorice **Sue**

Fisher – v njej pa so tudi podatki o tem, kako vrt načrtovati, kam rastline saditi in kako zanje skrbeti. V knjigi so podrobna navodila o izboru, gojenju in o tem, kako nadzorovati te »hitorastoče prebivalce« gred in obrobkov. V obsežnem *Rastlinskem kazipotu* so podrobni opisi in fotografije 100 najhitreje rastočih dreves, grmov, iglavcev, vzpenjavk, vrtnic, trajnic in trav. Dodani so simboli, ki prikazujejo najpomembnejše lastnosti rastlin. **I. Ž.**

Trst

2. del

“Rdeča roka”

Nadaljujemo z odmevom na pisanje literarnega zgodovinarja Emila Cesarja, ki je uboj dr. Stanka Vuka v Trstu 10. marca 1944 pripisal protirevoluciji. Toda protirevolucija na Primorskem ni delala takšnih maščevalnih posegov. Tam je tako med vojno kot po njej morila politične nasprotnike le “rdeča roka”.

Emil Cesar je zapisal (v *Borcu*, št. 591—593, 2001), naj bi bil dr. Stan-ko Vuk dal nekaj izjav proti “beli gardi”. Toda tudi če so te njegove izjave resnične, bi avtorji morali upoštevati, da je bil zaprt od oktobra 1940 do februarja 1944 in da torej nikakor ni mogel dobro poznati zapletenih razmer v Sloveniji. Poleg tega so komunisti okoli njega spleтали mrežo, ga snubili v svoje vrste in hkrati klevetali svoje

politične nasprotnike. Po omenjenem Vilfanovem medvojnem zapisu naj bi mu bil Vuk celo dejal, da bo najprej napisal brošuro, “v kateri bi obračunal z ‘goriško sredino’”.

Kot rečeno, Vilfanove trditve so izjemno sporne, saj je svoj članek napisal zato, da bi za Vukov umor okri-til drugo stran. Cesar, pred njimi pa cela vrsta drugih publicistov, ki jih je zdaj Cesar veselo citiral in “nadgrajeval”, pa so Vilfanove trditve uporabili kot suho zlato. Čeprav je Cesar gradil na samih namigovanjih in domnevah, se je zelo trudil, da bi jih prikazal kot pomebne vire in dejstva. Svojo zgodbo je prikazal skozi 129 opomb oziroma virov, toda niti eden med njimi ni takšen, da bi imel pomembnejšo težo oziroma da bi potrjeval to, kar – tako kot nihče pred njim! – jasno in praktično od vsega začetka trdi, da je za Vukov umor kriva “plavogardistična” (liberalna) stran, ne pa komunistično-revolucionarna. Vuk naj bi se bil izjavljal proti “beli gardi”, odpravljaj naj bi se bil v partizane, kar naj bi bil razlog, da so

ga “nasprotniki” ubili. Toda viri za vse te trditve so šibki oziroma sporni.

“Razvpit in nevaren”

Cesar se seveda ni mogel izogniti temu, da takrat v Trstu in tudi v širši okolici protirevolucionarna stran ni ustrelila nobenega drugega “levičarja” in da je bilo zato malo verjetno, da bil bil njena žrtev samo dr. Stanko Vuk, ki je bil za nameček celo eden vodilnih krščanskih socialistov na Pri-

morskem. Zato so gradili na Vilfanovi insinuaciji, da mu je dr. Jazbec zagrozil s smrtjo. Jože Vidic, veliki snovalec zgodb, je potem naredil zgodbo, kako so atentatorji (“plavogardistično” usmerjeni) prišli od drugod, z Gorenjskega, samo enkrat in zato, da so pomagali dr. Jazbecu ubiti Vuka.

Cesar je svoj konstrukt pisal s takšno ihto, da očitno sploh ni opazil, kako pretirava. Na strani 56 je tako zapisal: “Tudi tretji član /atentatorske/ skupine je znan. Bil je tisti ‘neznaneč’, ki je govoril v ‘spakedrani italijansčini, v tržaskem narečju’. To je bil dr. Ernest Jazbec. Bil je razvpit in nevaren.” Kot vidimo, Cesarju ni bilo dovolj, da je “identificiral” dr. Jazbeca kot tretjega člana skupine, pri čemer seveda ni navedel niti tako spornih virov, kot jih je nenehno navajal drugje v besedilu, ampak je o Jazbecu, da bi ga še bolj demoniziral, kar “meni nič tebi nič” zapisal, da je bil “razvpit in nevaren”. Dr. Jazbecu je pripisal celo, da je “verjetno grozil tudi” neki družini na Opčinah, kar naj bi bilo zapisano v nekem “poročilu okrožnega

Ivo Bric

odbora SPŽZ za Trst". Cesarju je prav prišel vsak drobec, pri tem pa se ni prav nič oziral na to, ali ima kakšno tezo ali verodostojnost. Če so ga napisale "afežejevke" kot v tem primeru, potem jo očitno že ima.

Privoščil si je celo "pesnjenje" z nekakšno primerjavo, s katerim umorom na Gorenjskem (po Vidčevih opisih seveda) je bil podoben umor v Trstu. Prav tako so nemo-goči njegovi sklepi, da so npr. dr. Tine Debeljak, ko je po Vukovi smrti pisal o njem, ali časopis *Jutro*, ko je objavil o njem osmrtnico, "dobro vedeli, kaj se je zgodilo v Trstu in kdo so bili povzročitelji zločina"! Ni mi jasno, kako se lahko danes neko podpisje pod takšne trditve, kaj trditve, pod celotno besedilo, kot je to Cesarjevo. V času komunističnega režima so to na veliko počeli, saj so vedeli, da nanje ne bo odziva. Zdaj pa bi od takšnih avtorjev pričakovali, da bodo bolj pazili na svojo integriteto.

Vosovska morija

Naj dovolj jasno zapišem naslednje. Vsi, ki se ukvarjamo z našim medvojnim časom, vemo, kakšne so bile razmere na Primorskem oziroma na Trzaskem februarja 1944, v času umora dr. Stanke Vuka, žene Danice in dr. Zajca. Protirevolucija tam ni izvajala maščevalnih umorov in "črne roke" tam ni bilo. Tam so bile predvsem razne partijske oziroma revolucionarne organizacije. Med njimi razpiti Vos, ki je že od poletja 1943 v ne tako oddaljeni Vipavski dolini opravljal številne krute umore, med drugim umor Iva Brica iz Dornberka 2. junija 1943, ki je bil morda še pomembnejši protifašist in narodnjak kot Vuk. Italijani so ga zaradi njegove narodnostne dejavnosti zasledovali vsa trideseta leta in ga celo dvakrat konfinirali na jug Italije. Prav gotovo bi bil po vojni narodni voditelj v svoji vasi. Kot takšnega so se bali in ga spravili s poti. V času svoje nekajdnevne vladavine v Vipavski dolini po italijanski kapitulaciji so komunisti uprizorili pravi pokol nad nedolžnimi, vernimi in narodno zavednimi Slovenci. Bričeva narodno zavedna družina jim je bila očitno velika ovira na poti na oblast. 18. septembra 1943 so v Prvačini ugrabili dve Bričevi sestri, Angelo Zorn in Jožefo Sulič, Jožefinega moža Andreja

Angela Breclj

Suliča in njuni dve hčerki, 22-letno Zorko in komaj 14-letno Marijo, ter jih ubili nad vasjo. Ko so jih sorodniki prenesli na pokopališče, so na nagrobnik med drugim napisali: "Naše roke niso umazane od krvi!" Toda napis je bil prehuda obtožba rdečih zločincev, zato so ga raje izklesali, kot da bi jim razbili cel spomenik.

Oktober 1943 so partizani odvedli v smrt tri Blažičeve brate iz Vrtoč in Marijo, hčerko najstarejšega Avguština. Za njihov grob se še danes ne ve. 10. novembra 1943 so iz Mirna odvedli prof. Cirila Šinigoja, Bogomila Klančiča in Venčeslava Štanta, štiri dni kasneje pa še Vero Lestan in Alojza Rusjana. Vso peterico so umorili. 30. aprila 1944 so na Vipavskem umorili Marto Terčon. 12. julija 1944 so v Žapužah pri Ajdovščini ugrabili štiri člane Brecljeve družine, očeta Jožefa, 12-letnega sina Martina ter hčerki Angelo in Marico. Umorili so jih ob Branici. Menda ni treba posebej razlagati, da je šlo za narodno zavedno in verno družino. Na Ravnah nad Črnicami so ugrabili petčlansko družino italijanskih kolonov, najmlajši, ki je imel 12 let, je hodil vsak dan ministrirat v župno cerkev, jih ubili na polju pod Osekom in površno zagrebli. In tako dalje.

Pravzaprav je na Primorskem oziroma v Vipavski dolini s poboji začel tisti, ki je bil kasneje razglašen za narodnega junaka in po katerem se še danes imenujejo šole, ulice in še marsikaj: Janko Premrl-Vojko. Čisto nič drugače ni bilo kot po drugih delih Slovenije. V noči na 11. april 1942 je Janko Premrl-Vojko s svojo 12-člansko partizansko četico obkolil hišo družine Lavrenčič v Vrhpolju pri

Marta Terčon

Vipavi. Tam so streljali na očeta Andreja in ga ranili v glavo, sina Jurija pa so zadeli v prsi. Oba so prepeljali v bolnišnico v Gorico. Tam je sin umrl, očetova rana pa ni bila smrtna.

Teror Ozne in Udbe

Tudi po vojni je na Primorskem, predvsem v Trstu, ugrabljala ljudi in jih morila samo "rdeča roka", najprej Ozna, potem pa Udba. Ozna je 26. oktobra 1945 ugrabila Ivana Martelanca, in to skupaj z njegovo ženo. Dan kasneje je ugrabila Izidorja Martinjaka, a so ga kasneje kot edinega ugrabljenca izpustili.

Potem ko je konec septembra 1945 prišel v Trst dr. Albin Šmajd, eden najvišjih predstavnikov medvojnje protirevolucije v Ljubljani, lahko domnevamo, da je partijska policija v želji po uničevanju političnih nasprotnikov takoj začela načrtovati njegov umor. To ji je uspelo 22. februarja 1946. V Trstu se je hotel ustali tudi Miloš Stare, še eden visokih predstavnikov SLS, ki se je skoraj ves čas vojne moral v Ljubljani skrivati pred obema okupatorjema, pred tujim in pred domačim. Konec oktobra 1945 ga je Ozna poskušala ugrabiti, vendar ji je akcija spodletela. Prav tako ji 10. januarja 1946 ni uspelo ugrabiti Draga Petkovška, medvojnega urednika domobranskega glasila *Vipavec*. Ugrabitev je preprečila zavezniška policija in aretirala dva ugrabitelja, Ivana Saksido in Ermina Bratuža. Sodili so jima v Gorici.

9. decembra 1945 je Ozni uspelo ugrabiti Vinka Koširja. Kmalu po Šmajdu so v Trstu poskušali ugrabiti Franca Šopjanca, vendar jim ni uspelo. Štiri ugrabitelje so zavezniški celo

aretirali. Junija 1946 je Udba ugrabila zdravnika Passalacqua, ki je bil na nujni zdravniški poti v Dolini. Marca 1947 je v Komnu ugrabila Mirana Engelmana, ki mu je aprila 1946 uspelo pobegniti iz udbovskega zapora. 31. avgusta 1947 ponoči so pri Kobaridu ugrabili Andreja Uršiča, urednika *Demokracije*, ga pretihotapili v Ljubljano, kjer je za njim izginila vsaka sled. Takrat so ugrabili tudi Ferdinanda Kalina, prav tako predstavnika SDZ.

V Trstu je komunistična policijska policija ugrabljala in ubijala tudi hrvaške emigrante (npr. 17. avgusta 1945 v Trstu Marina Martinčiča, begunca iz Pirana). Seveda so hoteli ubiti tudi druge politične emigrante v Trstu. Skoraj gotovo prof. dr. Srečka Barago, ki je v okviru ZVU organiziral povojno šolstvo v Trstu, vendar so ga zavezniški ves čas stražili. Da bi preprečili organiziranje slovenskega šolstva – ker tega pač niso hoteli početi sami – so komunisti na najrazličnejše načine ovirali organizacijo šolstva z nekomunistične strani. Na prof. Mizerita so celo streljali in ga hudo ranili. Zaradi tega revolucionarnega terorja so morali mnogi Slovenci, ki bi drugače lahko zelo obogatili Trzasko in Gorisko, reševati svoje življenje in eksistenco iskati daleč od domovine. Medtem pa so Italijani pridno organizirali svoje šolstvo.

Odstranjevanje konkurence

Po Primorskem se je stegovala le "rdeča" vosovska (oznovska, udbovska) roka. Popolnoma nelogično bi bilo po vsem tem, kar vemo danes, da bi se tam znašla tudi "črna roka", ki naj bi za nameček ubila le krščanskega socialista dr. Vuka in nikogar drugega.

Dr. Aleš Stanovnik in dr. Stanko Vuk sta bila krščanska socialista. Bila sta izobrazena, oba z doktoratom, oba že zunaj mladostniške dobe, formirani osebnosti torej, oba sta bila velika narodnjaka, domnevno pa tudi demokrata. Obeh so se komunisti lahko zelo bali, saj se zagotovo ne bi strinjala z revolucionarnim terorjem in nezadržano. Bila sta diametralno nasprotje dveh drugih doktorjev, Vilfana in Breclja, ki sta se z vsem žarom vpregla v voz revolucije. Med drugim pomembno nastopata tudi v Stanovnikovi in Vukovi zgodbi. Tu moram končati, čeprav bi bilo treba še veliko povedati.

Ivo Žajdela

Forum 21 in dekleta iz Jerseyja

Foto: Dans Kostrič

Vsakdo misli, da je bilo o Forumu 21 že toliko napisanega, da ni mogoče povedati nič novega. Vendar ni tako. Ob vseh komentarjih v tiskanih medijih in na TV, takih in drugačnih, nisem zasledil niti ene primerjave med delovanjem civilne družbe pri nas in v zahodnih demokracijah. Zato tu objavljam prvo tako primerjavo, sodim pa, da po vsej verjetnosti ne bo zadnja.

Primer, ki ga hočem uporabiti, ima tragičen začetek. To je teroristični napad na New York, ki se je zgodil 9. septembra 2001 in v katerem je bilo ubitih 3.000 nedolžnih ljudi. Potem ko se je začetni šok polegel, se je postavilo vprašanje, kako se je to sploh lahko zgodilo. Odgovor na to bo dala preiskovalna komisija, imenovana Nacionalna komisija o terorističnih napadih na ZDA. Kot politično neodvisno jo je ustanovil ameriški kongres lanskega novembra. Vodi jo nekdanji guverner države New Jersey Tom Kean, svoje poročilo pa bo izdala v maju 2004.

Štiri vdove vzamejo stvari v svoje roke

Nedvomno so se mnogi politiki in vplivne osebnosti prizadevali za ustanovitev komisije, ki naj bi raziskala vzroke in vse slabosti služb CIA in FBI, zaradi katerih načrtovani napad ni bil preprečen. Vsekakor pa je tudi res, da je skupina štirih vdov, katerih soprogi so bili ubiti v Svetovnem trgovinskem centru, kot majhna skupina civilne družbe neverjetno veliko pripomogla k ustanovitvi te komisije. Pripomogla je toliko, da so sedaj znane po vsej Ameriki kot Jersey girls ali dekleta iz Jerseyja, ker pač žive v državi New Jer-

sey, ki meji na New York. Ker njihova imena še niso bila nikdar omenjena v Sloveniji, naj jih navedem: Kristin Breitweiser, Patty Casazza, Lorie Van Auken in Mindy Kleinberg. Imajo družine z otroki in so bile gospodinje. Na zadnjih volitvah sta dve volili Republikansko, dve pa Demokrasko stranko. Spoznale so se šele po terorističnem napadu, ko so se začele spraševati, kje so vzroki, da napada niso preprečili. Začele so zbirati poročila in dokumente iz vseh virov in jih zbrale neverjetno količino. Spoznale so, da jasnih odgovorov v javnosti ni. Sklepalo se je le, da je bila Al Kaida zanemarjena, takrat je bilo znano le, da je bila prezrta domneva v poročilu agenta FBI iz Arizone, da je Al Kaida poslala svoje pripadnike v ZDA, kjer se učijo pilotiranja, in da je agentka FBI Coleen Rowley v svojem dopisu tudi obsojala napake pri zbiranju podatkov. Pravih odgovorov pa ni bilo.

Svojo zahtevo po ustanovitvi komisije so začele s tem, da so same izdelale plakate, zbrale 300 ljudi in demonstrirale v Washingtonu. Potem so prepričevale poslance in govorile s politiki vse do Bele hiše.

In uspelo jim je – sedaj so članice komiteja, ki usmerja delo komisije. Ko je komisiji primanjkovalo denarja, so zahtevale več in pri tem uspele, prav tako so tudi dosegle, da je bil časovni mandat komisije podaljšan. Več mesecev so tudi zahtevale, da javno priča tudi svetovalka za nacionalno varnost Condoleezza Rice. Nedavno se je zgodilo tudi to. Njihov namen je, da se ugotovijo vzroki, zakaj terorističnega napada niso mogli preprečiti. Zahtevajo pa tudi, da se ugotovi, kdo je za to odgovoren. Dejale so, da

pri vsem njihovem delu ni nikakršnih zmag. Zmaga implicira igro, njihovo delo pa ni nikakršna igra. Jersey girls so tudi za Ameriko prav neverjetna zgodba, čeprav je tam civilna družba razvita, zelo upoštevana in ima veliko politično težo. Vpliv Jersey girls na preiskavo protiterorističnega dela FBI in CIA in s tem na razvoj političnih odločitev v ZDA je zgleden primer, kaj lahko civilna družba doseže v demokratičnem okolju.

Kje je tu primerjava s Forumom 21?

Najprej je treba povedati, da je Forum 21 popolnoma legitimna oblika delovanja skupine ljudi. Če se ta skupina tudi predstavlja kot del civilne družbe, ni seveda nič narobe, za to ima vso pravico. Navsezadnje je oblikovanje Forumu 21 tudi koristno, saj bomo vsaj enkrat zvedeli, kaj tritret politične in gospodarske smetane v Sloveniji misli o

Primerjava Forumu 21 z drugimi civilnimi gibanji je zanimiva. Ugotovimo lahko, da so Jersey girls skupina civilne družbe, ki je zrasla od spodaj navzgor. Forum 21 pa je, kot vemo, organiziran od zgoraj navzdol.

Pri nas smo imeli v zadnjih dvanajstih letih dolgo vrsto gospodarskih, finančnih in drugačnih afer, ki so ostale neraziskane in nerazrešene, zato bi potrebovali neodvisno preiskovalno komisijo. Pri tem bi tudi civilna družba lahko odigrala pomembno vlogo.

razvoju naše države. S Forumum 21 torej ni samo po sebi nič narobe.

Primerjava Forum 21 z drugimi civilnimi gibanji pa je zanimiva. Ugotovimo lahko na primer, da so Jersey girls skupina civilne družbe, ki je zrasla od spodaj navzgor. Forum 21 pa je, kot vemo, organiziran od zgoraj navzdol. Jersey girls so v začetku same zbijale in lepile plakate in jih nosile po cestah, Forumu 21 pa ni bilo treba delati plakatov, ampak je brez vsakega vidnega napora zajel tri četrtine slovenskega gospodarstva in se sešel v elitni dvorani Cankarjevega doma. Vse skupine civilne družbe v demokratičnem svetu so do sedaj zrasle od spodaj navzgor, od gibanja za človekove pravice v

Delektka iz New Jerseyja so si prizadevala za ustanovitev komisije, ki naj bi raziskala vzroke in vse slabosti služb CIA in FBI, zaradi katerih načrtovani napad na WTC ni bil preprečen, in uspelo jim je.

ZDA, naravovarstvenikov v ZDA in Evropi pa do zelenih, ki so ponekod zrasli iz nič do vplivnih političnih strank. Kako bo rasel Forum 21 od zgoraj navzdol, bomo šele videli, do sedaj za kaj takega ni nobenega primera v zgodovini civilnih gibanj.

Usluga skupinam civilne družbe

Vsekakor pa je Forum 21 s svojo ustanovitvijo naredil neizmerno uslugo skupinam civilne družbe pri nas. Stvar je namreč v tem, da je vse do sedaj bila uradna politična sodba ta, da civilna družba nima kaj iskati v politiki in da so legitime skupine civilne družbe le vrtiljakarji in zbiralci znamk. Vsaka druga civilna skupina, ki se je zavzemala za kar koli, kar je imelo tudi svojo politično komponento, ki ni bila po volji vlade, je bila javno ocrnjena, večkrat na surov način, v najboljšem primeru pa je bila osmešena kot dušebrižniška. Nekoč, ko so me še vabili k TV-okroglim mizam, mi je neki politični veljak podtaknil vprašanje, češ, kakšna civilna družba pa ste, saj se vtikate tudi v politiko. Svoj čas smo lahko tudi brali filozofsko mnenje, da skupine civilne družbe pač ne morejo nikomur soliti pameti, takratni predsednik države Milan Kučan pa je v svojem govoru 12. septembra 1993 dejal: "Državne institucije, politični voditelji in visoki državni uradniki so odgovorni, da se za urejanje teh problemov uporabijo pota parlamentarne demokracije ... njim parlament in druge institucije sistema, pravosodje, stranke, javna glasila in civilna družba ne morejo biti v breme ..." Poslušali smo o političnem soljenju pameti in o bremenih civilne družbe, medtem ko resolucija Sveta Evrope št. 1096 v 2. členu pravi: "Čilji tranzicije so jasni: vzpostavitev pluralistične demokracije, ki je osnovana na pravni državi in spoštovanju človekovih pravic ... delitev na

veje oblasti, svoboda tiska, varstvo zasebne lastnine in razvoj civilne družbe so sredstva, s katerimi se to lahko doseže ..." Evropa torej spodbuja razvoj civilne družbe in ji ne pripisuje nobenega soljenja ali bremen!

Nedavno pa je Forum 21 javno izjavil, da se bo zavzemal za tak razvoj države, ki bo v skladu z usmeritvijo političnih strank, ki so Forumu 21 blizu. To je seveda praksa civilne družbe v demokratičnih državah in je v skladu z resolucijo Sveta Evrope št. 1096. S to svojo izjavo je, kot sem dejal, Forum 21 naredil neizmerno uslugo drugim skupinam civilne družbe pri nas. Nihče nas ne bo mogel več v javnosti črniti, podtikati podtalnega političnega delovanja ali nas dušebrižniško smesiti. Ali po domače povedano, če se lahko Forum 21 vtika v politiko, lahko to dela tudi vsaka druga skupina civilne družbe.

Civilna družba, ki vsem soli pamet in ki je vsem v breme, danes in nikdar več. Sedaj smo, vsaj kar se tiče statusa civilne družbe, v Evropi.

Potrebujemo neodvisno preiskovalno komisijo

Področja svojega delovanja bo seveda izbiral Forum 21 sam. Vsekakor bi tudi tu bilo dobrodošlo zgledovanje po Jersey girls, ki so bile eden izmed ključnih dejavnikov pri ustanovitvi preiskovalne komisije o delu FBI in CIA. Pri nas smo imeli v zadnjih dvanajstih letih dolgo vrsto gospodarskih, finančnih in drugačnih afer, ki so ostale neraziskane in nerazrešene. Forum 21 bi tu lahko s svojim poznavanjem gospodarstva zelo veliko pripomogel. Posebna tožilska skupina za te zadeve je razbita; kot smo brali v časopisih, se je njena predsednica z avtom zaletela v telegrafski drog.

Predlagam, da začnemo s civilno pobudo za ustanovitev neodvisne preiskovalne komisije.

Mag. Andrej Aplenc

www.raplus.com

RADIO
PLUS

Dvaindvajseti april je svetovni dan Zemlje, ki ga na pobudo civilne družbe po vsem svetu zaznamujejo že več kot 30 let. Ob tem dnevu posamezniki in številne okoljske organizacije pripravljajo najrazličnejše projekte, dogodke in prireditve, s katerimi želijo opozoriti na ranljivost in enkratnost planeta, na katerem živimo.

letih, povečale pa so se tudi koncentracije drugih toplogrednih plinov. Za opis podnebja navadno na prvem mestu omenjamo temperaturo.

Temu sledijo drugi pokazatelji, kot so padavine, suše, višina morske gladine, pokritost s snegom in ledeniki, pogostost in intenzivnost vremenskih ujm itd. Povprečna globalna temperatura na zemeljskem površju se je v 20. stoletju zvišala za okoli $0,6 \pm 0,2$ °C. Po vsej verjetnosti so bila v globalnem merilu devetdeseta leta najtoplejše desetletje in leto 1998 najtoplejše leto, odkar imamo instrumentalne podatke o temperaturi zraka, t. j. od leta 1861. Na drugem mestu pa je že predlansko leto (2002). Na podla-

Ogrožena Zemlja

Ranljivost pa je pogojena predvsem z antropogenimi pritiski, ki so čedalje obsežnejši. Dnevno se namreč povečujejo obremenitve okolja, sočasno pa se zaradi sprememb v pokrajinski rabi zmanjšujejo samočistilne sposobnosti pokrajnotvornih sestavin (zraka, voda, prsti, vegetacije). Zaradi gospodarske rasti in naraščanja svetovnega prebivalstva se povečuje pritisk na naravne sisteme in vire. V obdobju 1950-2000 se je na primer poraba hlodovine potrojila, poraba papirja se je povečala za šestkrat, ulov rib skoraj za petkrat, poraba žita se je skoraj potrojila, poraba fosilnih goriv se je povečala za štirikrat, za nekajkrat pa se je povečalo tudi onesnaževanje zraka in vode. Svetovno gospodarstvo pa je še naprej v nenehnem vzponu in porablja zaloge virov, svetovni ekosistem, od katerega je materialno in energijsko odvisno, pa nazaduje, kar vodi v čedalje manj uravnoteženo stanje. Ekonomski (finančni) kazalci so pozitivni, ključni okoljski kazalci pa negativni. Svetovno gospodarstvo tako ne bo več moglo dolgo rasti, če bodo ekosistemi še naprej propadali z nezmanjšano hitrostjo in se bodo hkrati zmanjševale zaloge naravnih virov.

Očitne podnebne spremembe

Ublažitev podnebnih sprememb

je danes največji okoljski razvojni izziv, s katerim se spoprijema človeštvo. Zaradi človekovih dejavnosti naraščajo koncentracije toplogrednih plinov v ozračju. Po vseh emisijskih scenarijih Medvladnega foruma o spremembi podnebja (IPCC) je namreč pričakovati zvišanje povprečne svetovne temperature za 1,4 na 5,8°C in v povprečju dvig morske gladine za 9 na 88 cm v obdobju 1990-2100. Koncentracija najpomembnejšega

toplogrednega plina CO₂, se je od leta 1750 povečala za okoli 30 odstotkov (z 280 na 365 ppm – delcev na milijon), in to predvsem zaradi kurjenja fosilnih goriv. Sedanja koncentracija CO₂ je najvišja v zadnjih 420.000 letih, verjetno pa celo v zadnjih 20 milijonih letih. Koncentracija CH₄ se je v tem času povečala za okoli 150 odstotkov (s 700 na 1745 ppb – delcev na milijardo), kar je tudi najvišja vrednost v zadnjih 420.000

gi posrednih podatkov pa znanstveniki sklepajo, da je bila rast temperature na severni polobli v 20. stoletju največja v enem stoletju v zadnjih tisoč letih. Satelitski podatki kažejo, da se je obseg zasneženih površin od leta 1960 zmanjšal za okoli 19 odstotkov, v 20. stoletju pa se je večina gorskih ledenikov na nepolarnih območjih zmanjšala. Povprečna višina morske gladine se je v 20. stoletju zvišala za 0,1 do 0,2 m. **Lovro Kastelic**

Planetarni okoljski trendi v začetku 21. stoletja:

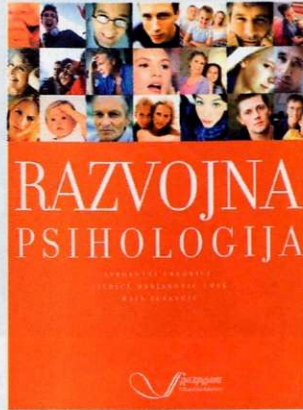
- med 80 in 90 milijonov več svetovnega prebivalstva na leto oziroma 1,6-odstotna letna rast;
- 2-3-odstotna letna rast porabe surovin in energije ter svetovnega gospodarstva, ki ustvari okoli 30.000 milijard BDP; svetovno gospodarstvo že presega številne naravne zmogljivosti;
- tanjšanje ozonske plasti in povečevanje koncentracij plinov tople grede nad zmogljivostjo asimilacije planetarnega ekosistema;
- svetovno povpraševanje po hrani se povečuje hitreje, kot je stopnja upočasnjene rasti pridelave hrane;
- potrojitev svetovne porabe vode od srede 20. stoletja in hkrati pomanjkanje vode zaradi velikega pomena za pridobivanje hrane ogroža prehransko varnost človeštva, saj skoraj polovico svetovnih žit pridelajo na namakalnih površinah;
- preseganje zmogljivosti obnavljanja ekosistemov;
- izumiranje in ogrožanje čedalje večjega števila vrst – ogrožena je tretjina ribjih vrst, od 4.400 vrst je ogroženih 1.000 vrst sesalcev;
- dozoreva (zelo počasi) spoznanje, da svet ne bo več dolgo mogel slepo vztrajati pri sedanjem nesonaravnem modelu življenja, porabe naravnih virov in onesnaževanju geografskega okolja.

V kameni dobi je človek živel s pretokom snovi 35 kg na dan, sodobni pa (pri več kot 6 milijardah ljudi) povzroči pretok 1.320 kg snovi na dan. Zaradi pritiskov in obremenitev okolja tvegamo sprožitev povratnih (samoohranitvenih) mehanizmov planetarnega ekosistema. Številni znaki namreč kažejo, da je človeštvo take mehanizme pri planetarnem ozračju že sprožilo. Očitno pa so samočistilne sposobnosti Zemlje (na srečo) vseeno večje, kot so še do pred kratkim predvidevali. Pritiski na naravne vire in okolje pa se še vedno stopnjujejo, razne odmevne svetovne okoljske konference od Toronta 1988 prek Ria 1992 do Kjota 1997 pa za zdaj še niso izkoristile priložnosti za konkreten in obvezujoč dogovor o zmanjševanju emisij toplogrednih plinov, saj do sedaj žal še ni bilo dovolj politične volje, medgeneracijske odgovornosti in tudi poguma.

Razvojna psihologija

Zbornik *Razvojna psihologija*, izdal ga je Znanstvenoraziskovalni inštitut Filozofske fakultete, prodaja pa ga založba Rokus, obsega kar 807 strani.

Razvojna psihologija obravnava človekov razvoj od rojstva do smrti. Ta čedalje pomembnejša veda je predstavljena na uvodnih 140 straneh. Biološko rast človeka prikaže biologinja Tatjana Ravnik. O prednatalnem obdobju piše Borut Bratanič. Z dojenčkom in malčkom se ukvarja vrsta avtorjev in prikazuje gibalni, zaznavni in spoznavni, govorni, čustveni in socialni razvoj ter igro. Skozi podobne sklope je prikazano zgodnje otroštvo, kjer je dodan še razvoj otroške risbe. Starši bodo veliko izvedeli o različnih vzgojnih slogih, kot so avtoritativni, permisivni, nevpleteni. Z mladostništvom se ukvarja predvsem Maja Zupancič, ki ji deloma pomaga še Matija Svetina. Pri mladostniku je prikazano uporništvu, prijateljske vezi, učni dosežki, razvoj spolne identitete in moralna merila. Tudi srednje in pozno otroštvo je obdelano zelo izčrpno. Maja Zupancič, ki je zbornik uredila z Ljubico Marjanovič Umek, je avtorica tudi večine tem pri zadnjih treh poglavjih, ki govorijo o zgodnji, srednji in pozni odraslosti (zamenjava za pojem starost). Obsežno je prikazano čedalje aktualnejše poglavje o zgodnji odraslosti, ki traja zmeraj dlje, zanjo pa so značilni selektivnost, pragmatizem in celo relativizem. S tem izjemno obsežnim in izčrpnim zbornikom dobivajo psihologi in vsi, ki se ukvarjajo s človekom (vzgoja otrok in mladostnikov, spremljanje družin, nega ostarelih), temeljno literaturo.

100 travniških rastlin Slovenije

V knjigi je predstavljenih 100 najbolj razširjenih travniških rastlin (85 cvetlic in 15 trav), ki rastejo na travnikih po Sloveniji.

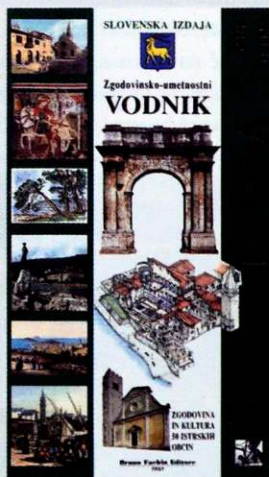
Travniških rastlin je seveda veliko več kot samo sto. Avtorici knjige, izdala jo je Tehniška založba Slovenije, sta naredili svoj izbor in z njim ljubitelji narave gotovo ne bodo razočarani. Vsaki rastlini sta namenjeni dve strani, ena je namenjena unikatni ilustraciji, ena pa vsebuje opis, rastišče, čas cvetenja in opis uporabe. Posebnost knjige so natančne, nežne in popolne ilustracije priznane slovenske ilustratorke Zagorke Simič in skrbno pripravljeno besedilo, napisala ga je Meta Krese, ki tako zahtevnemu kot tudi manj izkušenemu bralcu rastline prijazno približa. Knjiga, ki je pravzaprav priročnik za ljubitelje rastlin, je hkrati lepa monografija. Veseli je bodo predvsem popotniki, ki se potepajo po naravi. Čeprav so celostranske ilustracije Zagorke Simič zveste podobe botanične realnosti, so jim na nasprotni strani knjige dodani kratki opisi. Tako lahko nekatere podrobnosti dvakrat preverimo. Omenjen je čas cvetenja, zapisano pa je tudi, kje jih največkrat najdemo. Dodani so podatki o njihovi uporabi, tudi pri tistih, ki jih navadno le občudujemo.

Vodnik po Istri

V Istri se prepletajo ljudstva in civilizacije, naravne lepote in kulturne znamenitosti, morje in divjina ter turizem, oljčniki in vinska trta.

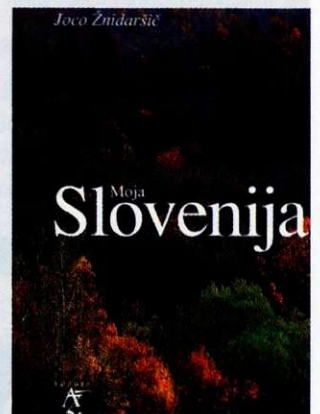
Istra je dežela s hribovitim in gričevnatim svetom širokih pašnikov in globokih rudnikov, dežela naravnih rezervatov, obdana s sinjim morjem in slikovitimi otočki, pa tudi dežela mnogih cerkva in gradov. Zgodovinsko-umetnostni vodnik Istra (skupaj z otokoma Cres in Lošinj) je svojevrstna zgodovinsko-umetnostna predstavitev istrskega polotoka, razdeljenega na 50 občin in 11 geografskih območij. Ilustriran je s prek 1.000 skrbno posnetimi fotografijami, desetimi akvareli, risbami, grafikami in zgodovinskimi razglednicami. Načrti mestnih središč s posodobljenimi seznanji ulic in prerezi najpomembnejših spomenikov (posebej izdelanih za vodnik) omogočajo samostojen obisk spomenikov in mest slehernemu izletniku. Vodnik je opremljen z opisi muzejev, umetniških, arheoloških in etnoloških zbirk, vsebuje pa tudi koristne informacije o turističnih združenjih, občinah, prenočiščih, hotelih, kampih, navtičnem in kmečkem turizmu itd. Ta izjemno bogati in skrbno urejeni vodnik z 263 stranmi je izšel pri tržaškem založniku Bruno Fachin Editore in po sebi lahko s slovensko izdajo opremijo tudi slovenski izletniki in turisti.

Moja Slovenija

Joco Žnidaršič je eden vodilnih slovenskih fotografov. Doslej je izdal že številne razkošne fotomonografije. Takšna je tudi *Moja Slovenija*.

Že naslov pove, da je posvečena naši domovini, predvsem pa je slavošpev njenim edinstvenim naravnim lepotam. Toda v Žnidaršičevi knjigi so te le osnova. Skoraj bolj kot naravne lepote prideta v knjigi do izraza fotografovo znanje in vztrajnost. Posnetki za to knjigo so nastajali vrsto let, saj so prav vse fotografije posnete v nekih posebnih okoliščinah, na primer vremenskih, še bolj pa v posebni naravni svetlobi, ki daje vrsti slik prav magično razsežnost. Knjiga je razdeljena na štiri dele: zemlja, voda, les in kamen. Te naravne prvine zaznamujejo posnetke v vsakem delu. Knjiga je kot večina Žnidaršičevih razkošna fotomonografija velikega nadstandardnega formata in tudi zato so nekatere fotografije, ki so objavljene na dveh straneh, prava barvna razkošja. Naj gre za mir in spokojnost polj, travnikov, gozdov, meglic, gorske narave ali za dinamiko voda, lipancev ali strele, prav vse opeva izredno lepoto naše pokrajine. Človek se na fotografijah v tej knjigi komaj kje pojavi. Kot da bi bil tujek, ki lahko oskruni mir in lepoto v tem zemeljskem rajju. Kratke komentarje k slikam je napisal Željko Kozinc, knjigo, izšla je v avtorjevi samozaložbi Veduta AŽ, pa je oblikoval Miljenko Licul. I. Ž.

Skrivnostni jezdec

HIDALGO

Nenavadna zgodba o nekdanjem jezdecu ponyja expressa in kavboju, ki naj bi sodeloval in zmagal v več kot 400 vztrajnostnih dirkah na konju čez drn in strn, Franku Hopkinsu, temelji na knjigah, ki jih je zapisal Hopkins sam, in na obsežnem raziskovalnem delu scenarista Johna Fusca.

Čeprav ni dokumentiranih dokazov o njegovih zmagah, pa je pri svojem študijskem delu o ameriškem Zahodu, indijanski kulturi in zlasti

konjih, od katerih so bila odvisna indijanska plemena, John Fusco venomer znova naletel na Hopkinsovo ime in napol divjega mustanga, ki ga je jezdil. Njegova zgodba ga je prevzela in sklenil jo je prečiti v film. Zlasti potem ko je naletel na namige o legendarni, 3.000 milj dolgi dirki čez arabsko puščavo, ki naj bi se je bil udeležil tudi Hopkins s svojim mustangom Hidalgo in na njej tudi zmagal.

“Nisem odkril trdnih ali dokumentiranih dokazov o tej dirki, toda vse, kar sem izvedel o Franku Hopkinsu, se je zložilo v neverjetno zanimivo in veličastno zgodbo, ki jo je bilo vredno povedati s filmom,” zatrjuje Fusco. Scenarist je skoraj 12 let posvetil pisanju tega scenarija in razis-

Režija:	Joe Johnston
Producent:	Casey Silver
Scenarist:	John Fusco
Igrajo:	Viggo Mortensen, Zuleikha Robinson, Omar Sharif, Louise Lombard, Adam Alexi-Malle
Premiera:	29. 4. 2004
Distribucija:	Cenex

kovalnemu delu v zvezi z njim. Pogledal se je v zapise, ki so se dotikali skoraj 70 let dolgega časovnega obdobja Franka Hopkinsa in Hidalga, in se pogovarjal z domorodnimi Indijanci in rančerja iz Wyominga. Za svoje raziskovalno delo je bil lani že drugič nagrajen z nagrado western heritage, ki jo podeljuje National Cowboy Museum. Ne nazadnje ga je

prevzela klasična zgodba o junaku, čigar svet, v katerem je odrasčal, izginja, in v katerem nenadoma ne najde več mesta zase. Ko se odloči poskusiti srečo v tujem kraju in neznanem okolju, se sooči z nevarnostmi in ovirami, za katere se zdi, da jih ne bo mogel premagati. S svojim mustangom se poda na 3.000 milj dolgo dirko čez najnevarnejšo arab-

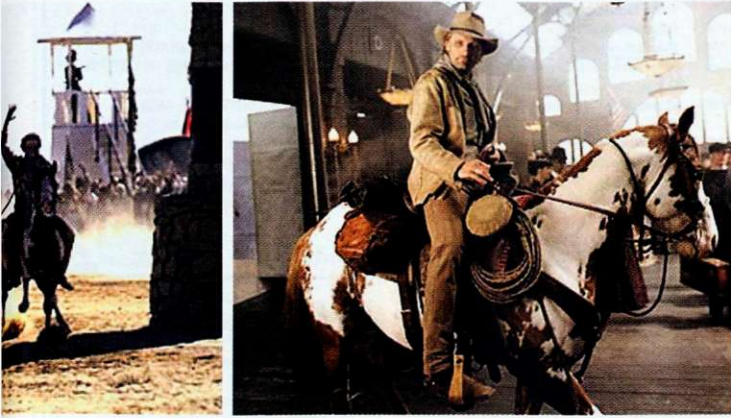

Čudež v Bernu

Čudež v Bernu je film, ki vsakomur skozi zanimivo zgodbo pomaga, da bo laže doumel, kaj je prestajala Nemčija v zgodnjem obdobju po 2. svetovni vojni. Ranjena, razrušena, uničene samozavesti in ponosa je počasi skušala vstati v novo prihodnost.

Poletje, leto 1954. Druge svetovne vojne je že zdavnaj konec. Sovjetska zveza pošilja nemške vojne ujetnike domov. Med njimi je tudi oče tihega enajstletnega dečka Matthiasa, ki ima zelo rad nogomet in živi s svojo mamo, sestro in bratom v zahodnonemškem rudarskem mestecu. Vlogo nadomestnega očeta je za deč-

ka že zdavnaj prevzel nogometni igralec Helmut Rahn, ki se je dečka zelo navadil in ga “posvojil” kot nekakšen svoj zaščitni znak. Vrnitev dečkovega očeta Richarda iz vojnega ujetništva vrže senco in poraja dvome o do nedavnega skoraj srečni družini, ki se je delno že sprijaznila z izgubo očeta in je začela živeti svoje življenje.

sko puščavo; njegovi tekmeči so najodličnejši konji plemenitih, skorajda kraljevskih arabskih rodov, jezdi-jo pa jih možje, ki nanj gledajo ne le kot na vsiljivca, temveč kot na nevernika, človeka, ki jih s svojo navzočnostjo ponižuje. "Najzanimivejše o dirki Ognjeno morje je dejstvo, da sploh ni pomembno, kdo na koncu zmaga," pripoveduje igralec Viggo Mortensen, ki igra Hopkinsa. "Gre za vprašanje, kdo bo to sploh zmožel in kaj se zgodi z ljudmi, ko se spopadejo s tako nemogočo izkušnjo."

Najboljša prijatelja

"Scenarij se bere kot najbolje prodajani triler," priznava Johnston. "Najbolj pa me je pritegnil element v zgodbi, ki govori o osamljenem in razočaranem moškem, čigar edini in najboljši prijatelj je njegov konj. Hopkins beži pred samim seboj in se skoraj sramuje svojega rodu in

hkrati dejanj, ki jih je v življenju storil. Dirka na tujih tleh med tujimi ljudmi, njegova 'ognjena preizkušnja', ki njega in konja skoraj stane življenja, je kot katalizator za vnovično spoznanje, kdo v resnici je in kaj pomeni njegovo življenje."

Režiser se je trudil, da bi konja ne "počlovečil", da bi s prikazovanjem njegove inteligence ne pretiraval. Z vsemi sodelujočimi se je trudil, da Hidalgo ne bi postal "konjska različica" živalskih junakov, kot sta Trigger ali Lassie. Veliko večji in zahtevnejši je bil izziv prikazati oba lika skupaj, a v okvirih njune vrste; konj je bil, kot govore dejstva o najboljših jezdcih in poznavalcih konj ameriškega Zahoda, jezdecu podrejen, toda v krutih življenjskih okoliščinah mu je bil hkrati partner; konj človeku služi, toda hkrati je njun odnos nepovljivo tesen in skoraj človeški.

Monika Maljevič

Utrujen in zlomljen zaradi vojne- ga ujetništva ima Richard velike težave pri prilaganju na novo življenje v povojni Zahodni Nemčiji. S svojo resnostjo in hudimi spomini je povsem odtujen družini in družbenim razmeram. Nogomet je za Richarda nesmiseln in prav tako tudi svetovni pokal v nogometu, katerega finalna tekma bo v švicarskem

Bernu. Matthias pa si seveda neizmerno želi biti na tej tekmi s svojim nogometnim idolom, ki je bil izbran, da bo igral v nemški reprezentanci. Počasi Matthias skozi svojo strast do nogometa omehča očeta, da ga začenja razumeti.

In tako se poleg sprememb v srčih očeta in sina zgodijo spremembe tudi na nogometnem področju.

DAS WUNDER VON BERN

Režija:	Sönke Wortmann
Producenti:	Hanno Huth, Tom Spiess, Sönke Wortmann
Scenarista:	Rochus Hahn, Sönke Wortmann
Igrajo:	Louis Klamroth, Peter Lohmeyer, Johanna Gastdorf, Mirko Lang, Birthe Wolter
Premiera:	29. 4. 2004
Distribucija:	A. G. Market

na kratko

VZDA načrtujejo **TV-film o življenju Kurta Cobaina**, pevca skupine Nirvana. Film bo temeljil na neavtorizirani biografiji z naslovom *Heavier Than Heaven* Charlesa Crossa iz leta 2001. Cobain, pevec in kitarist Nirvane, je leta 1994 napravil samomor; njegovi oboževalci so nedavno zaznamovali deseto obletnico njegove smrti. "Dan Kobainove smrti je bil dan, ko je umrla glasba neke generacije," je dejala Tana Nugent Jamieson za The WB Cable Network. Film bo prikazal zgodbo o pevčevem življenju: njegovo odrasčanje v barakarskem naselju Aberdeen v zvezni državi Washington, ločitev njegovih staršev, ki ga je spodbudila k pisanju "jeznih" pesmi. Prav tako bo prikazal vzpon Nirvane, grunge benda, ki ga je Cobain dvignil iz teme do svetovnega slovesa po izidu prvenca *Nevermind* leta 1991. Film bo govoril tudi o pevčevem problematičnem razmerju z ženo Courtney Love, pevko pank-rok skupine Hole.

Zvezda trilogije *Matrica* **Carrie-Ann Moss** bo igrala v tretjem delu akcijskega filma *Misija Nemogoče*, katerega snemanje se bo začelo avgusta letos. Mossova bo v filmu igrala glavno žensko vlogo, njen partner pa bo Tom Cruise v vlogi tajnega agenta Ethana Hunta. Film bodo posneli v produkciji Paramounta in Cruisove produkcijske hiše Cruise/Wagner Productions, kot morebitni snemalni lokaciji pa omenjajo Berlin in Gano.

VAmsterdamskem filmskem muzeju so našli edini primerek nemega filma, v katerem igra Rudolph Valentino in Gloria Swanson. Film *Beyond the Rocks*, pogrešajo ga že 75 let, je leta 1922 posnel režiser Sam Wood. "Kritiki in filmski zgodovinarji so film iskali celih 75 let, saj je to edini film, v katerem skupaj nastopata Valentino in Swansonova," je zapisano v izjavi za javnost. Dragoceno kopijo so odkrili po naključju, in sicer v delih zbirke, ki jo je muzeju podaril neki ljubitelj filma, ki je preminil leta 2000. Zaposleni v muzeju so film že zložili po delih, sedaj je na vrsti še sklepna rekonstrukcija. Premiera filma je napovedana za mesec april prihodnje leto, kraj prikazovanja pa bo Bienale v Amsterdamu.

Velika dama francoskega filma, 60-letna **Catherine Deneuve**, je med snemanjih filmov pogosto osamljena. "Osamljenost je še posebej obremenjujoča zvečer, ko človek snema v tujini in se zvečer vrača v svojo prazno hotelsko sobo," je zapisala igralka v svoji novi knjigi *A l'ombre de moi-même* (V senci samega sebe). Knjigo, napisano v obliki dnevnika, so kritiki sprejeli s posmehom in celo odkritim zgražanjem. To je "prva napačna poteza" zvezde, ki je zaznamovala zgodovino francoskega filma, je ocenil *Le Figaro*. Bolje bi bilo, da anekdote o zamujenih letih ("budilko sem imela nastavljeno na newyorški čas"), Američanov v New Yorku ("čudni ljudje, veliko jih je predebelih, med njimi celo mladi") ter zamujenem letu v Švico ("pozabila sem letalsko vozovnico") nikoli ne bi bile napisane, meni kritik. "V primerjavi s Catherine Deneuve je bila Marilyn Monroe prava intelektualka," se glasi skupno sporočilo literarnih kritikov.

Warner Bros je končno razkril datum, ko bo četrti del filmske serije o Harryju Potterju ugledal luč sveta. Četrti del z naslovom *Harry Potter and The Goblet Of Fire* bo premierno prikazan 18. novembra 2005. Pod režijo bo podpisan Mike Newell, zgodba pa nas bo popeljala v tri čarovniške šole. Harryja bodo začela zanimati dekleta.

Radio Krka
106.6 MHz

PETEK,

30.4.2004

Slovenija 1

6.00	TELETEKST TV SLOVENIJA do 07.00
6.20	TEDENSKI IZBOR
6.30	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	PALČEK, LUTKOVNA PREDSTAVA MINI TEATRA
9.45	RISANKA
9.55	NA LINIJI, ODDAJA ZA MLADE
10.30	PAPIRNIŠKI PIHALNI ORKESTER VEVČE
11.00	SREČANJE PREDSEDNIKOV VLAD, PRENOS S TROMJE (VPS 11.00)
12.20	V RESTAVRATORJEVEM KRALJESTVU FILMA, DOKUMENTARNA ODDAJA, PONOVITEV
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.30	TEDENSKI IZBOR
13.30	OSMI DAN
14.00	OMIZJE - IZKUŠNJA EVROPE
15.35	NEKAJ MINUT ZA DOMAČO GLASBO
15.55	MOSTOVI - HIDAK (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.45	PLEME, ANG. NANIŽANKA, 17/26 (VPS 16.45)
17.10	I POPOTNE TORBE: BONBON (VPS 17.10)
17.35	NATIONAL GEOGRAPHIC, AMERIŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 5/18 (VPS 17.35)
18.30	ŽREBANJE DETELJICE (VPS 18.30)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	ŠPORT, VREME, MAGNET
20.00	NOVA ZVEZDA EVROPE (VPS 20.00)
1.30	NOVA ZVEZDA EVROPE
1.30	NOČNI IZBOR

Slovenija 2

7.45	TELETEKST TV SLOVENIJA do 06.30
8.00	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
9.00	TEDENSKI IZBOR
9.00	OSEBNO, POGOVORNA ODDAJA
9.35	MOSTOVI - HIDAK: POD DROBNOGLEDOM - NAGYÓT ALATT
10.05	DICK VAN DYKE, AM. NANIŽANKA, 73/158
10.25	JASNO IN GLASNO: EVROPA, PRIHAJAMO!
11.05	FRASIER, AMERIŠKA HUMORISTIČNA NANIŽANKA, 7/24
11.30	TV PRODAJA
12.00	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
15.50	TV PRODAJA
16.30	VIDEOPOTNICE: VROČE, PONOVITEV
17.00	OSEBNO, POGOVORNA ODDAJA (VPS 17.00)
17.35	SKOZI ČAS (VPS 17.35)
17.50	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIŽANKA, 74/158 (VPS 17.50)
18.15	BRE DRUŽINE, FRANCOŠKO-NEMŠKO-ČEŠKI FILM, 2., ZADNJI DEL, PONOVITEV (VPS 18.15)
20.00	SELITVENE VIHRE PO EVROPI, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 2/4 (VPS 20.00)
20.50	NOVE ZVEZDE EVROPE, 2/8 (VPS 20.50)
21.20	SOUTH PARK, AMERIŠKA HUMORISTIČNA NANIŽANKA, 8/17 (VPS 21.20)
21.45	CITY FOLK, LJUDJE EVROPSKIH MEST: HAMBURG (VPS 21.45)
22.15	VSTOP V EU, PRENOS KONCERTA I VARŠAVE IN BERLINA (VPS 22.15)
0.15	SHERLOCK HOLMES: ZNAMENJE ŠTIRIH, ANGLEŠKI FILM, PONOVITEV (VPS 00.15)
2.00	VIDEOSTRANI

Kanal A

9.35	TV prodaja
9.40	V deželi igrač, risani film
11.00	Non Stop Music, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Herkul, 6. sezona, 1. del ameriške nadaljevanke
13.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, 134. del ameriške nadaljevanke
14.40	Vsi moji otroci, 29. del ameriške nadaljevanke
15.30	TV prodaja
16.00	Varuhi Luke, 7. sezona, 15. del avstralske nan.
16.55	Hal: Skrita kamera, humoristična oddaja
17.25	Samski stan, 1. sezona, 21. del ameriške humoristične nanizanke

17.55	Jimova družina, 1. sezona, 10. del ameriške humoristične nanizanke
18.25	XXL premiere
18.30	Non Stop Music
20.00	Romantični film: Praznik miru, kanadski film
21.35	Nori na petek: Guinessova knjiga rekordov, angleška dokumentarna serija
22.30	Najboljše reklame, ki jih nikoli niste videli, dokumentarna oddaja
23.20	Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.00	Beyblade, risana serija
7.25	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.15	Maščevanje ljubezni, ponovitev 69. dela španske nadaljevanke
9.10	Klon, ponovitev 13. dela brazilске nadaljevanke
10.00	TV prodaja
10.30	Moja Sofija, ponovitev 8. dela španske nadaljevanke
11.20	Družinske vezi, ponovitev 91. dela brazilске nadaljevanke
12.15	Trenja, ponovitev
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Družinske vezi, 92. del brazilске nadaljevanke
15.55	Moja Sofija, 9. del španske nadaljevanke
16.55	Klon, 14. del brazilске nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Maščevanje ljubezni, 70. del španske nad.
19.00	24UR
20.00	Akcija: Varuh časa, ameriški film
21.50	24UR - Utrinki ob vstopu v EU
22.20	Pazi, kamera!
22.50	Teksaski mož postave, 6. sezona, 9. del ameriške nanizanke
23.40	XXL premiere
23.45	Prekletstvo mumije, ameriški film
1.55	24UR, ponovitev
2.55	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	ABCD, svet avtomobilizma, pon
10.00	Poslovni dnevnik, oddaja o gospodarstvu
11.00	Sanjska poroka, serija oddaj o pripravah na poroko, vodi: Inti Šraj, pon
11.30	V harmoniji naravo, pon
12.00	Na Piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
12.00	Aktualno-poučna oddaja, pon
13.30	Zeleni vodnik, oddaja o hortikulturi, pon
14.00	Video top 30, lestvica glasbenih spotov
16.00	A to je to!, zabavno poučna oddaja, vodi: Alenka Strnad - Reza, pon
17.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, pon
18.00	Šola na Jupitru, pon
18.30	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
19.00	24 UR, prenos v živo
20.00	Predah v gibanju, vodi: Jana Debeljak, prvi?
21.00	The Kwashen Retashy, glasbeni show
22.30	Štiri tacke, oddaja o hišnih ljubljencih, pon
23.00	BODI IDOL 2004, zabavno glasbena oddaja, vodi: Rebeka Dremelj, pon
00.30	Z glavo na zabavo, pon
00.45	Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

06.00	Videostrani
07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Risanke
08.50	TV prodaja
09.10	Lisice, 8. del jugoslovanske serije
10.10	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
10.55	Videalisti, glasbene lestvice
12.00	TV prodaja
12.25	Risanke
13.15	TV prodaja
13.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
14.30	SuperNov@ Multi Talents - avdijca, ponovitev
15.30	Videalisti, glasbene lestvice
16.15	Rad igran nogomet
16.45	Automobile
17.00	Sijaj, ponovitev
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 178. del italijanske telenovele

18.00	Ilirika, turistična TV prodaja
18.30	Pokemoni, risani film
19.00	Videalisti, glasbene lestvice
20.00	SuperNov@ Multi Talents - zmagovalci
Ljubljane	
21.00	Vzorec, ameriški znanstveno-fantastični film, 1996
22.40	SuperNov@ Multi Talents - zmagovalci
Ljubljane, ponovitev	
23.40	TV prodaja
00.10	Videostrani

SOBOTA,

1.5.2004

Slovenija 1

6.35	TELETEKST TV SLOVENIJA do 07.20
7.00	PIHALNI ORKESTER SLOVENJ GRADEC (VPS 07.00)
7.35	TEDENSKI IZBOR
7.35	ZGODBE I ŠKOLJKE
8.05	POD KLOBUKOM
8.40	KINO KEKEC: ČOK IN BERTA, DANSKI RISANI FILM (VPS 08.40)
10.00	POROČILA (VPS 10.00)
10.15	TEDENSKI IZBOR
10.25	NEPOPISAN LIST, SLOVENSKI FILM (VPS 10.20)
12.00	TEDNIK
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.05)
13.25	TEDENSKI IZBOR
13.25	ČOKOLADNE SANJE, HUMORISTIČNA NADALJEVANKA, 4/10
13.50	TONE PARTLIČ: ŠČUKA, DA TE KAP, POSNETEK PREDSTAVE SLG CELJE (VPS 13.40)
15.30	O ŽIVALIH IN LJUDEH, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 13.45)
15.55	SLOVENSKI UTRINKI, ODDAJA MADŽARŠKE TV (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.55	NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 17.15)
17.20	OZARE (VPS 17.40)
17.30	ALPE-DONAVA-JADRAN: VALVASOR (VPS 17.50)
18.00	EMANUEL I EVROPE, KRATKI DOKUMENTARNI FILM ZA OTROKE (VPS 18.00)
18.15	COFKO COF, RISANA NAN., 8/26 (VPS 18.20)
18.40	RISANKA (VPS 18.45)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	ŠPORT
19.50	VREME
20.00	PRIHODNOST (VPS 20.00)
20.55	OPERA EUROPISSIMA, SLAVNOSTNI KONCERT OPERE IN BALETA SNG MARIBOR
OB VSTOPU V EVROPSKO UNIJO (VPS 20.55)	
22.55	PRVI IN DRUGI (VPS 21.35)
23.20	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
23.55	OKUS PO VINU, DOKUMENTARNA SERIJA, 5/10 (VPS 23.30)
0.25	POD RUŠO, AMERIŠKA NADALJEVANKA, 9/13 (VPS 23.05)
1.20	NOČNI IZBOR
1.20	DNEVNIK, ŠPORT
2.00	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 00.40)
2.20	NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR
2.45	ALPE-DONAVA-JADRAN: VALVASOR
3.15	MLADI LEVI, AMERIŠKI ČB FILM (VPS 01.55)
5.55	PRVI IN DRUGI
6.15	OKUS PO VINU, DOKUMENTARNA SERIJA, 5/10

Slovenija 2

6.15	TELETEKST TV SLOVENIJA do 06.30
6.30	INFOKANAL
8.30	TV PRODAJA
9.00	PRIJATELJI, OSTANIMO PRIJATELJI, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA (VPS 09.00)
10.30	INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	INFOKANAL
12.30	EVROPA 2004, PRENOS TISKOVNE KONFERENCE I DUBLINA (VPS 12.30)
13.00	TEDENSKI IZBOR
13.00	KRIZARJENJE, ITALIJANSKA NAD., 1/2
14.40	KRIZARJENJE, ITALIJANSKA NADALJEVANKA, 2., ZADNJI DEL
16.20	VSTOP V EU, POSNETEK KONCERTA I VARŠAVE IN BERLINA
18.30	EVROPA 2004, PRENOS SLOVESNOSTI I DUBLINA (VPS 18.30)
19.00	PASIJON VLADA HAJJANA, PON. (VPS 19.00)

19.50	SKOZI ČAS (VPS 19.50)
20.00	ŠPORTNI FILM
20.25	TEL AVIV: EVROLIGA V KOŠARKI, FINALNI TURNIR CETVERICE - FINALE, PRENOS (VPS 20.25)
22.15	VNOVIČ V BRIDESHEADU, ANGLEŠKA LITERARNA NADALJEVANKA, 8/11 (VPS 22.20)
23.05	ARHIVI UMOROV: PACIENTKINE OČI, ANGLEŠKI FILM (VPS 23.20)
0.35	SOBOTNA NOČ (VPS 00.45)
2.35	INFOKANAL

Kanal A

9.20	TV prodaja
9.50	Vsi moji otroci, ponovitev 25. dela ameriške nadaljevanke
10.40	Vsi moji otroci, ponovitev 26. dela ameriške nadaljevanke
11.30	Vsi moji otroci, ponovitev 27. dela ameriške nadaljevanke
12.20	Vsi moji otroci, ponovitev 28. dela ameriške nadaljevanke
13.10	Vsi moji otroci, ponovitev 29. dela ameriške nadaljevanke
14.00	Dannyjeve zvezde, v živo
15.00	Dr. Phil, pogovorna oddaja
15.50	Oprah Show, pogovorna oddaja
16.40	Najboljše reklame, ki jih nikoli niste videli, ponovitev dokumentarne oddaje
17.35	Simpatije, 6. sezona, 14. del ameriške nan.
18.30	Non Stop Music
20.00	Kriminalnalka: Naravni vzroki, ameriški film
21.35	Znova na prostosti, 2. sezona, 11. del ameriške nanizanke
22.30	Gresne misli, ameriški film
0.15	Ekstra magazin, ponovitev

Pop TV

7.30	TV prodaja
8.00	Ringa-Raja:
8.00	Katka in Orbi, sinhronizirana risana serija
8.10	Zelenjavčki, sinhronizirana risana serija
8.45	Malinji dol, sinhronizirana risana serija
8.55	Nas mali svet, sinhronizirana risana serija
9.00	Rudi maček, sinhronizirana risana serija
9.25	Obujeto moštvo, sinhronizirana risana serija
9.50	Klic divjine, sinhronizirani risani film
10.35	Bobek in Ciril, sinhronizirana risana serija
11.05	Beyblade, risana serija
11.30	Galidor - varuh na vesoljski meji, 18. del mladinske nanizanke
12.00	Šolska košarkarska liga
13.00	Kriza identitete, ameriški film
14.45	Mladici narave, dokumentarna oddaja
15.45	Zgodbje oceanov, dokumentarna oddaja
16.20	Izginjajoči raji na Zemlji, dokumentarna oddaja
17.20	24UR - vreme
17.25	Za Olivijo, ameriški film
19.00	24UR
20.00	Lepo je biti milijonar
21.10	Filmski hit: Generalova hči, ameriški film
23.20	Čudežni pas, ameriški film
0.50	24UR, ponovitev
1.50	Nočna panorama

TevePika

11.00	Zrela leta Melanijo Šter, oddaja za tretje življenjsko obdobje, pon
11.30	V harmoniji naravo, pon
12.00	Na Piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
13.00	Pod Židano marelo, oddaja narodno zabavnimi ansambli, pon
14.30	Video top 30, lestvica glasbenih spotov
18.15	Zeleni vodnik, oddaja o hortikulturi, prvi?
18.45	Z glavo na zabavo, prvi?
19.00	Oddaja o kulinariki, prvi?
19.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, pon
20.00	Sanjska poroka, serija oddaj o pripravah na poroko, vodi: Inti Šraj, prvi?
20.30	Ali gre Slovenija res v EU?, kratki igrani film, prvi?
20.45	Med danes in jutri, pogovori s predsedniki političnih strank, gost: Borut Pahor, predsednik stranke ZLSD, pon
21.45	Šola na Jupitru, pon
22.15	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
22.45	ABCD, svet avtomobilizma, pon
23.15	The Kwashen Retashy, glasbeni show, pon
00.45	Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

07.00	Videostrani
08.00	TV prodaja
09.00	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 174. dela
09.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 175. dela
09.50	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 176. dela
10.10	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 177. dela
10.35	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 178. dela
11.00	Risanke
11.30	Za vas in mesto, ponovitev
12.30	Štiri tacke, ponovitev
13.00	TV prodaja
13.30	Angleška nogometna liga, prenos
15.30	SuperNov@ Multi Talents avdicija, ponovitev
17.00	Moderna orožja, ponovitev
18.00	TV prodaja
18.30	Automobile
18.45	Znani in zanimivi
19.15	Videalisti, glasbene lestvice
20.00	Hrvaški idol, reportaža
21.00	SuperNov@ Multi Talents avdicija Ljubljana - izza odra
22.00	Angleška nogometna liga, posnetek
23.45	SuperNov@ Multi Talents avdicija Ljubljana - izza odra, ponovitev
00.15	TV prodaja
00.45	Videostrani

NEDELJA,

2.5.2004

Slovenija 1

7.05	TELETEKST TV SLOVENIJA do 06.40
7.30	ŽIV ŽAV: BISEROGORA: OD KOD PRIDE VESELJE, LUTKOVNA NANIZANKA, 11/15; METKA IN ZVERINKO ZVER, RISANA NANIZANKA, 2/26; MARCELINO KRUIH IN VINO, RISANA NANIZANKA, 9/26; PIKA NOGAVIČKA, RISANA NANIZANKA, 7/26 (VPS 07.30)
9.30	O ŽIVALIH IN LJUDEH, ODDAJA TV MARIBOR, PONOVIŠTEV
9.55	FRANC KSAVER MEŠKO, DOKUMENTARNI FILM (VPS 09.55)
10.55	DIVJA AZIJA, FRAN. POLJUDNOZNANSTVENA SERIJA, 10/12 (VPS 11.00)
11.20	OZARE, PONOVIŠTEV
11.30	OBZORJA DUHA (VPS 11.30)
12.00	LJUDJE IN ZEMLJA, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 12.00)
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.15	TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA (VPS 13.15)
13.15	SKRITA KAMERA
13.20	ČLOVEK IN POL
13.30	ČLOVEŠKI FAKTOR
13.35	NEDELJSKO OKNO
13.40	GLAS LJUDSTVA
13.45	HALO, LEON
13.55	PET MINUT SLAVE
14.00	V 80. NEDELJAH OKOLI SVETA
14.05	PLANETV
15.05	ŠPORT & ŠPORT NA DANŠANJI DAN
15.15	VABILO ZA DVA
15.30	POLDNEVNIK
15.35	TRIKOTNIK
15.55	TOTAL
16.10	GLASBENI DVOBOJ
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.45	TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA (VPS 16.50)
16.45	FENOMENI
16.50	LORELLA
17.05	PREDMET POZELENIJA
17.20	DRUŽABNA KRONIKA
17.35	VSADANJIK IN PRAZNIK (VPS 17.35)
18.30	ŽREBANJE LOTA (VPS 18.30)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.25	ŠPORT
19.35	ZRCALO TEDNA
19.50	VREME
20.00	SPET DOMA (VPS 20.00)
21.50	INTERVJU: IGOR BAVČAR (VPS 21.50)
22.45	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 22.45)
23.20	ROJEN ZA UBIJANJE, AM. ČB FILM (VPS 23.20)
0.55	NOČNI IZBOR
0.55	DNEVNIK, ŠPORT
1.35	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.30)
2.00	LITTLE LATER: ROBBIE WILLIAMS, KONCERT
2.15	TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA

Slovenija 2

6.15	TELETEKST TV SLOVENIJA do 06.30
6.30	INFOKANAL
10.50	TV PRODAJA
11.20	INFOKANAL
12.00	TV PRODAJA
12.30	SKOZI ČAS (VPS 19.50)
12.40	23. SREČANJE TAMBURAŠKIH IN MANDOLINSKIH SKUPIN IN ORKESTROV SLOVENIJE, 4. DEL (VPS 12.55)
13.15	7. MEDNARODNO ZBOROVSKO TEKMOVANJE MARIBOR 2004, TEKMOVANJE ZA VELIKO NAGRADO MESTA MARIBOR (VPS 13.25)
14.55	EURO 2004 - ZGODOVINA EP V NOGOMETU: LETO 1988 (VPS 14.55)
15.25	EURO 2004 - ZGODOVINA EP V NOGOMETU: LETO 1992 (VPS 15.25)
15.55	AJDOVŠČINA: NOGOMET - LIGA SIMOBIL VODAFONE, PRIMORJE - KD OLIMPIJA, PRENOS (VPS 15.55)
17.55	ROKOMET (M), FINALE SLOVENSKEGA POKALA, PRENOS (VPS 17.55)
19.30	MAGAZIN LICE PRVAKOV (VPS 19.30)
20.00	POTOVANJA NA KONEC SVETA, AVSTRALSKA DOKUMENTARNA SERIJA, 3/13 (VPS 20.05)
20.55	NAŠE SKRIVNO ŽIVLJENJE, AVSTRALSKA NADALJEVANKA, 14/22 (VPS 21.00)
21.45	PO SLEDEH BALETA: IMATE RADI BALET? GA SOVRAŽITE? DOKUMENTARNA ODDAJA O BALETU (VPS 21.55)
22.45	SOUTH PARK, AMERIŠKA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 8/17, PON. (VPS 22.55)
23.05	DOBER, HUDBEN, GRD, ITALIJANSKI FILM, PONOVIŠTEV (VPS 23.15)
1.45	INFOKANAL

Kanal A

9.20	TV prodaja
9.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 130. dela ameriške nadaljevanke
10.40	Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 131. dela ameriške nadaljevanke
11.30	Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 132. dela ameriške nadaljevanke
12.20	Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 133. dela ameriške nadaljevanke
13.10	Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 134. dela ameriške nadaljevanke
14.00	Dannyjeve zvezde, gost Iztok Gartner
15.00	Dr. Phil, pogovorna oddaja
15.50	Oprah Show, pogovorna oddaja
16.40	Guinessova knjiga rekordov, angleška dokumentarna serija
17.35	Čarovnice, 3. sezona, zadnji del ameriške nan.
18.30	Planet 10
19.00	Non Stop Music
20.00	Družinski film: Jezerska pošast, angleško-ameriški film
21.50	Tihi zločin, 1. sezona, 12. del ameriške nan.
22.45	Opazovalec, kanadski film
0.25	Dannyjeve zvezde, ponovitev

Pop TV

7.30	TV prodaja
8.00	Ringa-Raja:
8.00	Katka in Orbi, sinhronizirana risana serija
8.10	Zelenjavčki, sinhronizirana risana serija
8.50	Malinji dol, sinhronizirana risana serija
9.00	Naš mali svet, sinhronizirana risana serija
9.05	Obuti maček, sinhronizirana risana serija
9.30	Mjav! Mjav!, sinhronizirana risana serija
9.40	Rudijevo moštvo, sinhronizirana risana serija
10.05	Sneženi mož, sinhronizirani risani film
11.00	Beyblade, risana serija
11.30	Gallidor - varuh na vesoljski meji, 19. del mladinske nanizanke
12.00	Šolska kostarkarska liga, ponovitev
13.00	Etuda v črnem, ameriški film
14.45	Na deželi je lepo, 2. sezona, 9. del avstralske nanizanke
15.40	Mestece za vedno, 1. sezona, 7. del am. nan.
16.35	Najboljša igralca, ameriški film
18.15	24UR - vreme
18.20	Triki Jamieja Oliverja, 2. sezona, angleška dokumentarna oddaja
19.00	24UR
20.00	Lepo je biti milijonar
21.45	Športna scena
22.30	Ayrton Senna: Pot do zmage, dokumentarna oddaja

23.35	Odmev, kanadsko-francoski film
1.20	24UR, ponovitev
2.20	Nočna panorama

TevePika

9.20	Knjiga na muhi, oddaja o knjigi, pon
9.30	Razgledovanja, potopisna reportaža, pon
10.00	Oddaja o kulinariki, pon
10.30	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
11.00	Sanjska poroka, serija oddaj o pripravah na poroko, vodi: Inti Šraj, pon
11.30	Pod Židano marelo, oddaja narodno zabavnimi ansambli, pon
13.00	V harmoniji naravo, pon
13.30	Tam kjer je veselje doma, narodno zabavni program turističnimi informacijami
17.00	Predah v gibanju, vodi: Jana Debeljak, pon
18.00	Motoristi na cesti, prvi?
18.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, pon
19.00	Na Piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
20.00	Koncert Jasmina Stavrosa, prvi?
21.15	Z glavo na zabavo, pon
21.30	Kasaske dirke, prvi?
22.30	Do zdravja tudi tako, gost: dr. Peter Gregor
23.00	BODI IDOL 2004, zabavno glasbena oddaja, vodi: Rebeka Dremelj, pon
0.30	Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

07.00	Videostrani
08.00	TV prodaja
09.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
11.00	Rad igram nogomet
11.30	Za vas in mesto, oddaja o kmetijstvu in turizmu
12.30	Risanke
13.00	TV prodaja
13.30	SuperNov@ Multi Talents avdicija, ponovitev
14.30	Automobile
14.45	TV prodaja
15.00	Angleška nogometna liga, prenos
17.00	TV prodaja
17.30	Sijaj, ponovitev
18.00	Ekskluzivni magazin
18.30	Vzgoja in nega balkonskih rož, ponovitev
19.00	SuperNov@ Multi Talents avdicija - zmagovalci Ljubljane, ponovitev
20.00	Obtožen bre dokaza, ameriška drama, 1991
21.50	Reporter X
22.20	Angleška nogometna liga, posnetek
00.00	K1, športni program
00.50	SuperNov@ Multi Talents avdicija, ponovitev
01.50	TV prodaja
02.00	Videostrani

PONEDELJEK,

3.5.2004

Slovenija 1

6.25	TELETEKST TV SLOVENIJA do 06.15
6.45	ZRCALO TEDNA, PONOVIŠTEV
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	I POPYTNE TORBE: BONBON
9.25	ODDAJA ZA OTROKE
9.40	PLEME, ANGLEŠKA NANIZANKA, 17/26
10.05	POTEPAJNJA, IGRANO-DOKUMENT.SERIJA, 1/7
10.40	SPET DOMA
12.25	PVI IN DRUGI
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.30	TEDENSKI IZBOR
13.30	OBZORJA DUHA
14.00	LJUDJE IN ZEMLJA, ODDAJA TV MARIBOR
14.55	VSADANJIK IN PRAZNIK, PONOVIŠTEV
15.55	DOBER DAN, KOROŠKA (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	RADOVEDNI TACEK: VETRNICI (VPS 16.50)
17.00	AFNA FRIKI, MLADINSKA ODDAJA, 5/12 (VPS 17.05)
17.35	DIVJINA V VELEMESTIH, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 1/4 (VPS 17.35)
18.25	ŽREBANJE 3X3 PLUS 6 (VPS 18.25)
18.35	ŽREBANJE ASTRA (VPS 18.35)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK

19.35	ŠPORT, VREME, MAGNET
20.00	HUŠAJMOI, ANGLEŠKA NADALJEVANKA, 2/7 (VPS 20.00)
20.55	ŽE V EVROPI (VPS 20.55)
21.25	UMETNI RAJ (VPS 21.25)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	AURELIEN, FRANCOŠKA LITERARNA NADALJEVANKA, 1/2 (VPS 22.45)
0.30	NOČNI IZBOR
0.30	PRIHODNOST
1.20	DNEVNIK, ŠPORT
2.10	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 02.05)
2.35	DIVJINA V VELEMESTIH, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 1/4
3.25	ŽE V EVROPI
3.55	UMETNI RAJ
4.20	SRCNI PRIJATELJI, ITALIJANSKI FILM (VPS 04.15)

Slovenija 2

6.15	TELETEKST TV SLOVENIJA do 06.30
6.30	INFOKANAL
9.05	PRIMORSKI MOZAIK, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA (VPS 09.05)
9.35	TEDENSKI IZBOR
9.35	SLOVENSKI UTRINKI, ODDAJA MADŽARSKE TV
10.00	DICK VAN DYKE, AM. NANIZANKA, 74/158
10.25	INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	INFOKANAL
12.25	TV PRODAJA
13.00	TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA, PONOVIŠTEV
17.00	ZASEDANJE EVROPSKEGA PARLAMENTA, PRENOS I STRASBOURGA (VPS 17.00)
17.45	SKOZI ČAS (VPS 17.45)
18.00	DICK VAN DYKE, AM. NANIZANKA, 75/158 (VPS 18.00)
18.30	MOČ SLIK, NEMŠKI KOPRODUKCIJSKI DOKUMENTARNI ČB FILM, 2., ZADNI DEL, PONOVIŠTEV (VPS 18.25)
20.00	KONČNICA (VPS 20.05)
21.00	STUDIO CITY (VPS 21.00)
21.55	ŠTUDENTSKA (VPS 21.00)
22.25	VIDEOPOTNICE: EVROSONG 2004 (VPS 22.30)
22.55	BRANE RONČEL IZZA ODRA (VPS 23.00)
0.00	ZA DOLAR VEČ, ITALIJANSKI FILM, PONOVIŠTEV (VPS 00.05)
2.05	INFOKANAL

Kanal A

9.15	TV prodaja
9.20	Herkul, 6. sezona, ponovitev 1. dela ameriške nadaljevanke
10.10	Varuhi luke, 7. sezona, ponovitev 15. dela avstralske nanizanke
11.00	Non Stop Music, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Herkul, 6. sezona, 2. del ameriške nadaljevanke
13.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, 135. del ameriške nadaljevanke
14.40	Vsi moji otroci, 30. del ameriške nadaljevanke
15.30	TV prodaja
16.00	Varuhi luke, 7. sezona, 16. del avstralske nan.
16.55	Hal: Skrta kamera, humoristična oddaja
17.25	Samski stan, 1. sezona, 22. del ameriške humoristične nanizanke
17.55	Jimova družina, 1. sezona, 11. del ameriške humoristične nanizanke
18.25	XXL premiere
18.30	Non Stop Music
20.00	Maskevanje, ameriški film
21.50	Mikser: Mladi zdravniki, 1. sezona, 8. del ameriške humoristične nanizanke
22.20	Raymonda imajo vsi radi, 4. sezona, 15. del ameriške humoristične nanizanke
22.50	Ta nora služba, 1. sezona, 13. del ameriške humoristične nanizanke
23.20	Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Maskevanje ljubezni, ponovitev 70. dela španske nadaljevanke
9.40	Klon, ponovitev 14. dela brazilске nadaljevanke
10.30	TV prodaja
11.00	Moja Sofija, ponovitev 9. dela španske nad.
11.50	Družinske vezi, ponovitev 92. dela brazilске nadaljevanke
12.40	Športna scena, ponovitev

13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Družinske vezi, 93. del brazilske nadaljevanke
15.55	Moja Sofija, 10. del španske nadaljevanke
16.55	Klon, 15. del brazilske nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Maščevanje ljubezni, 71. del španske nad.
19.00	24UR
20.00	Pod eno streho, 4. sezona, 11. del sosedse nadaljevanke
20.55	Sedma nebesa, 7. sezona, 13. del ameriške nan.
21.50	Naša sodnica, 3. sezona, 12. del ameriške nan.
22.45	XXL premiere
22.50	Tretja izmena, 4. sezona, 9. del ameriške nan.
23.45	24UR, ponovitev
0.45	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	The Kwashen Retashy, glasbeni show, pon
11.00	ABCD, svet avtomobilizma, pon
11.30	Zeleni vodnik, oddaja o hortikulturi, pon
12.00	Šola na Jupitru, pon
12.30	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
13.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, tema: ledvica, pon
13.30	Video top 30, lestvica glasbenih spotov
16.30	Zrela leta Melanijo Šter, oddaja za tretje življenjsko obdobje, pon
17.00	Štiri tacke, oddaja o hisnih ljubljencih, pon
17.30	Klepce jasnovidko Maručo, živo
18.00	Sanjska poroka, serija oddaj o pripravah na poroko, vodi: Inti Šraj, pon
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	24 UR, prenos v živo
20.00	Na Piki, aktualna pogovorna oddaja
21.00	Droga - sreča na vrvič, prvi?
21.30	Koncert Jasmina Stavrosa
22.45	Knjiga na muhi, oddaja o knjigi
23.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.30	Predah v gibanju, vodi: Jana Debeljak, pon
00.30	Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

06.00	Videostrani
07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Risanke
08.50	TV prodaja
09.10	Automobile
09.25	Risanke
10.10	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
10.55	Videalisti, glasbene lestvice
12.00	TV prodaja
12.25	Videalisti, glasbene lestvice
13.15	TV prodaja
13.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
14.30	SuperNov@ Multi Talents - avdicija, ponovitev
15.30	Angleška nogometna liga, ponovitev
17.15	TV prodaja
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 179. del italijanske telen.
18.00	TV prodaja
18.30	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
19.00	SuperNov@ Multi Talents - avdicija, ponovitev
20.00	Moderna orožja, dokumentarna oddaja
21.00	Kristusovo trpljenje Mela Gibsona, dokumentarna oddaja
22.00	Nihče ne pozna nikogar, span. triler, 1999
23.50	K1, športni program
00.50	SuperNov@ Multi Talents - avdicija, ponovitev
01.50	TV prodaja
02.20	Videostrani

TOREK,

4.5.2004

Slovenija 1

6.00	TELETEKST TV SLOVENIJA do 06.15
6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA

6.30	ODMEVI
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	RADOVEDNI TAČEK: VETRNICNA
9.15	RISANKA
9.20	MARSUPIJAMI, RISANA NANIZANKA, 14/26
9.45	AFNA FRIKI, MLADINSKA ODDAJA, 5/12
10.10	SPREHODI V NARAVO: ZVONČKI IN TROBENTICE
10.30	DIVJINA V VELEMESTIH, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 1/4
11.20	VSAKANJIK IN PRAZNIK
12.20	ALPE-DONAVA-JADRAN: VALVASOR
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.15	TEDENSKI IZBOR
13.15	UMETNI RAJ
13.40	ŽE V EVROPI
14.10	INTERVJU: IGOR BAVČAR
15.05	HUŠAJMOJ, ANGLEŠKA NADALJEVANKA, 2/7, PONOVIČEV
15.55	MOSTOVI - HIDAK: POTEPANJA - BARANGOLJOK (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	SONČNICA NA RAMI: ŽABE, ODPETE PESMI OTONA ŽUPANČIČA (VPS 16.50)
16.55	RISANKA
17.05	ZLATKO ZAKLADKO: ČAJ ZA ZAMUDNIKE (VPS 16.55)
17.20	KNJIGA MENE BRIGA - FRANCOIS RABELAIS: GARGANTUA IN PANTAGRUEL, PONOVIČEV (VPS 17.10)
17.45	VPRŠAJTE MOJSTRA, DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 17.40)
18.15	DUHOVNI UTRIP (VPS 18.10)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNİK
19.35	ŠPORT, VREME, MAGNET
20.00	V IMENU LJUDSTVA, DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 20.00)
20.55	POD ŽAROMETOM (VPS 21.00)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	ATOMSKA POTOVANJA, TRINITY: POT SE NADALJUJE, AMERIŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA, 2/3 (VPS 22.50)
23.40	ZGUBLJENO PODEŽELJE, NEMŠKA DRAMA (VPS 23.40)
1.10	NOČNI IZBOR
1.10	DNEVNİK, ŠPORT
2.00	DNEVNİK ZAMEJSKE TV (VPS 02.05)
2.20	VPRŠAJTE MOJSTRA, DOKUMENTARNA ODDAJA
2.50	DUHOVNI UTRIP
3.10	V IMENU LJUDSTVA, DOKUMENTARNA ODDAJA
4.00	POD ŽAROMETOM
5.15	GLASBENA ODDAJA

Slovenija 2

6.15	TELETEKST TV SLOVENIJA do 06.30
6.30	INFOKANAL
9.05	GLASNIK, ODDAJA O KULTURI TV MARIBOR (VPS 09.05)
9.35	TEDENSKI IZBOR
9.35	DOBER DAN, KOROŠKA
10.05	DICK VAN DYKE, AM. NANIZANKA, 75/158
10.25	INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	INFOKANAL
15.50	TV PRODAJA
16.20	TEDENSKI IZBOR
16.20	ŠTUDENTSKA
16.50	STUDIO CITY
17.55	VIDEOSPOTNICE: EVROSONG 2004, PONOVIČEV
18.25	SKOZI ČAS (VPS 18.15)
18.40	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 76/158 (VPS 18.30)
19.05	VNOVIČ V BRIDESHEADU, ANGLEŠKA LITERARNA NADALJEVANKA, 5/11, PONOVIČEV (VPS 19.05)
20.00	FRASIER, AMERIŠKA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 8/24 (VPS 20.05)
20.35	LA CORUNA: LIGA PRVAKOV V NOGOMETU, POVRTNA TEKMA POLFINALA: DEPORTIVO - PORTO, PRENOS (VPS 20.35)
22.35	KOLESARSKA DIRKA PO SLOVENIJI, REPORTAŽA (VPS 22.35)
23.05	CARLINA PESEM, ANGLEŠKI FILM (VPS 23.05)
1.05	VIDEOSPOTNICE: EVROSONG 2004 (VPS 01.05)
1.35	PRGIŠČE DINAMITA, ITALIJANSKI FILM, PONOVIČEV (VPS 01.35)
4.05	INFOKANAL

Kanal A

9.15	TV prodaja
9.20	Herkul, 6. sezona, ponovitev 2. dela ameriške nadaljevanke
10.10	Varuhi luke, 7. sezona, ponovitev 16. dela avstralske nanizanke
11.00	Non Stop Music, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Herkul, 6. sezona, 3. del ameriške nadaljevanke
13.50	Mladi in nemiri, 3. sezona, 136. del ameriške nadaljevanke
14.40	Vsi moji otroci, 31. del ameriške nadaljevanke
15.30	TV prodaja
16.00	Varuhi luke, 7. sezona, 17. del avstralske nanizanke
16.55	Hal: Skrita kamera, humoristična oddaja
17.25	Samski stan, 1. sezona, 23. del ameriške humoristične nanizanke
17.55	Jlmova družina, 1. sezona, 12. del ameriške humoristične nanizanke
18.25	XXL premiere
18.30	Non Stop Music
20.00	Akcija: Ameriški ninja 4, ameriški film
21.50	Mikser: Mladi zdravniki, 1. sezona, 9. del ameriške humoristične nanizanke
22.20	Raymonda imajo vsi radi, 4. sezona, 16. del ameriške humoristične nanizanke
22.50	Ta nora služba, 1. sezona, 14. del ameriške humoristične nanizanke
23.20	Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Maščevanje ljubezni, ponovitev 71. dela španske nadaljevanke
9.40	Klon, ponovitev 15. dela brazilske nadaljevanke
10.30	TV prodaja
11.00	Moja Sofija, ponovitev 10. dela španske nadaljevanke
11.50	Družinske vezi, ponovitev 93. dela brazilske nadaljevanke
12.45	Sedma nebesa, 7. sezona, ponovitev 13. dela ameriške nanizanke
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Družinske vezi, 94. del brazilske nadaljevanke
15.55	Moja Sofija, 11. del španske nadaljevanke
16.55	Klon, 16. del brazilske nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Maščevanje ljubezni, 72. del španske nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	Preverjeno
21.00	Življenjska zgodba: Srčna sprememba, ameriški film
22.40	XXL premiere
22.45	Tretja izmena, 4. sezona, 10. del ameriške nanizanke
23.40	24UR, ponovitev
0.40	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Koncert Jasmina Stavrosa
10.45	Z glavo na zabavo, pon
11.00	Samozdravilna energetska metoda Rudija Klarica, prvi?
11.30	Zeleni vodnik, oddaja o hortikulturi, pon
12.00	Med danes in jutri, pogovori s predsedniki političnih strank, gost: Borut Pahor, predsednik stranke ZLSD, pon
13.00	Z glavo na zabavo, pon
13.15	Video top 30, lestvica glasbenih spotov
18.15	Knjiga na muhi, oddaja o knjigi
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	24 UR, prenos v živo
20.00	BODI IDOL 2004, zabavno glasbena oddaja, vodi: Rebeka Dremelj, prvi?
21.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, pregled dojk
22.00	V harmoniji naravo, prvi?
22.30	Droga - sreča na vrvič, pon
23.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.30	Med danes in jutri, pogovori s predsedniki političnih strank, gost: mag. Anton Rop, predsednik stranke LDS, prvi?
00.30	Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

06.00	Videostrani
07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Risanke
08.50	TV prodaja
09.10	Moderna orožja, dokumentarna oddaja
10.10	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
11.00	Ekzkluzivni magazin, ponovitev
11.30	Videalisti, glasbene lestvice
12.00	TV prodaja
12.25	Risanke
13.15	TV prodaja
13.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
14.30	SuperNov@ Multi Talents - avdicija, ponovitev
15.30	Angleška nogometna liga, ponovitev
17.15	TV prodaja
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 180. del italijanske telenovele
18.00	Mohorjeva družba Celovec skrbi za mlade bralce, reportaža
18.30	Pokemoni, risani film
19.00	Ekzkluzivni magazin, ponovitev
19.30	Vzgoja in nega balkonskih rož, ponovitev
20.00	Ples za boga, irsko ameriška drama, 1998
21.45	3000 milj do Gracelanda, ameriški akcijski triler, 2001
00.00	Automobile
00.15	SuperNov@ Multi Talents - avdicija, ponovitev
01.15	TV prodaja
01.45	Videostrani

SREDA,

5.5.2004

Slovenija 1

6.00	TELETEKST TV SLOVENIJA do 06.15
6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	SONČNICA NA RAMI: ŽABE, ODPETE PESMI OTONA ŽUPANČIČA
9.10	RISANKA
9.15	ZLATKO ZAKLADKO: ČAJ ZA ZAMUDNIKE
9.30	PIPSI, RISANA NANIZANKA, 12/26
9.55	SMER VESOLJE, RISANA NANIZANKA, 11/26
10.20	KNJIGA MENE BRIGA - FRANCOIS RABELAIS: GARGANTUA IN PANTAGRUEL
10.50	VPRŠAJTE MOJSTRA, DOKUMENTARNA ODDAJA
11.20	DUHOVNI UTRIP
11.40	FRANC KSAVER MEŠKO, DOKUMENTARNI FILM
12.40	HALO, LEON
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.40	TEDENSKI IZBOR
13.40	NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR
14.05	V IMENU LJUDSTVA, DOKUMENTARNA ODDAJA
15.00	POD ŽAROMETOM, PONOVIČEV
15.55	MOSTOVI - HIDAK (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	MALE SIVE CELICE, KVI (VPS 16.50)
17.35	RISANKA
17.45	VOJLA NAJDE POT: VOJLA PREŽIVETJA, DOKUMENTARNI FILM (VPS 17.45)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNİK
19.35	ŠPORT, VREME, MAGNET
20.00	SEDMI PEČAT: ZAMUJENA PRILOŽNOST, AMERIŠKI FILM (VPS 20.00)
22.05	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.05)
23.00	FRANCI SLAK: KRIZNO OBDOBJE, IZVRINI TV FILM (VPS 23.00)
0.30	NOČNI IZBOR
0.30	DNEVNİK, ŠPORT
1.20	DNEVNİK ZAMEJSKE TV (VPS 01.25)
1.40	VOJLA NAJDE POT: VOJLA PREŽIVETJA, DOKUMENTARNI FILM
2.30	TUŠ, KITAJSKI FILM (VPS 02.35)
4.05	FRANCI SLAK: KRIZNO OBDOBJE, IZVRINI TV FILM
5.50	KONCERT SKUPINE YOGURT (VPS 05.50)

Slovenija 2

6.15	TELETEKST TV SLOVENIJA od 06.30
6.30	INFOKANAL
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	NOVE ZVEZDE EVROPE, 2/8
9.35	MOSTOVI - HIDAK: POTEPANJA - BARANGOLJŠOK
10.05	DICK VAN DYKE, AM. NANIZANKA, 76/158
10.25	INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	INFOKANAL
14.10	TV PRODAJA
14.40	SELTIVNE VIHRE PO EVROPI, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 2/4, PONOVITEV
15.35	VIDEOSPOTNICE: EVROSONG 2004, PONOVITEV
16.10	PRAGA: SP V HOKEJU NA LEDU SKUPINE A, ČETRTFINALE, PRENOS (VPS 16.10)
18.35	DICK VAN DYKE, AM. NAN., 77/158 (VPS 18.35)
19.00	KONČNICA, PONOVITEV
20.05	ŠPORTNA SREDA: LIGA PRVAKOV V NOGOMETU, POVRATNA TEKMA POLIFINALA: CHELSEA - MONACO, PRENOS (VPS 20.05)
23.00	KOLESARSKA DIRKA PO SLOVENIJI, REPORTAŽA (VPS 23.00)
23.30	VIDEOSPOTNICE: EVROSONG 2004 (VPS 23.30)
0.00	VAMPIRKINI LJUBIMCI, ANGLEŠKI FILM (VPS 00.00)
1.30	INFOKANAL

Kanal A

9.15	TV prodaja
9.20	Herkul, 6. sezona, ponovitev 3. dela am. nad.
10.10	Varuhi luke, 7. sezona, pon. 17. dela avst. nan.
11.00	Non Stop Music, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Herkul, 6. sezona, 4. del ameriške nadaljevanke
13.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, 137. del am. nad.
14.40	Vsi moji otroci, 32. del ameriške nadaljevanke
15.30	TV prodaja
16.00	Varuhi luke, 7. sezona, 18. del avstralske nan.
16.55	Hal: Skrita kamera, humoristična oddaja
17.25	Samski stan, 2. sezona, 1. del ameriške humoristične nanizanke
17.55	Jimova družina, 1. sezona, 13. del ameriške humoristične nanizanke
18.25	XXL premiere
18.30	Non Stop Music
20.00	Ekstra magazin
20.50	Ameriška pita Ruby Wax, angleska pogovorna oddaja
21.30	Mikser: Mladi zdravniki, 1. sezona, 10. del ameriške humoristične nanizanke
22.00	Raymonda imajo vsi radi, 4. sezona, 17. del ameriške humoristične nanizanke
22.30	Ta nora služba, 1. sezona, 15. del ameriške humoristične nanizanke
23.00	Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Masčevanje ljubezni, ponovitev 72. dela španske nadaljevanke
9.40	Klon, ponovitev 16. dela brazilске nadaljevanke
10.30	TV prodaja
11.00	Moja Sofija, ponovitev 11. dela španske nad.
11.50	Družinske vezi, ponovitev 94. dela brazil. nad.
12.45	Preverjeno, ponovitev
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Družinske vezi, 95. del brazilске nadaljevanke
15.55	Moja Sofija, 12. del španske nadaljevanke
16.55	Klon, 17. del brazilске nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Masčevanje ljubezni, 73. del španske nad.
19.00	24UR
20.00	TV kriminalka: Izginila je bre sledu, am. film
21.40	Na kraju zločina, 3. sezona, 16. del am. nan.
22.30	XXL premiere
22.35	Tretja izmena, 4. sezona, 11. del ameriške nan.
23.30	24UR, ponovitev
0.30	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Razgledovanja, potopisna reportaža, prvi

10.00	Štiri tacke, oddaja o hišnih ljubljencih, pon
10.30	V harmoniji naravo, pon
11.00	BODI IDOL 2004, zabavno glasbena oddaja, vodi: Rebeka Dremelj, pon
12.30	Video top 30, lestvica glasbenih spotov
17.30	Šola na Jupitru, živo
18.00	Do zdravja tudi tako, gost: dr. Peter Gregor, prvi
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	24 UR, prenos v živo
20.00	Aktualno, gostja: A. Paulin - SMS, prvi?
20.30	ABCD, svet avtomobilizma, prvi?
21.00	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapez
21.30	Ali gre Slovenija res v EU?, kratki igriani film, pon
21.45	Z glavo na zabavo, pon
22.00	Med danes in jutri, pogovori s predsedniki političnih strank, gost: mag. Anton Rop, predsednik stranke LDS, pon
23.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.30	Sanjska poroka, serija oddaj o pripravah na poroko, vodi: Inti Šraj, pon
00.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, pregled dojk, pon
00.30	Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

06.00	Videostrani
07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Risanke
08.50	TV prodaja
09.10	Agencija, 9. del ameriške nanizanke
10.10	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
10.55	Videalisti, glasbene lestvice
11.45	Automobile
12.00	TV prodaja
12.25	Risanke
13.15	TV prodaja
13.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
14.30	SuperNov@ Multi Talents - avdicija, ponovitev
15.30	Ples za boga, irsko ameriška drama, 1998
17.15	TV prodaja
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 181. del italijanske telen.
18.00	TV prodaja
18.30	Pokemoni, risani film
19.00	Hrvaški idol, reportaža
20.00	SuperNov@ Multi Talents - polfinale i Ljubljane
21.30	Sijaj
22.00	Milijon neba, ameriška komedija, 1996
23.50	Reporter X
00.20	SuperNov@ Multi Talents - polfinale i Ljubljane, ponovitev
01.20	TV prodaja
01.50	Videostrani

ČETRTEK,

6.5.2004

Slovenija 1

6.00	TELETEKST TV SLOVENIJA od 06.20
6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	MALE SIVE CELICE, KVI
9.50	RISANKA
10.00	ZGODBE I ŠKOLJKE
10.35	VOLJA NAJDE POT: VOLJA PREŽIVETJA, DOKUMENTARNI FILM
11.25	DIVJA AZIJA, FRAN. POLJUODNOZNASTVENA SERIJA, 10/12
11.55	SLOVENIJA OD ZNOTRAJ, DOKUMENT. FILM
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.15	SPET DOMA, PONOVITEV
15.05	ATOMSKA POTOVANJA, TRINITY: POT SE NADALJUJE, AMERIŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA, 2/3, PONOVITEV
15.55	MOSTOVI - HIDAK: BREZ MEJA - HATJRTALAN (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)

16.50	ENAJSTA ŠOLA, ODDAJA ZA RADOVEDNEŽE (VPS 16.50)
17.25	ŠTAFETA MLADOSTI (VPS 17.25)
18.05	HUMANISTIKA (VPS 18.10)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	ŠPORT, VREME, MAGNET
20.00	TEDNIK (VPS 20.00)
21.00	OSMI DAN (VPS 21.00)
21.30	KNJIKA MENE BRIGA - DAVID EWING DUNCAN: KOLENDAR (VPS 21.30)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	GLASBENI VEČER
22.50	DUBRAVKA TOMŠIČ SREBROTJAK, ORKESTER SLOVENSKE FILHARMONIJE IN MARKO LETONJA: F. LISZT - KONCERT ZA KLAVIR IN ORKESTER ŠT. 1 V ES-DURU (VPS 22.50)
23.20	1. KLASIČNEGA ARHIVA ... ERICH LEINSORF (R. STRAUSS) (VPS 23.20)
23.45	NOČNI IZBOR
23.45	DNEVNIK, ŠPORT, PONOVITEV
0.35	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 00.35)
0.55	ŠTAFETA MLADOSTI
1.35	HUMANISTIKA
2.05	TEDNIK
3.00	OSMI DAN
3.30	SPET DOMA
5.35	SFILTRIM, KONCERT SLOVENSKE ROCK SKUPINE (VPS 05.35)

Slovenija 2

6.15	TELETEKST TV SLOVENIJA od 06.30
6.30	INFOKANAL
9.05	EVROPSKI MAGAZIN, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 09.05)
9.35	TEDENSKI IZBOR
9.35	MOSTOVI - HIDAK
10.05	DICK VAN DYKE, AM. NANIZANKA, 77/158
10.25	INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	INFOKANAL
14.05	TV PRODAJA
14.40	POTOVANJA NA KONEC SVETA, AVSTRALSKA DOKUMENTARNA SERIJA, 3/13, PONOVITEV
15.35	VIDEOSPOTNICE: EVROSONG 2004, PON. 16.10
16.10	PRAGA: SP V HOKEJU NA LEDU SKUPINE A, ČETRTFINALE, PRENOS (VPS 16.10)
18.30	SLOV V MOJI POSTELJI, NEMŠKI FILM, PONOVITEV (VPS 18.30)
20.10	PRAGA: SP V HOKEJU NA LEDU SKUPINE A, ČETRTFINALE, PRENOS (VPS 20.10)
22.30	KOLESARSKA DIRKA PO SLOVENIJI, REPORTAŽA
23.00	POSEBEN POGLEDE: RAZPOLOŽENA ZA LJUBEZEN, HONGKONŠKI FILM (VPS 23.05)
0.40	VIDEOSPOTNICE: EVROSONG 2004 (VPS 00.40)
1.10	NELL, AMERIŠKI FILM, PONOVITEV (VPS 01.10)
2.55	INFOKANAL

Kanal A

9.15	TV prodaja
9.20	Herkul, 6. sezona, ponovitev 4. dela am. nad.
10.10	Varuhi luke, 7. sezona, ponovitev 18. dela avstralske nanizanke
11.00	Non Stop Music, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Herkul, 6. sezona, 5. del ameriške nadaljevanke
13.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, 138. del am. nad.
14.40	Vsi moji otroci, 33. del ameriške nadaljevanke
15.30	TV prodaja
16.00	Varuhi luke, 7. sezona, 19. del avstralske nan.
16.55	Hal: Skrita kamera, humoristična oddaja
17.25	Samski stan, 2. sezona, 2. del ameriške humoristične nanizanke
17.55	Jimova družina, 1. sezona, 14. del am. hum. nan.
18.25	XXL premiere
18.30	Non Stop Music
20.00	Krimic: Pogumna novinarka, kanadski film
21.50	Mrtve priče, 1. sezona, 2. del angleške nan.
22.50	Samo bedaki in konji, 2. sezona, 6. del angleške humoristične nanizanke
23.20	Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Masčevanje ljubezni, ponovitev 73. dela španske nadaljevanke
9.40	Klon, ponovitev 17. dela brazilске nadaljevanke
10.30	TV prodaja

11.00	Moja Sofija, ponovitev 12. dela španske nadaljevanke
11.50	Družinske vezi, ponovitev 95. dela brazil. nad.
12.45	Na kraju zločina, 3. sezona, ponovitev 16. ameriške nanizanke
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Družinske vezi, 96. del brazilске nadaljevanke
15.55	Moja Sofija, 13. del španske nadaljevanke
16.55	Klon, 18. del brazilске nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Masčevanje ljubezni, 74. del španske nad.
19.00	24UR
20.00	Trenja
21.30	Popolni četrtci: Prijatelji, 10. sezona, 13. del ameriške nanizanke
22.00	Na kraju zločina: Miami, 1. sezona, 14. del ameriške nanizanke
22.55	XXL premiere
23.00	Peklene droge, dokumentarna oddaja
23.55	24UR, ponovitev
0.55	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, pregled dojk, pon
10.00	Droga - sreča na vrvi, pon
10.30	Aktualno, računalniško znanje, prvi?
11.00	SKL, solska košarkaška liga, prvi?
12.00	Samozdravilna energetska metoda Rudija Klariča, pon
12.30	Petkova pomenkovanja, življenske izkušnje
13.30	Knjiga na muhi, oddaja o knjigi
13.45	Ali gre Slovenija res v EU?, kratki igriani film, pon
14.00	Med danes in jutri, pogovori s predsedniki političnih strank, gost: mag. Anton Rop, predsednik stranke LDS, pon
15.00	Video top 30, lestvica glasbenih spotov
17.00	Aktualno, gostja: A. Paulin - SMS, pon
17.30	Do zdravja tudi tako, gost: dr. Peter Gregor, pon
18.00	Štiri tacke, oddaja o hišnih ljubljencih, prvi?
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	24 UR, prenos v živo
20.00	Pod židano marelo, oddaja narodno zabavnimi ansambli, prvi?
21.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, CINDI, prvi?
22.00	Razgledovanja, potopisna reportaža, pon
22.30	V harmoniji naravo, pon
23.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.30	Na Piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
00.30	Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

06.00	Videostrani
07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Risanke
08.50	TV prodaja
09.10	Kako preživeti, 9. del ameriške serije
10.10	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
10.55	Videalisti, glasbene lestvice
11.30	Mohorjeva družba Celovec skrbi za mlade bralce, reportaža
12.00	TV prodaja
12.25	Risanke
13.15	TV prodaja
13.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
14.30	SuperNov@ Multi Talents - avdicija, ponovitev
15.30	Zaslišanje, ameriška kriminalna drama, 1990
17.15	TV prodaja
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 182. del italijanske telenovela
18.00	TV prodaja
18.30	Pokemoni, risani film
19.00	SuperNov@ Multi Talents - polfinale i Ljubljane, ponovitev
20.00	SuperNov@ Multi Talents Hrvaška, reportaža
21.00	Dezela tigrov, ameriška vojna drama, 2000
22.50	Automobile
23.05	SuperNov@ Multi Talents - avdicija, ponovitev
00.00	TV prodaja
00.30	Videostrani

PETEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognotik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
11.15	Knjižne minute (presoje)
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Komentar tedna
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditev
17.00	Ob petih pripravljamo podstrešje
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	2. in 4. Skriti zaklad
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Iz Mohorjeve skrinje
21.15	Ponovitev Komentarja tedna
21.30	Mozaik dneva
22.00	Klasična glasba Ponovitev:
23.00	Doživljajta gora in narave
24.00	Srečno na poti
04.40	Radio Vatikan

SOBOTA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognotik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Naravoslovne zanimivosti
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Sobotna iskrica
10.30	Poročila, Vaša pesem
11.00	Za življenje, danes in jutri: 1. Besede mičejo 2. Zakonci 3. Svet oblikuje mlade 4. Betanija
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Glasbena voščila

15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditev
16.00	Mali oglasi
17.00	Slovenec Slovenca vabi
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Naš gost
19.30	Poročila
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Radijska molitev
21.00	Škofov govor pred nedeljo
21.15	1. Gospod klče 2.-4. Vodnik po Sv. pismu 3. Jezus živi Ponovitev:
22.00	Za življenje
23.00	Obala neznanega
24.00	Slovenec Slovenca vabi
04.40	Radio Vatikan

NEDELJA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognotik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Škofov govor za nedeljo (ponov.)
07.00	Zvonjenje
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Iz življenja vesoljne Cerkve
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Prenos sv. maše
10.00	Oznaniila
10.15	Graditelji slovenskega doma
11.00	Poročila, osmrtnice, obvestila
11.15	Kmetijska oddaja
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Glasbena voščila
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditev
17.00	Slovenec po svetu in domovini
18.00	Sakralna glasba
19.30	Za otroke
19.45	Škofov govor za nedeljo
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Obala neznanega - izzivi vere
21.30	Radijski roman Ponovitev:
22.00	Naš gost
23.00	Iz življenja vesoljne Cerkve
23.30	Sobota ob 21.15
00.30	Graditelji
04.40	Radio Vatikan

PONEDELJEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognotik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
11.15	Iz zalozbe TDO
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi

13.30	Stare, ma lepe
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditev
17.00	1. Zdravstvena 2. O šolstvu 3. Pravne zagate 4. Za streho nad glavo
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Glasovanje za Vašo pesem
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Prijatelji radia Ognjišče
21.30	Mozaik dneva
22.00	1. Zanimivosti nočnega neba Ponovitev:
23.00	Sakralna glasba
24.00	Slovenec po svetu in domovini
04.40	Radio Vatikan

TOREK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognotik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditev
16.00	Glasbena voščila
17.00	Šport na Radiju Ognjišče I.
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Šport na Radiju Ognjišče II.
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	1. Luč v temi, 3. Vstani in hodi 2. 4. in 5. Juretov večer
21.30	Mozaik dneva
22.00	1. in 3. Sončna pesem, 2. 4. in 5. Svetloba in senca Ponovitev:
23.00	Ponedeljek ob 17.00
24.00	Prijatelji radia Ognjišče
04.40	Radio Vatikan

SREDA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognotik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)

07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
10.15	Srečno na poti
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Zlati zvoki
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditev
16.00	Mali oglasi
17.00	Pogovor o
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Aktualna tema
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Sveta vera bodi vam luč (radijska kateheza)
21.30	Mozaik dneva
22.00	Glasba z znamko Ponovitev:
23.00	Šport na Radiju Ognjišče
04.40	Radio Vatikan

ČETRTEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognotik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
09.30	Zalozba Družina
10.00	Poročila
10.15	Doživljajta gora in narave
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Komentar Družine
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditev
16.00	Glasbena voščila
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	1.-3. Diljaska oddaja 2.-4. Skavtski potep
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Karavana prijateljstva I.
21.30	Mozaik dneva
22.00	Karavana prijateljstva II. Ponovitev:
23.00	Pogovor o
24.00	Sveta vera bodi vam luč
04.40	Radio Vatikan

Esad Babačić

Kralj Perić!

Roki za oddajo tekstov so zares neizprosni. Urednika sem prijazno zaprosil, ali ga lahko tokrat malce premakne, saj bi nam v nasprotnem ušla zgodovina. Ko sem začel s pisanjem tega podlistka, so naše teniške igralke povedle proti veliki Ameriki, malce kasneje pa se je začel končni obračun Pivovarne Laško z nemško-skandinavsko koalicijo.

Majhna Slovenija, ki se je medtem že izgubila v velikem evropskem morju, se je torej še enkrat udarila z veliko močnejšimi, številčnejšimi in bogatejšimi nasprotniki. Kolega Ivo Milovanović je dejal, da bodo Španci sodili nepristransko, toda že v drugi minuti so ga ti demantirali, saj so naše pošteno okradli. Toda takoj sta se zbudila Rutenka in Zorman, da o Peroviču sploh ne govorim. Prav Zormanova mentaliteta mi je pred srečanjem vplivala največ zaupanja, ko pa je zadetek dosegel še Vugrinec, ki je bil dolžnik s prve tekme, se mi je zdelo, da se bo vse skupaj dobro končalo. Toda takoj je sledil šok, saj se je poškodoval naš Edo Kokšarov. Objektivni Španci so nam medtem dodelili še drugo izključitev in po njihovi zaslugi so se domačini vrnili v igro. Slika in ton sta bila daleč od evropske ravni, saj je ton neprenehoma izginjal. Jasno je bilo, da Rutenka ne bo zmogel sam. Hvala bogu, da se je vrnil Edo in spet prebil krilo. Ruska naveza je res neverjetna. Še enkrat se je izkazalo, da je Christian sen kljub iskricam v Celju izjemno korekten igralec, ki se zna tudi opravičiti. Znova izključitev, ki jo je izsilil domači igralec, toda Perić še ne pusti, da bi Španci konkretnije vplivali na izid. Zviti Nemci dajo zadetek, če se le malo preveč poveseš svojega gola. Če ne bi bili takšni, ne bi prišli tako daleč. Za udarec po glavi, ki so ga pred tem nagradili z izključitvijo za naše, Nemcem le rumeni karton. Končno enkrat sta sodnika

zahtevala, da Nemci po našem zadetku ponovijo s sredine. Iz tega bi se dalo sklepati, da se jim to zgodi večkrat, samo da sodniki tega nočejo videti. Znameniti španski sodniki so najboljši igralci domačega moštva, o tem ni dvoma.

Pišem, kot da se dogaja ta trenutek, vem namreč, da bo šla ta tekma v zgodovino, seveda zato, ker bodo prvaki naši. Upam, da mi ne bo treba popravljati napisanega, če bo šlo kaj hudo narobe. Prvi polčas se je odvijal tako, kot sem predvideval. Domačini so se preprosto ustrašili sami sebe, kar je zelo pogost pojav, ko morajo izkoristiti prednost domačega igrišča. Seveda je v takšnih primerih bolj vroče v drugem polčasu, ko se začne tresti tudi moštvo, ki ima prednost. Glede na to, da je v prvem polčasu padlo malo zadetkov, težko verjamem, da bi lahko bilo v drugem veliko drugače.

Medtem se je v Portorožu zgodila Venus in pometla z ubogo Ka-

športna velesila, čeprav nas ni niti za eno predmestje največjih ameriških mest. Če nas bo Evropa zaradi česa upoštevala, nas bo zaradi športa. V nekaterih drugih zadevah smo menda daleč od tistega, kar nam prodajajo oblastniki. Menda nas je prehitela tudi Slovaška, s katero so nas najraje zamenjevali. Toda pustimo to, Celje je že tu, v Evropi.

Tudi drugi polčas se je začel s Peričevo obrambo, kar pomeni, da bo vse dobro. Toda kot sem predvideval, so se začeli tresti tudi naši, kar so izkoristili ne tako dobri, zato pa toliko bolj trmasti domačini. Objektivni Španci so seveda nasedli živčnosti in kmalu bi bili štirje zadetki razlike. Toda Perić je spet dokazal, da je vreden Barcelone. Civilizirani Skandinavci so še bolj umazani, kot bi si lahko mislili. Sodniki nasedajo kot otroci. Zvestno ali ne, tega ne bomo vedeli nikdar. Tudi Ivo je opazil, da so Skandinavci neverjetno vročekrvni

Če nas bo Evropa zaradi česa upoštevala, nas bo zaradi športa. V nekaterih drugih zadevah smo menda daleč od tistega, kar nam prodajajo oblastniki.

tarino, ki je bolj ali manj statirala. Toda treba je znati uživati v trenutkih, ko vodimo, naj ti trajajo, kolikor pač trajajo. Naši sosedje Avstrijci, za katere bomo tudi v Evropi "bivši jugosi", lahko samo sanjajo o takšnih izidih. Kje so njihov rokomet pa nogomet in košarka? Nikjer! Nekaj bolje jim kaže v hokeju, pa še tega jim bomo kmalu vzeli, in to na njihovem ledu, upam da na Dunaju, kjer bo tudi veliko "bivših" navijalo za Rise. Mi smo

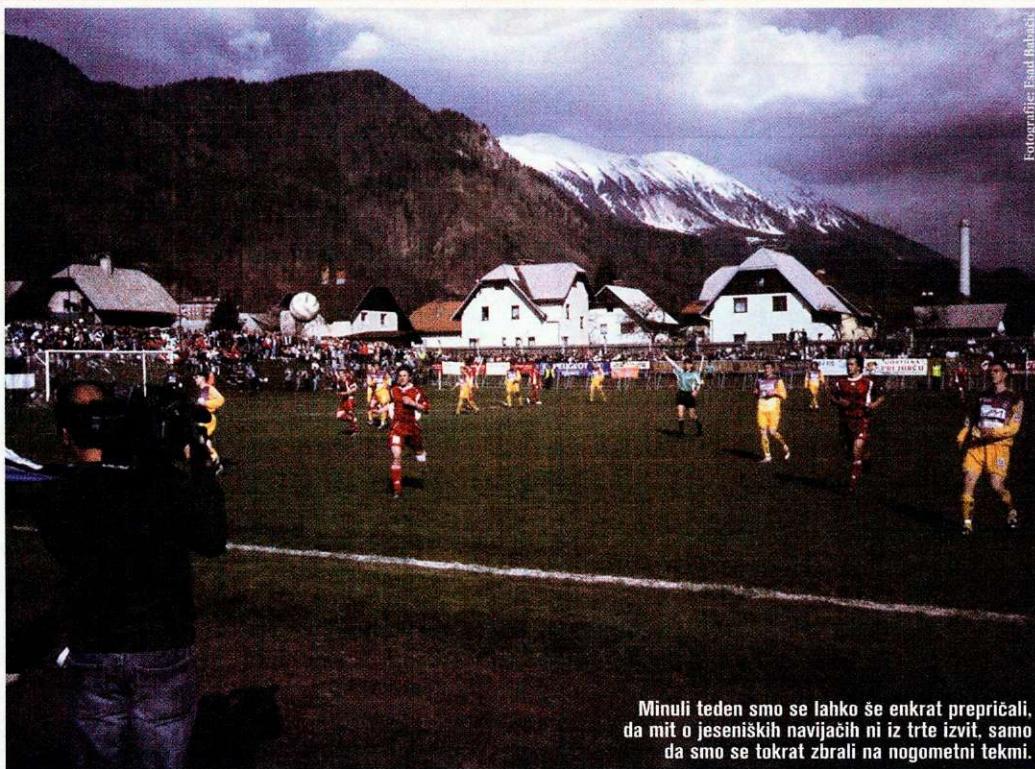
za tako hladno raso. Dvanajst minut do konca, Rutenka krvavi, obveze pa se premikajo. Nemcem je crknila ura, tudi to je mogoče. Kokšarov še enkrat ubija, Berge pa spet išče izključitev. Nehal bom pisati, kolumna gre h koncu. Na Brniku že postavljajo ograje ali pa so jih že zdavnaj. Brumen gre preležerno pa še izključitev. Spet ... Toda? Perić veliki! Kaj se dogaja? Da se ne bo ponovil balkanski sindrom? Smo se prehitro veselili? Zmaga!!!!

Tudi najbolj zagrizeni hokejski navijači Olimpije znajo v trenutkih slabosti priznati, da so jeseniški navijači vendarle boljši od njih. Seveda je pri tem obvezen rahlo ciničen posmeh, s katerim dajo vedeti, da jim niti to ne pomaga kaj dosti.

Jesenice namreč že deset let niso osvojile državnega naslova, ki redno ostaja v Ljubljani. Hokej je že nekaj časa v globoki krizi, dvorana pod Mežakljo pa čaka na nov rod domačih hokejistov, ki bodo spet lahko premagovali sovražnika iz prestolnice.

“Hočemo stadion”

Minuli teden smo se lahko še en-

Minuli teden smo se lahko še enkrat prepricali, da mit o jeseniških navijačih ni iz trte izvit, samo da smo se tokrat zbrali na nogometni tekmi.

Na Jesenicah tudi nogomet

krat prepricali, da mit o jeseniških navijačih res ni iz trte izvit. Združeni gorenjski navijači so se zbrali na tekmi med Jesenicami in Mariborom. Toda tokrat ni šlo za hokej, temveč za nogomet. Dobrih dva tisoč jih je prišlo bodrit svoje nogometšaše, ki so se uvrstili v polfinale slovenskega pokala. Z okoliških hribov je bilo slišati standardne navijaške refrene, ki smo jih navajeni s hokejskih tekem, le da so bili tokrat usmerjeni proti Štajercem. Gostovanje Maribora je na Gorenjsko privabilo tudi precejšnje število navijačev Olimpije, ki so se tokrat postavili na stran Jesenic. Med njimi so bili tudi poslovneži, ki so denarno ali kako drugače podprli prizadevanja domačinov, da naredijo močan nogometni kolektiv. Da gresta gorenjski humor in ljubljanska podjetnost skupaj, je bilo jasno, ko se je začelo skandiranje: “Hočemo stadion, hočemo stadion!” Ubogi domačini so očitno brili norca iz teženj slovenskih navijačev, da bi dobili čisto pravi nacionalni stadion. Medtem so se domači nogometšaši bojevali kot levi in celo povedli, profesionalci iz Maribora pa so bili malce presenečeni

nad vneto tretjeligaša, za katerega igrajo izključno amaterji. Za trenutek se je zazdelo, kot da so Vijolice zrele še za kakšnega, toda kmalu je prišlo vse na svoje. Jesenice so izgubile sapo in do konca tekme za domače skoraj ni bilo več pravih priložnosti.

“Praznik s porazom”

Tekme je bilo konec in spet se je bilo treba soočiti s kruto realnostjo. Še nekaj čevapov v somunu pred dvorano, kakšno pivo, vic ali dva o Hasu in Muju in razhod. Nogometni praznik na Jesenicah se je končal s porazom, kar za tamkajšnje ljudi ni nič novega. Ostalo je veliko srce in želja vodilnih, da postanejo Jese-

nice novo nogometno središče. Menda proti temu nimajo nič niti hokejisti, ki niso bili prav nič ljubosumni na svoje nogometne kolege. Miha Rebolj je celo obljubil, da bo najbolj vnete navijače nogometšašev nagradil s kartami za hokejsko prvenstvo skupine A, ki bo čez leto dni v sosednji Avstriji. Očitno je prepričan, da bodo Risi z njihovo pomočjo laže ostali v družbi najboljših.

Devetdeset let nogometa na Jesenicah

Nogomet sodi med najstarejše športne panoge na Jesenicah. Zamatki organiziranega igranja nogometa segajo v leto 1912, ko so začeli

z uradnim igranjem nogometa med moštvom Golice z Jesenic in moštvom iz Trsta. Prvi nogometni klub na Jesenicah je ustanovilo nekaj dijakov, ki so obiskovali kranjsko gimnazijo. Klub so ustanovili leta 1911 in ga poimenovali Golica. Če vemo, da je bil splitski Hajduk ustanovljen istega leta, potem ni nobenega dvoma, da so bile Jesenice med prvimi nogometnimi centri v tem delu Evrope. Člani kluba so si uredili igrišče na Žalah, na travniku, ki jim ga je dal v uporabo gostilničar in posestnik Lovro Baloh, ne da bi za to zahteval odškodnino. Igrišče je bilo sicer premajhno za pravi angleški nogomet, zato so igrali mali nogomet

Nogometno moštvo Jesenice: glede na to, da je povprečna starost članskega moštva okrog dvaindvajset let, lahko pričakujemo nadaljnji razcvet jeseniškega in gorenjskega nogometa. Med mladimi je poleg hokeja veliko zanimanja tudi za nogomet.

na kratko

DRŽAVNO ODLIKOVANJE JANKOVIČU?

Predsedstvo Rokometne zveze Slovenije (RZS) je na svoji zadnji seji predstavilo finančne izide možkega evropskega prvenstva, ki je konec januarja in v začetku februarja potekalo v Ljubljani, Celju, Velenju in Kopru. Kot je razvidno iz poročila, se je EP za RZS končalo uspešno, in sicer z dobičkom v višini 54 milijonov tolarjev. Znana je tudi višina nagrad, ki jih bodo prejeli strokovno vodstvo in igralci za osvojenost kolajno na tem evropskem prvenstvu. Tako je RZS največ denarja namenila selektorju Tonetu Tislju, ki bo prejel 10 milijonov tolarjev bruto, njegova pomočnika Marko Šibila in Aleksander Lapajne ter vsi igralci – ne glede na to, ali so igrali ali ne – pa bodo prejeli po 4 milijone tolarjev bruto.

Sicer pa je s seje RZS, ki ji res ne moremo oporekati uspešne izvedbe EP, zanimiva naslednja cvetka. Predsedstvo RZS je namreč na seji izglasovalo predlog, da predsedniku države Janezu Dr-

Janković bi rad državno odlikovanje.

novšku predlaga, naj njenemu predsedniku Zoranu Jankoviću dodeli državno odlikovanje Republike Slovenije. Ker je znano, da Janković v zadnjih letih skoraj sam vodi RZS, je torej Janković za podelitev odlikovanja predlagal samega sebe.

MREŽO ZATRESEL ŽE PO 2,5 SEKUNDE

Kot je pretekli teden ugotovila Angleška nogometna zveza, je angleški ljubiteljski nogometaš Marc Burrows dosegel najhitrejši zadetek v zgodovini nogometa. 25-letni igralec kluba Cowes Sport je namreč 3. aprila letos na tekmi ljubiteljske lige z Eastleigh Reserves nasprotnikovo mrežo zatresel že 2,5 sekunde po začetnem sodnikovem pisku.

Burrows je na vrata streljal takoj, ko mu je soigralec, ki je začel tekmo, podal žogo, za tako hitro doseženi zadetek pa se lahko zahvali predvsem močnemu vetru, ki je žogo dobesedno odnesel in vrata. "Zdelo se mi je vredno poskusiti. Žoga je kar odjadrala prek ubogega vratarja in tudi sam sem bil tako presenečen, da zadetka sploh nisem ustrezno proslavil. Le dvignil sem roko in se smejal," pravi Burrows. Novi rekorder namerava svoj dosežek prijaviti Guinnessovi knjigi rekordov. Ta kot rekorderja zdaj priznava Argentinca Ricarda Olivero, ki je 26. decembra 1998 za svoj Club Rio Negro v tekmi s Sorianom zadel po 2,8 sekunde.

USPEŠEN KONEC LIGE GOODYEAR

S sklepnim turnirjem v Zagrebu se je pretekli teden končala že tretja sezona lige Goodyear. Tudi tokrat bi lahko zapisali da uspešno, saj je tu-

Liga Goodyear postaja čedalje pomembnejše tekmovanje.

di letošnja sezona potrdila, da pionirsko tekmovanje med moštvi nekdanjih jugoslovanskih republik, ki se jim je pridružil še izraelski Maccabi, po začetni skepsi postaja ena najmočnejših lig v Evropi. Čeprav morda kdo na ligo gleda kot na nostalgичen poskus obujanja nekdanje skupne države, je na samo tekmovanje vendarle treba pogledati s športnega vidika. Liga ima vsaj s tega vidika veliko pozitivnih učinkov. V njej lahko moštva izpopolnjujejo svojo taktiko, preverjajo, kje so, in se pripravljajo na najtežje tekme v drugih ligah.

Samo ligo bo v prihodnje še dodatno okrepiło dejstvo, da sta ULEB in evroliga pred nedavnim sprejela odločitev, da lahko srbski in črnogorski klubi, ki so se v preteklosti upirali nastopu v ligi Goodyear, nastopijo v tej ligi, če hočejo igrati v tekmovanjih pod okriljem ULEB. Glede na to lahko pričakujemo, da bodo v prihodnji sezoni v jadranskem tekmovanju res nastopili vsi najmočnejši klubi z območja nekdanje skupne države.

Jesenice so najbolj hokejsko mesto v Sloveniji, saj so v času nekdanje Jugoslavije in tudi v samostojni Sloveniji osvojili številne naslove državnih prvakov. Zanjih deset let pa na hokejskem prestolu kraljujejo Ljubljanci.

ali "zeksar-fusbal", kot so ga takrat imenovali. Vsak igralec je imel svojo opremo. Nogometni čevlji so bili redki, večina je imela visoke čevlje ali celo gojzerje. Ker je bilo igrišče tik ob glavni cesti, jim na treningih ni manjkalo občudovalcev. Bili so prava atrakcija in z navdušenjem jih je gledalo staro in mlado. Kmalu je na vzhodni strani Jesenic vzklikal nov klub Savčani. Kasneje se je klub, ki je deloval pod vplivom krščanskih socialistov, imenoval Bratstvo, nekaj časa tudi Borec. Triindvajset nogometašev je med drugo svetovno vojno dalo življenje za svobodo svojega naroda. Po vojni so bile Jesenice v prvi slovenski ligi, v sezoni 1946/1947 so bili na koncu deveti. Mladinska ekipa je bila takrat celo tretja v prvenstvu. Kriza jeseniškega nogometa pa se je začela že v naslednji sezoni, ko so izpadli iz prve lige. Železarna je vzela svoj davek, saj so morali nogometaši delati v več izmenah, tako da za nogomet ni bilo več energije. Nekaj časa so prebivali v slovenski conski ligi, iz katere so kasneje tudi izpadli. Leta 1964 je bilo člansko moštvo celo razpuščeno, novo pa naj bi se kasneje oblikovalo iz mladincev. Na vnovični vzpon nogometa na Jesenicah je vplival turnir treh meja, v katerem so sodelovale ekipe iz Trbiža in Bele peči v Italiji, iz Beljaka v

Avstriji in z Jesenic. Kmalu so se vrnili v consko ligo – Zahod in v sezoni 1964/1965 zasedli celo četrto mesto. Ves čas so imeli odlično mladinsko moštvo, kar velja tudi za današnji rod igralcev. Članska ekipa je v sedemdesetih, osemdesetih in devetdesetih kar nekajkrat razpadala in se na novo ustanavljala, nazadnje pa se je spet vrnila v igro in se ustalila v tretji slovenski ligi. Glede na to, da je povprečna starost članskega moštva okrog dvaindvajset let, lahko pod Mežakljo pričakujemo nadaljnji razcvet jeseniškega in gorenjskega nogometa. **Esad Babačić**

Z VAMI PRIZIVAMO ZVEZDE
Z VAMI PRIZIVAMO SONCE

50 let
Štajerski val
93,7 MHz in 37,6 MHz

RADIO ŠTAJERSKI VAL, D.O.O., ŠMARJE PRI JELŠAH
AŠKERČEV TRG 21, 3240 ŠMARJE PRI JELŠAH
UPRAVA: (03) 817 12 10, STUDIO: (03) 81 71 230
WWW.RADIO-SHAJERSKI-VAL.SI

Pevka Pika Božič je tako kot Jani navdušila z atraktivnim nastopom.

Adam in Eva še tretjič

Akcija Adam in Eva z napako je letos potekala že tretjič. V prvi sezoni 2001/2002 je doživela velik odziv. Za najbolj simpatičnega Slovenca je bil takrat razglašen Zoran Predin. V sezoni 2002/2003 sta organizatorja akcije Mark Žitnik in Ajša Šunjič (prva človeka TV Paprike) akcijo razširila in ji dodala nekatere nove elemente. Sklepna prireditev je bila v Linhartovi dvorani CD, za najsimpatičnejšega človeka pa je glasovalo 10.000 gledalk in gledalcev. Zmagal je Borut Pahor. Letos je finale prav tako potekal v Cankarjevem domu; za najsimpatičnejšega Slovenca je bil po izboru gledalcev TV Paprike prejšnji četrtak razglašen rokometni trener Tone Tiselj, za najsimpatičnejšo medijsko osebnost pa so mediji izbrali Mojco Mavec. Finale sta profesionalno vodila Mark in Ajša, med glasbenimi gosti pa so navdušili Čuki, Pika Božič in Severina.

Zmagovalca rokometni trener Tone Tiselj in televizijska voditeljica Mojca Mavec

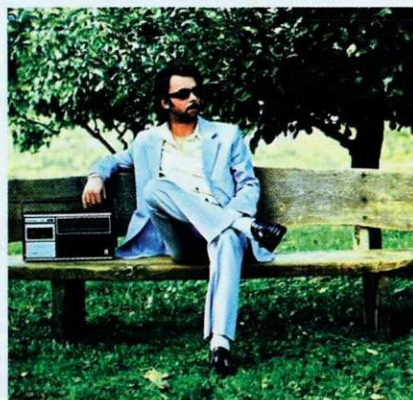

Organizatorja in voditelja finalnega izbora Mark Žitnik in Ajša Šunjič

Magnifico na Dunaju

Na televizijskih zaslonih se ta čas vrti Magnificov spot za nekoliko bolj umirjeno skladbo Nisi za mene ti, kar pa ne pomeni, da so se pevčeve predstavitevne aktivnosti umirile.

S svojo spremljevalno skupino je imel od izida svojega aktualnega albuma Export – Import že vrsto uspešnih nastopov, in kot kaže, bo tudi prihajajoče poletje preživel na glasbenih odrih. Med drugim bo v petek, 30. aprila, nastopil na

prireditvi ob združitvi obih Goric, naslednji dan, v soboto, 1. maja, pa se bo na Dunaju predstavil avstrijski

publiki na velikem tridnevem festivalu Stadt Fest Wien. Več informacij o Magnificu boste našli na njegovi spletni strani www.magnifiko.com.

Select na intervjuju v Ameriki

Vsi tisti, ki ste mislili, da si je skupina Select privoščila zimsko spanje, ste se pošteno zmotili. Simpatične Štajerke so imele v preteklih mesecih ogromno nastopov po vsej Sloveniji. Ta čas pripravljajo osvežen program za nastope, ki ga odlikujejo nove pesmi in nova podoba. Dekleta so se v tem času pripravljala tudi na intervju čez lužo, ki je bil na ogled v nedeljo, 25. aprila, na Globalbeat TV, Manhattan Chanel 67 v New Yorku. Zasedba Select v tem času dokončuje novi singel, ki ga bo tokrat zanjo naredil Schatzi, Magnificov brat, ki je

znan po tem, da je izredno dober producent in ima edinstven glasbeni pristop k delu. Kmalu se obeta tudi snemanje novega videospota.

Prihaja turneja Coldplayev?

Govori se, da zasedba Coldplay za prihodnje leto pripravlja velikanško turnejo – vsaj tako je dejal Ian McCulloch. Vodja zasedbe Echo And The Bunnymen v nekem intervjuju za gigwise.com trdi, da bodo spremljevalna skupina na turneji skupine Chrisa Martina, ki ta čas snema nov album. McCulloch, ki je Coldplayjem pomagal pri snemanju v liverpoolskem studiu, pravi, da se zvezdniška zasedba že pogovarja za leto 2005. Kakor koli: na uradni spletni strani zasedbe Coldplay ni še nobenih podatkov o kakršni koli turneji, čeprav je po drugi strani znano, da stran prenavljajo.

Lenonov avtogram za 70 milijonov tolarjev

Poslednji avtogram Johna Lenona, ki ga je dal le 15 minut pred umorom, je naprodaj za (preračunano) skoraj 70 milijonov tolarjev. Legenda zasedbe The Beatles je dal svoj podpis operaterju z imenom

Rabiah Seminole v snemalnem studiu, kjer je John pred svojo smrtjo delal. Lennon se je Rabiahu podpisal na kos papirja in narisal vzorec avtoportreta, preden se je vrnil v svoje stanovanje, pred katerim je bil 15 minut kasneje umorjen.

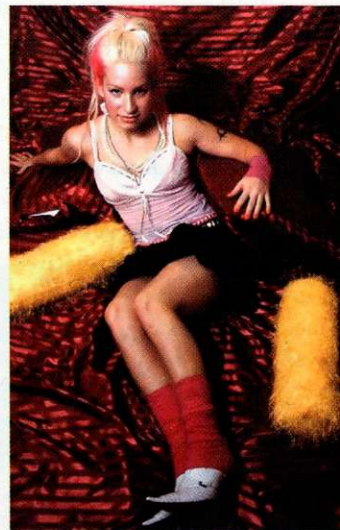
Seminole je dejal, da se je odločil avtogram prodati z namenom, da ustanovi azil za konje. "Nisem se hotel okoristiti s tem podpisom, am-

pak tudi John je bil ljubitelj narave in mislim, da bi tudi sam zelel, da ga prodam, če bo v dobro živali."

Alya izdala album

Ena izmed najbolj vročih pevk v letošnjem letu v Sloveniji je gotovo mlada Alya. S skladbo Fluid je osvojila poslušalce ne glede na starost. Kot da smo vsi čakali na nekoga, ki bo malo drznejši, divji in temperamenten. In ravno prav izzivalen. Vse to je

na novem cedeju Aleye, s katerim napovedujemo tudi videospot za pesem Alya. Glavni in izvršni producent albuma je priznani Žare Pak, ki

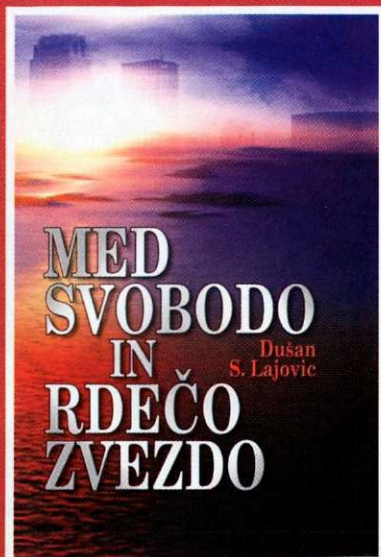
se je podpisal že pod vrsto zelo uspešnih projektov. Pevka bo s svojo skupino nove skladbe predstavljala v živo na koncertih po vsej Sloveniji.

Za Darkness dobro kuhajo le Angleži

The Darkness upajo, da bodo lahko najeli svojega najljubšega kuharja indijske hrane, ker tako vrsto hrane v ZDA močno pogrešajo. Justin Hawkes: "Kar nenadoma sem začel sanjati o natančno tej indijski restavraciji iz Londona." Justin se te dni pogovarja s svojim starim prijateljem, kuharjem svoje najljubše restavracije

(The Red Rose Tandoori in Archway), da bi ga prosil, ali bi priletel do njih v ZDA in jim tam kaj malega skuhal. Hawkes: "Poskušamo se dogovoriti s šefom lokala, da bi nam posodil celotno ekipo. Želimo veliko pojedino za člane skupine in drugo ekipo. Se mi zdi, da je to čisto rokenrolvska stvar. Če bi se dalo, bi jih radi imeli za konec tedna – ko se bo naša ameriška turneja v LA končala."

Justin dodaja: "Nikjer na svetu, mogoče z izjemo Indije, ne dobiš tako dobre začinjene hrane kot v Veliki Britaniji – to je tisto, kar zelo pogrešamo."

Napeta avtobiografska pripoved Dušana Lajovca, v kateri je slednji doživel na stotine nevarnih in zanimivih dogodkov. V knjigi je zajet čas med obema svetovnjima vojnama, druga svetovna vojna in nastop komunističnega režima. Čas, ko je bil avtor ilegalec Kraljeve vojske v domovini, obveščevalec za potrebe zaveznikov in še marsikaj. Knjigi je dodan seznam sodelavcev Udbe.

Dušan S. Lajovic MED SVOBODO IN RDEČO ZVEZDO

KNJIGA, KI OBSEGA 347 STRANI, STANE 6.200 TOLARJEV (V CENO NI VKLJUČENA POŠTNA).

Naročite jo na številki 01/434 54 63 ali prek elektronske pošte: obzorja.narocnine@siol.net.

horoskop

Bik (21. april – 21. maj)

Vsakdo okoli vas se bo pritoževal, da je ponedeljek minil neverjetno hitro. Večina tedna bo minila gladko, tako da se vam ne bo treba vznemirjati po nepotrebnem. Konec tedna bo minil energično in zelo hitro.

Dvojčka (22. maj – 21. junij)

Še naprej boste šteli minute do konca tedna. Če ste pametni, boste uporabili čas zelo praktično in postorili kaj, kar vam bo močno olajšalo konec tedna. Bodite pozornejši na svoje najbližje, ker vas ne bodo lepo gledali, če ne boste.

Rak (22. junij – 21. julij)

Začenja se čudovit teden za vas. Ideje, ki vas bodo prešinjale ves dan, vam bodo koristile ves teden. Ob koncu tedna se sprostite in ne delajte nič utrudljivega. Zabava v soboto vam ne bo všeč, zato boste raje odšli domov.

Lev (22. julij – 21. avgust)

V začetku tedna vam bo šlo vse narobe; vsaj tako se vam bo zdelo. Utrujeni boste, zato vam priporočamo manjše obremenitve. Finančne zadeve bodo videti perspektivnejše. Nedeljo poskušajte preživeti s svojimi dragimi.

Devica (22. avgust – 21. september)

Ljudje, ki jih ne marate, vam bodo kar naprej napovedovali obiske, toda potrpeti boste morali, če ne boste želeli konfliktov. Družinsko ozračje bo za nekatere od vas hudo naporno, vendar ne smete obupati in odnehati.

Tehtnica (22. september – 22. oktober)

Večina tedna vam bo pisana na kožo. Sredi tedna vas bo potegnila vase lepota tega sveta, pa naj bo zunaj sonce ali dež. Druženje vam bo dobro delo, zamikalo pa vas bo tudi nakupovanje. Samo ne hodite v predrage trgovine ...

Škorpion (23. oktober – 21. november)

Intenzivnost in nasprotovanje sta ključni besedi tega tedna. Vse preizkušnje vzemite laže – nič vam ne bo koristilo, če boste preserni. Nasprotovanja vas bodo le še okrepila v vaših prepričanjih, ki jih boste znali tudi zelo ostro zagovarjati.

Strelec (22. november – 20. december)

Teden se bo začel dobro, vendar se bo proti koncu vse skupaj nekoliko sfizilo. Ne dajte se prepričati, da ima prav neki mešetar, raje se trdno držite načel in prevzemite pobudo. Konec tedna boste polno zaposleni.

Kozorog (21. december – 19. januar)

Poskrbite za to, da boste uravnovesili vse obveznosti in seveda uskladili urnike, ker vas čaka veliko skrbi. Zavijanje z očmi vam ne bo pomagalo, samo potrpeti boste morali. Na srečo imate nekoga, ki bo poskrbel za vas.

Vodnar (20. januar – 18. februar)

Vaše partnersko razmerje bodo prevevali težavni časi, vendar lahko vse še popravite, če se boste potrudili za iskren pogovor. Odločujoča bo sreda zvečer. Vaša pričakovanja se bodo izkazala za upravičena in lahko boste zahtevali povračilo.

Ribi (19. februar – 20. marec)

Službene intrige so za vas nekaj najbolj obremenjujočega, kar vas lahko doleti. Naučiti se boste morali vse to dogajanje sprejemati s humorjem in ne tako resno kot do sedaj. Vidi se, da ste utrujeni in potrebni počitnic.

Oven (21. marec – 20. april)

Poskrbite, da boste imeli prost ponedeljek, saj se vam obetajo zanimive reči. Veliko energije boste potrebovali, zato se kar dobro pripravite na presenečenja. Srečanje z nekaterimi ljudmi utegne biti dramatično, vendar se nimate česa bati.

Dišala in cvetela je že Malemu princu. Vrtnica, kraljica rož. Preberite, česar o njej še niste vedeli. Naučite se njenega vonja.

Vonj po vrtnicah

Roža ljubezni

Vrtnica je roža ljubezni. Flora, grška boginja cvetja, jo je ustvarila iz telesa nimfe, ki jo je nekega dne našla nemočno na gozdni jasi. Flora je prosila za pomoč Afrodito, boginjo ljubezni, da nimfi podari lepoto. Dioniz, bog vina, ji je dodal nektar za sladke vonj. Harite, tri Afroditine spremljevalke (Agaja, Eufrozina, Talija) pa so ji podarile očarljivost, blišč in vedrino. Potem je Zefir, veter pomladi, odpihnil oblake in Apolon, bog sonca, je lahko zasijal, da se je cvet odprl v vsej svoji lepoti. Tako se je rodila vrtnica, ki so jo takoj okronali za kraljico vseh rož.

Roža vseh rož

Vrtnica je ena izmed najstarejših poznanih rož in še vedno ena iz-

Vrtnica pomeni ljubezen!

Vrtnica je simbol ženskosti, privlačnosti, lepote, čutnosti in ljubezni. Glede na barvo cveta pa dobi še dodaten pomen.

Bela vrtnica: tišina, čistost, nedolžnost, duhovna ljubezen.

Rdeča vrtnica: strast, ljubezen (srčna in telesna).

Rožnata vrtnica: nežnost, naklonjenost, prijateljstvo.

Rumena vrtnica: ljubosumje, nezvestoba, usihanje ljubezni.

med najbolj priljubljenih. Vrtnice so krasile palačo babilonskega kralja Nebukadnezarja, v Perziji pa, kjer so jih gojili za pridobivanje dišeče esence, so njeni cvetni listi prekrivali sultanovo žimnico. V Kašmirju so imeli mongolski cesarji čudovite vrtove vrtnic in njihovi cvetovi, raztreseni po reki, so jih pričakali vsakokrat, ko so prihajali domov. Kasneje so vrtnice spremljale razvrat Rimskega imperija, kjer so jih kmetje začeli gojiti, da bi zadovoljili želje vladarjev. Cesarji so se kopali v vodi iz vrtnic, na banketih in orgijah pa so sedeli na preprogah iz njihovih cvetnih listov. Rimski cesar Eliogabal se je rad zabaval ob tem, da so na njegove goste padali cvetni listi vrtnic s podstrešja.

Bele in rdeče

Veliko legend pripoveduje o tem, kako je nastala rdeča vrtnica. Rimska legenda pravi, da je Venera zardela, ko jo je Jupiter zalotil pri kopanju, in v odsevu njene rdečice se je bela vrtnica spremenila v rdečo. Grška legenda pa pripoveduje, da so bile prve vrtnice bele, ker so se rodile z Afrodito iz morske pene. Nekega dne se je z vrtnico zbodla Diana, boginja lova, in jo umazala s svojo krvjo. Tako je nastala prva rdeča vrtnica. Prvi kristjani so imeli rdečo vrtnico za simbol krvi mučeni-

kov. Pod križem, na katerem je visel Jezus, naj bi rasla bela vrtnica. Kristusova kri jo je umazala in tako se je spremenila v rdečo. Bela vrtnica, od nekdaj simbol nedolžnosti in čistosti, je tudi cvet Matere Božje.

Bele in rdeče vrtnice skupaj predstavljajo v jeziku rož harmonijo. V Angliji je bila med vojno dveh rož rdeča vrtnica simbol dinastije Lancaster, bela pa družine York. Po dol-

goletni vojni je Henrik VII., začetnik dinastije Tudor, premagal Riharda III., se poročil z njegovo hčerko in tako povezal hiši York in Lancaster ter končal vojno dveh rož, o čemer govori tudi Shakespeare v Henriku VII. Od takrat gojijo vrtnico York and Lancaster, ki ima bele in rožnate cvetne liste. Simbolični prikaz združitve dveh dinastij pa je belo-rdeča vrtnica. **Barbara Kavtičnik**

KNJIŽNI KLUB SAMOROG

Dalmatinova 1, 1000 Ljubljana

**ČLANSTVO V KLUBU SAMOROG
VAS NE OBVEZUJE K NAKUPU**

**CENEJŠE VSTOPNICE V GLEDALIŠČIH
IN DRUGIH KULTURNIH USTANOVAH**

**POPUSTI PRI NAKUPU KNJIG
IN CD PLOŠČ OD 10 - 50%**

telefon: 01 433 40 74, e-mail: info@samorog.com, www: samorog.com

DEMOKRACIJA		IZUMRLO DIVJE GOVEDO	DALJNOGLED ZA OPAZOVANJE ZVEZD	ZNESEK ZA NASTOP NA TEKMOVANJU	KITAJSKA UTEŽNA ENOTA	IGRALKA TKAČEVA	KEMIJSKI ZNAK ZA TITAN	PRIŽIGANJE IN UGAŠANJE LUČI	MUSLIM. MOSKO IME	GESLO	NOVNAKKA FALLACIJEVA	ZELO PISANA PAPIGA	BOSENSKI KNJIZEVNIK ČENGIC	KRAJ V OBČINI SLOVENSKA BISTRICA	DEMOKRACIJA
TIPKE PRI PISALNEM STROJU															SLADEK SOK NEKATERIH RASTLIN
NAREDITEV, DA SE KAJ NE SPREMINJA															
GORA V SRBIJI (IZ ČRKA TRJAN)							ŽELEZOV OKSID EVROPSKI VELETOK								
ROBERT REDFORD LITERAT RACIN					RELI VOZNIK VATANEN AONCI				NEMŠKI GRAFIK (VIRGIL)						
TOČKA Z NADMORSKO VIŠINO					PRIPOVEDNA PESNITEV VIKTOR KONJAR				ITALIJANSKI SKLADATELJ (FERDINANDO)						IT. PEVEC (ARTURO) FR. KNJIŽ (PIERRE)
POJEM IZ GEOMETRIJE															
KUŠČAR, KI RITE PO PEŠKU							STRUPENA KAČA ANTON CEHOV								
SLOVENSKI HUMORIST GAŠPERIČ						MUSLIMANSKO ŽENSKO IME						NIZEK ŽENSKI ALI DEŠKI GLAS			
AVSTRIJSKA POROČEVALNA AGENCIJA					NEKDANJI SLOVENSKI KOLESAR (PRIMOŽ)								OLIMPIJSKE IGRÉ		DEMOKRACIJA

rešitev prejšnje križanke

DAMAS, ORANTA, BARKER, LB, ELI, IKARIA, ČAR, TS, STATISTIK, IŽ, MOSLAVINA, JASA, RI, NALOGA, LI, ETNA, TAVOLETA, REDAR, ARETINO, OLERON, CANARIS, TIT, TONI, ALANI, INO, ARIJA, ONAN, KIN, RAKAR, NARA

nagrajenci 16. številke

1. nagrada: SILVANA LEKŠE,
Dergomaška 43,
1000 Ljubljana

2. nagrada: ANA BOŽIČ,
Pegamova 6, 1000 Ljubljana

3. nagrada: MARIJAN VALENTINČIČ,
Breg 56, 4274 Žirovnica

Dobitnikom čestitamo in jih hkrati prosimo, da nam pošljejo svojo davčno številko.

nagrade

1. nagrada: bon v vrednosti 7.000,00 tolarjev za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog

2. nagrada: bon v vrednosti 5.000,00 tolarjev za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog

3. nagrada: bon v vrednosti 3.000,00 tolarjev za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog

Nagradno križanko izrežite in najpozneje do 6. 5. 2004 pošljite na naš naslov:
Demokracija, p.p. 4315, 1001 Ljubljana,
s pripisom "Nagradna križanka".

včeraj, danes, jutri...

- **26. 4. 1564** je bil krščen angleški dramatik William Shakespeare. Rekel je: "Tudi hudič lahko citira Sveto pismo za svoje potrebe."
- **26. 4. 1986** je razgnalo reaktor v jedrski elektrarni v Černobilu (takrat SZ, danes Ukrajina).
- **27. 4. 1791** se je rodil ameriški fizik Samuel Finely Brees Morse, izumitelj šifrirane abecede iz pik in črtic, ki jo danes imenujemo Morsejeva abeceda.
- **27. 4. 1941** je bila v Ljubljani ustanovljena Protiimperialistična fronta. Po napadu Nemčije na SZ so je preimenovali v Osvobodilno fronto. Sedanji državni praznik dan upora proti okupatorju je sporen, saj je bila Protiimperialistična fronta usmerjena proti imperializmu, katerega vrh je takrat predstavljala Velika Britanija, ki je bila v vojni s Hitlerjem.
- **28. 4. 1758** se je rodil ameriški predsednik James Monroe. Leta 1823 je razglasil doktrino, ki se zdaj imenuje po njem: Ameriko Amerikancem!
- **28. 4. 1945** je Narodni odbor slovenskih demokratičnih strank s posredovanjem škofa dr. Gregorija Rožmana zahteval od generala Rupnika, naj odstopi in mu izroči upravo pokrajine. Rupnik se je nasprotno čez dva dni razglasil za poveljnika Slovenskega domobranstva.
- **29. 4. 1707** je po združitvi škotskega in angleškega parlamenta nastala Velika Britanija.
- **29. 4. 1943** so na Dunaju obglavili 13 na smrt obsojenih "selskih žrtev", ki jih je senat berlinskega "ljudskega sodišča" obsodil na smrt na zastraševalnem procesu v Celovcu. Šlo je za upornike proti ponemčevanju med koroškimi Slovenci.
- **30. 4. 1789** je George Washington postal prvi predsednik samostojne države ZDA.
- **30. 4. 1803** so ZDA za 60 milijonov francoskih frankov od Francije kupile Louisiano.
- **30. 4. 1830** je izšel prvi zvezek Kranjske čbelice.
- **30. 4. 1870** je bil izdan prvi zakon o organizaciji javne zdravstvene službe na Kranjskem.
- **1. 5. 1838** je v Ljubljani zagledala luč sveta prva številka Carniolie, domovinske revije in zabavnega lista za umetnost, književnost, gledališče in družabno življenje.
- **1. 5. 1854** je inž. Leopold Rädler v Laškem, na prostoru, kjer je danes zdravilišče, odprl tedaj največji pokrit bazen na Štajerskem.
- **1. 5. 1886** je policija krvavo zadušila delavske demonstracije v Chicagu, na katerih so zahtevali skrajšanje nečloveško dolgega delovnega časa, ki je ponekod trajal tudi po 14 ur dnevno. Od leta 1890 dalje slavimo 1. maj kot mednarodni delavski praznik.
- **2. 5. 1846** je pripeljal v Maribor prvi vlak po novozgrajenem delu Južne železnice od Šentilje do Maribora.
- **2. 5. 1942** se je rodil predsednik MOK, belgijski kirurg Jacques Rogge.

pogled nazaj

(od 26. 4. do 3. 5.)

Liga narodov

Kot samozaščito sveta, da se ne bi ponovila (prva) svetovna vojna, so na pobudo ameriškega predsednika Wilsona **28. aprila 1919** ustanovili Ligo narodov. Sedež je imela v Ženevi, njen cilj pa je bil zagotovitev miru in krepitev mednarodnega sodelovanja.

V začetku je imela Liga narodov 42 članic, ob koncu pa 60. Nemčija je postala članica šele leta 1926, Sovjetska zveza pa leta 1934, medtem ko ZDA niso bile nikoli včlanjene v Ligo narodov, čeprav so jo ustanovili na pobudo njihovega predsednika. Liga narodov je kmalu postala sredstvo za uresničevanje politike velikih držav. Ni bila sposobna preprečiti zasedbe Mandžurije s strani Japoncev leta 1932 niti leta 1935 napada Italije na Etiopijo in tudi v sami Evropi ni mogla preprečiti napada Nemčije na Avstrijo in Českoslovaško ter Italije na Albanijo. Pred drugo svetovno so iz Lige narodov izstopile Nemčija, Japonska in Italija, Sovjetska zveza pa je bila leta 1939 izključena. Zaradi političnih neuspehov po drugi svetovni vojni Lige narodov niso obnovili. Uradno so jo razpustili leta 1946, praktično pa je nehala obstajati leta 1940.

Naredite mi to deželo ...

V različnih virih objavljajo različne besede ukaza, ki ga je izrekel Hitler **26. aprila 1941** ob obisku v Mariboru: "Naredite mi to deželo spet nemško!" Po graškem Tagespostu naj bi bil rekel: "Naredite mi to deželo nemško, tako kot je nemška preostala Štajerska."

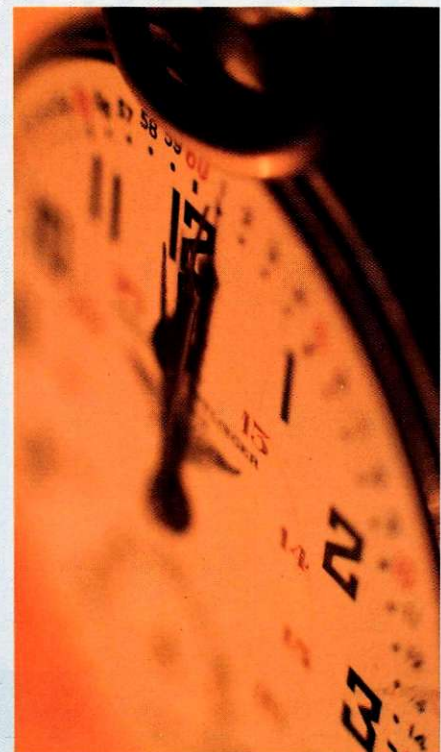
Nemci so na začetku izvajali Hitlerjevo naročilo. Raznarodovalni program je izhajal iz teorije o treh vrstah prebivalstva na zasedenem ozemlju: narodno zavednih Slovincih, Vindišarjih in Nemcih. Za prve so predvideli izgon v štirih selitvenih valovih. To je bil pogoj za ponemčenje Vindišarjev.

Raznarodovanje je temeljilo na domnevi, da je večina prebivalstva na zasedenih ozemljih Vindišarjev. To naj bi veljalo predvsem za Štajersko, manj pa za Gorenjsko. Vindišarji naj bi bili Nemcem sorodni po krvi, rasi in kulturi. Treba bi jih bilo le naučiti nemščine, da bi lahko v štirih ali petih letih postali Nemci. To nalogo naj bi opravili nemški otroški vrtci, šole in mladinske organizacije. V ta namen so ustanovili Štajersko domovinsko zvezo in Koroško ljudsko zvezo.

Krivi, ker so živi

26. 4. 1948 se je začel v Ljubljani glavni t. i. Diehl-Oswaldov dachavski proces. To je bil največji od sodnih procesov, na katerih so največkrat komunisti obsojali komuniste, ki so se med vojno znašli v okupatorjevih taboriščih. Šlo je za komunistični boj za oblast oziroma za zagotovitev oblasti tistih komunistov, ki so prišli na vrh, potem ko so okupatorji zaprli njihove predhodnike.

Po končani vojni se je namreč iz Dachau vrnilo precej vodilnih slovenskih komunistov. Tisti na oblasti so se bali, da jim bodo ogrozili primat, do katerega so prišli v revoluciji, zato so jih v bistvu tožili zato, ker so ostali živi. Obtožili so jih, da so v taborišču sodelovali z gestapom in izdajali sojetnike. Kasneje naj bi bili obtoženi v strahu pred razkritjem služili zahodnim obveščevalnim silam. Po vojni naj bi bili nada-

ljevali z vohunstvom in sabotazami v korist zahodnih držav. Torej naj bi šlo za sodelovanje z zavezniškimi državami, s tistimi, s katerimi se sedaj ponašajo slovenski komunistični kapitalisti. Na procesih je bilo obsojenih 34 nekdanjih dachavskih taboriščnikov. Petnajstim so izrekli smrtne obsodbe, od teh so jih 11 izvršili. Dva obtožena sta umrla v preiskovalnem zaporu, eden na Golem otoku, drugi pa so bili obsojeni na visoke zaporne kazni.

Spoštovani bralci,

uredništvo si pridruzuje pravico do krajsanja pisem, ki presegajo dolžino 45 vrstic. Pisma bralcev objavljamo v skladu z načelom profesionalne novinarske etike, katere namen je služiti interesom javnosti ne glede na politično, svetovnonazorsko ali kakršno koli drugo prepričanje.

ljubljskem škofu Rožmanu in kranjskem dekanu Matiji Škerbcu.

Vsak dober most mora imeti na obeh bregovih čvrste temelje in prav škof Vovk je postavil temelje ne le za mostove iz Kranjske proti Štajerski, ampak tudi za cerkev proti državi. Nekateri so si v polstoletnem enoumju pomagali s splavi, a občasna deroča voda je največkrat uničila sanje. To je bilo v interesu takrat-

nih oblastnikov in prav s tem želijo danes nadaljevati, da bi bila cerkev in tudi zlahka opozicija privezani kot splav ob bregovih. Na enem bregu bi bila oblast, na drugi strani pa razni forumi kontinuitete.

Študija o škofovi knjigi, ki jo je napisal dr. France Bučar, me je presenetila. Pa ne le glede vsebine, da je bil škof Anton Vovk najpomembnejša oseba prejšnjega stoletja, ki je odločno posegla v usodo slovenskega naroda za prehod v samostojno in svobodno družbo, ampak predvsem zato, ker je to napisal človek, ki je v devetdesetih letih prejšnjega stoletja kot pomemben politik grozil s svojim truplom proti nujnim družbenim spremembam. Odpirajo se vprašanja, ali biologija moža opozarja na dejanja preteklosti ali gre le za nov poskus, kako razvrednotiti dejanske osamosvojitelje Slovenije iz osemdesetih in devetdesetih let prejšnjega stoletja. Če gre za drugo, potem se mora opozicija dobro pripraviti, da pred volitvami znova ne nasede lažnim "mostograditeljem" in na koncu pristane na splavu. Tako bodo žrtve škofa Antona Vovka, dr. Jožeta Pučnika in dru-

gih borcev za svobodo samostojno in demokratično družbo zaman. Zopet bo lahko minilo desetletje

sprenevedanja, zavajanja in iskanja novih možnosti. Čeprav bomo formalno v Evropski uniji, bo hitrejši vsestranski razvoj žal šel mimo nas.

Ernest Pušnik, Hrušica

V ospredju spet moralno-politične kvalitete

Predsednik vlade in LDS Anton Rop, ki je zaradi uveljavitve levčarskega partijskega monopola "uspešno" izgnal iz koalicije Slovensko ljudsko stranko (SLS), je napovedal, da bo na tri izpraznjena ministrska mesta, ki so jih prej zasedali ministri iz SLS, ustoličil nove ministre, pri čemer bo upošteval njihovo strokovnost, ne pa politične pripadnosti; seveda to ni bilo mišljeno resno. Zataknilo se je že pri imenovanju dosedanje generalne državne tožilke Zdenke Cerar za pravosodno ministrico, čemur zunanji minister Dimitrij Rupel odločno nasprotuje. Čeprav generalna državna tožilka v dosedanji funkciji dokazljivo ni ravno blestela, s čimer se poleg mnogih Slovencev strinja tudi veliko pravnih strokovnjakov, pa ima vse zaželene moralno-politične kvalitete, kar je seveda odločilnega pomena. Spomnimo se samo njenega (verjetno zaukazanega) sprenevedanja v aferi Petek, kjer še do sedaj niso odkrili oziroma niso smeli odkriti naročnika napada na Večerovega novinarja, ki je odkrival nepravilnosti oziroma celo kriminal v gospodarstvu.osebno sem seveda prepričan, da novinar Petek dobro ve, odkod je prišlo naročilo.

Tudi glede genocida nad nekommunističnim delom slovenskega naroda generalna državna tožilka ne more (ne sme!) ugotoviti, kdo je dal povelje za te množične umore, čeprav bi še živeli

nekdanji polkovnik Udbe o tem lahko mnogo povedal, a je na žalost izgubil spomin. Za ministra Rupla gospa Cerarjeva trdi, da s svojimi izjavami škoduje njenemu ugledu in celotnemu pravosodju ter da mu tega ne bo odpustila. Očita mu celo nerazgledanost in nerazumnost. O tem, kdo je bolj razgledan ali manj primeren za ministrski stolček, bi se dalo govoriti. Nikakor pa ne smemo pozabiti izjave predsednika SLS Janeza Podobnika, ki je dejal, da je očitek, da je Cerarjeva kot državna tožilka posredno povezana z zlorabo prava in pravosodja (primer banke SIB), zelo resen in da bi moral biti kandidat za pravosodnega ministra NEODVISEN in evropsko usmerjen. Seveda pa je lahko vsakomur jasno, kakšnega kova je njena neodvisnost, zato je že vnaprej znano, da bo sposoben zunanji minister Rupel, ki je bil že večkrat predmet diskvalifikacij, potegnil pri premierju Ropu krajši konec. Jasno je, da bo Rop tudi brez svojega ironičnega posmeha dal prednost svojim somišljenikom z moralno-političnimi kvalitetami in ne kakemu "disidentu", ki je poleg vsega še evropsko in ne totalitaristično usmerjen.

Roman Kralj, Maribor

Sedemindvajseti april

Združeni ob Lipi sprave smo do slej vsako leto 27. aprila pri Lipi sprave na ljubljanskih Žalah izobesili državno zastavo s črnim žalnim trakom. Ker 1. maja vstopamo v Evropsko unijo že manj razklani med seboj in nasprotovanje narodni spravi ni več "kot voda na ogenj", letos na "dan upora" na državni zastavi nismo več izobesili žalnega traku. Združeni ob Lipi sprave se 27. aprila nismo nikoli spominjali kot dneva upora, marveč kot začetka dneva narodne delitve, narodovega razkola, shizme z najhujšimi posledicami – bratomornega holokavsta po koncu vojne v junijskih dneh leta 1945, ki je največja nesreča v vsej narodovi zgodovini.

Lažni politiki in lažni zgodovinarji >>>

O škofu Antonu Vovku (1)

Moj spoštovani profesor industrijske sociologije v sedemdesetih letih dr. Janez Jerovšek je v Demokraciji napisal zanimivo kolumno. Strinjam se, da gre pri zgodovini za vrednote. Tudi če bodo razni Repeti nadaljevali z vsiljevanjem ponaredkov povojne zgodovine, bodo čedalje bolj jasna dejstva in znane posledice revolucije postavile stvari na pravo mesto. Dialogi, ki so jih začeli dr. Franc Rode, dr. Tine Hribar, dr. France Bučar in novinar Jože Možina, to tudi potrjujejo. Postopek ozaveščanja iz polstoletne indoktrinacije bo še trajal, ker ima obstoječa liberalno-partijska oblast močne zavestnike tudi na strani "mostograditeljev". Teolog dialoga dr. Vekoslav Grmič, ki je v času, ko je režim fizično in psihično preganjal in zažigal škofa Antona Vovka, študiral in predaval v Ljubljani, ni v knjigi Iskanje resnice niti z besedico omenil po dr. Bučarju najpomembnejše osebe prejšnjega stoletja. Če se je naslovni škof v Mariboru pri svojem iskanju resnice bolj omejil na Štajersko in si pomagal s francosko revolucijo in koroskim plebiscitom, potem bi moral vsaj nekaj resnice napisati tudi o slavnem potomcu še bolj slavnega slovenskega pesnika dr. Franceta Prešerna. Še posebej zato, ker je negativno pisal o

» so 27. april šteli za dan ustanovitve Osvobodilne fronte, a so na koncu vendarle morali priznati, da je bila tega dne oziroma 26. aprila 1941 v Vidmarjevi vili na Večni poti v Ljubljani ustanovljena Protiimperialistična fronta, naravnana proti zahodnim demokracičnim državam, posebej proti Angliji; ta se je še edina upirala Hitlerjevi Nemčiji, ki je bila povezana s Sovjetsko zvezo s paktom Ribentrop-Molotov, po katerem sta si Hitler in Stalin sredi septembra 1939 razdelila Poljsko. Protiimperialistično fronto so z društvom Prijatelji Sovjetske zveze ustanovili isti komunisti, ki so aprila 1937 na Čebinah ustanovili KPS in bili najprej učenci Kominterne, nato pa predavatelji na univerzi Feliksa Dzeržinskega v Moskvi, ki je pripravljala kader za izvedbo svetovne proletarske revolucije. Ne narodna osvoboditev, marveč svetovna proletarska revolucija z diktaturo proletariata je bil cilj Kominterne, te največje in najokrutnejše teroristične organizacije v svetu. Njen cilj ni bil samo premagati buržoazni družbeni red, marveč popolnoma izkoreniniti "izkoriščevalski" meščanski razred. In zgodilo se je, da je komunistična partija zavlada na vsem ozemlju nekdanje Kraljevine Jugoslavije, ki je po koncu druge svetovne vojne samo na Slovenskem v več kot 300 odkritih grobiščih pustila svojo krvavo žetev: pomorila je več kot 200.000 ljudi, med njimi okoli 25.000 Slovencev.

Tudi poznejša, nekoliko bolj demokracična oblast ni povsem premostila med vojno začetega narodovega razkola. In še nekaj je, kar je Slovenija ob vstopu v Evropsko unijo dolžna storiti: obžalovati smrt armade ljudi, ki so bili po koncu vojne pomorjeni na naših, slovenskih tleh!

Stanislav Klep,
Združeni ob Lipi sprave

Tig osvobodilne 5, 2230 Lenart, tel: 02/7729 02 20, 720 73 24, fax: 02/720 73 22
ELEKTRONSKA POŠTA: radio@radio-sg.si, INTERNET STRAN: www.radio-sg.si

Ali bo Slovenija na razprodaji?!

Vse bliže je prvi maj, dan, ko bo Slovenija postala članica Evropske skupnosti. Že nekaj let tečejo priprave in pogajanja za vstop vanjo, ne vemo pa, koliko je našim pogajalcem uspelo v dobro Slovenije. Osebnost sem prepričan, da so premalo zastopali interese Slovenije tako kot pri razdelitvi Jugoslavije. Slovenija je na primer je edina kandidatka, ki ni izpogajala moratorija pri nakupu nepremičnin za tujce; Poljska ima na razpolago 12 let za kmetijsko zemljo, druge kandidatke sedem let. Podpis španskega kompromisa je bil škodljiv za Slovenijo, država pa kljub temu do danes ni sprejela kakega zakona, ki bi zavaroval slovensko zemljo pred nakupi tujcev. To, da je pri nas zemlja draga, ni dovolj, draga je le za veliko večino Slovencev. Še vedno so velike ozemeljske težnje sosednjih, nekdanj kolonialnih držav po slovenski zemlji. Tega se vsi premalo zavedamo, še najmanj pa ljudje v politiki. Poljska je zanimiva kot kmetijska dežela zaradi površine, Slovenija pa mnogo bolj zaradi geografske lege, ugodnega podnebja in možnosti za turizem. Menim, da naši pogajalci niso izkoristili možnosti, ki jih ima naša država.

Interes tujcev, da bi kupili zemljo v Sloveniji, je mnogo večji, kot to prikazujejo v javnosti. Zanimajo se za nakup kmetij, če bi bila tudi zemlja zra-

ven, za posamezne kmetije, tudi v narodnih parkih (Triglavski narodni park, Posočje ...), za stavbna zemljišča, počitniške hiše in hotele, toplice in še kaj. Spomnimo se, koliko dobrih podjetij (Lek, Sava, Strešnik - danes Bramac, Tobačna tovarna Ljubljana ...) je država kot slab gospodar prodala tujcem. Ali res za kupovanje socialnega miru? Kmetje, ki obdelujejo zemljo v lasti države, zaradi kmetijske politike zadnjih let nimajo denarja, da bi odkupili vso zemljo od države. Ali so tu sploh kake varovalke, da bi ta zemlja ostala v rokah Slovencev?

Pri nas je tudi zelo nizka rodnost in demografska politika, ki ogroža poseljenost domovine s Slovenci. Centralizacija države v Ljubljani! Tudi pravna zakonodaja dopušča, da dediči razbijajo kmetije, kolikor kdo more, in prodajajo, komur hočejo, seveda za več denarja. Poleg tega imamo še na stotine podjetij z nepremičninami, katerih cilj je samo denar ne glede na to, cigav je. Če hočemo Slovenci stati in obstati, je tak način razmišljanja zelo nevaren. Lahko ostanemo brez domovine tako kot Palestinci, ki so pred 50 leti zemljo prodali Judom in čez noč ostali brez svojega ozemlja. Mnoga slovenska podjetja in banke, ki so temelj razvoja gospodarstva, so v rokah tujcev, ostala nam je le še zemlja in morda delovne navade. V minulemu stoletju smo zaradi nepokončnih politikov le izgubljali obmejna ozemlja in kapital.

Zelo velika nevarnost za Slovenijo bi bila, če bi se iz Evrope začele prisejavati skupine ljudi ali mafijske združbe, ki so se v Evropo priselile iz afriških in azijskih držav in so tam čedalje bolj nezaželeni. Slovenska politika je na žalost veliko bolj naklonjena tujcem kot Slovincem. Primer je Kosovo, kjer Albanci izrivajo Srbe iz lastne domovine. Treba bo nekaj storiti, preden bo prepozno. Po svetu je mnogo Slovencev, ki bi se želeli vrniti domov in tudi denar bi prišel z njimi. S svojimi delovnimi navadami bi Slovincem povrnili narodovo samozavest. Zakaj jih država ne sprejema, ne vem, imamo pa izpraznjena območja od Krasa, Kočevskega, Suhe krajine, Goriškega in še drugod.

Državni zbor bi moral zdaj sprejeti zakon o zamrznitvi prodaje nepremičnin tujcem oziroma zakon, da morajo občine na svojem ozemlju varovati in nadzorovati prodajo nepremičnin tako, kot je to urejeno v sosednjih državah, kjer imajo prednost pri nakupu domačini, občani, seveda pod strogimi pogoji. Tudi finančarji bi morali strogo nadzorovati poslovanje z nepremičninami in hkrati nadzirati izvor denarja. Nepremičnine so namreč odlična priložnost za pranje denarja. Če politika ne bo rešila in zavarovala tega, kar je slovensko, bo morala civilna družba z zbiranjem podpisov doseči razpis referendum za ohranitev slovenske zemlje.

Imamo samo dve možnosti: ali bo Slovenija s svojimi lepotami ostala Slovincem ali pa bomo Slovenci postali hlapci tujcem na svoji zemlji! Jakob Kopač, Šentvid nad Ljubljano

Kmetijsko-gozdarska zbornica po meri članstva

Tak je bil naslov okrogle mize Forum za kmetijstvo pri SDS v Ormožu. Okrogle mize so se udeležili pred-

sednik Foruma za kmetijstvo pri SDS Marjan Golavšek, poslanec DZ Franc Sušnik, v DZ pristojen za kmetijstvo pri SDS, v vlogi gostitelja pa predsednik foruma v Ormožu in član izvršilnega odbora foruma ter vodja svetniške skupine SDS v Ormožu Miroslav Luci iz Jastrebcv.

Toliko o formalnostih o srečanju kmetov, ki jim je poleg skrbi za prehrano državljanov in lastno preživetje naloženo tudi moralno poslanstvo – ohranjanje narave. Kako naj si drugače razlagamo njihove želje, da se subvencije, ki se prav zaradi urejanja oziroma vzdrževanja narave dodeljujejo kmetom, skoraj v vseh državah EU in tudi pri nas obdavčijo. Med drugim smo slišali, da v Sloveniji dnevno propade deset kmetij in da se ta trend še povečuje, da se nam na leto zaraste 65.000 hektarjev obdelovalne zemlje, kar je 5 odstotkov ozemlja Slovenije, da so pri nas kmetije v povprečju velike po 5 hektarjev, pred "socializmom na vasi" 15, da imamo samo še 3 odstotke kmečkega prebivalstva, ki ne zmore več skrbeti za naravo.

Razpravljavci pri tem niso mogli mimo graje desetletne rdeče vladavine, ki se je začela z zaviranjem zakona o vračanju v komunizmu odvzete zemlje kmetom. Še živahneje je postalo, ko so nekateri kmetje govorili o tem, kako so se sli sami k nekaterim kolegom drugih članic EU prepričati o tem, kako pri njih izvajajo predpise o nadzoru domačega klanja z internimi potnimi dovolilnicami za prevoz živine, z ureditvijo klavniških odpadkov, o pregledu mleka itd. Splošna ugotovitev je bila, da tam še zdaleč ne poznajo take strogosti, kakršna se uvaja pri nas. Naši veterinarji so si torej pripravili mehko posteljo za lagodno spanje v EU! Nekdo je vprašal, kdaj bo za kloramfenikol napisana prijava državnega to-

žilstva, češ da je njegova zrelost že otipljiva. Izvedeli pa smo še, kako se je liberalna oblast finančno znašla pri državnih koncesijah za okoli 350.000 hektarjev z lesom bogatih gozdov iz zasebnega sektorja, kmetu pa za enako kakovost lesa plačuje znatno manj; da so melioracije zemljišč, ki so jih v komunizmu izvajali brez privolitve lastnikov zemlje, zadnje čase postale dvojno breme za kmeta, ker so se pokazale kot škodljive, potratna oblast pa hoče zanje pobirati še stroške vzdrževanja.

Slišati je bilo tudi pomislek o tem, čemu Kmetijsko-gozdarska zbornica, ko imamo vendar tudi svoj sindikat. Sledil je odgovor, češ da moramo biti tudi kmetje "zraven pri razrezu kolača", tako kot sta zraven na primer gospodarska in obrtna zbornica, zraven pa smo lahko le, če smo množični, aktivni in organizirani. Imeti pa moramo tudi sindikat, da lahko organiziramo stavke, tako kot to počno drugi sindikati v industriji in celo v javnih službah.

Slišali smo še eno cvetko liberalne vladavine v zvezi z našim kmetijstvom; če se bo še nadalje tako povečevala vladna administracija, bo čez kakšno leto več vladnih uslužbencev za našo dejavnost kot samih kmetov. Za konec si velja zapomniti in ponoviti, da zdrava kmečka pamet ne zataji!

Rajko Topolovec, Ptuj

Boj za evropski denar (3)

Fotografija raziskovalca, objavljen v prispevku Boj za evropski denar v 11. letošnji številki Demokracije, pod katero je napisan komentar Se denar za raziskovanje v IJS deli po družinskem ključu?, je simbolnega pomena. Oseba na fotografiji ni v nikakršni zvezi s komentarjem, objavljenim pod fotografijo. Pojasnilo objavljamo na željo g. Andrije Lebarja, ki se je na fotografiji prepoznal.

Uredništvo Demokracije

ALPE ADRIA "ZELENI VAL" d.o.o., Spodnja Slivnica 16, 1290 Grosuplje

Kaj je interes države?

V soočenju na TV 1 "Pod žarometom" 13. aprila je vodja poslanske skupine združene liste Miran Potrč dejal, da je vsakomur, ki spremlja razprave v DZ, povsem jasno, kaj je za ZL in LDS interes države. To je samo tisto, kar koristi omenjenima strankama, DeSUS, ki ga vodi "burkež" Rous, ki za slabe pokojnine dolži opozicijo, in poleg Foruma 21 še nekaterim, ki se pojavljajo sporadično oz. tu in tam! Vlado prav malo zanima mišljenje državljanov, čeprav jim oni polnijo proračunsko malho. Aroganca premierja Toneta Ropa je brez primere. Nihče mu ne pove, da je s to svojo držo videti kot nekultiviran robavs, ki se največkrat izkazuje predvsem s svojo nedoslednostjo in kaotičnostjo, ker kurtizani takega potrebujejo. Njegov predlog, da imenuje generalno državno tožilko Zdenko Cerar za pravosodno ministrico, je farsa in izzivanje! Sledil je protest zunanjega ministra Dimitrija Rupla, ki je bil z njene strani in s strani vodje protikorupcijskega vladnega urada B. Penka obtožen z neko "fabricirano" obtožbo. Odsloviti zunanjega ministra D. Rupla ni isto, kot odsloviti tri ministre SLS. Evropa, ki se kljub nasprotnim trditvam ne vtika v notranje zadeve prihodnjih članic, je natančno seznanjena z delom zunanjega ministra in tudi zadovoljna z njim! Tu se je Rop znašel v mišlovki, kajti naš vstop v EU je tu in menjava tik pred tem bi sprožila neprijetna vprašanja! Pod vodstvom generalne državne tožilke Z. Cerar je bilo storjenih ogromno napak oz. "velikih svinjarij". Takoj ko je nastopila svojo funkcijo, na katero jo je predlagal Milan Kučan, je najprej vrnila v arhiv dosje Rožman, ki bi ga bilo treba zaradi popolne razgrnitve resnice in lažnivih pričevanj znova pošteno preučiti. Iz arhiva pa je znova privlekla že končano sodbo Depala vas z jasnim namenom nomenklature, da prikaže Barbaro Brezigar kot nesposobno tožilko in vendarle obsodi J. Janšo in štiri fante, ki da so nekomu odvzeli prostost na "grozovit" način. Lahko bi našli še mnogo "naključnih" napak, n. pr. "izgubo" prijave o banki SIB, ORION, ki je v tesni povezavi z inkriminirano banko in prejšnjo ter sedanjo mestno upravo, zadeva Miro Petek, ki po njeni zaslugi in zaslugi policije ne bo nikoli razjasnjena. Mnogo teh zadev je dala v obravnavo tožilcu Fišerju, ki je sam ravnal nezakonito. Kaj pa ogromni zaostanki in namenoma zadržani dosjeji v predalu tožilca? Kaj pa zadeva ptujskega tožilca Marjana Glavarja, ki ga je dala privesti vklenjenega, in se danes izkazuje kot zrežirana? Po svoji funkciji je bila dolžna nadzirati delo tožilcev in zanj odgovarjati! Vse, kar je delala kot generalna državna tožilka, je delala všečno tistim, ki so jo s tem namenom imenovali na to funkcijo. Polni rovi okostnjakov je niso prepričali o storjenem zločinu. Za javnost je skupaj s policijo iskala krivce tam, kjer je vedela, da jih ne bo našla. Za nagrado jo premier T. Rop predlaga za pravosodno ministrico! Mirno lahko rečemo, da je Zdenka Cerar kot generalna državna tožilka na slabem glasu. Le kdo poleg nomenklature ji bo kaj verjel? Cerarjeva, ki je pustila za seboj "Avgijev hlev", obljublja, da se bo zavzela za zmanjšanje sodnih zaostankov. Burka, laž, prevara in brezmejno sprenevedanje se je nadaljevalo 19. aprila v parlamentarnem teatru s podporo večinske črede. Škoda da so nekateri kandidati padli v skupni "žakelj" z novo pravosodno ministrico!

Glasovalni stroj v parlamentu doseže vse zaradi svoje številčne premoči in hlapčevanja nekaterih iz "državotvorne" SLS!

Marija Vodišek

Jasni partijski cilji

Komunistična partija je imela jasno postavljene cilje že pred vojno. Od vsakokratnega položaja pa je bilo odvisno, kako naj bi jih dosegla. Med vojno ji zato ni bilo samo za osvoboditev, ampak predvsem za socialistično revolucijo in boljše vzhodno Slovenije. V začetku vojne partijski načrti niso bili

didata, toda glavni je bil njegov odnos do Stalina. To je bil temelj in iz tega se je vse začelo. Stalin je bil merilo vsega, pa ne samo v partiji, ampak tudi v partizanskem gibanju. Brez pozitivnega odnosa do vodje boljše vzhoda ni bilo mogoče stopiti v partijo. Partija je v svoje vrste sprejemala sa-

Za komuniste je bila vzhodna fronta življenjskega pomena in zato je bila tudi za nas nedvomno na prvem mestu. Zahodni zavezniki so bili v prvih letih vojne še zelo daleč.

Dogodkom na vzhodni fronti smo sledili s posebno pozornostjo, kajti od razpleta nemško-sovjetskega vojaškega spopada

partijo, je moral najprej izpovedati svojo vero v Stalina in boljše vzhodno, odnos do Tita in centralnega komiteja Komunistične partije Slovenije pa ni bil tako zelo pomemben.

Ko sem kot partijski sekretar v letih 1941 in 1942 hodil po zunanjem ljubljanskem okrožju in se pogovarjal z ljudmi, sem opazil, da so po takratni partijski propagandi celo otroci neprimerno bolj poznali Stalina kot pa Tita. Otroci so dobro vedeli, kje se vojna odloča. Ko sem navadno zvečer ob Savi odhajal na politično delo, sem v Jaršah poznal revnega čevljarja, pri katerem sem se večkrat zadržal. Tam je bil tudi štiriletni Jožko, in ko sem ga vprašal, ali je kaj novega, je znal hitro odgovoriti: "Nemci zurikajo."

Zgodaj sem spoznaval, da partiji ni bilo samo za osvoboditev, toda z izpolnjevanjem nalog in delom, ki sem ga opravljal, me je partija povsem prevzgojila. Navzel sem se partijskega duha in v njem sem poslej sprejemal tudi partijsko linijo, ki je prihajala iz najvišjega partijskega vodstva v centralnem komiteju KPS. Pri tem sta se vedno in dosledno izpostavljala socializem in revolucija. Do praktične izpeljave te partijske linije je nato najprej prihajalo na osvobojenem ozemlju, kjer so že med letoma 1944 in 1945 izvedli nacionalizacijo in vpeljali zadruga ter kolektivizacijo. Takrat sem zares občutil, da je šlo pri OF predvsem za revolucijo. Cilje CK KPS sem videl od blizu v Beli krajini, čeprav sem že prej v partijski šoli slišal veliko predavanj na to temo. Do leta 1944 sem še vedno mislil, da je ta boj predvsem boj proti okupatorju.

Čeprav sem šel z vdanostjo partiji do konca, pa me je pri vsem tem obvarovala posebna sreča, ker si nisem umazal rok. Nikogar nisem niti aretiral niti ubil. Ker sem v raznih vojaških in varnostno-obveščevalnih strukturah vse skozi zastopal partijsko linijo, sem ostal predvsem partijski aktivist.

Albert Svetina

P. S. Odlomek je iz knjige spominov Alberta Svetine. Knjiga bo kmalu izšla pri založbi Nova Obzorja, ki izdaja revijo Demokracija. V naslednjih številkah bomo objavili še nekaj zanimivih odlomkov.

Kdor je stopil v partijo, je moral najprej izpovedati svojo vero v Stalina in boljše vzhodno.

tako opazni, izrazitejši so postajali kasneje. Jasno so se pokazali že v odnosih do koalicijskih zaveznikov v OF, pozneje pa predvsem v odnosu do zahodnih zaveznikov, ki so sicer novi partijski oblasti materialno najbolj pomagali, a so ji bili politično nezaželeni in sovražni.

Razmerje med partizanskim bojem za narodno osvoboditev na eni in boljše vzhodno na drugi strani je bilo mogoče znotraj komunistične partije hitro razbrati. Nekatere dileme so se razjasnile že pri sprejemu. V partijo namreč nihče ni bil sprejet zato, ker bi bil pošten in borben, ampak predvsem na podlagi njegovega odnosa do Stalina in Sovjetske zveze. Najprej je bila pomembna aktivnost kan-

mo brezpogojne Stalinove vernike. Stalin je bil posebej božanstvo, s katerim se je Partija še dolgo istovetila. Zlasti v začetku vojne, med letoma 1941 in 1942, je bil Tito daleč v njegovi senci. Komunistična partija je po nemškem napadu na Sovjetsko zvezo zaradi Stalina in njegovega klika po odporu proti fašizmu sploh začela z oboroženim bojem.

Od Stalina in Sovjetske zveze je bil odvisen razplet vojne in usoda svetovnega komunizma. Vsi upi in pričakovanje komunistov so bili usmerjeni proti vzhodu. Vzhodna fronta je bila glavna protiutež fašistični in nacistični poplavi v Evropi in nanjo niso prisegali samo komunisti, ampak tudi drugi antifašisti.

je bila odvisna tudi naša usoda. Ker so ljudje od zmage Rdeče armade pričakovali tudi osvoboditev izpod nemške in italijanske okupacije, je bilo zaupanje v Stalina in sovjetsko zmago neizmerljivo. Živeli in delali smo v pričakovanju sovjetske zmage in narodne osvoboditve. Bili smo prežeti z zaupanjem v Sovjetsko zvezo in zmago njenega orožja.

Dogajanje v Bosni, kjer je bil Tito in njegov vrhovni štab, je bilo manj pomembno. Tito takrat ni bil dorasel Stalinu in se z njim ni mogel primerjati. O Titu se je takrat sicer govorilo, ampak drugače. Prvi je bil nedvomno Stalin in z njim vzhodna fronta. Od tega je bilo odvisno vse drugo. Kdor je stopil v

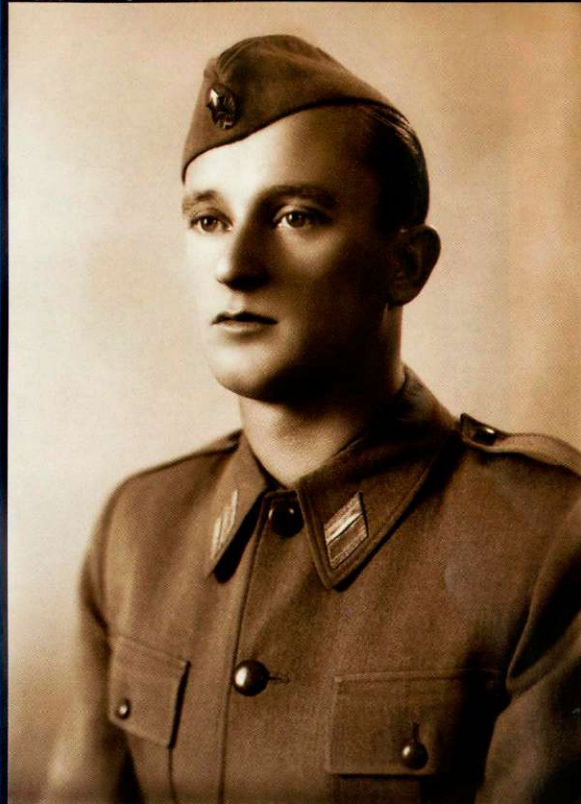
OD OSVOBODILNEGA BOJA DO BANDITIZMA - PRIČEVANJE ALBERTA SVETINE

Albert Svetina-Erno, roj. 1915 v Dolnjih Ležečah pri Divači, je danes po vsem, kar je doživel, izpovedal in ne nazadnje tudi zapisal, predvsem živa priča slovenske polpretekke zgodovine. Je priča dogodkov in časa, ko se je hrepenenje po svobodi in pravičnosti utopilo v poplavi laži, prevare in nasilja.

... Ko sem slišal vpitje iz kleti, sem vprašal poročnika, ki je v močno zastraženi Slaviji izdajal dovoljenja za prihod in izhod iz stavbe: »Janez«, poznal sem ga namreč še iz Bele Krajine, »kaj je tukaj spodaj?« »Ju, Erno« pravi, »pusti ti to. Boljše, da se ne zanišaš za te stvari. Tukaj prihajajo samo Maček, Ribičič in Rusi.« In potem sem bil tiho. To je bilo vse zelo tajno. Niti ljudje v Slaviji nismo vedeli, kaj je v kleti. Čeprav pred prihodom Ozne v Slaviji ni bilo zaporov, so bili poslej v njenih kletih posebni zaporniki, za katere je veljal najstrožji zapor. Zanj so vedeli samo najbolj pooblaščen. V klet so odhajali Maček, sovjetska misija in nekateri posebej pooblaščen načelniki Ozne, kot npr. Mitja Ribičič...

Fotografije iz osebnega arhiva Alberta Svetine

Knjiga bo predvidoma izšla do poletja 2004. Priloženo naročilnico skupaj s kopijo potrdila o plačilu pošljite na naslov: Nova Obzorja, d. o. o., Komenskega 11, 1000 Ljubljana. Številka TRR: 24200-9004125033. Knjigo lahko naročite tudi na telefonski številki: 01-434-54-63 ali na elektronskem naslovu: obzorja.narocnine@siol.net ali plačate v tajništvu založbe na Komenskega 11 v Ljubljani.

■ ■ ■ Odraščal je na Primorskem, prežet z antifašizmom in krivicami, ki jih je občutil na sebi in jih s seboj prinesel v predvojno Ljubljano. Od primorskega emigranta, ki je v težkih razmerah prišel do poklica in si našel službo, do aktivista v odporu proti italijanski okupaciji med vojno ni bilo daleč. Od delovanja v odborih OF do partije je bila pot še krajša. Hitro je postal partijski sekretar, nato inštruktor CK KPS, obiskoval partijsko šolo CK KPS in od tod prišel v Ozno, kjer je bil najprej začasno Mačkov namestnik, nato pa kot partijski sekretar njegov pomočnik do prihoda v Ljubljano. Tukaj je prevzel ekonomske naloge oz. ropanje za Ozno in med drugim prevzel "čiščenje" Brezarjevega brezna v Podutiku. Kot načelnik Ozne za Primorsko je nadaljeval oznovsko prakso s podtalno dejavnostjo na meji z zavezniško vojaško cono, nato pa v ljubljanski Ozni nadzoroval pošto. Po izključitvi iz Ozne se je vpisal na srednjo tehniško šolo, nato pa je po "čudnih naključjih" postal poverjenik v ljubljanskem mestnem ljudskem odboru. Po preiskavi stanovanja je konec februarja 1949 pobegnil na Madžarsko, kjer je najprej deloval v politični emigraciji, nato pa so ga Madžari, ker mu kot nekdanjemu pripadniku Ozne niso več zaupali, obsodili in zaprli. Albert Svetina je po letu 1990 ena redkih prič, ki je spregovorila. Tisto, česar se njegovi nekdanji sodelavci ne spominjajo več, mu je še vedno živo pred očmi. Zdaj priča tudi za tiste in o tistih, ki so bili zraven, pa molčijo in se nočejo, ne smejo ali ne morejo spominjati. Prav tako priča za tiste, ki jih takrat še ni bilo in tega krutega časa niso doživeli in ne vedo ali pa nočejo vedeti ali verjeti. Za odkrito besedo, ki jo je najprej zastavil ob odkrivanju resnice o Brezarjevem breznu, so mu nenadoma zastali vsi postopki v zvezi z urejanjem njegovega statusa v novi, svobodni Sloveniji. Kratek njegovih pravic zato posredno govori o naravi sistema in oblasti v sedanji Sloveniji. Obremenjenost s polpreteklo zgodovino in strah pred resnico o polpreteklosti sta zelo močna. Svetina torej ne govori samo o preteklosti, ampak tudi o sedanjosti.

Naročilnica

Po posebni prednaročniški ceni 5.100 SIT nepreklicno naročam knjigo

OD OSVOBODILNEGA BOJA DO BANDITIZMA - PRIČEVANJE ALBERTA SVETINE

ime in priimek: _____

datum: _____

ulica: _____

kraj, poštna št.: _____

podpis naročnika: _____

Knjiga bo predvidoma izšla do poletja 2004. • V ceni je všteti DDV, ni pa všteta poštnina.

Kako hitro je življenje?

Med prvimi operaterji na svetu in kot edini slovenski smo uvedli UMTS (univerzalni

Mobitelov telekomunikacijski sistem), tretjo generacijo mobilnih telekomunikacij.

Zaradi izpopolnjenega prenosa podatkov (do 384 kb/s) zagotavlja UMTS uporabo vsebinsko bogatih audio in video storitev ter pošiljanje in sprejemanje multimedijskih vsebin nekajkrat hitreje kot sistem GSM. S tem omogočamo bolj kakovostno uporabo že znanih in razvoj novih storitev. **Mobilnik je tako postal prenosni multimedijski pripomoček**, ki združuje lastnosti telefona, fotoaparata, kamere, interneta, televizije in radia.

Začenjamo novo štetje na področju slovenskih mobilnih telekomunikacij.

Mobitel UMTS

Nova generacija mobilnih telekomunikacij

